BİNBİR GECE MASALLARI

AFA

BİNBİR GECE MASALLARI
Cilt 04

Anonim

Fransızca Nüshasından Çeviren
ALİM ŞERİF ONARAN

Yapıtın Özgün Adı
كتاب ألف ليلة وليلة
KİTĀB 'ALF LAYLA WA-LAYLA

Yapıtın İngilizce Adı
ONE THOUSAND AND ONE NIGHTS
(ARABIAN NIGHTS)

ISBN: 975-414-142-8

İlk Baskı: AFA Yayınları – Ağustos 1992

Tarayan: Remaver
E-Kitap: spiderh

Dostum
André Gide'e
"Dedin ki..."
(Dünya Nimetleri)

Ömer-ün-Neman Öyküsünün Sonu Güzel Aziz'in Öyküsü

Genç Aziz, yakışıklı emir Tac-ül-Mülûk'un öyküsünü anlatmayı şöyle sürdürür:

Bil ki, ey genç efendim, babam büyük tacirlerden biriydi, ve benden başka oğlu yoktu. Ama babası ölmüş olduğu için, babamın evinde benimle birlikte yetiştirilmiş bir kız yeğenim vardı.

Ölmeden önce amcam; babam ile annemden büyüdüğümüz zaman bizi evlendirmeleri için söz almıştı.

Bundan dolayı bizi her zaman birlikte olalım diye serbest bırakırlardı, ve biz böylece birbirimize bağlanmıştık; geceleyin de bizi birbirimizden ayırmaksızın aynı yatakta yatırırlardı. Bunun sonucunda ortaya çıkabilecek uygunsuz durumlardan hiç kuşkulanmıyorduk; ancak yeğenim bu gibi durumları benden çok daha iyi biliyordu. Onun beni kollarıyla nasıl kucakladığını ve arkası bana dönük uyurken kalçalarıyla beni nasıl sardığını düşünerek bunu sonradan anlamıştım.

Beklenen yaşa ulaştığımızda, babam anneme "Artık bu yıl, daha fazla beklemeden, oğlumuz Aziz'i yeğeni Azize ile evlendirmemiz gerek!" dedi. Ve sözleşme düzenleme gününü aralarında kararlaştırıp düğün için hazırlıklara başladılar; ve de yakınlarını ve dostlarını "Bu cuma, namazdan sonra, Aziz ile Azize'nin evlenme sözleşmelerini düzenleyeceğiz" diyerek çağırdılar. Annem de kendi bakımından, tanıdığı tüm kadınlar ile tüm yakınlarına gidip konuyu anlattı. Çağrılıları gereğince karşılamak için, evdeki diğer kadınlarla birlikte, kabul salonunu baştan aşağı yıkadı, döşemedeki mermerleri parlattı, yerlere halılar serip duvarları

büyük sandıklarda saklanan güzel kumaşlar ve kaneva işleriyle süslediler.

Babama gelince, o da büyük bir istekle tatlıcılara ve şekercilere ısmarlamalar yaptı ve içki tepsilerinin hazırlanması için gerekli buyrukları verdi. Sonunda, annem çağrılıların gelmesi için saptanan saatten önce, yıkanmam için beni hamama yolladı; ardıma da banyodan sonra giyeyim diye ayırdığı yeni bir giysiyi taşıyan bir köle taktı.

Hamama gidip yıkandıktan sonra, söz konusu gösterişli urbayı giydim. Bu giysi kokulara bulanmıştı ve öylesine koku saçıyordu ki, gelip geçenler havaya yayılan kokuyu burunlarına çekmek için caddede duraklıyorlardı.

Böylece o mübarek cuma gününde düğünden önce namaz kılmak üzere camiye doğru yol aldım; tam o sırada düğüne çağırmayı unuttuğum bir dostum aklıma geldi. Gidip onu bulmak ve gecikmeden geriye dönmek için çabucak yürümeye koyuldum; bu yüzden yolumu şaşırarak kendimi hiç bilmediğim dar bir sokakta buldum. Sıcak hamamdan yeni çıktığım ve sırtımdaki kumaşı kalınca olan yeni urba dolayısıyla ter içinde kaldığımdan bu gölgeli, serin sokakta bir duvar önünde yer alan bir kanepeye biraz oturarak soluklanmak istedim; ama oturmadan önce cebimden altın işlemeli bir mendil çıkararak altıma serdim. Bir yandan da alnımdan kopan ter yüzüme doğru akıyordu, sıcak yoğundu, ve mendilim altıma serili olduğuna göre terimi silecek üzerimde başka mendil de yoktu; buna canım sıkıldı, sıkılınca da terlemem de arttı. Sonunda, bu cansıkıcı şaşkınlıktan kurtulmak için, yeni urbamın ucunu kaldırarak yanaklarımdan akmakta olan iri ter damlalarını onunla kurulamak isterken, ansızın önüme, sanki bir rüzgâr esintisiyle gelmiş olan, ipekli kumaştan beyaz bir mendilin düştüğünü gördüm; onun sadece belirmesi

Genç Kız Mendilini Düşürürken

bile ruhumu serinletmiş, kokusu ferahlık vermişti. Çabucak onu kavradım ve nereden geldiğini anlamak için başımı çevirip yukarıya baktım; ve gözlerim, ey efendim, bana vereceği dörtköşe kumaşa ilk gazeli işleyecek olan genç hanımın gözleriyle karşılaştı. Ve onu...

Anlatısının burasında, Şehrazat, sabahın yaklaştığını görerek yavaşça susmuş.

Fakat Yüz On Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Ve onu, üst katın bronz penceresinden eğilmiş bana gülerken gördüm. Doğrusu, dilim çok yetersiz kalacağından, onun özelliğini anlatmaya kalkışmayacağım.

Sadece şunu bil ki, benim kendisine dikkatle baktığımı gören genç kız, bana şu işaretleri yaptı: İlkin işaret parmağını dudaklarına bastırdı; sonra orta parmağını indirip sol elinin işaret parmağıyla birleştirdi; sonra da onları iki memesinin arasına götürdü. Bunu yaptıktan sonra, başını çekti, pencereyi kapatarak gözden kayboldu.

Tüm tutkunluğum ve şaşkınlığımla, birdenbire arzuyla tutuştuğumu duyumsadım ve ruhumu yücelten o görüntüyü yeniden yakalamak umuduyla gözlerimi pencereden alamadım; pencere ısrarla kapalı kaldı. Ve düğün sözleşmesini ve evleneceğim kızı unutarak orada, o kanepenin üstünde, gün batıncaya kadar umudumu yitirmeden bekledim. Ancak o zaman bekleyişimin nafile olduğunu anladım.

Bunun üzerine kalktım; yüreğim kederli, evime doğru yollandım. Yolda, sadece kokusunun bile beni yoğun zevklere boğan ve beni cennette olduğuma inandıran söz konusu mendili açarak köşelerinden birinde harfleri birbirine giren güzel bir yazıyla şu şiirin yazılı olduğunu gördüm:

Bu ince ve karmaşık yazı aracılığıyla gönlümün tutkusunu ona duyurmak için dert yanmaya çalıştım. Çünkü her yazı, onu tasarlayan ruhun kendi damgasını taşır.

Ama dostum, bana "Senin yazın neden böyle, benim bakışlarımı incitecek kadar ince ve dolambaçlı?" dedi.

Ona "Ben kendim, sıkıntılı ve azap içindeyim! Sen aşkın gösterdiği yolu anlayamayacak kadar saf mısın yoksa?" diye yanıt verdim.

Ve mendilin öteki köşesinde de, düzgün iri harflerle şu dizeler yazılı idi:

Ambere bağlanmış inciler ve kıskanç yapraklar altında utanarak pembeleşen elmalar, dişlerinin ve ayva tüyleri altındaki yanağının aydınlığını ancak anlatabilirler.

Ve eğer sen ölümü arıyorsan, onu, sayısız kurbanlar verdirmiş olan siyah gözlerinin ağır bakışında bulacaksın. Ama aradığın sarhoşluksa, sakinin dağıttığı şarabı bir yana bırak! Asıl sakinin kızaran yanağıyla

sarhoş ol!

Ve şayet onun tazeliğini tanımak istiyorsan, mersinler onu sana verecekler ve kırılganlığını dalların kırılganlığında bulacaksın!

Tam o sırada, ey efendim, şaşkın şaşkın yürürken, yine de sonunda, ortalık kararınca eve ulaşmış olduğumu anladım. Ve amcamın kızını, gözyaşlarına boğulmuş olarak otururken buldum; ama, beni görünce, hemen gözyaşlarını sildi ve yanıma gelerek soyunmama yardım etti; ve tatlı bir sesle gecikmemin nedenlerini sordu ve bana, tüm çağrılıların, emirlerin, büyük tacirlerin ve diğerlerinin ve de kadı ve şahitlerin uzun süre gelmemi beklediklerini, ama kimsenin gelmediğini görerek doyuncaya kadar yiyip içtikten sonra çıkıp gittiklerini söyledi. Sonra da "Babana gelince, bu durum onu büyük bir hiddete sürükledi ve evlenmemizin gelecek yıla kadar geri bırakılacağına yemin etti! Ama sen ey amcamın oğlu, söyle bana, neden böyle davrandın?" diye ekledi.

Bunun üzerine ona "Şunlar, şunlar başıma geldi" dedim. Ve ona serüveni tüm ayrıntılarıyla anlattım. Bunun üzerine, kendisine uzattığım mendili eline aldı ve üzerinde yazılı olanları okuyunca, pek çok gözyaşı döktü. Sonra da bana "Seninle hiç konuşmadı mı bu kız?" dedi. Kendisine "Sadece işaretler yaptı; bense bunlardan bir şey anlamadım. Senin beni aydınlatmanı isterdim" diye yanıt verdim. Ve söz konusu işaretleri ona tekrarladım. Bana "Ey benim sevgili yeğenim, benden gözlerimi isteseydin, senin uğruna onları yerinden söker çıkarırdım! Bundan dolayı, bil ki, ruhunu rahatlatmak için, tüm varlığımla sana hizmette bulunmaya ve senin zihnini kurcalayan ve kuşkusuz sana tutulmuş bulunan bu kadın ile buluşmanı kolaylaştırmaya hazırım. Çünkü

biz kadınlar için hiçbir gizi bulunmayan bu işaretler, onun seni tutkuyla arzuladığını ve iki gün içinde seninle buluşmak istediğini ortaya koyuyor: iki memesi arasına götürdüğü parmaklar, iki sayısını saptıyor; dudaklarına bastırdığı parmak ise, senin, bedenine yaşam sağlayan ruhuna denk olduğunu gösteriyor. Bu yüzden sana olan aşkım dolayısıyla, ne türden olursa olsun, hizmetinde bulunacağıma güven! İkinizi de kanatlarım altına alarak koruyacağım!" dedi. Bunun üzerine ona, bağlılığından ve bana umut veren güzel sözlerinden ötürü teşekkür ettim ve buluşma saatini beklemek üzere iki gün evde kaldım. Çok hüzünlüydüm; ve başımı, beni yüreklendirmeyi ve yüreğimi pekiştirmeyi hiç bırakmayan yeğenimin dizlerine koydum. Ve buJuşma saati yaklaşınca, yeğenim giyinmeme yardım etti ve ellerime kokular sürdü...

Anlatısının burasında, Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz On Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Güzel Aziz, öyküsünü, genç emir Tac-ül-Mülûk'a anlatmayı şöyle sürdürmüş:

Ve ellerime kokular sürdü ve giysilerimi aselbentle tütsüledi; beni sevgiyle kucaklayarak bana "Ey benim sevgili yeğenim, işte huzura ulaşacağın saat geldi. Cesaretini topla ve bana yatışmış ve doygun olarak geri dön! İşte ben sana, ruhsal barış diliyorum ve sen mutlu olmadıkça mutlanmayacağımı söylüyorum. Ama serüvenini anlatmak üzere bana çabucak geri dön! İkimiz için

daha nice güzel ve kutsanmış geceler olacak!" dedi. Bunun üzerine çarpan yüreğimi yatıştırmaya ve heyecanımı bastırmaya çalıştım, ve yeğenimden izin alarak evden çıktım. O gölgeli sokağa ulaşınca, heyecanın doruğuna ulaşarak söz konusu kanepeye gidip oturdum. Ve de oturur oturmaz pencerenin açıldığını gördüm, ve hemen başımın döndüğünü duyumsadım. Ama kendimi toparladım ve pencereye doğru baktım, ve genç kızın belirdiğini gördüm. Bu tapınılası yüzü görünce sarsıldım ve titreyerek kendimi kanepenin üzerine bıraktım. Genç kız, gözlerinde belirli bir parlaklıkla bana bakmayı sürdürdü; elinde de göze batar şekilde bir ayna ile al bir mendil tutuyordu. Ama birdenbire, hiçbir söz söylemeden, giysisinin yenlerini kaldırdı ve omuzlarına kadar kollarını açtı; sonra elini açarak beş parmağını aralayıp göğüslerine dokundu; sonra aynayı ve al mendili tutarak ellerini pencereden dışarıya uzattı; ve kaldırıp indirerek mendili üç kez salladı; sonra mendiliyle burma ve katlama hareketleri yaptı; ve başını bana doğru eğerek uzun uzadıya baktı ve canlı bir hareketle geri çekilerek pencereyi kapayıp gözden kayboldu. Hepsi bu kadar! Hem de tek bir söz bile söylemeden! Aksine! Beni öyle tahmin edilemez bir şaşkınlık içinde bıraktı ki, orada kalayım mı, gideyim bilmiyordum; ve kuşku içinde, saatlerce o pencereye bakarak geceyarısına kadar orada kaldım. O zaman, tedirgin bir halde eve döndüm; gözleri ağlamaktan kızarmış, keder ve boyun eğmenin damgası yüzüne vurulmuş zavallı yeğenimi, beni beklerken buldum. Ve de kudretim tükenmiş olarak, acınacak bir halde, yere düştüm. Ve yeğenim, hemen yanıma koşarak beni kollarına alıp gözlerimi öptü; giysisinin yenleriyle gözyaşlarımı sildi ve ruhumu yatıştırmak için bana, çiçek suyuyla hafifçe kokulandırılmış bir bardak şurup içirdi; sonra sakin bir edayla bütün bu gecikmemin ve kederli halimin nedenlerini sordu.

O zaman ben, hüzünlü yorgunluğumla kırgın olduğum halde, o bilinmeyen hoş kadının hareketlerini tekrarlayarak ona her şeyi anlattım. Ve yeğenim Azize bana "Ey canım Azizim! Bu işaretlerden, özellikle beş parmak ile aynadan çıkan anlam bence şudur ki genç kız, beş gün içinde sokağın köşesindeki dükkâna bir haber bırakacak!" dedi. Bunu duyunca "Ey kalbimin kızı, acaba sözlerin gerçek midir? Ama, ben de sokağın köşesinde bir dükkânın bulunduğunu fark ettim. Gerçekten bir Yahudi esnaf var orada!" diye haykırdım. Ve artık anılarımın çalkantısına daha fazla dayanamayarak, beni teselli etmek için tatlı sözler ve çok hoş okşamalarla destekleyen yeğenim Azize'nin bağrında gözyaşlarıyla hıçkırmaya başladım; o da bana "Düşün ki, ey Aziz, aslında âşıklar yıllar yılı beklemenin acısını duyarlar, yine de dayanma güçlerini yitirmezler; sense, yürek işkencelerini tadalı bir hafta geçmediği halde, görülmedik bir heyecana ve üzüntüye kaptırdın kendini! Biraz yüreğini bütün tut, ey amcamın oğlu! Ve kalk biraz bir şeyler ye ve sana sunduğum şu şaraptan iç!" dedi.

Ama ben, ey genç efendim, ne bir lokma ekmek yiyebildim ne de bir yudum şarap içebildim; ve de tüm uykumu yitirdim; yüzüm sapsarı oldu ve mutlu çizgilerini yitirdi. Çünkü, ilk kez tutkunun sıcaklığını duyuyor ve aşkın acı ve tatlı yanlarını tadıyordum.

Böylece, bekleyişimin sürdüğü beş gün içinde, son derece zayıfladım ve benim yüzümden üzüntüye kapılan yeğenim, bir an bile yanımdan uzaklaşmadı ve gece gündüz dizimin dibinden ayrılmadan bana âşıkların öykülerini anlattı; ve uyuyacağı yerde, bana göz kulak oldu; hatta onu bazen kaçamak gözyaşlarını çabucak silerken yakaladım. Sonunda, bu beş gün bitince, beni ayağa kalkmaya zorladı ve su ısıtıp beni evin hamamına soktu; sonra da giyinmeme yardım ederek bana "Koş çabuk buluşma yerine git! Allah

seni beklentilerine kavuştursun ve merhemiyle ruhunu iyileştirsin!" dedi. Bunun üzerine, çabucak evden çıktım ve Yahudi esnafin dükkânına koştum.

O gün cumartesiydi; ve ne yazık ki, Yahudi dükkânını açmamıştı. Her şeye karşın, dükkânın kapısının önüne oturdum; ve akşam güneş batarken müezzinin sesi minareden duyulasıya kadar orada bekledim. Hiçbir sonuç alamadan gecenin ilerlemekte olduğunu görünce eve dönmeye karar verdim. Ve artık ne dediğini ve yaptığını bilmeyen sarhoş bir adam gibi oraya ulaştım. Ve zavallı yeğenim Azize'yi orada, odada, ayakta, yüzü duvara dönmüş ve bir kolunu bir mobilyaya dayamış, bir elini de yüreğinin üzerine bastırarak dururken ve üzgün bir edayla bahtsız aşklar üzerine şikâyetçi dizeler okurken gördüm.

Ama benim varlığımın farkına varır varmaz, yeninin ucuyla gözlerini silip önüme geldi, acısını benden gizlemek için gülümsemeye çalışarak, "Ey sevgili yeğenim, Tanrı mutluluğunu daim kılsın! Geceleyin boş sokaklardan böylesine yalnız başına geri döneceğine, niçin gecenin geri kalan kısmını da sevdiğin genç kızla geçirmedin?" dedi. O zaman ben, sabırsızlıkla ve bir an için yeğenimin benimle alay ettiğini düşünerek onu sertçe ve kaba bir tarzda ittim, kanepenin üzerine düştü, başı kanepenin kenanna çarptı ve alnında derin bir yara açıldı ve bol bol kan aktı. Bunun üzerine benim zavallı yeğenim, benim kabalığımla üzülecek yerde, tek bir başkaldırı sözü etmeden, sakince kalktı ve bir parça kav tutuşturarak yarasını temizledi ve mendiliyle alnını sardı; mermerlere bulaşmış kanı sildi, sonra da hiçbir şey olmamış gibi sakin bir gülümsemeyle yanıma geldi ve bana olanca tatlılığıyla dedi ki...

Anlatısının burasında, Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş; izin almış olmasına karşın yavaşça susmuş.

Ama Yüz On Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

Ve sanki hiçbir şey olmamış gibi, sakin bir gülümseyişle yanıma geldi ve sesinin olanca tatlılığıyla bana "Ey amcamın oğlu, nahoş sözlerle sana ıstırap vermiş olmaktan dolayı çok üzüldüm. Lütfen beni bağışla ve olup biteni bana anlat da sana bir yardımım olup olmayacağını anlayayım!" dedi. Bunun üzerine kendisine başıma gelen ters durumu ve o bilinmeyen kadından haber almanın tüm olanaksızlığını anlattım. Azize de bana "Ey gözümün nuru Aziz, hiç kuşku duymadan, senin gayelerine ulaşmakta olduğunu söyleyebilirim; çünkü bütün bunlar genç kızın senin aşkının derecesini ve kendisi hakkında ne denli sabır göstereceğini anlamaktan öte bir anlam taşımaz. Böyle olunca da sen, yarından tezi yok, gidip yine pencerenin altındaki o kanepenin üzerine otur; kuşkusuz beklentilerine bir çözüm bulursun!" dedi. Sonra yeğenim bana, yemek dolu tabaklarla donanmış bir tepsi getirdi; ama hepsini kaba bir davranışla ittim; tüm porselen tabaklar havaya fırladı ve halının üstünde yuvarlandı. Böyle davranarak hiçbir şey yiyip içmek istemediğimi açığa vurdum. Bunun üzerine zavallı yeğenim dikkatle ve sessizce yere yayılan ve halıyı kirleten döküntüleri topladı ve uzandığım şiltenin ayak ucuna gelip oturdu; ve bütün gece, sonsuz bir tatlılıkla kibar ve okşayıcı sözler söyleyerek bir yelpazeyle beni serinletti durdu. Bense "Âşık olmak ne büyük delilik!" diye düşünüyordum. Sonunda sabah belirdi ve çabucak ayağa kalktım ve gidip dar sokaktaki kanepenin üzerine oturdum.

Kanepeye ancak oturmuştum ki, pencere açıldı ve kamaşan gözlerimin önünde tüm ruhumu kaplayan kişinin o güzelim başı belirdi. Tüm dişlerini açığa vuran hoş bir gülüşle bana gülümsedi. Sonra bir an için kayboldu ve elinde bir torba, bir ayna, bir çiçek saksısı ve bir fenerle geri döndü. Ve de yaptığı şey şu oldu: İlkin aynayı torbaya koydu,

torbanın ağzını büzdü; sonra hepsini birden odaya fırlattı; sonra da tapılası bir hareketle saçlarını çözdü, tüm ağırlığıyla yöresine saçıp tüm yüzünü örttü; sonra feneri saksının ortasına, çiçeklerin arasına koydu; en sonunda da hepsini alıp gözden kayboldu. Pencere de kapandı. Ve yüreğim, kızla birlikte uçup gitti. Durumum da durum olmaktan çıktı.

Bunun üzerine, tecrübemle beklemenin yararsız olduğunu bildiğimden, oradan ayrılıp kederli ve kahrolmuş bir halde, eve doğru yollandım. Orada zavallı yeğenimi ağlarken buldum. Başına iki sargı dolamıştı. Biri yaralı alnını, öteki benim yokluğumda ve tüm kederli günlerde döktüğü gözyaşlarından hasta olmuş gözlerini sarıyordu. Beni fark etmeden, başını eğmiş ve bir eline dayamış olarak, yavaşça, şu hayranlık verici dizeleri okuyordu:

Ah! Seni düşünüyorum Aziz! Benden uzağa, nerelere kaçtın? Cevap ver, Aziz! Nerede mesken tuttun, ey tapınılan avare?

Sen de kendince düşün Aziz! Bil ki, mutluluğumu kıskanan baht, seni nereye sürüklerse sürüklesin, Azize'nin zavallı yüreğinin sana sakladığı sıcak sığınağı oralarda bulamazsın!

Sen beni dinlemiyorsun Aziz! Ve uzaklaşıp gidiyorsun! Ve işte boyna akan bu gözyaşlarıyla gözlerim sana olan acımasını dile getiriyor.

Oh! Temiz bir suyun saydamlığında susuzluğunu gider; ya da daha iyisi, bırak kederim, derin göz çukurlarımda biriken acı gözyaşlarının tuzunu, güç kazanmak için içsin!

Ah! Ağla yüreğim ağla, sevgilinin yokluğunda.. Seni düşünüyorum Aziz! Benden uzağa, nerelere kaçtın? Cevap ver, Aziz! Nerede mesken tuttun, ey tapınılan avare?

Bu dizeleri okuyup bitirince, dönüp beni gördü; ve hemen benden acısını ve gözyaşlarını saklamaya gayret etti; ve yanıma gelerek bir an, tek bir hece bile söylemeksizin ayakta durdu; sonunda bana "Ey yeğenim, otur ve bana bu kez başına ne geldiyse anlat!" dedi. Ben de ona, gizem dolu genç kızın davranışlarını tüm ayrıntılarıyla anlatmakta gecikmedim. Azize de bana "Sevin ey yeğenim, çünkü dileklerin yerine geldi! Bil ki, torbaya sokulan ayna, gözden yiten güneş anlamınadır; bu davranışıyla seni yarın akşam evinde bulunmaya çağırmaktadır; çözülen siyah saçı ve onunla yüzünü örtmesi karanlıklarıyla yeryüzünü kaplayan gece anlamındadır; bu davranış, ilkinin bir tekrarlanmasıdır. Saksıdaki çiçekler, senin sokağın ardındaki evin bahçesine girmeni anlatmakta; saksının orta yerine konan fenere gelince, bir kez bahçeye girdikten sonra, yanmış bir fenerin bulunduğu doğrultuda yürümeni ve oracıkta seni sevenin gelmesini beklemeni açıkça bildirmektedir" dedi. Ama ben, düş kırıklığının doruğunda "Hatalı açıklamalarınla kaçıncı kez bana umut vermeye çalışıyorsun! Allah! Aman Allahım! Ne kadar bahtsızım ben!" diye haykırdım. Bunun üzerine Azize, her zamankinden daha okşayıcı bir tavırla benim için tatlı ve yatıştırıcı sözler söylemeye başladı. Ama yerinden kıpırdamaya cesaret edemiyor ve kızgınlığımın aşırılığını görerek bana, yiyecek içecek de getirmeyi göze alamıyordu.

Bununla birlikte ertesi gün, akşama doğru, serüveni göze almaya karar verdim ve özellikle gizlice ağlamasına karşın bana, çı-

kar gözetmeme ve tam bir feragat konusunda bunca örnekler vermiş olan Azize'nin esinlendirdiklerinden cesaret alarak ayağa kalktım, boydan boya yıkandım; ve Azize'nin yardımıyla en güzel giysimi giydim. Ama dışarı çıkmadan önce, Azize bana perişan bir bakış fırlattı ve sesi hıçkırık dolu "Ey amcamın oğlu, bu saf misk tanesini al ve bununla dudaklarını kokulandır. Sonra, sevdiğini görüp ondan keyfince doyurucu bir sevgi aldıktan sonra, lütfen bana, şimdi sana söyleyeceğim dizeleri ona okuyacağını vaadet!" dedi. Ve kollarını boynuma atarak uzun uzun hıçkırdı. Bunun üzerine ona istediği yemini vererek genç kıza o dizeleri okuyacağımı söyledim. Azize yatışarak niyetini pek iyi anlamadığım ve gelecekteki kerametini kavrayamadığım şu dizeleri bana okudu ve ayrılmadan önce bana da tekrarlattı:

Ey siz, tüm âşıklar!
Allah için, söyleyin bana:
Aşk hiç terk etmeden kurbanının yüreğinde yer tutarsa,
Kurtuluşu ne yoldan olur bunun?

Sonra, oradan çabucak uzaklaştım ve söz konusu bahçeye gelerek kapısının açık olduğunu gördüm; ve bahçenin ta dibinde bir fenerin yanmakta bulunduğunu fark ettim, ve karanlıkta ona doğru yürüdüm.

Bu ışığın bulunduğu yere ulaşınca, kızın orada bulunmayışına şaştım, kaldım! Aslında orada, kemerlerle çevrili kubbeleri fildişi ve abanozla işlenmiş; altından yapılma büyük meşaleler ve altın zincirlerle tavana bağlı billur avizelerle çok hoş ışıklandırılmış harika bir salon gördüm. Ve bu salonun ortasındaki birbirine girmiş renkli kakma desenlerle süslenmiş olan havuz, müziği

insanı yenileyen bir su sesi veriyordu. Bu havuzun hemen yanıbaşında, sedef kakmalı büyük bir taburede, üzerine ipek örtü konulmuş gümüş bir tepsi, halı üzerinde de, pişirilmiş topraktan sırla parlatılmış bir testi, bunun ince uzun kulpunda da altın yaldızlı billur bir bardak asılı bulunuyordu.

Bunları görünce, ey genç efendim, yaptığım ilk iş büyük gümüş tepsinin üzerindeki örtüyü kaldırmak oldu. Örtünün altında bulunan lezzetli şeyler hâlâ gözümün önündedir. Gerçekten orada...

Anlatısının burasında, Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve izin alarak söylemekte olduğu sözlere son vermiş.

Ama Yüz On Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

Vezir Dendan, Şah Dav-ül-Mekân'a anlatmakta olduğu öyküyü şöyle sürdürmüş:

Gerçekten, orada, baharla çeşnilendirilmiş, kokular saçan, altın sarısı renginde dört kızarmış piliç; ilkinde portakal suyuyla kokulandırılmış, dövülmüş fıstık ve tarçınla bezenmiş muhallebi; ikincisinde, gülsuyuyla ezilerek lezzetlendirilmiş kuru üzüm; üçüncüsünde -ah, hele bu üçüncüsü!- her bir yufkası sanat eseri olan eşkenar dörtgen biçimindeki baklava; dördüncüsünde, üzerine cömertçe dökülen ağır şurupla neredeyse patlayacak hale getirilmiş kadayıfla dolu dört büyük porselen tabak bulunuyordu. Tepsinin öbür yarısında, benim çok beğendiğim meyveler: arzu uyandırdıklarının âdeta bilincinde olan, olgunluktan hafifçe buruşmuş incirler; ağaç kavunları, limonlar, taze üzümler ve

muz vardı. Ve bunların hepsi, aralarına renkli çiçekler: güller, yaseminler, laleler, leylaklar ve nergisler konularak birbirinden ayrılmıştı.

Bunları görünce, içim ferahladı, dertlerimin dağıldığını ve sevincin yüreğimi kapladığını duyumsadım. Ancak, bu yerde, Tanrı'nın yaratıkları arasından herhangi canlı bir yaratığın izine rastlamamaktan da tedirginlik duydum. Ve gelip bana hizmet görecek ne bir hizmetkâr ne de bir köle görebildiğimden bunlara elimi sürmeyi göze alamadım; ve gönlümün sevdiceğinin belirmesini sabırla bekledim. Ama bir saat geçti, gelen olmadı; ikinci, üçüncü saatler de geçti, hâlâ görünen yoktu. Yatıştırılamayan tutkum nedeniyle, çoktandır bir şeyler yememiş bulunduğumdan, sonunda açlığın ezikliğini içimde duymaya başladım; bunun bilincine varınca da Tanrı'nın lütfuyla, iştahım yeniden açıldı ve zavallı Azize'min bu buluşmaların başarısı ve gizemi üstüne yaptığı açıklamaları düşünemez oldum.

İçimi ezen büyük açlığa artık dayanamayarak ilkin hepsinden üstün tuttuğum o tapılası kadayıfa saldırdım; ve bu lezzetli tatlıdan kim bilir ne kadarını boğazımdan geçirdim. Sanki cennet hurilerinin saydam parmaklarından akıtılmış ruhsal kokularla donatılmış gibiydiler. Sonra da şuruplandırılmış gevrek eşkenar baklava dilimlerine saldırdım ve Tanrı'ya sığınarak midemin boş kalan yanlarını bunlarla doldurdum; ve de üzeri dövülmüş fıstıkla donatılmış beyaz muhallebinin tümünü yutarak gönlümü ferahlattım; sonra da piliçlere yaklaşmaya karar verdim; ve bunlardan bir, iki, üç, belki de dördünü yedim. Doldurulmuş içleri nar tanelerinin mayhoşluğuyla öylesine lezzetlendirilmişti ki, doğrusu kaç adedini yediğimi hatırlamıyorum. Bundan sonra ağzımı tatlandırmak için meyvelere yöneldim; damağımı okşarcasına onları ağır ağır yedim; sonra da bir, iki, üç ya da dört kaşık nar reçeli yiyerek yemek işini tamamladım. Ve , Tanrı'ya verdiği

nimetlerden ötürü şükrettim. Gereksiz bardağı bir yana iterek susuzluğumu sırlanmış toprak testiyi başıma dikerek giderdim.

Bir kez karnım doyunca, üzerime büyük bir ağırlığın çöktüğünü ve tüm kaslarımın gevşediğini hissettim; ancak ellerimi yıkayacak kadar güç harcadıktan sonra, halının üzerindeki şiltelere uzanıp ağır bir uykuya daldım.

O gece boyunca neler oldu? Bütün bildiğim, sabahleyin, güneşin kızgın ışıkları altında, artık o harika yumuşaklıktaki halılar üzerinde değil, doğrudan doğruya çıplak mermerler üzerinde uzanmış olarak uyandığım ve karnımın üstünde bir tutam tuz ile bir avuç dolusu kömür tozu bulduğumdur. Bunun üzerine kıvrak bir hareketle ayağa kalktım; silkinip sağıma soluma bakındım; ama yöremde ve çevremde bir tek canlı yaratığın izini bulamadım. Şaşkınlığım da, heyecanım da aynı eşitlikte oldu; kendime karşı büyük bir öfke duydum; sonra bedenimin zayıflığından ve uykusuzluğa ve yorgunluğa karşı dayanıksızlığımdan pişmanlık duydum. Kederlenerek evime doğru yol aldım; orada zavallı Azize'yi yavaşça sızlanır ve ağlayarak şu dizeleri okurken buldum:

Raksederek meltem ayağa kalkar ve çayırlardan eserek bana yaklaşır. Onu kokusundan tanırım, okşayışı saçlarıma dokunmadan da önce... Ey tatlı meltem, gel! Kuşlar ötüşüyor. Gel! Tüm akışlar kendi yolunu izler.

Seni, ey sevgili, seni kollarıma alabilseydim! Tıpkı sevgilisinin başını göğsüne hapseden bir âşık gibi!

Oh! Kedere dalmış olan bu yüreğin acısını senin nefesinde tatlılaştırmak isterdim.

Sen gittin ey Aziz, bu dünyanın hangi sevinci kaldı benim için ve hangi zevk, bundan böyle yaşam bulacak?

Ah! Bana kim, sevgilinin yüreğinin benimki gibi aşkın ateşinden ve alevlerinden eriyip bittiğini söyleyecek?

Ama, beni görür görmez, Azize canlılıkla ayağa fırladı ve gözyaşlarını silerek çok tatlı sözlerle beni karşılayıp giysilerimi çıkarmakta yardımcı oldu ve bana şunları söylemek üzere birçok kez burnunu çekti ve "Vallahi! Ey amcamın oğlu, giysilerinde kalan koku, hiç de seven bir kadının kokusu değil! Haydi bana olan biteni anlat!" dedi. Ben de acele onu hoşnut ettim. Bunun üzerine yüzü çok endişeli bir hal aldı ve bana korkulu bir edayla "Vallahi! Ey Aziz, artık senin sorununu sakin karşılayamıyorum. Şimdi, bu bilinmeyen kadının seni büyük sıkıntılara sokarak denemeye kalkıştığından korkmaktayım. Bil ki, gerçekten, çıplak karnına koyduğu tuz, tutkulu bir âşık olarak seni, uykuya ve yorgunluğa yenildiğin için pek yavan bulduğu anlamındadır. Böylece, sevgili Azizim, bu kadın konuğuna kibarlık gösterecek ve onu yavaşça uyaracak yerde, böylece küçümseyerek tavır alıyor ve onun yiyip içmek ve uyumaktan başka şeye yaramadığını göstermek istiyor. Ah! Tanrı seni acımasız ve kalpsiz olan bu kadımn aşkından korusun!" dedi. Ben, bu sözleri duyunca, göğsümü dövdüm ve "Suçlu olan benim; çünkü Allah da biliyor ya, bu kadın haklıdır, âşıklar uyumazlar. Ah! Hatamla, bu uğursuzluğu kendi üzerime çeken benim. Lütfen, söyle bana ey amcamın kızı, şimdi ne yapayım? Ah! Söyle bunu bana!" diye haykırdım.

Zavallı yeğenim Azize, beni öylesine seviyordu ki, böylesine üzüldüğümü görünce, acımanın son sınırlarına ulaştı ve...

Anlatısının burasında, Şehrazat, sabahın belirmekte olduğunu görmüş ve ansızın susmuş.

Ama Yüz On Yedinci Gece Olunca

Şah Şehriyar'a demiş ki:

İşittim ki, ey bahtıgüzel şahım, Vezir Dendan, Dav-ül-Mekân'a anlatmakta olduğu öyküyü şöyle sürdürmüş:

Zavallı yeğenim Azize, beni öylesine seviyordu ki, böyle üzüldüğümü görünce, acımanın son sınırına ulaştı ve bana "Başım üzerine, gözüm üzerine! Ama, ey Aziz, eğer koşullar benim dışarı çıkmama ve gidip gelmeme izin verseydi, yararlı olmak benim için ne kadar kolaydı! Geleneklere göre evlenmeye hazırlanırken, kesinlikle evde kalmak zorundayım. Bununla birlikte, seninle bu kadın arasındaki ilişkide bir bağlantı kuramadığıma göre, uzaktan da olsa, başarı sağlayabilmem için beni iyi dinle! Ey Aziz, bu durumda, bu gece gene aynı yere dön! Ve de uykunun cazibesine kendini kaptırma! Bundan dolayı da yiyip içmekten el çek, çünkü beslenmek duyguları ağırlaştırıp yumuşatır. Bundan dolayı uyumamaya gayret et, gecenin ilk çeyreği geçtikten hemen sonra sana doğru geldiğini göreceksin! Allah seni sakınsın ve ihanetlerden korusun!" diyerek cevap verdi.

Bunun üzerine ben, gecenin çabucak gelmesi için dileklerde bulundum. Ve tam çıkmak üzere iken Azize, bir an beni durdurarak "Her şeyden önce, genç kız, arzularına doyum sağlayınca, sana öğrettiğim dizeleri ona okumayı ihmal etme!" dedi. Ve ben de "İşittim ve itaat ettim!" diyerek yanıtladım. Sonra da evden ayrıldım.

Bahçeye ulaşınca, bir gün önceki gibi, salonun çok güzel bir şekilde aydınlatılmış olduğunu ve bu salonda, yiyecekler, tatlılar, meyveler ve çiçeklerle donatılmış büyük bir tepsi bulunduğunu gördüm. Bu çiçeklerin, yiyeceklerin ve tüm bu lezzetli şeylerin kokusu burnuma ancak ulaşmıştı ki, kendimi tutamadım ve her şeyle karnımı iyice doyurdum ve sırlı testiden içtim. Ruhum son derece hoşlaştığından, karnım şişinceye kadar yeniden içtim. O zaman doyuma ulaştım. Ama bunu hemen izleyerek göz kapaklarım kapanmaya başladı; uykuyla savaşmak için parmaklarımla onları açık tutmaya çalıştım, ama boşuna! O zaman kendi kendime "Uyumayacağım!" dedim. Ve bir yastık alıp başımı yasladım. Ama bu, benim ertesi sabaha kadar uykuya dalmam için yetti; ve kendimi o harika salonda değil, herhalde seyislerin kullanmalarına ayrılmış sefil bir odada uzanmış buldum, ve karnımın üzerinde de bir koyunun aşık kemiğini, yuvarlak bir topu ve hurma çekirdekleri ile keçiboynuzu tanelerini; yanıbaşımda da iki dirhem ve bir bıçak buldum. Bunu görünce, şaşkınlık içinde ayağa kalktım ve bütün bu artıkları üzerimden şiddetle silkerek ve başıma gelenlerden hiddete kapılmış olarak hemen eve döndüm ve orada şu dizeleri şikâyetçi bir edayla okuyan Azize'yi buldum:

Gözlerimden dökülen yaşlar! Yüreğimi erittiniz ve bedenimi sürükleyip götürdünüz.,

Ve sevgilim gittikçe daha fazla kıyıcı oldu! Ama onca güzel olan sevgili için ıstırap çekmek tatlı değil midir?

Ey Aziz, yeğenim! Ruhumu tutkuyla doldurdun ve içimde ıstırap uçurumları açtın!

O zaman, içim hâlâ küskünlükle dolu, birkaç küfür savurarak onun dikkatini çektim. Ama sabrı bundan etkilenmedi ve hayran olunacak bir tatlılıkla gözlerini kuruttu ve yanıma yaklaşarak kollarıyla boynumu sardı ve beni sıkı sıkıya bağrına bastı; ben onu itmeye çabalarken, bana "Oh! Benim zavallı Azizim! Görüyorum ki, bu gece de kendini uykuya kaptırmışsın!" dedi. Ben de artık başka bir şey yapamayarak ve hiddetten boğularak kendimi halıların üzerine attım ve getirdiğim bıçağı da uzağa fırlattım. Bunun üzerine Azize eline bir yelpaze aldı ve yanıma oturarak beni serinletmeye çalıştı ve bana yüreğimi bütün tutarsam, sonunda her şeyin yoluna gireceğini söyledi. Onun isteği üzerine, uyandığımda karnımın üzerinde bulduğum çeşit çeşit şeyleri ona saydım. Sonra da ona "Allah aşkına! Bütün bunların anlamını bana açıkla!" dedim. Bana "Ah! Azizim, sana uykudan sakınmanı, yiyeceklerin çekiciliğine kendini kaptırmamanı tavsiye etmedim mi?" diye cevap verdi. Ama, ona "Oh! Sen bana sorduklarımı acele açıkla!" diye haykırdım. Bana dedi ki "Bilesin ki yuvarlak top..."

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve ansızın susmuş.

Ama Yüz On Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Bilesin ki, yuvarlak top, senin yüreğin anlamındadır. Sevgilinin evinde bulunmana karşın havalarda gezen, ne denli az tutuştuğunu gösteren yüreğinin... Hurma çekirdekleri, kalbin meyvesi olan tutkunun sende kesinlikle bulunmamasından ötürü yüreğinin onlar gibi kuru olduğu anlamındadır. Sabır timsali Hazreti

Eyüp'ün ağacı olan keçiboynuzunun taneleri, âşıklar bakımından onca değerli olan bu erdemi sana hatırlatmak için oraya konmuştur; koyunun aşık kemiğine gelince, bunu açıklamaya bile gerek yoktur!" dedi. Bunu duyunca "Fakat, ey Azize, bıçağı ve iki gümüş dirhemi unuttun!" diye haykırdım. Azize de titremeler içinde bana "Ey Aziz, senin için çok korkuyorum! İki gümüş dirhem, gözlerinin timsalidir. Bunlarla sana 'İki gözüm üzerine yemin ederim ki, bir daha gelip uyuyakalırsan, acımaksızın seni bıçakla doğrarım!' demek istiyor. Ey amcamın oğlu, çok korkuyorum!" dedi. Bunu duyunca yüreğim onun acısını paylaştı ve ona "Ey amcamın kızı, Allah aşkına bunun çaresi nedir? Bu umarsız felaketten kurtulmam için bana yardım et!" dedim. O da bana "Dostlukla ve saygıyla! Ama benim sözlerimi dinlemen ve onlara uyman gerek! Yoksa yapılacak başka şey yok!" dedi. "İşittim ve itaat ettim! Babamın başı üzerine yemin ederim!" diye cevap verdim.

Bunun üzerine Azize, vaadime güvenerek mutlulandı ve beni kucaklayarak dedi ki: "Pekâlâ! İşte anlatıyorum: Bütün gün burada uyumalısın; böylece gece orada iken, kendini uykuya kaptırmazsın! Uyandığında, ben sana yiyip içmek için ne gerekirse vereceğim; böylece korkacak bir şey kalmaz" dedi. Gerçekten, Azize beni yatmaya zorladı ve beni tatlı tatlı ovuşturmaya koyuldu; ben bu tatlı ovuşturmaların etkisiyle uyumakta gecikmedim; akşama doğru uyandığımda, onu yanımda otururken ve elindeki yelpazeyle beni serinletirken buldum. Onun ben uyurken boyna ağlamış olduğunu anladım; çünkü giysileri gözyaşlarının izlerini taşıyordu. Bunun üzerine Azize, bana yiyecek şeyler getirip kendisi lokmaları sokarak ağzıma yedirdi; bana sadece yutmak ve doyuncaya kadar yemek zahmeti kaldı. Sonra bana içmek için bir tas şekerli gülsuyunda erimiş çiğde şerbeti verdi; bu da beni adamakıllı serinletti. Sonra ellerimi yıkadı ve

miskle kokulandırılmış bir peşkirle kuruladı ve ellerime kokulu sular serpti. Sonra hatırı sayılır güzellikte bir urba getirdi ve bunu bana giydirdi; ve bana "Eğer Allah isterse, bu gece, senin için beklentilerinin gecesi olacak!" dedi. Sonra beni kapıya kadar götürerek "Ama, özellikle tavsiyelerimi unutma!" diye ekledi. Ona "Hangilerini?" diye sordum. Bana "Ey Aziz! Sana öğrettiğim dizeleri!" dedi.

Böylece, daha önceki gecelerde olduğu gibi bahçeye ulaştım. Kemerli kubbenin bulunduğu salona girip görkemli halıların üzerine oturdum. Gerçekten tıka basa karın doyurmuş olduğumdan, tabaklara ilgisizlikle baktım ve böylece geceyarısı gelinceye kadar bekledim. Kimseler görünmüyordu; bir çıtırtı bile yoktu. Bu durumda geceyi bir yıl geçmişçesine uzun buldum; ama sabrettim ve biraz daha bekledim. Böylece gecenin üç çeyreği akıp gitmiş ve şafağın muştucusu horozların ötme zamanı gelmişti. Bir yandan da açlık beni sarmaya başlamıştı, ve gittikçe o kadar kuvvetle kendini duyurdu ki, içim tabaklardaki yiyecekleri tatmak arzusuyla doldu; ve artık içimden geçenlere dayanamaz oldum; hemen ayağa kalktım; tepsinin üzerindeki büyük örtüyü kaldırdım ve doyuncaya kadar yedim; sonra bir bardak, sonra iki bardak, sonunda da onuncu bardağa ulaşıncaya kadar şarap içtim. Başım ağırlaştı; ama ben, canla başla direniyor, kendimi kasıyor ve başımı her yana sallayarak uykuyu defetmeye uğraşıyordum; ama, artık dayanamayacak ve kendimi koyverecek bir hale geldiğim sırada bir gülme ve bir etek hışırtısı duyar gibi oldum. Kıvrak bir şekilde ayağa kalkmak ve ellerimi ve ağzımı yıkamak için ancak zamanım oldu; o sırada dipteki perdenin kaldırıldığını gördüm. Ve gülerek, yöresinde yıldızlar kadar güzel on genç esire olduğu halde, kız içeri girdi. Gökteki ayın ta kendisi gibi idi. Kenarı tamamıyla kırmızı altın tellerle işlenmiş yeşil satenden bir giysiye bürünmüştü. Ve sana sadece bir fikir

vermiş olmak için, ey genç efendim, şairin şu dizelerini okuyacağım:

> *İşte karşında! Yüksekten bakan, harika kız! Düğmesiz yeşil giysileri arasından göz kamaştıran göğüsleri neşeyle beliriyor; saçları da çözülmüş. Ve ben, hayran, adını soracak olsam, bana 'Ben âşıkların yüreklerini ölümsüz bir ateşle yakan kişiyim!' der. Ve ona, aşk işkencelerinden söz edersem, bana 'Ben sağır bir kaya ve yankısız bir gökyüzüyüm! Ey gafil! Kayanın sağırlığından ve gökyüzünün yankısızlığından şikâyet edilir mi hiç?' der. Ama, ben, yine de ona 'Ey kadın! Yüreğin kayaysa, bilesin ki benim parmaklarım, bir zamanlar Musa'nınkiler gibi, kayadan bir kaynağın berraklığını fışkırtırlar!' derim.*

Ve gerçekten, ey genç efendim, bu dizeleri ona okuyunca, bana güldü ve dedi ki: "Çok güzel dizeler bunlar! Ama bu kez nasıl oldu da kendini uykunun pençesinden kurtarabildin?" Ona "Senin gelişinin rüzgârı ruhumu canlandırdı da ondan!" diyerek yanıt verdim.

Bunun üzerine kölelerine dönüp onlara göz kırptı; bunu görünce uzaklaşarak salonda bizi yalnız bıraktılar. O da iyice yakınıma gelerek oturdu; göğsünü bana yaslayarak kollarını boynuma sardı. Ben de dudaklarımı dudaklarına bastırdım, ve üst dudağını emdim; o sırada o da benim alt dudağımı emiyordu; sonra beline sarıldım ve büktüm; ve ikimiz birden halının üzerine yuvarlandık. Bunun üzerine bacaklarının arasındaki narin açıklığa kayarak girdim ve tüm giysilerini soydum. Ve öpüşlerin, okşamaların, çimdiklemelerin ve ısırmaların, bacakların ve kalçaların ha-

valanıp inmelerinin ve salon boyunca çılgınca kaçıp kovalamacaların birbirine karıştığı bir sevişme çabasına giriştik. Öyle ki sonunda kız, tükenmişçesine ve arzudan ölürcesine kollarıma düştü; o gece, âdeta gönlümce tatlılıklar getiren ve duygularım için şenlik oluşturan bir gece oldu. Şairin dediği gibi:

> *Neşe doluydu o gece ve bahtımın tüm geceleri içinde kolay ve tadına doyum olmaz letafetteydi! Şarap bardağı da bir an bile al rengini terk etmedi. O gece, uykuya "Çek git! Sanıyor musun ki, göz kapaklarım seni arzulayacak?" Bacaklara ve gümüş kalçalara da "Yaklaşın bakalım!" dedim.*[1]

Ama sabah olunca, ondan izin istemekteyken, beni bir an durdurdu ve bana "Biraz bekle! Sana göstermek istediğim bir şey var..." dedi.

Anlatısının burasında Şehrazat sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz On Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

---

1 Powys Mathers'in Mardrus çevirisinde bu dizeler şöyle anlatılmış: "*On this preferred and easy night / The cup was never empty of its red; / I said to sleep: 'We know you not!' and / I said: 'I know you' to her tights of silver white.*" (Bu seçkin ve rahat gecede / Bardak, şaraptan yana hiç boş kalmadı. / Uykuya: 'Seni tanımıyorum' dedim; / Gümüş beyazlığındaki kalçalara ise, 'Sizi tanıyorum' dedim (Ç.)

Aziz öyküsünü anlatmayı şöyle sürdürmüş:

Beni bir dakika durdurdu ve bana "Biraz bekle! Sana göstereceğim bir şey ve vermek istediğim bir öğüt var!" dedi. Bunun üzerine, biraz şaşırmış, yeniden onun yanına oturdum; bir bohça açtı ve içinden şurada karşında gördüğün, üzerinde ilk gazelin işlenmiş olduğu dört köşe ipek kumaşı çıkardı, genç efendim. Ve bunu bana verirken, "Bunu titizlikle sakla! Bu, genç dostlarımdan bir genç kızın, Kâfur ve Billûr Adaları Sultanı'nın elinden çıkmadır. Bu bergüzarın[2] senin için, yaşamda, büyük bir önemi olmalı; ve de sana bunu vereni hatırlatmalıdır!" dedi. O zaman ben de, şaşkınlığın doruğunda, ona sevgi gösterileriyle teşekkür ettim ve yanından ayrılmak için ondan izin aldım. Ama başıma gelen tüm harika şeylerin etkisi altında, Azize'nin bana ezberlettiği dizeleri okumayı unuttum.

Eve ulaştığımda, zavallı yeğenimi yatmış buldum; yüzü yakın bir tehlikeyi gösteren izler taşıyordu; ama benim içeri girdiğimi görünce, ayağa kalkmak için epeyce gayret sarf etti; beni bağrına bastı ve uzun uzadıya göğsünün üzerinde tuttu; ve bana "Sana öğrettiğim dörtlüğü,okudun mu?" diye sordu. Bunu duyunca şaşırdım ve ona "Ah! Unuttum okumayı! Bunun nedeni de, ipek kumaş üzerine işlenmiş olan şu gazeldir!" dedim. Ve onun önünde kumaşı açıp söz konusu gazeli gösterdim. Bunu görünce artık Azize kendini tutamadı ve önümde hıçkırıklar kopardı ve gözyaşları arasında bana şu dizeleri okudu:

Ah! Zavallı yürek, söylesene: Tüm bağlılıkların sonunun bıkkınlık olması kaide ve tüm dostlukların sonu kopukluk değil midir?

2 *Bergüzar:* Hatıra eşyası (Ç.)

Sonra da "Ey yeğenim, Allah aşkına, gelecek sefer ona dörtlüğü okumayı unutma!" diye ekledi. Kendisine "Onu bana bir kez daha tekrarla, çünkü hemen hemen unuttum" diye yanıt verdim. Bunun üzerine bana dörtlüğü tekrarladı ve ben de iyice kafama soktum; sonra da, akşam olunca, bana "İşte saati geldi! Allah seni güvenlikle kollasın!" dedi.

Bahçeye ulaşınca, salona girdim ve orada sevgilimi beni bekler buldum; beni hemen karşılayıp kucakladı ve beni kucağına oturttu; sonra, yiyip içmemizi bitirince, tam bir cinsel doyum sağlayarak birbirimize sahip olduk. Burada sabaha kadar olan sevgi savaşımızın ayrıntılarını anlatmak yararsız. O zaman, bu kez, Azize'nin dizelerini ona okumayı unutmadım:

Ey siz, tüm âşıklar! Allah için söyleyin bana: Aşk hiç terk etmeden kurbanının yüreğinde yer tutarsa, kurtuluşu ne yoldan olur bunun?

Bu dizelerin, dostumun üzerindeki etkisini sana asla anlatamam efendim; heyecanı öylesine büyük oldu ki, yeğenimin çok katı olduğunu söylediği yüreği âdeta göğsünde eridi; ve bol bol gözyaşı dökerek doğaçlamadan şu dizeleri okudu:

O yüce yürekli rakip onurlansın! Tüm sırları biliyor ve sessizce saklıyor! Bölüşmeksizin ıstırap çekiyor ve mırıldanmadan susuyor. Sabrın hayranlık verici değerini biliyor!

Ben de dikkatle dinleyerek, sonradan Azize'ye tekrarlamak için bu dizeleri aklımda tutmaya çalışıyordum. Ve eve döndüğümde Azize'yi şilte üzerinde oturmuş beni beklerken buldum; ona bakan annem de yanında oturuyordu. Zavallı Azize de, yüzünde büyük bir solgunluk taşıyordu; ve öylesine zayıftı ki, sanki bayılacakmış gibi bir hal vardı üstünde... Acıyla gözlerini bana doğru kaldırdı ve kımıldamadan baktı.

Bunun üzerine annem bana şiddetle bakarak başını salladı ve bana "Ey Aziz, yazıklar olsun sana! İnsan nişanlısını böyle yüzüstü bırakır mı?" dedi. Ama Azize, annemin elini tutarak öptü; ancak işitilebilir bir sesle bana "Ey amcamın oğlu, benim tavsiyemi unuttun mu?" diye sormak üzere onun sözünü kesti. Bunun üzerine ona "Sakin ol, ey Azize! Onu heyecandan heyecana sürükleyen dizeleri kendisine okudum. O da bana şu dizeleri okudu" diyerek kendisine söz konusu dizeleri okudum. Azize de bunları işitince sessizce ağladı ve şairin şu sözlerini mırıldandı:

Sırrı saklamayı bilmeyen ve de felaketi sabırla karşılamayan kişinin ölümü paylaşmayı dilemekten başka bir şeyi kalmamıştır.

Böyle de olsa! Benim tüm yaşamım her şeyden el etek çekmekle geçip gitmiştir. Dost sözünden mahrum ölüyorum! Ah! Ben ölünce, yaşamımın felaketi olana selamlarımı ulaştırın!

Sonra da "Amcamın oğlu, sevdiğin kızı yeniden gördüğün zaman, ona bu dizeleri oku! Ve yaşam sana tatlı ve kolay olsun, ey Aziz!" diye ekledi.

Gece olunca, âdetim üzere bahçeye geri döndüm ve salonda bekleyen sevgilimi buldum; ikimiz yan yana oturup yedik içtik ve birbirimizle her türden oynaştık; sonra da birbirimize sarılarak sabaha kadar yattık. O zaman Azize'ye bulunduğum vaat aklıma geldi, öğrendiğim dizeleri dostuma okudum.

Bu dizeleri işitir işitmez birdenbire büyük bir feryat kopardı ve korku içinde irkilerek "Vallahi! Bu dizeleri söylemiş olan kişi, şimdi kuşkusuz ölmüş bulunmaktadır!" diye haykırdı. Sonra da "Umarım ki, bu kişi senin bir yakının, bir kızkardeşin ya da bir yeğenin olmasın! Çünkü, hiç tereddüt etmeden sana, şimdi onun ölülere katılmış bulunduğunu tekrarlayarak söylüyorum!" diye ekledi. Bunun üzerine ona "Bu kız, benim amcamın kızıdır ve de nişanlımdır" dedim. Ama o "Ne dedin?" diye haykırdı. "Niye bu tür bir yalan söylüyorsun? Doğru olamaz bu! O gerçekten senin nişanlın olsaydı, onu başka türlü severdin!" diye haykırdı. Ona "Gerçekten nişanlımdır ve de amcamın kızı Azize'dir o!" diyerek sözümü tekrarladım. Bunu duyunca, "Öyleyse bana neden söylemedin? Vallahi bu bağlantıyı bilseydim, asla onun elinden nişanlısını almazdım. Felaket bu! Ama, söyle bana, o bizim bütün aşk buluşmalarımızı biliyor muydu?" dedi. Ben de "Kesinlikle! Ve bana belirttiğin alametlerin anlamını çözen de oydu! Onsuz sana asla ulaşamazdım! Onun yararlı nasihatları ve hayırlı yol göstericiliği sayesinde maksadıma ulaşabildim!" dedim. Bunu duyunca, "Pekâlâ! Onun ölümüne sen neden olmuşsun! Zavallı nişanlının yaşamını mahvettiğin gibi Tanrı da senin yaşamını mahvetsin! Haydi şimdi çabuk git, bak bakalım ne olmuş?" diye haykırdı.

Bunu duyunca, aklımı bu kötü haberle yorarak acele oradan çıktım. Ve evimizin bulunduğu sokağın başına ulaşırken, evin içinde dövünen kadınların yas belirtisi olan haykırışlarını duydum. İçeri girip çıkan komşulardan soruşturdum; biri bana "Azize'yi odasının kapısı ardında ölü bulmuşlar!" dedi. Bunun üzerine evin içine daldım; beni ilk gören kimse annem oldu ve bana "Tanrı önünde onun ölümünün sorumlusu

sensin! Ve bunun vebali senin boynunadır! Ah! Oğlum, çok kahredici bir nişanlı oldun, sen!" diye haykırdı.

Anlatısının burasında, Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Azize'nin Ölümü

Ama Yüz Yirminci Gece Olunca

Demiş ki:

"Ah! Oğlum, çok kahredici bir nişanlı oldun, sen!" diye haykırdı. Ve beni sitemlere boğup, itham etmeyi sürdürürken içeri babam girdi; bunun üzerine bir an sustu. Babam da cenaze hazırlıklarına başladı; ve tüm dostlarımız ve yakınlarımız gelip hepsi hazır olunca, cenazeyi kaldırdık ve kabir üzere gidip kurulan çadırlarda üç gün kalarak ve kutsal kitabı okuyarak büyük gömme merasimi için gerekeni yaptık.

Bunun üzerine eve, annemin yanına geldim; rahmetli bahtsız yeğenim hakkında yüreğimin acıyla dolu olduğunu duyumsadım. Annem de yanıma gelip bana "Oğlum, zavallı Azize'nin yüreğini parçalayacak kadar ona karşı seni kusurlu kılan nedenleri artık bana anlatmanı istiyorum. Çünkü, ey oğlum, ona her ne kadar hastalığının nedenini sordumsa da asla bana açıklamak istemedi ve özellikle sana karşı tek bir acı söz bile sarf etmedi; aksine, senin için, sonuna kadar, hayır duaları okudu. Ey Aziz, Tanrı rızası için bu bahtsızı böyle ölüme sürükleyen şeyin ne olduğunu bana anlat!" dedi. Ona "Ben mi? Hiçbir şey yapmadım" dedim. Ama annem ısrar ederek bana "Tam can vereceği sırada onun başucundaydım. O sırada bana döndü ve bir an için gözlerini açarak bana 'Ey amcamın eşi, benim kanımın bedelini kimseden sormaması için Tanrı'ya yakarılarda bulundum ve yüreğimi kıyıma uğratanları bağışlamasını diledim! İşte artık gerçekten fani bir âlemden ebedi bir âleme geçiyorum!' dedi. Ben de ona 'Kızım, ölümden söz etme! Tanrı yakında şifanı verir!' dedim. Ama bana acı bir gülümseyişle baktı ve 'Ey amcamın eşi, senden oğlun Aziz'e, unutmamasını dileyerek son vasiyetlerimi nakletmeni rica ediyorum. Gittiği yere her ulaştığında orayı terk etmeden önce şu sözleri söylesin: *Ölüm ihanetten daha tatlı ve yeğdir!*' dedi. Sonra da 'Beni böylece mutlulandırır ve öldükten sonra da, tıpkı yaşarken yaptığım gibi, onu gözetirim!' sözlerini ekledi. Sonra yastığını kaldırıp altından, sana vermekle beni görevlendirdiği bir şey çıkardı; ama bunu sana, en has duygulara ulaşıp, ölümüne gerçekten üzülüp gönülden pişman olduğunu görmeden vermeyeceğime dair de yemin ettirdi. Ben de oğlum, bu şeyi senin için titizlikle sakladım ve ileri sürdüğü koşulun yerine geldiğini gördüğüm zaman onu sana vereceğim!" dedi.

Bunun üzerine anneme "Öyle olsun! Ama bana pekâlâ bu şeyi gösterebilirsin!" dedim. Ama annem sert bir şekilde reddederek yanımdan ayrıldı.

Siz, efendim, yüreğimin sesine kulak asmak istemeyişimden, benim o sırada ne denli düşüncesiz ve ne kadar aklı kıt bir dönem geçirdiğimi anlayabilirsiniz. Zavallı Azize'nin ölümüne ağlayacak ve matemini içimde taşıyacak yerde, eğlenmekten ve hoşça vakit geçirmekten başka bir şey düşünmüyordum. Ve hiçbir şey, sevgilimin yanında bulunmayı sürdürmekten daha lezzetli gelmiyordu bana. Böylece, akşam olur olmaz, onun evine gitmek için acele ettim; onu da beni yeniden görmek için diken üstünde oturur gibi, sabırsız buldum. İçeri girer girmez yanıma koştu, boynuma sarılarak bana, yeğenim Azize'den haber sordu; ben de kendisine onun ölümünün ve cenazesinin kaldırılmasının ayrıntılarını anlatınca, yüreği acıyla sızladı ve "Ah! Ölümünden önce sana yaptığı iyilikleri ve hayranlık verici özverisini bilseydim! Ona ne çok teşekkür eder, onu her bakımdan ne çok ödüllendirirdim!" dedi.

Bunun üzerine ona "Ve de özellikle, bana vasiyet ettiği, sırası gelince benim de sana açıklamam için, son olarak anneme söylediği şu dize var: "*Ölüm ihanetten daha tatlı ve yeğdir!*" dedim.

Genç kız bu sözcükleri duyunca "Allah ondan merhametini esirgemesin. Bak öldükten sonra bile hâlâ sana yardımda bulunmakta! Çünkü bu sade sözcüklerle senin için düşündüğüm yok etme tasarısından ve içine düşürmeyi kararlaştırdığım tuzaktan seni kurtarıyor!" diye haykırdı.

Bu garip sözleri işitince, şaşkınlığın doruğuna ulaştım ve "Sen ne diyorsun? Nasıl! Biz birbirimize sevgiyle bağlıyız! Oysa sen beni öldürmeyi tasarladığından söz ediyorsun! Beni içine düşüreceğin bu tuzak da neymiş bakalım?" diye haykırdım.

O "Ey çocuk! Ey gafil! Görüyorum ki senin, biz kadınların yapabileceği tüm ihanetlerden hiç haberin yok! Ama üzerinde durmak istemiyorum. Yalnız bil ki, benim ellerimden kurtuluşunu yeğenine borçlusun. Bununla birlikte, genç olsun, yaşlı olsun, bundan böyle, benden başka hiçbir kadına ne bir bakış ne de bir sözle hitap etmemen kaydıyla seni bağışlıyorum. Yoksa, başına çok felaketler, evet, pek çok felaket gelir! Çünkü seni nasihatlarıyla destekleyen kişi öldüğüne göre, artık seni benim ellerimden çekip kurtaracak kimsen olmayacak. Bu koşulu unutmamaya çok dikkat et! Bir de senden bir ricam olacak!" dedi.

Anlatısının burasında Şehrazat sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Yirmi Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Bir de senden bir ricam olacak!" deyince ben de "Ne gibi?" dedim. "Gidip ziyarette bulunmak ve üzerini örten taşa birkaç kederli söz yazmak üzere beni zavallı Azize'nin mezarına götürmeni istiyorum" dedi. Ona "Allah nasip ederse yarın gideriz!" diye yanıt verdim. Sonra geceyi birlikte geçirmek üzere onunla yattım; ama geçirdiğimiz saatler boyunca, boyna bana Azize hakkında sorular sordu ve bana "Ah, niçin bana onun amca kızın olduğunu söylemedin?" deyip durdu; ben de kendimce ona "Sırası gelmişken, '*Ölüm, ihanetten daha tatlı ve yeğdir*' sözlerinin anlamını bana açıklar mısın?" diye sordum. Ama o, bu konuda bana bir şey söylemek istemedi.

Sabahın ilk saatinde, yataktan kalktı ve içi dinarlarla dolu büyük bir kese aldı ve bana "Haydi! Kalk ve beni onun mezarına götür! Çünkü orada bir türbe yaptırmak istiyorum" dedi. Kendisine "İşittim ve itaat ettim!" yanıtını verdim. Ve dışarı çıkarak onun önünde yol aldım; o da fakirlere yol boyunca sadakalar dağıtarak beni izledi; ve her sadaka verişinde "Bu sadaka, Azize'nin ruhunun dinlenmesi içindir!" diyordu. Böylece Azize'nin mezarına ulaştık. O zaman, mezara bir göz attı ve bol bol gözyaşı döktü. Sonra ipek bir torbadan çelik bir makas ve altın bir çekiç çıkardı, ve parlatılmış mermer üzerine güzel bir yazıyla şu zarif dizeleri kazıdı:

Bir gün yolumda giderken, ağaçların gölgesinde yer almış bir mezar önünde durdum; yedi lale boyun bükmüş ağlaşıyordu.

"Kim yatmış olabilir bu mezarda?" diye sordum. Yerin altından gelen bir ses bana "Ey yolcu! Alnını saygıyla eğ! Burada, sessizliğin barışı içinde bir sevgili yatmaktadır" diye yanıt verdi.

Bunu duyunca "Ey aşk uğrunda ölen, sessizce burada uyuyan kadın! Tanrı dertlerini unuttursun ve seni Cennetin en yüce doruğuna koysun!" diye haykırdım.

Bahtsız âşıklar, sizler ölmüş yatarken bile yüzüstü bırakılmışsınız, çünkü mezarınızın tozunu almaya kimseler gelmez!

Ben, şuracıkta, güller ve aşk çiçekleri dikmek istiyorum; ve de daha güzel çiçekler açsın diye onları gözyaşlanmla sulayacağım.

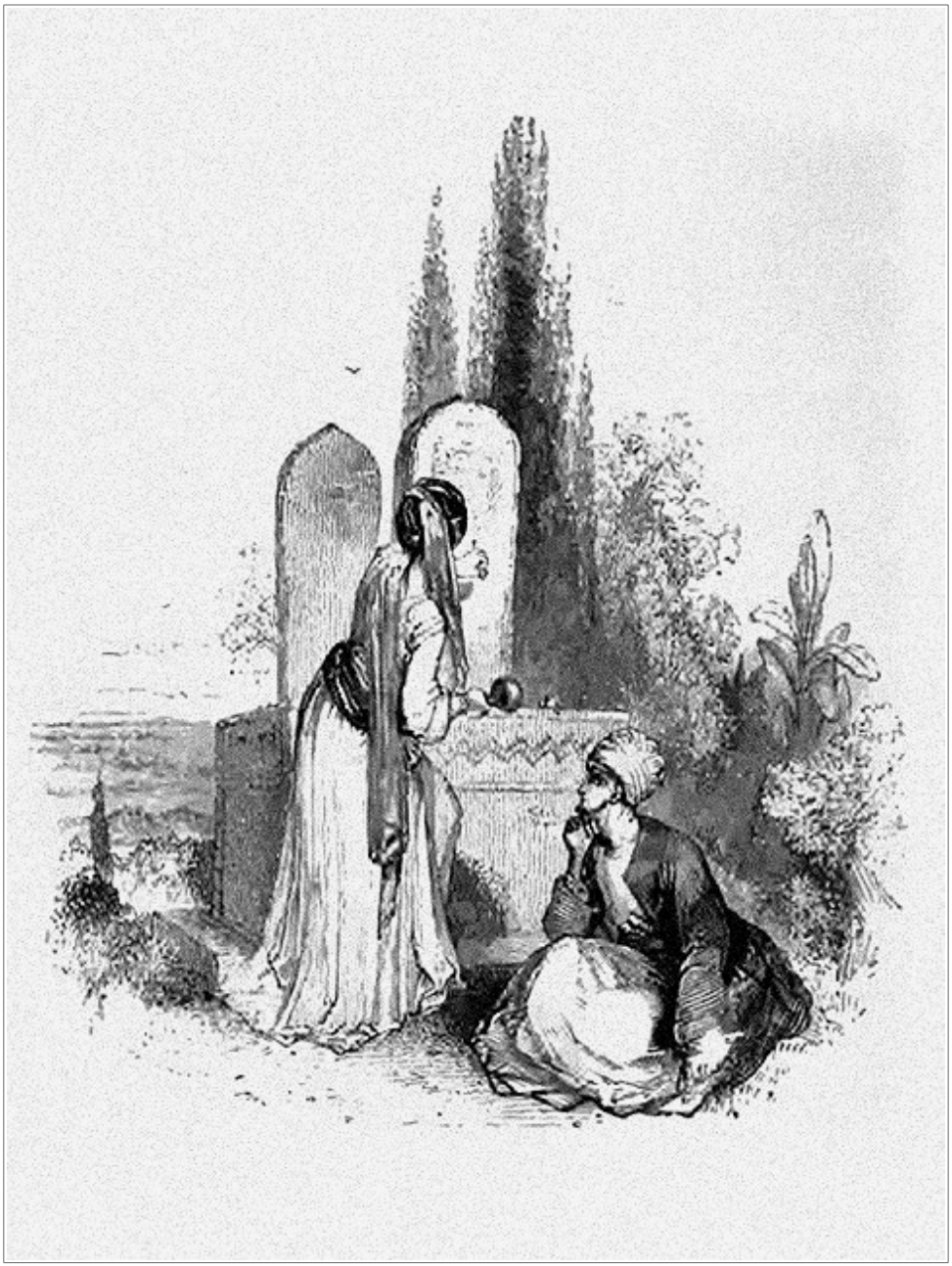

Genç Kız Azize'nin Mezar Taşına Şiirini Yazarken

Sonra ayağa kalktı ve Azize'nin mezarına bir veda bakışı fırlattı ve benimle birlikte sarayının yolunu tuttu. Ansızın çok duygusallaşarak ve boyna tekrarlayarak, bana "Beni asla bırakma!" dedi. Ben de kendisine çabucak, işitip itaat ettiğimi söyledim. Ve düzenli biçimde, her gece, onu ziyaret etmeyi sürdürdüm; beni her zaman büyük bir ferahlık ve sıcaklıkla karşıladı ve bana zevk vermek için hiçbir şeyi esirgemedi. Böylece, onunla yiyip içmekten, sarmaşıp çiftleşmekten ve her gün birbirinden güzel giysiler ve birbirinden ince gömlekler giymekten geri durmadım. Öyle ki, sonunda epeyce şişmanladım ve keyiflenmenin son sınırına ulaştım; artık hiçbir derdim ve kaygım kalmamıştı; zavallı amca kızımın hayalini bile hatırlamayacak kadar her şeyi unuttum. Ve bu zevkli yaşantı bir yıl kadar sürdü.

Yeni yılın başlangıcında bir gün, hamama gitmiş ve gösterişli bir urba giymiş bulunuyordum; hamamdan çıkınca bir bardak şerbet içmiş, içine koku sinmiş giysilerimden taşan ince kokuları içime çekerek ve kendimi her zamankinden de ferah, yöremdeki her şeyi de bembeyaz görerek ve de yaşam sevincini sonuna kadar duyumsayarak, sanki şarap içmiş birisi gibi kendi ağırlığımdan kurtulmuşçasına yürümekteydim. Bu durumdayken, ruhumu dostumun göğsünde yatarak daha da ferahlatmak arzusu duydum.

Onun evine doğru yönelmiş, Flavta Çıkmazı denen bir sokaktan geçmekte iken, yaşlı bir kadının yolunu aydınlatmak için elinde bir fener ve yenine soktuğu bir mektup olduğu halde, bana doğru yaklaşmakta olduğu gördüm. Bunun üzerine durdum; o da beni selamladıktan sonra, bana...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Yirmi İkinci Gece Olunca

Söze başlamış:

O da beni selamladıktan sonra, bana "Yavrum, okuma bilir misin?" dedi. Ona "Evet, halacığım!" diye yanıt verdim. O da "Öyleyse, senden rica ediyorum, şu mektubu al! Açıp içindekini bana oku!" deyip mektubu bana uzattı. Aldım, açıp içindekileri okudum. Mektupta, yazanın sağlığının yerinde olduğu, dostça duygular sunup kızkardeşi ile ana-babasına selam yolladığı yazılı idi. Mektubun içeriğini öğrenince, yaşlı kadın ellerini gökyüzüne kaldırdı ve ona iyi haberler duyurduğumdan dolayı bana hayır dualarında bulundu ve bana "Gelip yüreğimi ferahlattığın için Allah da senin tüm dertlerini yok etsin!" dedi. Sonra yeniden mektubu aldı ve yolunu sürdürdü. O sırada şiddetli bir çiş yapma ihtiyacı duydum ve bir duvar dibine çömelerek ihtiyacımı giderdim; sonra iyice silkinip giysimi toparladım ve oradan ayrılmak isterken, yaşlı kadının dönüp geldiğini gördüm; elimi tuttu ve alıp dudaklarına götürdü ve de bana "Beni bağışla, efendim, ama senden bana bir iyilik yapmanı dileyeceğim; bunu bana sağlayarak yaptığın iyilikleri tamamlayacak ve Tanrı tarafından ödüllendirileceksin. Senden, buraya çok yakın olan evimizin kapısına kadar gelmeni ve kapının ardından, bu mektubu bu kez de evimdeki hanımlara okumanı rica ediyorum; çok iyi biliyorum ki, bu hanımlar, bu mektubun içeriğini kendilerine özetlememle yetinmeyeceklerdir, Çünkü bu mektubu yazan, on yıl önce ticaret amacıyla aramızdan ayrılıp, o günden beri kendisinden haber alamadığımız ve ölmüş olduğunu sanarak uğrunda ağlayıp durduğumuz, benim bir başka kızım, onların da öz kardeşidir. Bunu benden esirgememeni rica ediyorum! İçeri girmek zahmetine bile katlanmayacaksın, bu mektubu onlara dışarıdan da okuyabilirsin! Zaten, dua ve barış üzerine olası Peygamber'in soy-

daşlarını rahatlatanlar hakkındaki 'Kim ki bu dünyanın dertlerinden bir derde uğramış Müslüman kardeşini kurtarırsa, Allah, öbür dünyada onun günahlarından yetmiş ikisini siler!' sözlerini de bilirsin!" dedi. Bunu duyunca onun isteğini çabucak yerine getirmek üzere ona "Yolu aydınlatmak ve kılavuzluk etmek üzere önümden yürü!" dedim. Yaşlı kadın da önüme geçti ve birkaç adım sonunda, bir konağın kapısına ulaştık.

Bu kapı anıtsal büyüklükteydi ve kızıl bakırdan olup işlemeli bronzla kaplanmıştı. Kapının önünde durdum; yaşlı kadın içeriye Farsça seslendi. Ve hemen, nasıl geldiğini anlayamadan, ivedi bir hareketle, çıplak ayaklarıyla yıkanmış mermerlere basarak ve ıslatmak korkusuyla şalvarının uçlarını elleriyle dizinin üzerine kadar kaldırmış olan güleç yüzlü, kıvrak ve tombul bir kız önümdeki yarı açık kapıda belirdi. Beyaz kollarını da omuzlarına kadar, kuytusunda koltuk altları görünür şekilde sıvamıştı. Ben artık onun, alçıdan sütunlar gibi baldırlarına mı, yoksa billur gibi kollarına mı hayran olayım bilemiyordum. İnce topukları değerli taşlarla zenginleştirilmiş altın halhallarla çevriliydi ve narin bilekleri ışık saçan bir çift ağır bilezikle donanmıştı; kulaklarında hayran olunacak güzellikte inci küpeler; boynunda, değer biçilmez mücevherlerden üç katlı bir gerdanlık; saçlarının üzerinde serpiştirilerek elmaslar işlenmiş ince kumaştan bir başörtüsü vardı. Her halinden, özellikle farkına vardığım gömleğinin gevşek uçkurlu şalvarından çıkan uçlarına bakarak, bize kapıyı açmadan önce, oldukça hoş bir çaba içinde bulunmuş olabileceğini düşündüm. Her ne olursa olsun, güzelliği ve harika kalçaları beni alabildiğine düşündürdü; ve kendime karşın şairin şu sözlerini hatırladım:

Ey genç bakire, ey duygularımın neşesi! Senin gizli hâzinelerini keşfetmek için giysini kalçalarının belirdiği yere kadar âç! Sonra bana zevkin verimli bardağını sun!

Genç kız beni görünce çok şaşırdı ve iri gözlerinin saf bakışıyla ve tüm yaşamımda işitmediğim kadar tatlı bir sesle "Anneciğim, bize mektubu okuyacak olan genç bu mu?" diye sordu. Yaşlı kadın da yanıt olarak "Evet!" dedi. Genç kız annesinden almış bulunduğu mektubu bana uzattı. Ama mektubu almak üzere ona doğru uzandığım sırada, ansızın, kapıdan iki ayak boyu bir mesafede bulunurken, sırtıma yaşlı kadından gelen bir kafa darbesiyle aniden öne doğru tökezleyerek evin içine girmiş oldum; beni izleyerek yaşlı kadın da şimşek gibi ardımdan eve girdi ve şiddetle sokak kapısını kapattı. Birdenbire kendimi bana ne yapacaklarını düşünmeye vakit bulamadan bu iki kadın arasında hapsedilmiş buldum. Ama bu konuda fikir sahibi olmakta gecikmedim. Gerçekten...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Yirmi Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Gerçekten, kendimi evin içinde bulunca, genç kız, büyük bir beceriyle ayağıma çelme takarak beni yere düşürdü ve boylu boyunca üzerime atılıp beni kollarıyla boğarcasına sıktı. Kuşkusuz, ölüyorum sandım. Ama öyle olmadı. Birkaç değişik hareketten

sonra genç kız, üzerimden yarı yarıya kalktı, karnıma oturdu ve elleriyle öyle şiddetle ve öyle uzun zaman ve de görülmedik şekilde bedenimi ovuşturdu ki, aklımı kullanamaz oldum ve bir budala gibi gözlerimi kapattım. Bunun üzerine genç kız ayağa kalktı; benim de ayağa kalkmama yardım etti; elimden tutarak annesi de peşimizde olduğu halde, beni yedi kadar koridordan geçirdikten sonra, kendi odasına götürdü. Müthiş becerikli parmaklarının üzerimde yaptığı etkinin sonucu olarak, sarhoşa dönmüşçesine, ben de onu itirazsız izliyordum. Odaya girince durdu ve beni oturtarak "Gözlerini aç!" dedi. Gözlerimi açtım ve kendimi dört büyük ark lambasıyla aydınlatılmış büyük bir salonda buldum; bu salon öyle büyüktü ki, içinde cirit oynayan atlılara alan oluşturabilirdi ve baştan başa mermer döşeliydi. Duvarlar da canlı renkleri son derece ince ve uyum sağlayan desenler oluşturmuş kaplamalarla süslenmişti. Hoş şekilli ve kabartma süslemeli kadifelerle kaplı mobilyalar ve aynı kumaştan divanlar ve yastıklarla döşenmişti. Ve bu salonun dibinde, som altından, üzeri inci ve diğer taşlarla işlemeli büyük bir yatak görülüyordu. Ve bu yatak senin gibi emirlere, şahlara layıktı.

Bunun üzerine genç kız, kendi adımla çağırarak beni şaşırttı: "Ey Aziz, neyi yeğlersin sen: ölümü mü, yaşamı mı?" diye sordu. Ona "Yaşamı!" diye yanıt verdim. O da "Madem ki öyledir, benimle evlenmelisin!" diye yanıt verdi. Fakat ben "Hayır, vallahi! Çünkü senin gibi utanmaz bir kızla evleneceğime, ölümü yeğlerim!" diye haykırdım. Bana "Ey Aziz, bana inan! Gel benimle evlen ve Düzenbaz Delile'nin kızından yakanı kurtar!" dedi. Ben de "Bu Düzenbaz Delile'nin kızı da kim?" diye sordum. "Bu adı taşıyan hiç kimse tanımıyorum." Bunun üzerine gülerek bana "Nasıl olur, Aziz! Düzenbaz Delile'nin kızını tanımıyor musun, sen? Ama bir yıl dört aydır sevgilin o senin! Zavallı! Sakın kendini, hem de çok sakın, bu Tanrı kahredesi alçağın hain

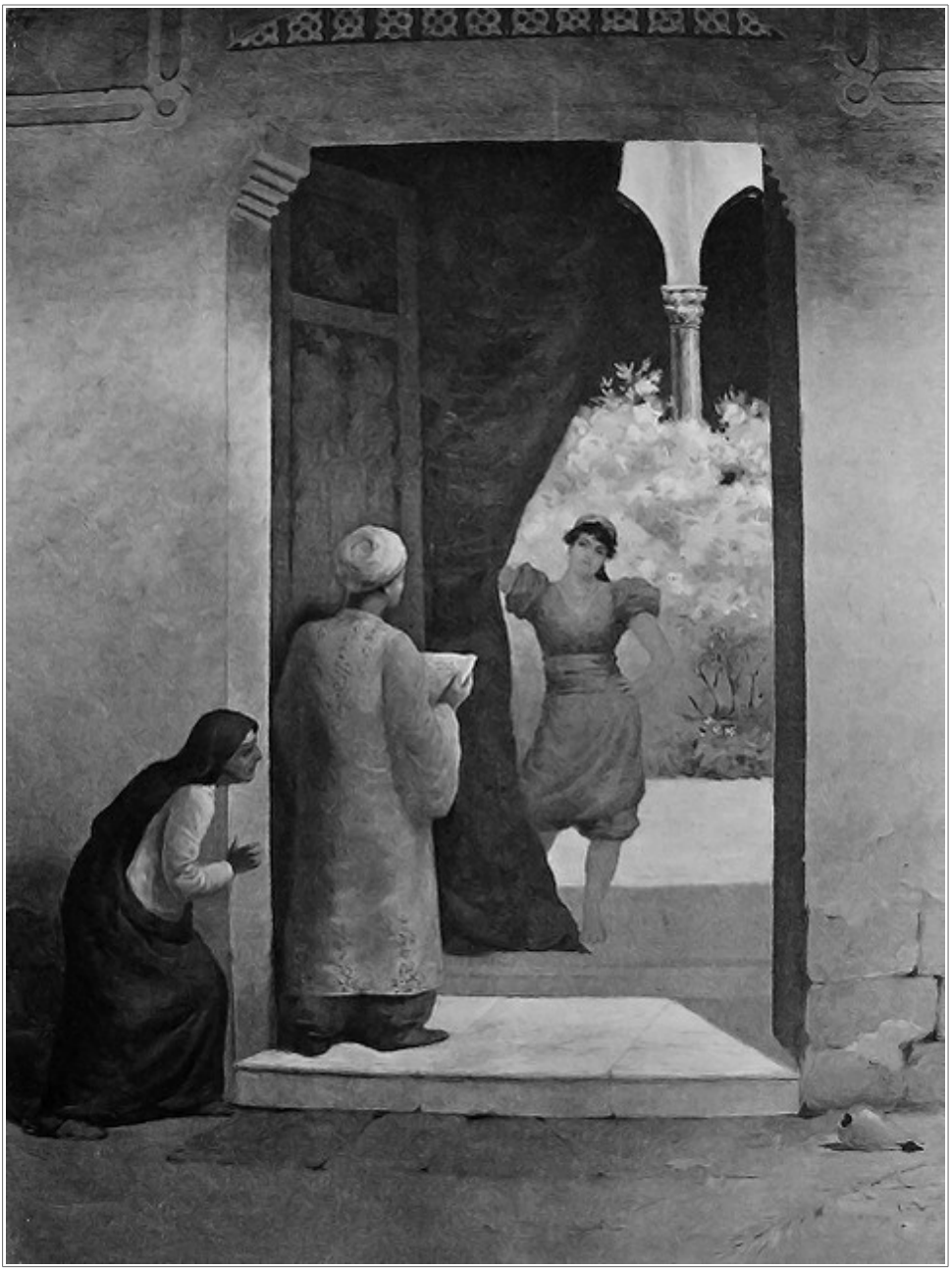

Yaşlı Kadının Genç Adama Pusu Kurması
(Albert Letchford)

liklerinden! Gerçekten, yeryüzünde, onunki kadar kokuşmuş bir varlık yoktur! Kendi elleriyle pek çok kişiyi kurban etmiştir. Sayısız âşığından ne kadar çok öldürmüştür! Doğrusu seni tanıdığından bu yana epeyce zaman geçtiği halde hâlâ sağ kalmana şaşıyorum!" dedi.

Genç kızın bu sözlerini duyunca, son kertede şaştım kaldım; ve ona "Ey hanımım, onu nasıl tanıdığını ve benim bile bilmediğim ayrıntıları nasıl öğrendiğini bana açıklar mısın?" dedim. Bana "Baht'ın kendi tertiplerini ve neden olduğu felaketleri nasıl biliyorsa ben de onu o denli bilirim. Ama bunları sana açıklamadan önce, senin ağzından onunla geçen serüvenini öğrenmek isterdim. Çünkü, bir kez daha, onun ellerinden sıyrılıp canını kurtarmış olmana çok şaşırdığımı söylemeliyim!" dedi.

Bunun üzerine genç kıza, bahçedeki sevgilim ve amcamın kızı zavallı Azizem ile geçen serüvenimi anlattım; ve o, Azize adına, çektiği acılardan dolayı çok esef etti ve sıcak gözyaşları döktü; ve karşı durulmaz bir umutsuzluk işareti olarak ellerini birbirine çarptı ve bana "Allah seni iyilikleriyle korumuş ey Aziz! Şimdi açıkça görüyorum ki, sen ancak zavallı Azize'nin araya girmesiyle Düzenbaz Delile'nin kızının ellerinden kurtulabilmişsin! Ama şimdi onu yitirdiğine göre, ihanet tuzaklarından kendini koru! Ama bu konuda sana daha fazla açılmama izin verilmemiştir. Bu sır bizi birbirimize bağlıyor!" dedi. Ben de "Evet, doğru! Bütün bunları Azize yaptı!" dedim. O da "Ah! Gerçekten, bugün artık Azize gibi hayran olunacak kadınlar yok!" dedi. Ona "Bir de şu var: Ölmeden önce, sevgilime, senin şu Delile'nin kızı dediğine 'Ölüm ihanetten tatlı ve yeğdir' dememi tavsiye etmişti" dedim. Benden bu sözleri duyar duymaz, haykırarak "Ey Aziz, işte bu sözlerin etkisidir ki seni yok olmaktan kurtardı; ölü ya da canlı, Azize seni korumayı sürdürüyor. Ama ölüleri bir yana bırakalım; onlar Allah'ın rahmetine kavuşmuşlardır.

Biz bu günü düşünelim! Bil ki, ey Aziz, uzun zamandır, seni kendime bağlama arzusu beni gece gündüz baştan ayağa sardı; ve ancak bugün seni elime geçirebildim. Ve görüyorsun ki başarı sağladım!" dedi. Kendisine "Evet, Allah için!" diye yanıt verdim. O da sözünü sürdürerek "Ama sen gençsin, ey Aziz ve annem gibi yaşlı bir kadının yapabileceği her türden düzenbazlıklardan hiç haberin yok!" dedi. Ben de "Hayır, Vallahi!" dedim. O "Öyleyse kendini bahtına terk et ki, hükmünü yürütsün: kendini eşine bağlaman yeter. Çünkü, bir kez daha söylüyorum, ben Tanrı ve dua ve barış üzerine olası Peygamber önünde senin nikâh sözleşmeli karın olmaktan başka bir şey istemiyorum. O zaman bütün dilekler yerine gelecek ve bundan fazlası da olacaktır. Zenginlikler, giysilerin için güzel kumaşlar, lekesiz ve hafif sarıklar, senden yana hiçbir harcama olmaksızın her şey... ve asla keseni çözmene izin vermeyeceğim; çünkü benim evimde ekmek her zaman tazedir ve bardak doludur. Buna karşılık ey Aziz, senden sadece tek bir şey isteyeceğim!" dedi. Ben de "Nedir o?" diye sorunca, "Bana tam da bir horozun yaptığını yapmanı?" dedi. Şaşırarak ona "Horoz da ne yapıyor ki?" diye sordum.

Bu sözleri duyunca, genç kız, çınlayan bir kahkaha kopardı; öylesine şiddetliydi ki sırtüstü düştü; ve ellerini birbirine vurarak neşeyle çırpındı. Sonra da bana "Ne dedin? Sen horozun mesleğini bilmiyor musun?" dedi. "Yok vallahi! Bu mesleği bilmiyorum! Nedir?" dedim. O da "Horozun mesleği, ey Aziz, yiyip içmek ve çiftleşmektir!" dedi.

Onun böyle konuşmasına çok şaşırdım ve "Yok, vallahi, bunun bir meslek olduğunu hiç bilmiyordum!" dedim. O da "Bu, dünyanın en güzel mesleğidir, ey Aziz! Ayağa kalk! Ha gayret! Kuşağını sar, böbreklerini güçlendir, sonra da zebbini sert, kuru ve dayanıklı kıl!" diyerek yanıt verdi. Sonra annesine dönüp "Anneciğim, çabuk buraya gel!" diye haykırdı.

Annesinin, her biri elinde bir meşale tutan dört resmi şahit ile hemen koşup geldiğini gördüm; âdet olan selamlaşmalardan sonra, bunlar ilerleyip çepeçevre oturdular.

Bunun üzerine genç kız, göreneğe göre çabucak örtüsünü yüzüne indirip izarına[3] büründü; ve şahitler çabucak sözleşmeyi kaleme aldılar; kız cömertçe benim muaccel ve müeccel mehrler[4] için on bin dinar ödediğimi yazdırdı, ve bu miktar parayı aldığına dair vicdanı ve Tanrı'sı önünde ikrarda bulundu. Ve geldikleri şekilde selam verip giden şahitlere geleneklere göre belirli ücretlerini ödedi. Annesi de ortadan kayboldu.

O zaman dört kemeri camla donanmış büyük salonda ikimiz yalnız kaldık.

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Yirmi Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Dört kemeri camla donanmış büyük salonda ikimiz yalnız kaldık. O zaman genç kız ayağa kalktı, soyundu ve üzerinde sadece ince bir gömlekle yanıma geldi. Ne gömlekti o öyle! Ve ne işlemeleri vardı! Üzerinde şeffaf donu da vardı; ama onu çabucak sıyırıp attı; ve beni elimden tutarak yatağın bulunduğu köşeye götürdü; birlikte altın yatağın üzerine atıldık; nefes nefese bana "Şimdi buna hakkımız var. Yasal olan şeyde hiçbir utanç yoktur" dedi. Ve beni üzerine çekti; sonra uzun uzadıya inledi; bunu bü-

3 *İzar:* Kadınların üstüne giydiği çarşaf (Ç.)
4 Şimdiki ve gelecekteki evlilik tazminatları (Ç.)

yük bir titreme izledi, sonra da çapkınca kırıtkanlıklar... Sonunda, ince gömleğini belinin üzerine doğru kaldırdı.

O zaman ben de artık uzun süredir tuttuğum arzumu engelleyemedim; ve dudaklarını emdikten sonra, yarı kendinden geçmiş, geriye doğru kaykılmış ve göz kapakları açılıp kapanırken, derinden derine içine işledim. Ve şairin şu deyişlerinin sihirli kesinliğini kanıtladım:

> *Genç yavru bahçede giysisinden soyununca, bakışlarım karnının üzerinde rahatça dolaştı, ey bahçeler! Sabrım ve yaşamım kadar dar ve aşılması güç olan giriş yerini buldum. Yine de gücümü kullanarak oraya girdim, ama ancak yarıya kadar. Bunu görünce, derinden iç çekti, ona sordum:*
>
> *"Neden böyle iç çekiyorsun?" diye; "Öbür yarısı için, ey gözümün nuru!" diye cevap verdi.*

Gerçekten, bu iş bir kez yerine getirilince bana "İstediğin gibi davran, ben senin boynu eğik kölenim. Git! Gel! Al onu! Ver onu! Ya da başka şekilde! Yaşamım sana bağlı! İstersen ver onu bana, kendi elimle içime sokayım; içimdeki ateş yatışsın!" dedi. Ve öpüşlerin, çırpınmaların, hareketlerin ve birçok kez çiftleşmenin içinde iç çekişlerini, inlemelerini sürdürdü. Öyle ki, haykırışlarımız sadece evi doldurmakla kalmadı, tüm sokağı velveleye verdi. Bundan sonra, sabaha kadar uyuduk.

O zaman, sokağa çıkmaya hazırlanırken, çapkınca bir gülüşle bana "Nereye gidiyorsun? Yoksa, çıkış kapısının, giriş kapısı kadar tamamen açık olduğunu mu sanıyorsun? Aziz, yanılıyorsun sen, saf ruhlu Aziz! Sen beni Hilebaz Delile'nin kızı yerine mi koyuyorsun? Evet, öyle galiba! Hemen aklından bu zararlı fikri at! Yoksa, Sünnet'in belirttiği şekilde benimle bir evlenme sözleşmesi yapıp birleştiğini unuttun mu? Eğer sarhoşsan, ayıl Aziz! Ve aklını başına topla! Bu evin kapısı ancak senede bir kez ve bir gün açılır. İstersen, kalk bak, sözlerimin doğru olup olmadığını denetle!" dedi.

Bunun üzerine, şaşırmış olarak kalktım ve cümle kapısına doğru yürüdüm; kilitlenmiş, kol demiri vurulmuş, çivilenmiş ve kesinlikle kapatılmış olduğunu gördüm. Ve genç kıza dönerek ona, söylediklerinin doğru olduğunu bildirdim. Mutlanarak güldü ve bana "Aziz, bil ki burada, bol bol un, tahıllar, yaş ve kuru meyveler, kabuğunda kurumuş narlar, tereyağ, şeker, şekerleme, koyun ve piliç etleri ve bize bir yıl yetecek kadar benzeri her şey var. Dahası, senin burada benimle bütün bir yıl kalacağına, bütün bunların varlığı kadar inanmaktayım. Bundan dolayı bu ters tavrını terk et ve suratını asıp durma!" dedi. O zaman içimi çekerek "Allah'tan başka güç ve yardım kaynağı yoktur!" dedim. O da "Ama sen, neden şikâyetçi oluyorsun, hey budala? Dün üzerinde anlaştığımız horozun mesleği konusundaki bilginin kanıtlarını bana gösterdiğin halde, dertlenecek ne var?" dedi. Sonra da gülmeye başladı. Ben de gülmekten kendimi alamadım. Artık ona itaat etmekten ve onun emirlerine uymaktan başka yapacak şey kalmamıştı.

Böylece, o evde kalarak, yiyip içmek ve sert, kuru ve uzun boylu sevişmekten oluşan horozluk görevini bir yılın on iki ayı sürdürdüm. Bir yılın sonunda, iyice döllendi, ve bir çocuk doğurdu. Ve ancak o zaman, ilk kez, menteşelerinden çatırdayan kapının

açılış sesini duydum. Ve ta içimden "Ya Allah!" diyerek bir şükran haykınşı kopardım.

Kapı bir kez açılınca, gelecek senenin hamur işleri, şeker ve her türden yeni besini taşıyan birçok hizmetkâr ve hamalın içeriye girdiğini gördüm. Bunun üzerine sıçrayarak, elimden geldiğince çabuk, sokağa ve özgürlüğe atılmak istedim. Ama o beni giysimin eteğinden tutarak durdurdu ve bana "Aziz, nankör Aziz, hiç değilse akşama kadar, bir yıl önce evime girdiğin saate kadar bekle!" dedi. Ben de biraz daha sabretmek zorunda kaldım. Ama akşam olur olmaz, ayağa kalkıp kapıya yöneldim. Bana kapı eşiğine kadar eşlik etti ve ancak kapı sabahleyin yeniden kapanmadan dönmek üzere yemin ettirdikten sonra, ayrılmam için izin verdi. Bunu yerine getirmekten başka çarem olmadığından, barış ve dua üzerine olası Peygamber'in kılıcı, Kuran ve Sünnet-i Şerif üzerine boşanmayacağıma dair yemin verdim.

Ve sonunda evden çıkabildim ve ivedi anamla babamın evine yollandım; ama ilkin yeni eşimin Kurnaz Delile'nin kızı dediği sevgilimin bahçesine uğrayarak... Ve çok şaşırarak, bahçenin her zamanki gibi açık olduğunu ve dip tarafta fener yanmakta bulunduğunu gördüm.

Bunü görünce ıstırap çekercesine duygulandım ve de epeyce kızdım; ve içimden...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Yirmi Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

Bunu görünce ıstırap çekercesine duygulandım ve de epeyce kızdım; ve içimden "Buraya gelmeyeli bir yıl geçtiği halde rasgele uğruyorum ve her şeyi geçmişteki gibi görüyorum! Öyleyse, Aziz, seni öldü sanarak ağlamakta olan anneni görmeye gitmezden önce, eski sevgilinin ne halde olduğunu anlaman gerek! O zamandan bu yana neler olmuştur, kim bilir!" dedim. Çabuk çabuk yürüyerek kubbesi abanoz ve fildişinden yapılmış kemerli salona ulaştım ve acele içeri girdim. Ve sevgilimi bükülmüş, başı dizine eğik ve bir eli yanaklarından birine yaslanmış, otururken buldum. Rengi ne kadar da değişmişti! Gözleri yaşlarla ıslak ve yüzü mahzundu. Ve birdenbire beni karşısında gördü. İrkildi; ayağa kalkmaya çalıştı; ama heyecandan oturduğu yere düştü. Sonunda konuşabildi ve insanın içine işleyen bir edayla "Tanrı'ya şükürler olsun ki geri döndün, Aziz!" dedi.

Ben de, gerçekten, sadakatsizliğimi bilmezlikten gelen bu sevinç karşısında çok şaşırdım ve başımı yere eğdim; ama sevgilime doğru ilerlemekte gecikmeyerek ve onu kucaklayarak "Benim bu akşam geleceğimi nasıl bilebildin?" dedim. Bana "Vallahi! Senin gelişin hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Ancak, bir yıldan beridir, her gece seni burada bekliyorum, tek başına ağlıyor ve kendi kendimi avutuyorum. Yolunu gözlemekten ve uykusuzluktan bak nasıl değiştim. Sana yepyeni ipek bir urba verdiğim günden ve sana döneceğin hakkında yemin ettirdiğimden beri böylece seni beklemekteydim. Ah! Seni benden bunca uzun süre ayıran nedeni söyle bana Aziz!" dedi.

O zaman, ey Emir Tac-ül-Mülûk, tüm budalalığım içinde ona serüvenimi ve güzel kalçalı genç kızla evlenmemi ayrıntılarıyla anlattım. Sonra da ona "Zaten, seninle sadece bir gece geçireceğimi önceden söylemeliyim; yarın sabah olmadan karıma döneceğim; çünkü bunun için üç kutsal şey üzerine yemin ettim" dedim.

Genç kadın benim evlenmiş olduğumu öğrenince, sarardı; sonra öfkelenerek hareketsiz kaldı. En sonunda "Sefil! Seni ilk tanıyan ben oldum ve sen bana bir gecenin tamamını bile vermiyorsun; anneni bile görmeyeceksin, her halde! Sen, benim, Allah rahmet eyleyesi Azize'den de sabırlı olduğumu mu sanıyorsun? Ve senin sadakatsizliğin uğruna ben de kederden ölür giderim diye mi düşünüyorsun? Ah! Hain Aziz! Şimdi seni benim elimden kimse kurtaramaz! Bir karın ve bir çocuğun olduğuna göre, artık kimseye yaramayacaksın; seni korumam için de bir neden kalmıyor. Çünkü ben, evli erkeklerden dehşet duyarım; ve ancak bekârlarla düşer kalkarım. Vallahi! Artık benim işime yaramazsın; artık benim değilsin; kim olursa olsun, başkasının olmanı da istemiyorum! Hele biraz bekle!" diye haykırdı.

Müthiş bir hiddetle söylenen bu sözleri duyunca, zaten genç kadının gözleri ruhumu delip geçtiğinden, başıma geleceklerden epeyce korkuya kapıldım. Çünkü, ansızın, benim düşünmeme fırsat bile bırakmadan, zenci erkeklerden de daha yapılı on köle kadın üzerime atıldı ve beni yere fırlatarak hareketsiz bıraktı. Bunun üzerine ayağa kalktı ve eline korkunç bir saldırma alıp bana "Seni, fazla ateşli tekeleri boğazladıkları gibi boğazlayacağım! Böylece hem kendimin hem de dertle yüreğini çatlattığın zavallı Azize'nin intikamını alacağım! Öleceksin Aziz! Şimdi inançlı biri olarak salavat getir!" dedi. Ve bana bunları söyleyerek köleleri bana nefes alma fırsatı bile vermezken, o da dizini alnıma dayadı. Bu durumda ölümden kurtulmama hiçbir olanak bulunmadığına kuşkum kalmamıştı; özellikle...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Yüz Yirmi Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

Bu durumda ölümden kurtulmama hiçbir olanak bulunmadığına kuşkum kalmamıştı; özellikle kölelerin bana karşı davranışlarını görünce buna tüm olarak inanmıştım. Gerçekten, onlardan ikisi karnıma oturdu, ikisi ellerimi tuttu, diğer ikisi de dizlerime oturdu. O da ayağa kalktı ve diğer iki kadın köle ile birlikte beni ayağının tabanlarıyla öylesine tekmeledi ve sopalarla öylesine dövdü ki acıdan bayılmışım. Ayılıp da dinlenmekte olduklarını görünce "Ölümü, bu işkenceye bin kez yeğ tutarım!" diye haykırdım.

Bunun üzerine, sanki beni sevindirecekmiş gibi, korkunç saldırmayı yeniden eline aldı, onu terliğinde biledi ve kölelere "Şunun boynunu tutun!" diye seslendi.

Tam o anda, ansızın Allah bana Azize'nin son sözlerini anımsattı ve "Ölüm, ihanetten tatlı ve yeğdir!" diye haykırdım. Bu sözleri duyunca, büyük bir korku çığlığı attı; sonra da haykırarak "Allah senin ruhuna acısın, ey Azize! Amcanın oğlunu yine çaresiz bir ölümden kurtardın!" dedi.

Bunu izleyerek bana baktı ve "Azize'nin sözleriyle yakanı kurtaran sana gelince, bununla tüm olarak kurtuldun sanma; kesinlikle senden ve seni benden uzaklaştıran alçak utanmazdan öç alacak ve bu ikili amaca ulaşmanın gerçek ve tek yoluna başvuracağım! Hey! Oradakiler!" diye seslendi. Ve kölelerine böylece seslenerek onlara "Onu sıkı tutun ve kıpırdamasına meydan vermeyin, ayaklarını da sıkı sıkıya bağlayın!" dedi. Söyledikleri hemen yapıldı.

Bunun üzerine ayağa kalktı ve ocağın üzerine, içine yağ ve yumuşak peynir koyduğu kızıl bakırdan bir tencere koymaya gitti; peynirin kaynar yağda erimesini bekledikten sonra bunu alıp beni köle kadınların nezaretinde yatmakta olduğum yere döndü. Yaklaşıp eğildi ve şalvarımı çıkardı; onun bu davranışıyla korku ve utanca büründüm, ve beni büyük bir titreme aldı; başıma gelecekleri anlayıverdim. Karnımı açıkta bırakarak yumurtalarımı yakaladı ve mumlanmış bir iple ta kökünden bağladı; uçlarını iki köleye verdi, ve onlara kuvvetle çekmelerini emretti; kendisi de, eline bir ustura alarak keskin bir vuruşla, özellikle hasretini çektiği erkeklik organımı kesiverdi.

Emir Tac-ül-Mülûk, sen, benim, acı ve umutsuzlukla bayılmış olduğumu kestirebilirsin. Bütün bildiğim, bundan sonra, yani a-

yıldığımda, karnımın altının bir kadınınki gibi dümdüz olduğunu gördüğümdür; köleler de yaramın üzerine içinde yumuşak peynirin kaynadığı yağı sürmekte idiler; böylece kanımın akışı dinmekte gecikmedi. Bu iş yapıldıktan sonra, genç kız bana yaklaştı ve susuzluğumu dindirmek için bir bardak şerbet verdi ve aşağılar gibi bir edayla "Şimdi geldiğin yere dön artık! Benim için hiçbir şey ifade etmiyorsun, hiçbir işe yaramazsın; çünkü ihtiyaç duyduğum tek şeyi senden almış bulunuyorum! Arzum da yatıştı!" dedi. Ve beni ayağa kaldırdı ve "Hâlâ başının omuzlarının üzerinde bulunduğunu görmekle mutlu sayabilirsin kendini!" diyerek evinden kovdu.

Bunun üzerine ben, dertle dolu, adım adım ilerleyerek genç eşimin evine kadar sürüklendim; açık bulduğum kapıya ulaşınca, sessizce içeri girdim ve büyük salondaki şiltelerin üzerine olanca ağırlığımla düştüm. Hemen koşup gelen eşim, beni solgun görerek dikkatle yokladı ve beni, serüvenimi ona anlatmaya ve kesilmiş olan organ yerini kendisine göstermeye zorladı. Uğradığım kaybı yeniden anlayınca, bir kez daha baygın düştüm.

Ayıldığım zaman, kendimi büyük kapının alt yanında, sokakta, uzanmış yatar buldum; çünkü karım da, bir kadına benzer durumumu görünce, beni evinden dışarı attırmıştı.

O zaman, bu sefil durumda, kendimi toparladım ve kendi evime doğru yollandım; orada kendimi, çoktandır uğrumda ağlayıp duran ve nerelerde dolaştığımı bilmeyen annemin kollarına attım. Beni hıçkırarak bağrına bastı ve solgun ve son derece zayıf bir halde bulunduğumu gördü...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Yirmi Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

Annem beni hıçkırıklarla karşıladı ve beni bitkin ve son kertede zayıf bir halde görünce, daha da fazla gözyaşı döktü. Ben de, kendimden yana, zavallı, tek bir sitem sözcüğü etmeden kahrından ölen tatlı Azize'nin anısını yaşadım; ve ilk kez, onun uğruna üzüldüm ve umutsuzluk ve pişmanlık yaşları döktüm.

Sonra, bir an için sükûn bulduğumda, annem bana, gözleri yaşla dolu "Zavallı yavrum, evimizde felaketler barınıyor; ben sana olanların en kötüsünü söyleyeyim: Baban da öldü!" dedi. Bu haberi duyunca, boğazımı hıçkırıklar sardı ve hareketsiz kaldım; sonra yüzüstü yere düşerek bütün gece öylece durdum.

Sabahleyin, annem beni kalkmaya zorladı ve yanıma oturdu; ama ben oturduğum yerde çivilenmiş gibi kaldım ve zavallı Azize'min oturmayı âdet edindiği köşeye gözlerimi diktim durdum; gözyaşlarım sessizce yanaklarımdan süzülüyordu; annem de bana, "Baban on gün önce Hakkın rahmetine kavuştu!" dedi. Ona "Ey anneciğim, bunu konuşmayı şimdi bir yana bırakalım! Şimdi ben baştan aşağı Azize'nin anısıyla doluyum; ve onun anısından gayrısına kederlenemiyorum. Ah! Zavallı Azize, beni gerçekten seven seni bıraktığımdan ötürü şimdi hata ve ihanetlerinin cezasını çekmiş olan bu sefili affet ne olursun!" diye haykırdım.

Annem acılarımın büyüklüğünün ve gerçekliğinin farkına vardı; ama susuyordu; tez davranıp yaralarımı timar etti ve kuvvetimi

yerine getirecek şeyleri bana ulaştırdı. Sonra, bir kez elinden geleni yapınca, sevecenliğinin öteki belirtilerini göstermekte gecikmedi; ve yanıma oturarak bana "Allah'a şükürler olsun yavrum, başına daha ağır felaketler gelmesinden seni koruduğundan ve de yaşamını kurtarmış olduğundan ötürü!" dedi ve bu sözleri ben tamamen yatışıncaya kadar sürdürdü durdu, ama ruhumun tedirginliği bir türlü dinmedi.

Bunun üzerine, bir gün, annem, yemekten sonra gelip yanıma oturdu ve etkileyici bir sesle bana "Oğlum, sanırım ki, zavallı Azize'nin sana verilmek üzere bana bıraktığı veda hatırasını sana vermenin artık zamanı geldi; ölmeden önce, sende onun uğruna matem tuttuğunun gerçek işaretlerini gördüğümde ve kapıldığın yolsuz ilişkiden kesinlikle kurtulduğunu anladığımda verilmesini vasiyet etmişti" dedi. Sonra da bir kutu açıp içinden bir paket, onun içinden de, Emir Tac-ül-Mülûk, şimdi önünde bulunan ikinci gazelin işlendiği değerli kumaşı çıkardı. Kenarına işlenmiş olan dizeleri görüyorsun:

Üzerine oturup ezmen için yüreğimi arzunla doldurdun; gözlerimi, sen yatıp uyurken başucunda gözetlemekle görevlendirdin! Gözlerimin önünde ve yüreğim çarparak, senin aşkına yabancı düşler yaşamanı izledim; oysa benim gözlerim ve yüreğim senin arzunla eriyordu!

Hemşirelerim, Allah için! Ölümden sonra mezar taşıma şöyle yazın: "Ey Allah'ın yollarından geçen kişi, bu toprakta bir aşk kölesi yatmaktadır!"

Bu dizeleri okuyunca, efendim, dolu dolu gözyaşları döktüm ve kederli yanaklarımı dövdüm; kumaş parçasını açınca üzerinde Azize'nin elinden çıkma şu satırların yazılı bulunduğu bir kâğıdın düştüğünü gördüm:

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Yirmi Sekizinci Gece Olunca

Söze başlamış:

Kumaş parçasını açınca üzerinde Azize'nin elinden çıkma şu satırların yazılı bulunduğu bir kağıdın düştüğünü gördüm:

> *Ey sevgili yeğenim, bil ki sen, benim için kendi canımdan ve kanımdan daha değerliydin. Ölümümden sonra da senin, seçtiğin kişilerin yanında mutlu ve başarılı olmanı Tanrı'dan yakarmayı sürdüreceğim. Başına, Düzenbaz Delile'nin kızının getireceği felaketleri biliyorum! Umarım ki bunlar sana ders olur ve yüreğinden hain kadınlara olan kötü aşkı söker atar ve bir daha böylelerine bağlanmamayı öğretir! Tanrı'ya şükürler olsun ki, önce benim canımı alarak senin acılarına tanıklık etmek zorunluluğundan beni kurtardı. Senden Tanrı adına rica ediyorum! Üzerine bir gazelin işlenmiş bulunduğu bu mendili bir veda hatırası olarak sakla. Senin yokluğunda o, bana yoldaşlık etmişti. Bunu bana, bir hükümdar kızı olan Kâfur ve Billûr Adaları'nın Sultanı Sitt-Dünya yollamıştı. Fe-*

laketler üzerine yığılınca, Sultan Dünya'yı babasının saltanat sürdüğü Kâfur ve Billûr Adaları'na aramaya gidersin. Ama ey Aziz, bil ki, bu sultanın güzelliği ve eşsiz sihirli yanları sana yönelik değildir. Dolayısıyla onun aşkıyla yüreğini tutuşturmaya kalkma! O sadece seni dertlerinden kurtarmak ve ruhunun üzüntülerine son vermek için yardımcı olur.

Vesselâm, ey Aziz!

Ey Emir, Azize'nin bu mektubunu okuyunca, içimdeki sevecenlik arttı; ve gözlerimin olanca yaşını döktüm, annem de benimle birlikte ağladı; bu böylece akşam oluncaya kadar sürdü. Ve ben bu matem dolu kederden kendimi kurtaramayarak bir yıl geçirdim.

Ve ancak o zaman Kâfur ve Billûr Adaları'nda Dünya Hatun'u aramak üzere yola çıktım. Annem de "Çocuğum, gezi seni oyalayacak ve kederlerini dağıtacaktır. Ve tam da şimdi kentimizde yola çıkmak üzere bir tacirler kervanı bulunmakta; ona katıl, buradan mal sağlayarak yola çık. Sonra, üç yıl bitince, aynı kervanla geriye dönersin. Ruhunu ezen her şeyi unutmuş olursun! Göğsünün rahatladığını görerek ben de sevinirim!" diyerek beni geziye çıkmak için epeyce yüreklendirdi.

Bunun üzerine annemin bana söylediğini yaptım ve değerli mallar satın alarak kervana katıldım; ve onun uğradığı her yanda gezimi sürdürdüm; ama yoldaşlarım gibi mallarımı sergileme yürekliliğini gösteremedim. Aksine! Her gün bir köşeye çekilip, bu iki mendili önüme koyarak onlara bakıp bakıp ağlamayı âdet edindim. Ve bu durum böylece gezilerle bir yıl geçinceye, sonunda Dünya Hatun'un babasının hüküm sürdüğü ülkenin sınır-

larına ulaşıncaya kadar sürdü. Burası yedi adadan oluşan Kâfur ve Billûr Adaları idi.

Ey Emir Tac-ül-Mülûk, bu toprakların hükümdarı Şehriman adında biriydi. Ve gerçekte, bu kimse, o denli beceriyle ipek parçası üzerine söz konusu gazelleri işleyip dostlarına gönderen Sitt-Dünya'nın babası idi.

Ama ben, bu ülkeye ulaşınca, kendi kendime "Ey Aziz, zavallı hasta adam! Sultanlar ve yeryüzünün tüm genç kızları, bir kadınınki gibi dümdüz olan karnınla, bundan böyle sana ne yarar sağlayabilir?" diye düşündüm.

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Yirmi Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

"... Ey Aziz! Sultanlar ve yeryüzünün tüm genç kızları, bir kadınınki gibi dümdüz olan karnınla, bundan böyle sana ne yarar sağlayabilir?" dedim.

Bununla birlikte Azize'nin sözlerini anımsayarak kendi kendime, hükümdarın kızına başvurduğumda bana ne yolda yararlı olabileceğine dair gerekli araştırmalar yapmaya başlamak için karar aldım. Ama tüm çabalarım boşuna oldu; kimse bana aradığım yolu gösteremedi. Tam tüm ümitlerimi yitirmek üzere idim ki, bir gün, kenti çevreleyen bahçelerde dolaşırken ve bunların birinden çıkıp diğerine girerken, yeşilliklere bakıp dertlerimi unutmaya çalıştığım bir sırada, sırf harika görünüşüyle dertli gö-

nülleri avutan, şahane ağaçlarla donanmış bir bahçe kapısına ulaştım. Kapı önündeki peykede bahçenin yaşlı bekçisi olduğu anlaşılan, iyilik taşan yüzüyle saygın bir ihtiyar gördüm. Bunun üzerine ona doğru ilerledim; alışılagelen selamlaşmadan sonra ona, "Ey şeyh, bu bahçe kimindir?" diye sordum. Bana "Hükümdarın kızı Sitt-Dünya'nındır! Ey güzel delikanlı, istersen girip biraz gezebilir, çiçek ve bitkilerin kokusunu soluyabilirsin!" dedi. Ben de ona "Sana çok teşekkür ederim! Ama, ey şeyh, yoğun çiçeklerle donanmış bir tarhın ardında bekleyerek, hükümdarın kızı gelince kirpiklerim arasından bir tek bakışla sadece bir an için onu görerek gözlerimi şenlendirmeme olanak sağlayabilir misin?" diye sordum. Bana "Olmaz vallahi!" dedi. Bunu duyunca kendisine öylesine yalvardım ki, bana sevecenlikle bakıp, sonra da elimi tutup benimle bahçeye girdi.

Böylece birlikte yürümeye koyulduk; beni ıslak yapraklarla gölgelenmiş çok hoş bir yere götürdü; ve meyvelerin en olgun ve en lezzetlilerini topladı. "Al bunları ye! Sadece Dünya Hatun bunların lezzetini bilir!" diyerek meyveleri bana verdi. Sonra da bana "Otur şuraya! Birazdan dönerim!" dedi. Bir an için yanımdan ayrılıp kızartılmış bir kuzuyla geri döndü ve beni kendisiyle yemek yemeye çağırdı; en lezzetli parçaları benim için ayırarak ve büyük bir iyilikseverlikle bana sundu. Ben onun bunca iyiliğinden şaşırmış, ona nasıl teşekkür edeceğimi bilememiştim.

Oturup yemeğimizi yer ve dostça konuşurken, bahçe kapısının tatlı bir sesle açıldığını duyduk. Bunu duyan ihtiyar bekçi, canlı bir konuşmayla bana "Çabuk! Ayağa kalk, şu sık yaprakların arasına saklan! Ve de hiç kıpırdama!" dedi. Çabucak onun dediklerini yaptım.

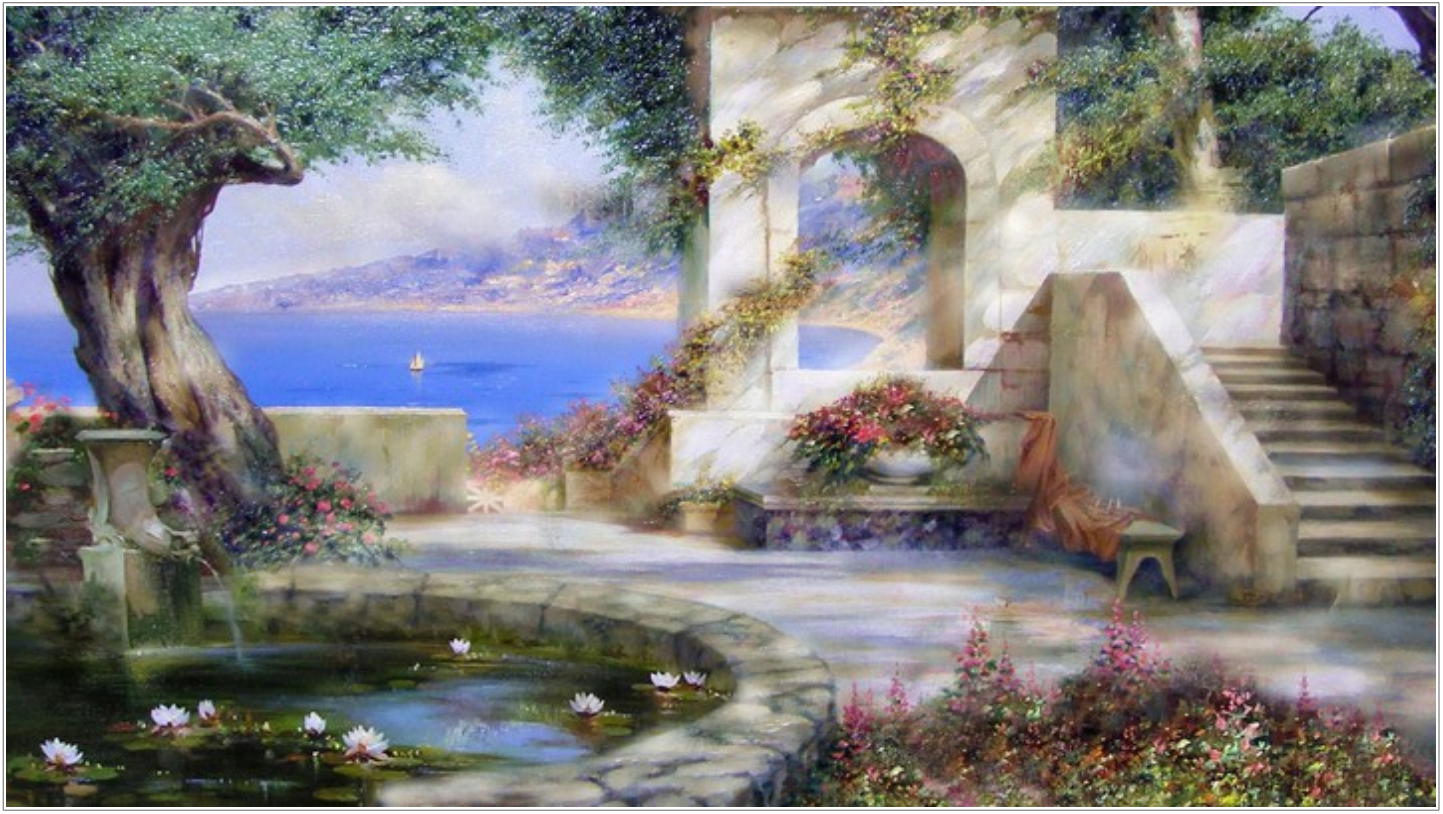

Gizlendiğim yere henüz yeni sinmiştim ki, bahçenin yarı açılan kapısından zenci bir haremağasının başının belirdiğini ve yüksek sesle "Ey ihtiyar bekçi, buralarda kimse vâr mı? Dünya Hatun geliyor!" diye bağırdığını duydum. İhtiyar da "Ey saray başefendisi, bahçede kimseler yok!" dedi. Sonra koşup kapıyı ardına kadar açtı.

O zaman, efendim, kapıdan Sitt-Dünya'nın girdiğini gördüm ve birden gökyüzünden ayın dünyaya indiğini sandım. Öylesine bir güzelliği vardı ki, beni şaşkın, kımıltısız, ölü gibi olduğum yere çiviledi. Onunla konuşmak için duyduğum arzuya karşın soluk bile almadan, onu çölde susuz kalmış birinin güçlükle bir gölün kenarına gelebildiği halde berrak suya dokunamamasına benzer bir şekilde yalnızca bakışlarımla izledim; ve sultanın tüm gezintisi süresince yerimden kıpırdamadan orada kaldım.

O zaman anladım ki, efendim, benim bulunduğum durumda, ne Dünya Hatun'un ne de herhangi bir kadının bundan böyle tehlikeye düşmesi söz konusu olamazdı!

İhtiyar bekçiden izin alıp ayrılmak için Sitt-Dünya'nın bahçeden çıkıp gitmesini bekledim, ve çabucak gidip kervandaki tacirlere katıldım; kendi kendime "Ey Aziz! Sen ne oldun ey Aziz? Böylesine düz bir karınla hiçbir kızın hırçınlığını yatıştıramazsın! Haydi git! Annenin yanına dön de artık bir efendiden yoksun olan boş evde zavallı annenin yanında ölmeyi bekle! Çünkü bundan böyle senin için yaşamın hiçbir anlamı yok!" dedim. Bu ülkeye ulaşmak için yolda çektiğim onca zahmete karşın, umutsuzluğum o kerteye ulaştı ki, Dünya Hatun'un benim için bir mutluluk nedeni olacağına dair bana kesinlikle söz verdiği halde, Azize'nin söylediklerini uygulamaya koyamadım.

Ve kervanla birlikte ülkeme dönmek üzere yola çıktım. Ve baban Süleyman Şah'ın egemenliğindeki bu topraklara da böyle ulaştım, ey Tac-ül-Mülûk! İşte benim öyküm budur! Demiş.

Emir Tac-ül-Mülûk hayran olunası bu öyküyü işitince...

Anlatısının burasında Şehrazat, günün belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Otuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

İşittim ki, ey bahtıgüzel şahım, büyük vezir Dendan, Konstantiniyye kuşatması sırasında Şah Dav-ül-Mekân'a anlattığı öykünün genç Aziz'in serüveniyle ilgili bölümünü bitirince, öykünün şimdi göreceğimiz gibi, Aziz'in karışmadan edemediği geri kalan bölümünü de şöyle anlatmış:

Dünya Hatun ile Emir Tac-ül-Mülûk Öyküsü

Emir Tac-ül-Mülûk, bu harika öyküyü işitince ve o gizemli Dünya Hatun'un ne denli arzulanır ve güzellikten yana nitelikli ve de ipek üzerine işleme sanatında ne kadar usta olduğunu öğrenince, o saatte, yüreğini olanca gücüyle çarptıran bir tutkuya kapılmış. Ve ona ulaşmak için ne gerekirse yapmaya karar vermiş.

Aynı nedenle, artık kendisinden hiç ayırmak istemediği genç Aziz'i de yanına almış; bir ata atlayarak hemen babası Yeşil Kent'in ve İsfahan Dağları'nın hükümdarı Süleyman Şah'ın kentine yollanmış.

Yaptığı ilk iş, dostu Aziz'in emrine, içinde hiçbir şeyin eksik olmadığı güzel bir ev ayırmak olmuş; Aziz'in kendine uygun gelen her şeyi edindiğine kanaat getirince, babasının sarayına dönmüş; ve kim olursa olsun, gelenleri kabul etmeye ve tutkuyla ağlayarak kendi dairesine kapanmaya başlamış. Çünkü bazen işitilen şeyler, görülen ve duyulanlar kadar etki yapar.

Babası Süleyman Şah, onu böyle benzi atmış durumda görünce, Tac-ül-Mülûk'un ruhunda kederler ve kaygılar olduğunu anlamış. Bunun üzerine ona "Yavrum, böyle benzini attıracak ve seni kederlere boğacak neyin var?" diye sormuş.

Bunun üzerine Emir Tac-ül-Mülûk ona, sırf Aziz'in, zarif yürüyüşünü, gözlerini, üstün niteliklerini ve çiçek ve hayvanları nakşetmekteki şaşılası ustalığını tanımlamasıyla, kendisini hiç görmediği halde, Sitt-Dünya'ya âşık olduğunu anlatmış.

Bu haberi alan Süleyman Şah son kertede şaşırmış ve oğluna, "Çocuğum, Kâfur ve Billûr Adaları denen bu ülke, bizimkinden çok uzaktır; Sitt-Dünya harika bir kadın olsa da, bizim burada, kendi kentimizde ve annenin sarayında görkemli kızlar ve dünyanın her yanından gelmiş güzel esireler var. Hareme gir hele yavrum, aylar kadar güzel beş yüz esire arasında hoşuna gidecek olanlardan istediğini seç. Ve eğer, buna karşın, bu kadınların hiçbiri hoşuna gitmezse, senin için eş olarak komşu ülkelerin hükümdar kızları arasından birini sağlarız; onun, Sitt-Dünya'nın kendisinden bile güzel ve daha becerikli olacağına inanabilirsin!" demiş. O da "Babacığım, ben, eş olarak, kumaş üzerine gazeller işlemekte becerisi olan Dünya Hatun'dan başkasını istemem. Bana sadece o gerekli; yoksa ülkemden, dostlarımdan ve evimden ayrılacak ve kendimi öldüreceğim" diye yanıtlamış.

Bunun üzerine babası ona karşı durmanın zararlı olacağını görerek kendisine "Öyleyse, oğlum, biraz sabret ki, Kâfur ve Billûr Adaları hükümdarına bir heyet göndereyim ve kendisinden yasal olarak kızını isteteyim ve sizi, tıpkı vaktiyle annenle evlenirken yapılan merasime benzer bir merasimle evlendireyim. Kabul etmezse, onun ayağının altındaki toprağı çökertir ve tüm ülkesini, öncüleri Kâfur ve Billûr Adaları'na ulaşırken artçıları imparatorluğumuz sınırlarındaki İsfahan Dağları'nda olacak büyük bir orduyla çiğnedikten sonra harabeye çevirir, başının üstüne yıkarım!" demiş.

Bunu söyledikten sonra, Şah, Tac-ül-Mülûk'un dostu, genç tacir Aziz'i çağırtmış ve ona "Kâfur ve Billûr Adaları'na giden yolu biliyor musun?" diye sormuş. O da "Bilirim" cevabını vermiş. Şah, "Senden, bu ülkenin hükümdarı nezdine yollayacağım büyük vezirime, oraya giderken eşlik etmeni istiyorum" demiş. Aziz de, "Ey zamamn Şah'ı, işittim ve itaat ettim" cevabını vermiş.

Bunun üzerine Süleyman Şah, büyük vezirini çağırtmış ve ona, "Oğlumun bu hacetini uygun gördüğünce hallet; ancak bunun için Kâfur ve Billûr Adaları'na gidip hükümdarın kızını eş olarak oğlum Tac-ül-Mülûk için istemen gerekecek" demiş. Vezir de işitip itaat ettiği cevabını vermiş; o sırada, sabırsız emir Tac-ül-Mülûk, kendi dairesine çekilmiş, aşk elemleri üzerine şairin yazdığı şu dizeleri okuyormuş:

Geceye sor! Sana derdimi ve hüznümü yüreğim üzre terennüm ettiği gözyaşlarıyla dolu ağıtımsı şiiri söyleyecek.

Geceye sor! Sana, gözyaşları yanaklarından akarken, gözleri geceleyin yıldızları gözeten çoban olduğumu söyleyecek.

Yüreğimden arzular taşarken, yeryüzünde kendimi yapayalnız hissediyorum; tıpkı döllenebilir bir böğrü olduğu halde zafer tohumunu bulamayan kadınlar gibi!

Ve bütün geceyi yemeyi ve uyumayı reddedip düşlere dalarak geçirmiş.

Ama gün doğar doğmaz babası, çabucak onu bulmaya gelmiş ve yüzünün bir gün öncekinden de solgun olduğunu ve değişikliğin daha belirgin hale geldiğini görünce, onu teselli etmek ve sabırla beklemesini sağlamak için, Aziz ile vezirin yola koyulma hazırlıklarını çabuklaştırmış; ve Kâfur ve Billûr Adaları hükümdarı ve yöresindekiler için zengin armağanlar götürmelerini sağlamayı da unutmamış. Heyet hemen yola koyulmuş.

Günler ve geceler boyunca yol almışlar ve bu böylece Kâfur ve Billûr Adaları'na ulaşıncaya kadar sürmüş. Bunun üzerine bir ırmağın kenarına çadırlarını kurmuşlar; ve vezir bir ulak göndererek oraya ulaştıklarını ülkenin hükümdarına haber vermiş. Ve henüz gün sona ermeden, onları karşılamak üzere hükümdarın mabeyincilerinin ve emirlerinin geldiğini görmüşler; alışılagelen selamlaşmalardan ve hoşça karşılamalardan sonra onları hükümdarın sarayına götürmüşler.

Bunun üzerine Aziz ve vezir saraya girip hükümdara efendileri Süleyman Şah'ın armağanlarını sunmuşlar; ve o da "Tüm dost yüreğimle ve başım üzerine, gözüm üzerine koyarak onları kabul ettim" demiş. Ve hemen Aziz ile vezir huzurdan ayrılmış, gelenek üzere sarayda beş gün kalıp yolculuk yorgunluğunu gidermişler.

Ama beşinci günün sabahında, vezir onur giysilerini giymiş ve bu kez tek başına Şah'ın huzuruna çıkmış; ve kendisine efendisinin dileğini bildirmiş ve sonra saygıyla susarak yanıt beklemiş.

Vezirin sözlerini işiten hükümdar, birdenbire çok telaşlanmış ve başını eğmiş; ve şaşkınlık içinde düşünerek Yeşil Kent'in ve İsfahan Dağları'nın kudretli hükümdarının ulağına ne diyeceğini bilemeden epeyce vakit harcamış. Çünkü, tecrübe, kızının evlenmekten ne denli ürktüğünü; ve Şah'ın isteğini, daha önce komşu ülkelerin belli başlı emirlerinin ve uzak yakın her yandan gelen soyluların isterlerine karşı davrandığı gibi nasıl nefretle reddedeceğini biliyormuş.

Sonunda hükümdar, başını kaldırarak baş haremağasına yaklaşmasını işaretle bildirmiş ve ona "Hemen gidip hanımın Sitt-Dünya'yı bul ve ona vezirin saygılarıyla bize getirdiği armağanları sun ve söylediklerini duyduğun gibi kendisine aktar" demiş. Haremağası hükümdarın önünde yeri öpüp uzaklaşmış.

Bir saat sonra, burnu sanki yerlere kadar uzamış olarak geri gelmiş; ve hükümdara "Ey yüzyılların ve zamanın hükümdarı, gidip hanımım Sitt-Dünya'nın huzuruna vardım; ancak kendisine vezir efendimizin isteklerini anlatır anlatmaz, gözleri hiddetle dolarak oturduğu yerden ayağa kalktı ve hemen eline bir tokmak alarak kafamı kırmak üzere ardımdan koştu. Bunu görünce olanca hızımla kaçıp kurtuldum; ama kapılar boyunca ardımdan koşuyor ve bana, "Babam, her şeye karşın beni zorla evlendirmek istiyorsa, bilsin ki, evleneceğim kişi, yüzümü asla açık olarak göremeyecektir; onu kendi ellerimle öldürür; sonra da kendi yaşamıma son veririm!" diye haykırıyordu.

Baş haremağasının bu sözlerim işitince...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın yaklaştığını görmüş ve yavaşça susmuş:

Ama Yüz Otuz Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

İşittim ki, ey bahtıgüzel şahım, baş haremağasının bu sözlerini işitince Sitt-Dünya'nın babası olan hükümdar, vezire ve Aziz'e "İşte kendi kulağınızla işittiniz. Dolayısıyla Süleyman Şah'a selamlarımı götürün ve kızımın evlenmekten duyduğu dehşeti kendisine açıklayarak durumu anlatın. Allah tüm güvenlikle yurdunuza ulaşmanızı sağlasın!" demiş.

Bunun üzerine vezir ile Aziz, kutsal görevlerinin olumsuz sonucunu görerek Yeşil Kent'e dönüp Süleyman Şah'a işittiklerini bildirmek için çabucak yola çıkmışlar.

Bu haberi alan Şah, büyük bir hiddete kapılmış ve emirleriyle naiplerine, hemen birlikleri toplayıp Kâfur ve Billûr Adaları ülkelerini işgal etmeleri için emir vermek istemiş.

Ancak vezir, konuşma izni istemiş ve "Ey Şah, bunu yapmaya gerek yok, çünkü kusur babasının değil, kızının; ve engel sadece ondan geliyor. Babası da bizim hepimiz gibi onun davranışına karşı. Zaten korkudan ödü kopmuş haremağasına kızın söylediği sözleri de sana anlattım" demiş.

Süleyman Şah, vezirinin anlattıklarını duyunca, ona hak vermiş ve Hatun'un oğlundan alacağı intikamdan çok çekinmiş. Ve kendi kendine "Ülkelerini işgal etsem ve genç kızı esir etsem de kendini öldüreceğine yemin ettiğine göre işe yaramayacak!" demiş.

Bunun üzerine Emir Tac-ül-Mülûk'u huzuruna çağırtmış ve kendisine vereceği haberden peşinen üzüntü duyarak, ona olup biteni anlatmış. Emir Tac-ül-Mülûk, umudu kırılmaktan uzak, kararlı bir edayla babasına "Babacığım, her şeyi olduğu gibi kabul edeceğimi sanma! Tanrı önünde yemin ederim ki, ya Sitt-Dünya benim karım olacaktır; ya da ben artık senin oğlun Tac-ül-Mülûk olarak kalmayacağım. Yaşamım karşılığında da olsa, ona ulaşacağım!" demiş. Şah da ona "Bu nasıl olacak?" diye sorunca "Tacir kılığına girerek onu gidip bulacağım" diye yanıt vermiş. Şah da "Bu durumda, yanına vezir ile Aziz'i al" demiş. Ve hemen onun için yüz bin dinarlık tüccar malı satın alarak kendisine vermiş; ve kendi hâzinesindeki çekmeceleri de boşaltarak, ona, yüz bin dinar altın ile atlar, develer, katırlar ve hoş renkli ipeklerle astarlanmış gösterişli çadırlar sağlamış.

Bunun üzerine Tac-ül-Mülûk, babasının elini öpmüş ve yolculuk giysilerini giyerek annesini bulmaya gitmiş; onun da elini öpmüş; annesi de ona yüz bin dinar vermiş ve ağlayarak Tanrı'dan

ona hayırlar dilemiş ve ruhunun doyumluluğu ve güvenlikle yeniden aralarına dönmesi için iyi dileklerde bulunmuş. Saraydaki beş yüz kadın da hüngürdeyerek, saygı ve sevecenlikle baktıkları Tac-ül-Mülûk'un annesinin yöresinde ağlamaya koyulmuşlar.

Ama Tac-ül-Mülûk hemen annesinin dairesinden çıkmış ve dostu Aziz'i ve yaşlı vezir yanında olduğu halde, yola çıkma emri vermiş. Aziz'i ağlar görünce ona, "Niçin ağlıyorsun kardeşim Aziz?" diye sormuş. O da "Kardeşim, iyice hissediyorum ki, artık senden ayrılamam; ama zavallı annemin yanından ayrılalı da epey zaman oldu. Ve katıldığım kervan ülkeme döndüğünde, annem de beni öteki tacirler arasında göremeyince ne yapacak acaba?" demiş. Tac-ül-Mülûk "Sakin ol, Aziz! Amacımıza ulaşma yolunu bulduktan sonra Allah'ın izniyle ülkene dönersin!" demiş. Ve yola koyulmuşlar.

Tac-ül-Mülûk'u oyalamak için onlara hayranlık uyandıran öyküler anlatan bilge vezirin yoldaşlığında durup dinlenmeden yol almışlar. Aziz de Tac-ül-Mülûk'a üstün değerde şiirler okumuş ve aşk özlemi ve âşıklar üzerine yakılmış bin kadar dize arasında şunların da bulunduğu, sihir dolu doğaçlamalar söylemiş:

Sana çılgınlığımı anlatmaya geliyorum sevgili ve aşkın beni çocuksu ve yaşam uğrunda delikanlı kıldığını...

Ey yolunda gözyaşı döktüğüm sen! Geceleyin, ruhumda hatıranı canlandırıyorum; ve sabah, uykuyu hiç tatmamış alnımdan fışkırıyor. Oh! Bunca ayrılıktan sonra dönüş ne zaman olacak?

Böylece bir aylık bir yolculuktan sonra Kâfur ve Billûr Adaları'nın başkentine ulaşmışlar ve büyük tacirlerin bulunduğu çarşıya girmişler. Tac-ül-Mülûk daha o andan başlayarak kaygılarının hafiflediğini duyumsamış ve neşeli vuruşlar yüreğini canlandırmış. Aziz'in görüşüne uyarak büyük hana inmişler; vezirin kentte onlar için bir ev tutmasını beklerken, kendileri için alt kattaki bütün dükkânları ve yukarı kattaki tüm odaları kiralamışlar; ve denkleri dükkânlara sıralamışlar. Handa dört gün dinlendikten sonra, büyük ipekçiler çarşısındaki tacirleri görmeye gitmişler.

Yolda giderlerken vezir, Tac-ül-Mülûk ile Aziz'e "Her şeyden önce yapmamız gereken ve onsuz asla beklenen amacımıza ulaşamayacağımız bir şey düşünüyorum" demiş. Onlar da "Seni dinlemeye hazırız, çünkü yaşlıların esinlemeleri boldur, özellikle, senin gibi tecrübeli olurlarsa!" diye yanıtlamışlar. Vezir de "Fikrim şudur ki, mallarımız müşterilerin gözünden uzak bir handa kapalı tutacak yerde, ey Emir Tac-ül-Mülûk, tacir olarak sana ipekçiler çarşısında büyük bir dükkân açalım. Mallarını göstermek ve satmak için sen dükkânın giriş bölümünde oturursun; Aziz de dükkânın dip tarafında kumaşları çıkarıp göstermek üzere yer alır. Böylece, sen çok yakışıklı olduğundan, Aziz de daha aşağı durumda olmadığından, kısa sürede dükkân çarşının müşterisi en bol tecim[1] yeri haline gelir" demiş. Tac-ül-Mülûk da "Hayran olunacak bir fikir!" diye yanıtlamış. Ve onu zengin bir tacire dönüştüren güzel giysilerine bürünmüş, ardında Aziz, vezir ve tüm hizmetçileri olduğu halde, büyük ipekçiler çarşısına dalmış.

Tacirler Tac-ül-Mülûk'u geçerken görünce, güzelliğinden gözleri kamaşmış ve müşterileriyle ilgilenmeyi terk etmişler: kumaş kesmekte olanların makasları havada kalmış, satış yapmakta olanlar müşterilerini savsaklamış. Ve hepsi birden birbirlerine

1 *Tecim:* Ticaret, alış-veriş.

"Acaba, gökyüzü cennetinin anahtarlarını elinde tutan kapıcı Rıdvan kapıyı kapamayı unuttu da, bu gökyüzü yaratığı kaçıp yeryüzüne mi indi?" diye sormuş. Kimileri de o geçerken "Ya Allah! Senin meleklerin ne kadar güzelmiş!" diye haykırmış.

Tac-ül-Mülûk, Aziz ve vezir çarşının ortasına ulaşınca, tacirlerin büyük şeyhinin nerede bulunduğunu sormuşlar ve çabucak kendilerine gösterilen dükkâna doğru yollanmışlar. Oraya ulaşınca, oturmakta olan herkes onlara saygı duyarak ve "Bu sayın ihtiyar, herhalde bu iki güzel delikanlının babası olacak" düşüncesiyle ayağa kalkmış. Vezir de, selam alınıp verildikten sonra "Ey tacirler, içinizden hanginiz çarşının büyük şeyhidir?" diye sormuş. Onlar da "İşte!" diyerek tavrı saygı uyandıran beyaz sakallı, güleç yüzlü bir taciri göstermişler. Vezir, kendilerine gösterilen tacire bakmış: iri kıyım bir ihtiyarmış bu. Onlara gerekli saygıyı göstererek çabucak dükkânına çağırmış ve yürekten bir konuşmayla "Dilediğiniz tüm hizmetleri görmeye hazırım!" demiş.

Bunun üzerine vezir "Ey nazik şeyh, yıllar var ki ben, şu iki çocukla birlikte kentleri ve ülkeleri, onlara çeşitli halkları tanıtmak üzere ve eğitimlerini tamamlamak, mal alıp satmayı öğretmek ve her ülkenin gelenek ve göreneklerine göre kâr sağlamak üzere gezer dururum. Ve de bu maksatla bu ülkeye belirli bir süre kalmak üzere geldik; çocuklarım bu kentin tüm güzelliklerini görerek yararlansınlar ve kent halkının tavırlarındaki tatlılığı ve nezaketi öğrensinler diye... Bundan dolayı bize çarşıda, durumu iyi, büyücek bir dükkân kiralamamız ve burada uzak ülkemizden getirdiğimiz mallarımızı sergilememiz için yardımda bulunmanı senden rica ediyoruz" demiş.

Bu sözleri işiten çarşı şeyhi "Kuşkusuz! Sizin dileğinizi yerine getirmek benim için zevktir" diye yanıt vermiş. Ve onları daha iyi görebilmek için delikanlılara dönmüş ve güzelliklerinin etki-

siyle bir bakışta sınırsız bir bağlanma duygusuna kapılmış. Daha doğrusu, çarşı şeyhi, açıktan açığa ve çılgınca, güzel delikanlıların güzel gözlerine vurulmuş. Zaten genç kızlardan çok genç delikanlıları sevmeyi yeğler ve körpe çocukların kekremsi tadını[2] üstün görürmüş.

Bundan dolayı kendi kendine "Onları yaratana ve şekil verene ve cansız bir maddeden böylesine güzellik sağlayana zaferler ve övgüler olsun!" diye düşünmüş. Ve ayağa kalkarak bir kölenin efendilerine yapacağı hizmetten daha âlâsını yapmak üzere kendisini tüm olarak onlara bağlamış. Ve hemen üçünü de yanına alarak elverişli dükkânları göstermiş; sonunda aynı çarşının ortasında bir dükkân seçmişler. Bu dükkân tüm gördüklerinin en güzeli, en aydınlığı, en genişi ve bakışlara en açık olanı imiş; neşeli ve gösterişli bir tarzda inşa edilmiş ve ön cephesi tahta oymalarla bezenerek; üst üste ve yanyana olan rafları abanoz ve billurdan yapılmış; üzerinde bulunduğu sokak da, iyice süpürülmüş ve sulanmış imiş; geceleyin, çarşı bekçisi de, bu dükkânın kapısı önünde durmayı yeğlermiş. Kirası kararlaştırılınca, çarşı şeyhi "Allah bu tertemiz günün hürmetine burasını bereketli ve kutsanmış bir dükkân kılsın! Ve gençlerin de bahtı gür olsun!" diyerek anahtarları vezirin eline teslim etmiş.

Bunun üzerine vezir, değerli malları: güzel kumaşları, dibaları ve Süleyman Şah'ın hâzinesinden çıkan değer biçilmez eşyayı dükkâna taşıtıp dizdirmiş. Ve bu iş bir kez bitince, iki delikanlıyı yıkanmak üzere yöredeki temizliği ve parlak mermerleriyle ünlü bir hamama götürmüş. Hamama çıkılan beş basamaklı merdivenin iki yanında düzgün bir şekilde sıralanmış kütükler varmış.

İki dost, çabucak yıkandıktan sonra, vezirin yıkanmasının bitmesini beklemeden acele gidip dükkândaki yerlerini almak iste-

2 *Kekremsi Tad:* Ekşimsi, buruk tad.

mişler. Hamamdan neşeyle çıkınca rastladıkları ilk kişi onların çıkışını merdivenlerde tutkuyla bekleyen yaşlı çarşı şeyhi olmuş. Yıkanmaları, güzelliklerine ve tenlerinin tazeliğine çok daha fazla parlaklık vermiş; ve...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Otuz İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

Yıkanmaları, güzelliklerine ve tenlerinin tazeliğine çok daha fazla parlaklık vermiş; ve yaşlı adam, içinden onları, narin ve kibar iki geyik yavrusuyla kıyaslamış. Ve yanaklarının ne denli pembeleştiğini ve siyah gözlerinin nasıl koyulaştığını ve yüzlerinin ne kadar aydınlandığını görmüş; meyveleriyle renklenmiş iki dal gibi narin ya da süt beyazlığında ve tatlı iki ay gibiymişler; ve şairin şu dizelerini anımsamış:

> *Sadece onun eline dokunmakla tüm duygularım yüceldi ve titredim. Ya suyun saydamlığı ile ışığın altınının birleştiği bedenini görsem ne olurdum?*

Bunun üzerine onların önüne çıkmış ve onlara "Çocuklar, nasıl, yıkanmaktan zevk aldınız mı? Allah bu zevkten sizi esirgemesin ve her zaman yeniden yıkanın!" demiş. Tac-ül-Mülûk da, en hoş haliyle ve kibar bir vurgulamayla "Seninle aynı zevki paylaşmak isterdik!" diye yanıt vermiş. Ve ikisi birden onu saygıyla çevir-

mişler ve yaşını ve çarşı şeyhi olarak mertebesini gözönünde tutarak yol gösterip onun önünde yürümüşler ve dükkânlarının yolunu tutmuşlar.

Onun önünde yürüdükleri için de ihtiyar şeyh, yürüyüşlerinin ne denli zarif olduğunun ve giysilerinin altında kalçalarının adım atarlarken nasıl titrediğinin farkına varmış. Artık içinden gelen duyguları gemleyemeyerek ve gözleri kıvılcımlar saçarak, nefes nefese kalmış ve karmaşık duygular içinde şu beyti okumuş:

Yüreklerimizi büyüleyen şekilleri gözleyerek, ağırlıkları yoğun da olsa, onları titrerken görürsek, asla şaşmamak gerekir.

Çünkü, göklerin tüm küreleri dönerken titrerler ve tüm gök yuvarlakları devinirken sarsılırlar.

İki delikanlı bu dizeleri işitince, anlamlarını anlayıp yaşlı şeyhin şehvetinden de hiç kuşkulanmamış. Tersine! Bunu, kendi önerilerinin zarif bir övgüsü gibi anlamış ve bundan çok duygulanarak ve de dostluğun büyük bir göstergesi sayarak, onu sevindirmek üzere kendileriyle birlikte hamama sürüklemek istemişler. Ve çarşı şeyhi, nezaket olsun diye ilkin reddeder gibi göründükten sonra öneriyi, ruhunda arzular kıvılcımlanarak kabul etmiş ve onlarla birlikte hamamın yolunu tutmuş.

İçeri girdiklerinde, vezir, özel odalardan birinde kurulanmaktayken, onları görmüş; ve şeyhin de farkına vararak önlerine çıkmış ve onların durdukları orta havuza doğru ilerleyerek şeyhi kendi odasına davet etmiş; fakat ihtiyar, bunca iyiliklerini kötüye kullanmak istemediğini açıklayarak ve zaten Tac-ül-Mülûk ile Aziz, her biri birer elini tutarak onu kendilerine ayrılmış bulunan oda-

ya götürmekte bulunduklarından bu çağrıyı yerine getirememiş. Bunun üzerine vezir ısrar etmemiş ve kurulanmak üzere kendi odasına dönmüş.

Bir kez yalnız kalınca, Aziz ile Tac-ül-Mülûk saygın ihtiyarı soymuşlar; kendileri de soyunup ihtiyar kaşının altından onlara gizlice bakışlar fırlatırken, onun bedenini bastıra bastıra ovmaya başlamışlar; sonra Tac-ül-Mülûk, onu sabunlama onurunun sadece kendisine düştüğünü yeminle ifade etmiş; Aziz de, ona bakır tasla su dökme zevkinin kendisine ait olduğunu yeminle teyit etmiş; ihtiyar şeyh kendisinin cennete girdiğini sanmış.

Ve böylece büyük vezir gelip ihtiyar şeyhin keyfini bozasıya kadar, onu ovuşturmaya, sabunlamaya, başından aşağı su dökmeyi sürdürmüşler. Bunun üzerine onu sıcak havlularla silerek, sonra da serin ve kokulu havlularla kurulayarak giydirmişler ve onu kerevete oturtarak gülsuyundan yapılmış misk kokulu şerbetler sunmuşlar.

Şeyh, vezirin konuşmalarına ilgi duyar gibi görünüyor, ama aslında, ona hizmet için gidip gelen iki gencin zarif hareketlerine bakmaktan ve ilgilenmekten başka bir şey yapmıyormuş. Ve vezir, ona, banyodan sonra âdet hükmünde olan dileklerde bulununca "Sizlerin gelmesiyle kentimize Tanrı'dan hayırlar ulaşmıştır! Gelişinizle ne kadar mutluluk getirdiniz!" diye yanıtlamış. Ve onlara şu kıtayı okumuş:

Gelişleriyle tepelerimiz yeniden yeşerdi ve toprağımız titredi ve yeniden çiçeklendi. Yeryüzü ile yeryüzünde oturanlar, hep birlikte, "Büyüleyici konuklarımıza hoş geldin der, dostluklar sunarız!" diye haykırmışlar.

Üçü de onun bu hoş kibarlığına teşekkür etmiş, o da "Tanrı size mutlu bir ömür sürdürsün ve ey ünlü tacir, iki yavrunu kem gözlerden sakınsın!" diyerek cevap vermiş. Vezir de "Yıkanmakla sen de, Tanrı'nın lütfuyla, iki kat güç ve sağlık kazanırsın inşallah! Çünkü ey saygın şeyh, yeryüzünde sudan daha değerli bir şey var mıdır? Ve hamam bir mutluluklar evi değil midir?" demiş. Çarşı şeyhi de "Kuşkusuz, vallahi! Ve hamam, büyük şairlere az mı hayranlık veren şiirler esinlemiştir? Bunlardan hatırladıklarınız var mı?" demiş. Tac-ül-Mülûk, ilkin "Ben bazılarını hatırlıyorum" demiş; hele şunu dinleyin:

> Hamam âlemi, senin tatlılığına doyum olmaz! Oysa sen, ne kadar kısa sürersin! Senin bağrında yaşamım akar gider! Hayran olunası hamam, duygularımın hamamı!
>
> Sen var olunca, Cennet'in kendisi bile çekilmez olur; ve sen Cehennem olsan da büyük bir mutlulukla bağrına atılırdım!

Tac-ül-Mülûk bu şiiri okuyup bitirince, Aziz de "Ben de hamam üzerine dizeler biliyorum!" diye haykırmış. Çarşı şeyhi "Oku da zevklerimiz okşansın!" diye haykırmış. Aziz de uyumlu bir sesle şu dizeleri okumuş:

> *Burası çiçekli kayaları süs olarak almış bir yerdir. Sıcaklığı bir cehennem kovuğundan alınmış izlenimi verir; eğer hemen zevkini çıkarmazsan ve ortamında ayları ve güneşleri görmezsen!*

Bu dörtlüğü bitirince, Aziz, Tac-ül-Mülûk'un yanına oturmuş. Bunun üzerine çarşı şeyhi, onların inceliğinden ve yeteneklerinden son kertede hayranlık duyarak "Vallahi! Siz kendinizde belagat ile güzelliği birleştirmişsiniz! Şimdi ben de size, kendimce, bazı zevk verici dizeler söylemek ya da daha çok şarkı halinde sunmak istiyorum; çünkü ancak bizim şarkılarımız, bu uyumlu dizelerin güzelliğini ortaya koyabilir!" demiş. Ve çarşı şeyhi, elini yanağına bastırarak, gözlerini yarı yarıya kapatıp başını sallayarak şu şarkıyı okumuş:

Hamamın ateşi, senin sıcaklığın bizim yaşamımızdır. Ey ateş, sen bedenimize güç verirsin; ruhlarımız da hafifler ve yeniden sağlık kazanır.

Ey hamam, dostum! Ah! Havanın ılıklığı, kurnaların serinliği, su şırıltısı, tavandan gelen ışık, temiz mermerler, gölgeli odalar, tütsü kokusu ve koku sürünmüş gövdeler, sizlere tapıyorum!

Sen hiç sönmeyecek bir alevle yanar tutuşursun, yüzeyde serin kalırsın tatlı karanlığınla! Gölgesin sen, hamam, ateşe karşın, tıpkı ruhum ve arzularım gibi, ey hamam!

Sonra delikanlılara bakmış, bir an için ruhunu onların güzellik bahçelerinde avare dolaştırmış ve bundan esinlenerek, onları kastederek şu iki kıtayı söylemiş:

Evlerine gittim; daha kapıdan girerken, ince bir yüz ve gülücüklerle dolu bir gözle karşılandım.

Konukseverliklerinin tüm zevklerini tattım ve ateşlerinin tatlılığını hissettim! Nasıl olur da çekiciliklerinin kölesi olmam!

Bu dizeleri ve şarkıyı işitince, son kertede etkilenmişler ve şeyhin sanat anlayışına hayran kalmışlar. Ve ona coşkuyla teşekkür etmişler; akşam olduğundan dolayı da ona hamam kapısına kadar eşlik etmişler; ve kendilerinden evinde bir akşam yemeği yemeleri için pek çok ısrar ettiği halde, özür dilemişler; ve kendisinden izin alarak, ihtiyar şeyh hâlâ onlara bakarak hareketsiz kaldığı bir sırada, oradan uzaklaşmışlar.

Sonra handaki odalarına gelerek yiyip içmişler ve tam bir mutluluk içinde, sabaha kadar uyumuşlar. Sabahleyin kalkınca abdest alıp namaz borçlarını yerine getirmişler; sonra da, çarşının açılışı dolayısıyla ilk kez açacakları dükkânlarına doğru yol almışlar.

Hizmetkârları zaten dükkânı iyice düzene koymuş bulunuyorlarmış; çünkü yeterince işi biliyorlarmış; ipek kumaşları duvarlara asmış ve uygun yerlere her biri bin dinar değerinde iki şahane halı ile kenarları altın işlemeli her biri yüzer dinar değerinde iki örme yastık sergilemişler. Fildişi, abanoz ve billur raflara iyi bir düzenlemeyle değerli mallar ve değer biçilmez mücevherler, dizmişler.

Bunun gören Tac-ül-Mülûk, halılardan birinin, Aziz de ötekinin üzerine oturmuş; vezir de ikisinin arasında ve tam da dükkânın ortasında yer almış; hizmetkârlar yörelerini çevirerek emirlerini yerine getirmek için acele davranmakta rekabete girmişler.

Kısa sürede o kentin halkı bu hayranlık verici dükkândan söz edildiğini işitmiş ve her yandan müşteriler akın etmeye başlamış; satın aldıkları şeyleri, güzelliğinin ünü bütün başları kendisine çevirten ve tüm akılları uçuran Tac-ül-Mülûk adlı gencin elinden almak gayretine düşmüşler. Kendi bakımından vezir de, işlerin son kertede yolunda gittiğini görerek Tac-ül-Mülûk ile Aziz'e bir kez daha büyük bir ağız sıkılığı göstermelerini öğütlemiş ve dinlenmek üzere sakin bir şekilde odasına girmiş.

Bu durum böylece bir süre devam etmiş; bu sürenin sonunda Tac-ül-Mülûk, Dünya Hatun hiç ortaya çıkmadığından, sabırsızlanmaya ve uykularını yitirinceye dek meraklanmaya başlamış; sonunda, bir gün, dostu Aziz ile dükkânlarının önünde kaygılarını paylaşırken, yaşlı bir kadın...

Anlatısının burasında Şehrazat, gün doğmakta olduğunu görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Otuz Üçüncü Gece Olunca

Söze başlamış:

Bir gün, dostu Aziz ile dükkânlarının önünde kaygılarını paylaşırken, siyah satenden büyük bir çarşafa ağırbaşlılıkla bürünmüş yaşlı bir kadın, çarşıdan geçiyormuş; bu harika dükkân ve halı üzerinde oturan genç tacir dikkatini çekmekte gecikmemiş. Ve öylesine heyecana kapılmış ki, donunu ıslatmış. Sonra bakışlarını genç adama çevirmiş ve içinden "Bu kuşkusuz bir âdemoğlu değil; ya bir melek ya da bir rüya ülkesi hükümdarı!" diye düşünmüş. Bunun üzerine dükkâna yaklaşıp genç taciri selamlamış; o da karşılık vermiş; ve Aziz'in dükkânın dip tarafından

yaptığı bir işaret üzerine, kadının onurunu gözeterek ayağa kalkmış ve en tatlı gülüşüyle gülmüş. Sonra da onu halı üzerine oturmaya çağırmış ve de onun yanına oturarak, kadına, serinliği hissederek rahatlayıncaya kadar yelpazeyle hava sağlamaya koyulmuş.

Bunu gören yaşlı kadın, Tac-ül-Mülûk'a "Yavrum, sen ki tüm güzellikleri, tüm incelikleri kendinde toplamışsın, sen buralı mısın?" diye sormuş. Tac-ül-Mülûk da konuşmasındaki tüm incelik, temizlik ve çekicilikle "Vallahi! Ey hanımım, sırf ziyaret ederek eğlenmek üzere geldiğim bu ülkeye bundan önce hiç ayak basmamıştım. Zamanımın bir parçasını alıp satmakla dolduruyorum" demiş. Yaşlı kadın da "Kentimizin zarif konuğu, hoş geldin! Uzak ülkelerden mal olarak neler getirdin? En güzellerini bana göster, çünkü güzel, güzelliği çeker!" demiş. Tac-ül-Mülûk, onun tatlı sözlerinden çok etkilenmiş, teşekkür anlamında gülümsemiş ve "Dükkânımda senin hoşuna gidecek mallardan başka bir şey yok; bunlar hükümdar kızlarına ve senin gibi kimselere layık şeylerdir!" demiş. Yaşlı kadın "Ben de tam hükümdarımız Şehriman'ın kızı Dünya Hatun'a bir urba için güzel bir kumaş satın almak arzusundaydım!" demiş.

Uğruna onca yolu kat ettiği kişinin adının anıldığını işitince Tac-ül-Mülûk, artık kendini tutamayarak Aziz'e "Aziz, mallarımız arasında en güzel, en zengin olanları çabuk bana getir!" diye haykırmış. Bunun üzerine Aziz, duvara gömülü olan bir dolabı açmış ve oradan tek bir bohça çıkarmış. Ama nasıl bir bohçaymış bu, bir bilseniz! Bohçayı oluşturan kumaş, altın saçakları olan, üzerine yumuşak renklerle kuş ve çiçek desenleri, ortasına da dans eden sarhoş bir fil işlenmiş, Şam kadifesindenmiş. Ve bu bohçadan insanın ruhunu sarhoş edici bir koku yayılıyormuş. Aziz bunu Tac-ül-Mülûk'a getirmiş; o da bohçayı açmış ve buradan tek parça halinde, ancak bir huri ya da göz kamaştıran bir

sultan için tek giysi oluşturacak bir kumaş çıkarmış. Ancak Tanrı'dan esinlenerek uyumlu dizeler söyleyen şairler onu tanımlayabilir ya da onu zenginleştiren taşları ya da argacını[3] örten işlemelerini sayabilirmiş. Kendisini saran bohça dışında, sadece kumaş, en azından yüz bin altın dinar edermiş.

Bunun üzerine Tac-ül-Mülûk, kumaşın güzelliğine mi yoksa siyah gözlü delikanlının tapılası yüzüne mi bakacağını bilemeyerek şaşıran yaşlı kadının önünde kumaşı açmış. Tacirin gençliğinden gelen sihrin etkisiyle kartlaşmış gövdesinin canlandığını ve kalçalarının ateşlendiğini duyumsamış; ve hemen oracıkta apış arasında hatırı sayılır bir kaşınma arzusu duymuş.

Sonunda konuşabilecek duruma gelince, tutkuyla ıslanmış gözlerini Tac-ül-Mülûk'a dikerek ona "Uygun bir kumaş bu. Sana ne kadar ödeyeceğim?" diye sormuş. O da eğilerek "Seni tanımış olmanın mutluluğuyla malımın karşılığını gereğinden fazla almış oldum" diyerek cevap vermiş. Bunu duyan yaşlı kadın "Ey güzel çocuk, senin kucağına uzanan ve kollarıyla seni saran kadına ne mutlu! Ama sana layık olabilecek kadınlar nerede? Bana kalırsa, yeryüzünde buna layık ancak tek kişi var! Söyle bana ey genç karaca, senin adın nedir?" diye haykırmış. O da "Benim adım Tac-ül-Mülûk'tur" deyince, yaşlı kadın "Ama bu ancak hükümdar oğullarına verilecek bir isimdir. Nasıl olur da bir tacir, Hükümdarların Tacı[4] adını alabilir?" demiş.

Bu sözleri duyan ve o ana kadar hiçbir şey söylememiş bulunan Aziz, dostunu sıkıntıdan kurtarmak için söze karışarak yaşlı kadına, "Anası ile babasının çok sevdikleri tek oğulları olduğundan ona, hükümdar çocuklarına verilebilecek bir isim vermişler!" demiş. Kadın da "Kuşkusuz! Eğer güzellik bir hükümdar

3 *Argaç:* Dokuma tezgahlarında enine atılan iplik, atkı.

4 Tac-ül-Mülûk'un sözcük anlamı (Ç.)

seçecek olsa, Tac-ül-Mülûk'u seçerdi! Pekâlâ! Ey Tac-ül-Mülûk, bil ki, bu yaşlı kadın artık senin kölendir. Allah da, sana olan bağlılığımın tanığıdır! Yakında senin için neler yapabileceğimi göreceksin! Tanrı seni korusun ve kem gözlerden sakınsın!" demiş. Sonra değerli bohçayı alıp oradan ayrılmış. Ve hâlâ heyecanlar içinde çocukken kendisine sütanalık ettiği için onu anası gibi tutan Sitt-Dünya'nın yanına ulaşmış. İçeri girdiğinde bohçayı ağırbaşlılıkla kolunun altında tutuyormuş. Bunu gören Dünya Hatun ona "Sütanne, bana ne getirdin? Göster bakayım!" demiş. O da "Dünya Hatun, al bak bakalım!" demiş ve kumaşı birdenbire açıvermiş. Dünya Hatun, mutluluk içinde ve gözleri sevinç dolu "Benim güzel kalpli dadım, bu ne güzel kumaş böyle! Her halde ülkemizin kumaşı değil!" diye haykırmış. Yaşlı kadın da "Kuşkusuz, çok güzel! Ama acaba, onu bana senin için veren genç taciri görseydin ne derdin? Aman Allah'ım! Ne güzellikti o! Herhalde Cennet'in kapıcısı Rıdvan, onun yeryüzüne inerek Tanrı'nın kullarının yüreklerini ferahlatması için, kapıları kapamayı unutmuş olacak! Ah hanımım, ışık saçan bu gencin senin göğsünde uyuduğunu görmeyi ne kadar isterdim ve..." Ancak, Dünya "Süt-ana, yeter!" diyerek onun sözünü kesmiş ve "Nasıl oluyor da bir erkekten böylesine söz ediyorsun? Hangi duman aklını karartmış acaba? Ah! Sus bakayım! Ve de bana şu kumaşı ver bir dokunayım ve de yakından göreyim!" diye haykırmış. Kumaşı eline alıp okşamaya başlamış ve üzerinde nasıl duracağını anlamak için omzundan aşağı sarkıtmış ve sütanasına doğru dönmüş; bunun üzerine yaşlı kadın "Hanımım, sana pek yaraştı, ama güzellik tek olmaktansa çift olmalıdır. Ey Tac-ül-Mülûk..." deyince, Sitt-Dünya "Peri tutkunu dadı, hain dadı! Artık konuşma! Hemen git, o taciri bul, ve dilediği bir şey ya da yerine getirilmesini istediği bir hizmet varsa, öğren! Hemen Şah babam yerine getirsin!" diye haykırınca, yaşlı kadın gülmeye başlamış ve göz kırparak "Bir dilek mi dedin? Doğru söylüyorsun! Kimin

bir dileği yoktur ki?" demiş. Ve çabucak ayağa kalkıp Tac-ül-Mülûk'un dükkânına koşmuş.

Yaşlı Kadın ve Tac-ül-Mülûk

Tac-ül-Mülûk onun geldiğini görerek yüreğinin sevinçten kanatlandığını duyumsamış ve göğsü rahatlayıp ferahlamış; içinden "Bu iş oldu!" demiş. Yaşlı kadına da "Tek bir isteğim var: Kendisine yazacağım bir mektubu Sitt-Dünya'ya götür ve bana ceva-

bını getir!" demiş; kadın da "İşittim ve itaat ettim!" yanıtını vermiş. Bunun üzerine Tac-ül-Mülûk Aziz'e "Bana bakır hokkayı, kâğıt ve kalemi ver!" diye seslenmiş. Aziz, istediklerini getirince, şu mektubu uyumlu dizeler halinde kaleme almış:

Bu mektup, bekleyiş derdiyle yanan bir yüreğin külleri arasından eşeleyerek bulduğum pek çok ve çeşitli şeyler getirecek sana, ey yüce varlık! İlk satıra içimi yakan ateşin işaretlerini koyuyorum; ikincisine arzumu ve sevgimi; üçüncü satıra yaşamımı ve sabrımı; dördüncüye tüm sıcaklığımı; beşincisine sevindirilmeye muhtaç yüreğimin sonsuz tutkusunu; ve altıncı satıra bir buluşma dileğini!

Sonra, mektubun altına imza yerine geçmek üzere şunları yazmış:

Güzelliğine adanarak uyumlu dizeler halinde yazılan bu mektup, derin arzularının esiri olan ve derdinin kafesinde tutuklu bulunan, işkencelerinden hasta düşen ve bakışlarının özlemini çeken tacir Tac-ül-Mülûk'un elinden çıkmıştır.

Sonra mektubunu okumuş; onu kumla kurutmuş, katlamış, hizmetinin karşılığı olarak eline içinde bin dinar bulunan bir kese sıkıştırarak yaşlı kadına vermiş. Yaşlı kadın da, onun başarısını dileyerek çabucak hanımının yanına gelmiş; o da kendisine "Pekâlâ! Benim iyi kalpli dadım, söyle bakayım, tacir, gidip babamdan yerine getirilmesini isteyeceğim ne gibi bir dilekte bulun-

du?" diye sormuş. Yaşlı kadın da "Aslında, ey hanımım, ne istediğini ben de bilmiyorum, içeriğini bilmediğim şu mektubu verdi bana!" demiş. Ve mektubu kendisine vermiş.

Dünya Hatun mektubun içeriğini anlayınca "Ah, küstah tacir! Nasıl olur da gözlerini benim seviyeme yükseltmeye cesaret edersin?" diye haykırmış. Sonra hiddetle ellerini yüzüne çarparak "Bu alçağı, dükkânının önünde astırmalıyım!" demiş. Bunun üzerine yaşlı kadın, masum bir tavırla "Bu mektupta seni bu kadar kızdıracak ne var ki? Yoksa tacir, söz konusu kumaş için olmayacak bir bedel mi istiyor?" diye sormuş. O da "Felâket! Aşktan ve tutkudan başka bir şey yok bu mektupta" demiş. Yaşlı kadın "Gerçekten pek küstahmış; sen de bu davranışını sürdürürse, neler yapabileceğini sert bir yanıtla ona anlat!" demiş. O da "Evet ama, bu onu daha fazla yüreklendirmez mi?" demiş. Yaşlı kadın da "Yok canım! Ancak aklını başına getirir!" diye yanıtlamış. Bunun üzerine Sitt-Dünya "Bana hokkamı, kâğıt kalemimi ver!" demiş ve koşuklu ve uyaklı olarak şunları yazmış:

Gecelerin yıldızına hiçbir ölümlünün ulaşamayacağı belliyken, sen o yıldıza ulaşmayı düşleyen bir körsün!

Ve ben senin gözlerini açmak için, seni topraktan bir testi olarak şekillendiren ve el dokunmamış yıldızların sonsuz bakirliğini yaratanın gerçekliği üzerine yemin ederim.

Küstahça önerini bir daha tekrarlarsan, lanetli bir ağacın gövdesinden yapılma bir darağacına astırırım seni! Böylece tüm küstahlara örneklik etmiş olursun!

Sonra mektubu kapatarak yaşlı kadına vermiş; o da bunu hemencecik bekleyişle yanıp tutuşan Tac-ül-Mülûk'a götürmüş; Tac-ül-Mülûk da, ona teşekkür ettikten sonra, mektubu açmış ve göz geçirir geçirmez, büyük bir üzüntüye kapılmış ve kederli bir tavırla yaşlı kadına "Beni ölümle tehdit ediyor; ama ben ölümden korkmuyorum; çünkü yaşam bana daha çekilmez geliyor. Ve ölümü göze alarak, ona cevap vermek istiyorum!" demiş. Yaşlı kadın da "Benim için çok değerli olan yaşam üzerine yemin ederim ki, sana yardım edecek ve tüm tehlikeleri seninle paylaşacağım! Haydi mektubunu yaz ve bana ver!" demiş. Bunun üzerine Tac-ül-Mülûk, Aziz'e "Anamıza bin dinar ver! Biz de kendimizi Gücü Büyük Tanrı'ya emanet edelim!" diye haykırmış. Ve kâğıt üzerine aşağıdaki dizeleri yazmış:

İşte, benim akşamki dileğime karşılık, o beni ölümle ve ağıtla tehdit ediyor; bilmiyor ki, ölüm huzurdur; ve Baht'ın çizdiği yol neyse, ancak o olur.

Allah için! Acıması, aşkın insan gözünün bakmaya yüreklenemeyeceği çok yükseklerde olduğunu ve çok temiz olanlara özgü bulunduğunu sanmaktan biraz daha öteye geçemez mi?

Ey arzularım! Boşuna harcanan arzularım! Artık başka şey dilemeyin! Ve bırakın ruhum, umutsuz tutkusunda gömülsün!

Ama sen ey taşyürekli kadın, gönül üzüntüsünün bana hükmetmesine razı olacağımı sanma! Ve bundan böyle maksatsız bir ömrün acısına katlanmaktansa, umutlarımla birlikte ruhumun da uçup gitmesini yeğ tutacağım!

Ve gözleri yaşla dolu "Boş boşuna tedirgin olma! Artık ölmekten öte bir şey kalmadığını hissediyorum!" diyerek mektubu yaşlı kadına vermiş. O da kendisine "Bu kederli ve yanlış önsezileri bir yana bırak ve ey güzel delikanlı, sen güneş gibi değil misin, o da ay gibi değil mi? Öyleyse, nasıl olur da tüm yaşamı aşk düzenleriyle geçmiş benim gibi birinden sizin güzelliklerinizi birleştirmeyi beceremeyeceğimi beklersin? Haydi ruhunu sakinleştir! Seni üzen kaygıları yatıştır! Yakında sana sevineceğin haberler getireceğim!" demiş. Ve bu sözleri söyleyerek yanından ayrılmış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Otuz Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

... Ve bu sözleri söyleyerek, yanından ayrılmış; mektubu saçlarının arasında gizleyerek hanımını bulmaya gitmiş. Huzuruna çıkıp elini öpmüş ve hiçbir söz söylemeden oturmuş. Ama aradan birkaç saniye geçince "Sevgili kızım, yaşlı saçlarım dağıldı; onları düzeltecek gücüm yok. Senden rica ediyorum, esirelerinden birine emir ver de gelip tarasın!" demiş. Ama Sitt-Dünya "Benim iyi yürekli dadıcığım, onları ben sana tarayayım; sen şimdiye kadar benim saçlarımı ne çok taramıştın, unuttun mu?" diye haykırmış. Ve Dünya Hatun, sütanasının beyaz saçlarını çözmüş ve taramaya davranmış; o sırada mektup kayarak yere düşmüş.

Sitt-Dünya Dadısının Saçlarını Tararken

Bunun üzerine Sitt-Dünya, şaşarak onu yerden almak istemiş; ama yaşlı kadın "Kızım, sen o kâğıdı bana ver! Herhalde genç tacirin yanında iken saçlarımın üzerine düşmüş olacak. Gidip hemen kendisine geri vereyim!" diye haykırmış. Ama Dünya mektubu çabucak açmış ve okumuş, ve de kaşlarını çatarak "Ah sen, kötü kalpli sütanne, bu yine senin düzenlerinden biri! Ama bu uğursuz ve küstah taciri tedirgin etsin diye bana kim yolladı? Hangi Allah'ın belası ülkeden kopup bana kadar geldi? Ve ben nasıl olur da, ne benim ırkımdan ne de benim kanımdan olan bu adama bakmaya karar veririm? Ah, dadı, ben sana bu saygısız kişinin daha da yüzsüzleşeceğini söylememiş miydim?" diye haykırmış. Yaşlı kadın da "Gerçekten, bu sahici bir Şeytan'mış! Ve gözüpekliliği de cehennemlik bir gözüpeklilikmiş. Ama, ey kızım ve hanımım, sen ona son bir kez daha yaz; senin iradene boyun eğeceğine söz veriyorum! Yoksa bırak kahrolsun, ben de onunla birlikte kahrolayım!" demiş. Bunun üzerine Dünya Hatun hemen eline kalemi almış ve şu uyaklı sözleri yazmış:

Soluduğun havada felaket ve tehlike fır dönerken, duyarsızca uyursun!

Tersine akışı yasaklanmış ırmaklar olduğunu ve hiçbir insanoğlunun ayak basmadığı ıssız, yasak yerler bulunduğunu bilmezlikten mi geliyorsun?

Ve herkes biraraya gelse de gecenin ilk yıldızlarına bile ulaşamazken; sen sonsuzluktaki yıldızlara dokunmayı mı kuruyorsun?

Öyleyse! Hâlâ düşlerinde, hurileri kollarınla sarıp okşamaktan vazgeçmeyecek misin?

Aldanıyorsun, ey saf kişi, sultanına inan! Yoksa korkunç karanlıkların kargaları yakında, kara kanatlarını çırparak seni bekleyen mezarın yöresinde döne döne ölümü haykıracaklar!

Sonra kâğıdı katlayıp zarfa soktuktan sonra, onu yaşlı kadına teslim etmiş; o da, ertesi sabah onu Tac-ül-Mülûk'a vermek için çabucak saraydan ayrılmış.

Sitt-Dünya, Tac-ül-Mülûk'a Mektup Yazarken

Bunca acı sözleri içeren mektubu okuyunca, Tac-ül-Mülûk, artık bir daha umudun yüreğinde hiçbir zaman canlanamayacağını anlamış ve Aziz'e doğru dönerek ona "Kardeşim Aziz, söyle bana, şimdi ne yapayım? Ona kesin bir yanıt vermek üzere yazmak için esinim yok!" demiş. Aziz de "Ben, senin yerine ve senin adına bir deneyeceğim!" demiş. Tac-ül-Mülûk, ona "Evet Aziz,

tüm sanatını kullanarak ona sen yaz!" demiş. Bunun üzerine Aziz bir kâğıt alıp şu dizeleri sıralamış:

Yüce Tanrım, acılarım artınca bana yardımcı ol, kaygılarımın isiyle kararan yüreğimi yatıştır!

Beni yakan içimdeki alevin sırrını sen biliyorsun ve de merhameti reddeden bir genç kızın kıyıcılığını!

Gözlerim kapalı, başımı sallıyor, hiç kurtuluş umudu olmayan daldığım düşmanlık denizini düşünüyorum.

Sabrım ve cesaretim sona erdi, reddedilen bir aşkın beklentisi içinde tükenerek!

Ey gece saçlı acımasız, Baht'ın darbelerine ve Talih'in cilvesine karşın, sana seslenen bahtsıza işkence etmekten böylesine hoşlanacak kadar kendinden emin misin?

Anla artık! Senin güzelliğin uğruna bir felakete uğramışın babasını, yuvasını, ülkesini ve sevdiklerinin gözlerini terk etmiş olduğunu!

Sonra Aziz, Tac-ül-Mülûk'a bu uyaklı düzenlemeleri yaptığı kâğıdı uzatmış. Tac-ül-Mülûk da uyumluluklarını değerlendirmek üzere dizeleri okuyarak genel gidişinden memnunluğunu bildirmiş ve Aziz'e "Harika olmuş!" demiş. Ve mektubu yaşlı sütanaya vermiş; o da hemen Dünya Hatun'a götürmüş.

Hatun, mektubun içeriğini öğrenince, yaşlı kadına duyduğu kızgınlıkla köpürmüş ve "Lanetli dadı, uğursuz sütana! Uğradığım tüm aşağılamaların nedeni sensin! Ah! Felaketler anası yaşlı ka-

dın, bir daha gözlerime görünmeni istemiyorum. Çek git! Yoksa esirleri dövdürdüğüm kamçılarla bedenini parça parça edeceğim! Ve de kendi ökçelerimle kemiklerini koparacağım!" diye haykırmış. Bunun üzerine yaşlı kadın Dünya Hatun'un istediği gibi çabucak dışarı çıkmış; ve iki dostuna başına gelen felaketi anlatmış ve kendini onların korumalarına terk etmiş.

Ondan durumu öğrenen Tac-ül-Mülûk çok etkilenmiş ve yavaşça çenesini tuttuğu yaşlı kadına "Vallahi! Ey anamız, benim hatam yüzünden başına gelenlere katlanmak zorunda kalmandan dolayı şu saatte derdimin iki kat olduğunu hissediyorum!" demiş. Ama kadın ona "Sakin ol, oğlum, ben başarıdan yüz çevirmiş değilim. Çünkü hiçbir zaman benim için, yaşamımda bir kez bile, 'Sevdalıları birleştirmekten yana başarı gösteremedi!' diyemeyecekler. Ve bu güç durum, seni arzularının gayesine ulaştırmak için daha da fazla hileler düşünmeme yol açıyor!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine Tac-ül-Mülûk "Ama, ey anamız, Sitt-Dünya'yı erkeklere karşı bunca dehşet duymaya iten nedeni bana söyler misin?" diye sormuş. Yaşlı kadın "Gördüğü bir rüya!" diye haykırmış. Ve sözünü "Dinle bak!" diyerek sürdürmüş:

Bir gece, Dünya Hatun uyurken, düşünde, bir ormanın açıklık yerinde ağlarını germiş olan bir kuşbaz görmüş; yöresindeki toprağa buğday taneleri serptikten sonra, uzaklaşıp gizlenerek kısmetini beklemeye koyulmuş.

Biraz sonra ormanın her yanından kuşlar gelip ağa konmuş. Tohum gagalayan bütün bu kuşların arasında, biri erkek, öteki dişi iki de güvercin varmış. Erkeği gagalayıp dururken, zaman zaman da dişisinin yöresinde, kurulan tuzağın farkına varmadan, dönüp duruyormuş. Böylece, bir hareketi sırasında, ayağı tuzağa tutulmuş; tuzak onu kendine çekip tutsak etmiş; tüm kuşlar, onun kanat çırpışını görüp korkup, gürültü koparak çekip git-

mişler.

Ama eşi, tohum gagalamayı bırakarak yürekli bir çırpınışla eşini kurtarmaktan başka şey düşünmez olmuş. Ve gagasıyla ve başıyla, tüm gayretini harcayarak dikkatsiz eşini avcı gelip yakalamadan ağdan kurtarma başarısını göstermiş. Ve onunla birlikte uçarak havada bir gezinti yapmış, sonra yeniden gelip ağın yöresindeki tohumları gagalamaya başlamış.

Yeniden erkek güvercin, dişisinin yöresinde dolaşmaya başlamış; durup dinlenmeden üzerine binmek isteyen erkeğinden sakınmak isterken dişi, farkına varmadan tuzağa epeyce yaklaşmış ve sonunda o da tuzağa kapılmış. Bunu gören erkek güvercin dişisinin durumuyla ilgilenmekten uzak, öteki kuşlarla birlikte kanat açıp uçmuş; ve dişisini öylece bırakıp kuşbazın gelip onu yakalayarak boynunu koparmasına neden olmuş.

Bu düşü gören ve heyecanla uyanan Dünya Hatun, beni çağırıp gözyaşları içinde ve titreyerek gördüklerini anlattı; ve sözünü bitirirken 'Tüm erkekler birbirine benzer; ve insanlar hayvanlardan da beterdir; bir kadının onların bencilliklerinden bekleyebileceği hiçbir şey yoktur! Böyle olunca, ben de Tanrı önünde, asla, evet asla onların bana yaklaşmalarının dehşetini duymayacağıma yemin ettim' dedi"

Emir Tac-ül-Mülûk yaşlı kadının bu sözlerim işitince, ona "Ama, ey anamız, sen ona bütün erkeklerin bu hain güvercin gibi olmadıklarını ve bütün kadınların da onun sadık ve bahtsız eşi gibi davranmadığını söylemedin mi?" demiş. Kadın da "Hiçbir şey onu yumuşatamadı; ve o zamandan beri kendi güzelliğine hayran, tek başına yaşadı" diyerek cevap vermiş. Tac-ül-Mülûk "Ey annemiz, senden rica ediyorum, benim hemen, ölüm pahasına da olsa, hiç değilse bir kez onu görmem ve bir tek bakışıyla ruhuma işlediğini duymam gerek! Bunu bana sağla!" demiş.

Bunun üzerine yaşlı kadın ona "Bil ki, ey gözümün nuru, Dünya Hatun'un oturduğu sarayın alt katında, sadece onun gezintilerine özgü bir bahçe vardı; oraya kendisi, sadece ayda bir kez, nedimeleriyle gelir; ve gelip geçenlerin gözlerinden kendini sakınmak için gerekli önlemleri aldıktan sonra, oraya gizli bir kapıdan girer. Hatun'un bu ziyaretine tam bir hafta kaldı. Seni oraya ulaştırmak için ben kendim yol göstereceğim ve sevgilini sana göstereceğim. Şuna da inanıyorum ki, tüm önyargılarına karşın Hatun seni bir kez görünce, senin güzelliğine yenilmekten başka bir şey yapamayacaktır: çünkü, aşk bir Allah vergisidir ve onun istediği zaman doğar!" demiş.

Bunu duyan Tac-ül-Mülûk biraz rahat nefes almış ve yaşlı kadına teşekkür ederek onu, artık hanımının huzuruna çıkamayacağına göre, evinde konuklamaya çağırmış; ve üçü birden eve gitmek üzere yola koyulmuşlar.

Yolda Tac-ül-Mülûk Aziz'e dönerek ona "Kardeşim Aziz, dükkâna gidip uğraşacak vaktim olmadığından, onu tüm olarak sana bırakıyorum. Sana ne uygun gelirse, onu yaparsın!" demiş. Aziz de işitip itaat ettiğini bildirmiş.

Böylece oturmakta oldukları hana gelmiş ve vezire tüm olup bitenleri anlatmışlar ve de Hatun'un düşünden ve ona rastlamak üzere içine girilecek bahçeden söz ederek görüşünü sormuşlar.

Bunun üzerine vezir epeyce düşünmüş, sonra başını kaldırarak onlara "Çözüm yolunu buldum! Şimdi ilkin gidip bahçenin durumunu görelim!" demiş. Yaşlı kadını handa bırakarak, hemen Tac-ül-Mülûk ve Aziz ile birlikte Hatun'un bahçesine gitmiş. Oraya ulaştıklarında, kapıda ihtiyar bir bekçinin oturmakta olduğunu görmüşler. Selam verip selam almışlar. Bunun üzerine vezir, her şeyden önce, yaşlı bekçinin eline yüz dinar içeren bir kese sıkıştırmış ve ona "iyi yürekli amca, bu güzel bahçeye girip

biraz ferahlık duymak ve çiçekler arasında ve su kenarında biraz bir şeyler yemek istiyoruz. Çünkü bizler, her yandan zevk alınabilecek güzel yerler arayan yabancılarız!" demiş. Yaşlı adam parayı alarak "Girin öyleyse, benim misafirim olun! Yemek için gerekeni size sağlamamı beklerken, keyfinizce dinlenin!" demiş. Ve onları bahçeye sokmuş; kendisi de çarşıdan yenecek şeyler satın almaya gitmiş; biraz sonra da kuzu kebabı ile hamur işleriyle geri dönmüş. Bir çayın kenarına çepeçevre oturarak, midelerini iyice doyurmuşlar.

Bunun üzerine vezir, bekçiye "Ey şeyh, karşımızda bulunan şu saray oldukça kötü bir durumda görülüyor. Niçin bunu onartmıyorsun?" demiş. Bunu duyan bekçi, "Vallahi! Bu saray Dünya Hatun'a aittir; o da bununla uğraşacağına, bırakıyor harap olsun diye! Bu gibi şeylere kafa yormaktan uzak, kendi kabuğuna çekilmiş yaşıyor" diye haykırmış. Vezir ona "Ne kadar yazık! Ey iyi yürekli şeyh! Şu birkaç basamakla çıkılan bölme, hiç değilse sırf senin gözlerinin zevki için olsa da, badana edilmeliydi. Eğer bunu düşünürsen, onarım için gerekli tüm harcamaları ben öderim!" demiş. Bekçi "Allah senden razı olsun!" demiş. Vezir de "Katlanacağın zahmet için şu yüz dinarı al, git duvarcıları çağır, bir de renk zevki olan bir nakkaş bul!" demiş.

Bunun üzerine bekçi, duvarcılar ve bir nakkaş bulmak üzere çabucak dışarı çıkarak bunları bulup getirmiş; vezir bunlara gerekli talimatları vermiş. Gerçekten, ilk katın büyük salonu bir kez onarıldıktan sonra, iyice badanalanmış; sonra da nakkaş işe koyulmuş ve vezirin buyruklarına uyarak, bir orman, ormanın bağrında da tuzağa tutulmuş kanat çırpan bir güvercin nakşetmiş. Bunun çizimi bitince, vezir ona "Şimdi de öteki yana aynı şeyi çiz, ama eşini kurtarmaya gelen bir de erkek güvercin olsun; ve de kuşbaz tarafından yakalanarak bağlılığının cezasını çekmek üzere kafası koparılmış olarak görülsün!" demiş. Nakkaş da söz

konusu edilen deseni çizmiş; sonra da yüklü bir ücret alarak oradan ayrılmış.

Bunun üzerine vezir, iki genç ve bekçi, nakışların etki ve tonlamaları üstüne değerlendirmeler yaparak bir süre daha oturmuşlar. Tac-ül-Mülûk, her şeye karşın, hüzünlüymüş; nakışlara dalgın dalgın baktıktan sonra Aziz'e "Kardeşim, düşüncelerimin işkencesinden kurtulmam için bana birkaç dize daha söyler misin?" demiş; Aziz de şunları söylemiş:

Tıp bilimi üzerine yazdıklarında İbni Sina, şunlardan üstün bir şifa aracı olarak söz ediyor:

Aşk acılarının uyumlu bir şarkıdan ve bahçelerde şarap içmekten başka ilacı yoktur!

İbni Sina'nın sözlerini tuttum, ama sonuç alamadım, ne yazık ki! O zaman, başka aşklara başvurarak bir denemede bulundum; Baht'ın bana güldüğünü ve şifa sunduğunu gördüm.

İbni Sina! Sen yanıldın! Aşkın tek ilacı, yine aşktır!

Bunu duyan Tac-ül-Mülûk, Aziz'e "Şairin belki de hakkı var. Ama, irade olmayınca, böylesine bir iyileştirme zordur!" demiş. Sonra ayağa kalkarak yaşlı bekçiyi selamlamış ve yaşlı sütanayı bulmak üzere hana geri dönmüşler.

Bir haftalık süre akıp geçince, Sitt-Dünya, alışkanlığı gereği, bahçede gezintisini yapmak istemiş. Ama, gezinirken, yaşlı sütannesini ne kadar özlediğini fark edip kederlenmiş ve onu düşünmeye başlamış; o zaman, anası yerine koyduğu bu kişi hakkında insanlığa yaraşmaz şekilde davrandığını anlamış; ve he-

men çarşıya bir köle, dadının tanıdıklarına uğramak üzere de bir başka köle göndererek onu bulup getirmelerini söylemiş. O sırada dadı da, Tac-ül-Mü-lûk'a o gün bahçede ne yapacağı hakkında gerekli bütün tavsiyelerde bulunduktan sonra, kendi başına saraya doğru yürüyormuş; kölelerden biri onu görerek saygıyla yanına sokulmuş ve kendisinden uğrunda ağlamakta olan hanımı adına barışmak üzere geri dönmesini rica etmiş; şekil bakımından ortaya çıkan bazı güçlükler yenildikten sonra istenen olmuş; Dünya Hatun yanaklarından öperek onun gönlünü almış; dadı da onun ellerini öpmüş ve ikisi birlikte, artlarında esireler olduğu halde, gizli kapıdan geçerek bahçeye çıkmışlar.

O sırada, kendi bakımından, Tac-ül-Mülûk da, koruyucusunun tavsiyesine uymuş. Dadının ayrılmasından sonra, vezir ve Aziz ayağa kalkarak onu, en az beş bin dinar değerinde, gerçekten şahane bir giysiyle donatmış ve beline telkâri altınla işlenmiş bir kemer takmışlar; başına ince altın tellerle işlenmiş desenli beyaz bir sarık dolamış, bunu da elmas bir sorguçla süslemişler; sonra kendisine Tanrı'dan hayırlar dilemiş ve bahçenin göründüğü bir yere kadar ona eşlik ettikten sonra, daha kolay içeri girmek üzere onu orada bırakarak ayrılmışlar.

Bunun üzerine Tac-ül-Mülûk, kapıya ulaşarak orada iyi yürekli bekçiyi oturur bulmuş; bekçi onu görünce saygıyla ayağa kalkmış ve yürekten selam vermiş. Ve Dünya Hatun'un gizli kapıdan bahçeye inmiş bulunduğunu bilmediğinden, Tac-ül-Mülûk'a, "Bahçe senin bahçendir, ben de senin kölenim!" demiş. Ve ona kapıyı açarak içeri girmesini rica etmiş. Sonra da kapıyı kapatıp her zamanki yerini almış ve Tanrı'ya yarattıklarından ötürü övgülerde bulunmuş.

Tac-ül-Mülûk'a gelince, yaşlı kadının tavsiyelerine uymakta gecikmemiş, kendisine gösterilen sık çalılıkların ardına gizlenmiş

ve hatunun geçişini beklemeye koyulmuş. Ve Sitt-Dünya ile dadısı birdenbire ortaya çıkmışlar.

Yaşlı kadın yürürlerken, Sitt-Dünya'ya "Hanımım, sana bu güzel ağaçların, bu meyvelerin ve çiçeklerin görünüşünü daha dinlendirici kılmaya yardımcı olacak bir şey söylemek istiyorum" diyormuş. Dünya da ona "Seni dinlemeye hazırım, benim iyi yürekli dadıcığım" demiş. Kadın da "Havadaki tatlılığı ve bu güzel tazeliği keyfince tatmanı engelleyen bütün bu hizmetkârları saraya geri yollamalısın! Gerçekte, senin için bir sıkıntı olmaktan öteye geçmiyorlar" demiş. Dünya "Doğru söylüyorsun sütanneciğim!" demiş ve hemen, bir işaretle nedimelerini uzaklaştırmış. Ve böylece, sadece yaşlı kadın kendisini izlemekte iken, Tac-ül-Mülûk'un görülmez biçimde gizlendiği yoğun çalılığa doğru ilerlemiş.

Tac-ül-Mülûk da Dünya Hatun'u görmüş; ve bir bakışta güzelliğinin farkına varmış ve öylesine etkisi altında kalmış ki, oracıkta bayılmış. Dünya Hatun yolunu sürdürmüş ve vezirin kuşbaz olayını nakşettirdiği salona doğru ilerlemiş; dâdısının önerisine uyup yaşamında ilk kez içeri girmiş; çünkü o güne kadar saray hizmetçilerine ait bu yeri ziyaret merakına hiç düşmemiş imiş.

Bu nakışı görünce, Sitt-Dünya, şaşkınlığın doruğuna ulaşmış ve "Dadı, baksana! Bu benim daha önce gördüğüm rüya, ama baştan aşağı tersine çevrilmiş! Yarabbi! Aman Yarabbi! İçim nasıl titredi!" diye haykırmış. Ve eliyle yüreğini bastırarak halının üzerine oturmuş ve "Dadı, aldanmıyorum değil mi? Melun İblis, benim düşlere inanacak kadar saf oluşumla âdeta alay ediyor galiba!" demiş. Dadısı da, ona "Zavallı yavrum, yaşımın tecrübesiyle sana daha önce hatanı açıklamamış mıydım ben?" demiş

ve "Ama artık çıkıp biraz daha dolaşalım; güneş batmak üzere ve çiçek kokularıyla dolu havanın tatlı sertliği şimdi daha güzel!" demiş; ve bahçeye çıkmışlar.

O sırada Tac-ül-Mülûk, kendine gelmiş ve dadının kendisine tavsiye ettiği gibi, sanki saf bahçenin güzelliğini izler gibi ilgisiz bir tavırla ağır ağır bahçede gezmeye başlamış.

O sırada, bir bahçe yolunu dönerken Dünya Hatun, onu görmüş ve "Dadı! Şu genç adamı görüyor musun? Ne kadar yakışıklı; boyu posu, yürüyüşü ne güzel! Acaba onu tanımışlığın var mı?" diye haykırmış. Kadın da "Hiç tanımıyorum, ama haline bakılırsa, bir şehzade olmalı! Ah, hanımım, ne harika insan bu böyle! Ve ah, ne kadar da ruhu okşayıcı!" diye yanıt vermiş. Sitt-Dünya "Son derece yakışıklı!" demiş. Yaşlı kadın da "Son derece! Sev-

diği kimse, ne mutlu ona!" demiş; ve gizlice Tac-ül-Mülûk'a hemen bahçeyi terk etmesini işaret etmiş. Tac-ül-Mülûk da anlayarak yolunu dışarı yöneltmiş; bu sırada Dünya Hatun, onu gözleriyle izliyor ve dadısına "Dadıcığım, bende oluşan bu değişikliği fark ediyor musun? Ben, Dünya'nın, bir erkek görünce böyle bir tedirginlik duyması mümkün mü? Bana akıllıca görüşlerini açıkla, dadı!" demiş. Yaşlı kadın da "Allah seni Şeytan'ın şerrinden korusun! İşte hanımım, sen de bir tuzağa kapıldın! Ama bir erkeğin gelip seni kurtarması ne güzel olur, değil mi?" demiş. Dünya "Dadıcığım, benim iyi yürekli sütannem! Sen beni bu genç adama götürmelisin! Bunu senden, sadece senden bekliyorum sevgili dadıcığım! Çabuk koş, lütfen onu ara, bul! Ve işte sana bin dinar ve de bin dinarlık bir giysi! Beni reddedersen ölürüm!" demiş. Yaşlı kadın "Saraya dön, bırak ben kendi bildiğim gibi davranayım! Sana bu hayranlık uyandırıcı birleşmeyi gerçekleştireceğime yemin ediyorum!" demiş.

Ve hemen Sitt-Dünya'yı terk ederek yakışıklı Tac-ül-Mülûk'u bulmak için dışarı çıkmış; kendisini gören Tac-ül-Mülûk da ona bin dinar vererek sevincini belli etmiş. Yaşlı kadın da ona "Şunlar, şunlar oldu!" diyerek Sitt-Dünya'nın duyduğu heyecanı ve aralarında geçen konuşmaları anlatmış. Tac-ül-Mülûk da "Ama ne zaman buluşacağız?" diye sorunca, kadın "Kuşkusuz yarın!" cevabını vermiş. Bunun üzerine kadına bir urba ile bin altın dinar daha vermiş; kadın da bunları alarak ona "Seni uygun saatte kendim gelip alacağım!" demiş. Ve hemen kendisini merakla bekleyen hanımını bulmaya gitmiş; hanımı da ona "Dadı, bana dosttan ne haberler getirdin?" diye sormuş. Kadın "Onun izini bulmayı başardım ve onunla konuştum. Yarın elinden tutar sana getiririm" diye yanıt vermiş. Bunu duyan Sitt-Dünya sevincin doruğuna ulaşmış ve sütanasına bin altın dinar ile ayrıca bin dinar değerinde armağanlar vermiş. Ve o gece, üçü de, tatlı umut-

lar ve mutluluklarla dolu gönülleriyle uyumuşlar.

Böylece sabah olur olmaz, yaşlı kadın kendisini bekleyen Tac-ül-Mülûk'un oturduğu yere gelmiş. Getirdiği bir bohçayı açmış ve içinden çıkardığı bir kadın giysisini Tac-ül-Mülûk'a giydirmiş, baştan aşağı bir çarşafa bürümüş; yüzünü de yoğun bir peçeyle örtmüş; sonra da ona "Şimdi sağa sola salınan bir kadın gibi kalçalarını oynatarak yürümeyi taklit et! Ve genç bakireler gibi küçük adımlar at! Ve rastladıklarımızla konuşmayı tümüyle bana bırak! Hangi nedenle olursa olsun, kimseye sesini duyurma!" demiş. Tac-ül-Mülûk da işitip itaat ettiğini söyleyerek onu yanıtlamış.

Bunun üzerine ikisi birlikte, doğrudan doğruya baş hadımağasının nöbet tuttuğu sarayın kapısına ulaşıncaya kadar ilerlemişler. Tanımadığı yeni bir kimsenin geldiğini gören baş hadımağası, yaşlı kadına "Benim bu güne kadar görmediğim bu genç hanım da kim?" diye sormuş; ve "Onu biraz yaklaştır da, bir yoklayayım; buyruk buyruktur, ve de her anlamda yerine getirilmelidir; ve gerekiyorsa, sorumluluğum altına girecek olan bütün yeni esireleri çırılçıplak soyarım. Bu kızı da tanımıyorum. Bırak da ellerimle yoklayayım ve gözlerimle göreyim onu!" demiş. Ama yaşlı kadın "Sen ne diyorsun, ey sarayın başefendisi!" diye haykırmış; "Bu esirenin...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Otuz Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Sen ne diyorsun, ey sarayın başefendisi!" diye haykırmış. "Bu esirenin Sitt-Dünya'nın kumaş üzerine nakış yaptırmak üzere getirttiği esire olduğunu bilmiyor musun? Bu kız, sultanımıza ipek üzerine güzel nakışlar işleyenlerden biridir!" demiş. Ama hadımağası homurdanmış ve "Ben kumaş üzerine nakıştan falan anlamam. Benim her yeni gelenin yüzünü, sırtını, yanını yöresini baştan aşağı ellerimle yoklamak görevimdir!" demiş.

Bu sözleri işiten yaşlı sütana, büyük bir hiddete kapılmış gibi davranarak hadımağasının önüne dikilmiş ve ona "Vay bana ki, bugüne kadar seni nezaket ve görgü kurallarının canlı timsali sanmıştım. Sana birdenbire ne oldu? Seni saraydan kovdurmamı mı istiyorsun?" demiş. Sonra da kılık değiştirmiş Tac-ül-Mülûk'a dönerek ona "Kızım, başefendimizi hoş gör! Şaka ediyor olmalı! Çekinmeden gir haydi!" diye seslenmiş. Bunun üzerine Tac-ül-Mülûk, kalçalarını oynatarak ve peçesinin ince kumaşının arasından beliren güzelliğiyle donup kalmış olan hadımağasına bir gülüş fırlatarak kapıyı aşıp geçmiş. Ve yaşlı kadının güdümüyle, önce bir aralığa sonra da bir koridora; sonra da başka aralıklar ve başka koridorlara girmiş; sonunda, yedinci koridorun bitiminde, indirilmiş perdelerin ardındaki altın kapıdan büyük bir avluya çıkan bir salona ulaşmış. Yaşlı kadın, ona "Birbiri ardından kapıları say ve yedincisine gir; orada ey genç tacir, yeryüzü zenginliklerinin hepsinden üstün değerde, bakır bir çiçek, genç bir ten ve tatlılık olan Sitt-Dünya adlı hatuna rastlayacaksın!" demiş.

Bunun üzerine, kadın giysilerine bürünmüş olan Tac-ül-Mülûk, kapıları sayıp yedincisinden içeri girmiş. Ve örtülerini çıkararak yüzünü gizleyen peçeyi kaldırmış. Tam o sırada Sitt-Dünya, divan üzerinde uyumaktaymış. Ve üzerinde yasemin cildinin saydamlığından başka örtüsü yokmuş. Ve bedeninden bilinmeyen okşayışlara bir çağrı taşıyormuş. Bunu gören Tac-ül-Mülûk,

üzerindeki giysileri kıvrak bir hareketle sıyırmış ve narin bir atılımla, divana sıçramış ve uyuyan sultanı kollarına almış. Ansızın uyanan genç kızın şaşkınlık haykırışı onu yutan dudaklarla boğuntuya uğramış. Ve işte yakışıklı Emir Tac-ül-Mülûk ile Dünya Hatun'un ilk buluşmaları, birbirine dolanan kalçalar ve sarsıntı içindeki ayaklar ortamında böylece gerçekleşmiş. Bu böylece, bir yandan ya da öte yandan sesli öpüşler ve tüm güzel şeylerin yaratıcısı Tanrı'nın kutsadığı gülüşler kesilmeksizin bir ay sürmüş. Onların durumu böyleymiş.

Vezir ile Aziz'e gelince, akşam oluncaya kadar merakla Tac-ül-Mülûk'un dönmesini beklemişler. Dönmediğini görünce ciddi bir şekilde kaygı duymaya başlamışlar; sabah olunca, tedbirsiz dostlarından haber almamaları, onun yitip gittiği kuşkusunu uyandırmış ve tüm dirençlerini yitirmişler. Ve Aziz, boğuk bir sesle "Sarayın kapıları bir daha efendimize açılmayacak. Şimdi ne yapmalıyız, acaba?" demiş. Vezir "Hiçbir şey yapmadan burada böylece bekleyeceğiz!" diye yanıt vermiş. Ve böylece bütün bir ay hiçbir şey yapmadan orada öylece, yiyip içmeden beklemişler; ve bu çaresiz felaketten sızlanıp durmuşlar. Ve ayın sonunda da Tac-ül-Mülûk'un yaşadığına dair hiçbir alamet belirmediğinden vezir, "Çocuğum, bu ne berbat ve içler acısı durumdur! Sanırım ki yapılacak en iyi şey, bu felaketten Şah'ı haberdar etmektir. Yoksa bizi, haber vermeyi savsakladığımızdan ötürü suçlu tutabilir" demiş. Ve hemen o saatte, yola çıkmak üzere bütün hazırlıkları tamamlayıp Süleyman Şah'ın başkenti olan Yeşil Kent'e ulaşmak üzere yola çıkmışlar.

Oraya ulaşır ulaşmaz, çabucak saraya çıkıp serüvenin felaketli sonunun öyküsünü Şah'a anlatmışlar. Sonra da hıçkırıklar içinde susmuşlar.

Bu müthiş haberi alınca, Süleyman Şah, tüm dünyanın ayağının altında çöktüğünü sanmış ve kendisi de bilinçsizce çökmüş. Ama artık gözyaşlarının ve pişmanlıkların ne yararı olabilir ki? Süleyman Şah da, yüreğini kemiren ve ruhunu ve gözlerinin önündeki dünyayı karartan acıyı bastırarak oğlu Tac-ül-Mülük'un yitmesinin öcünü, görülmedik bir intikam duygusuyla alacağına yemin etmiş. Ve hemen, tellallarla, kılıç ya da mızrak tutacak yetenekteki bütün erkekleri ve başlarında komutanlarıyla tüm orduyu göreve çağırmış; ve tüm savaş makinesini çadırları ve filleriyle birlikte harekete sokmuş; cömertliği ve adaleti dolayısıyla ona saygı ve sevgi besleyen askerlerden oluşan kudretli ordusu ardında olduğu halde Kâfur ve Billûr Adaları'nı hedef tutarak yola koyulmuş.

Bu süre içinde, mutluluğun aydınlattığı sarayda, iki sevgili: Tac-ül-Mülûk ile Dünya, gittikçe daha hızla sevişmekten geri durmamışlar ve halı üzerinden ancak birlikte içmek ve şarkı söylemek için kalkmışlar. Ve bu böylece altı ay sürmüş.

Dostunun sevgisi, her şeyin ötesinde ruhunda tutuşurken, Tac-ül-Mülûk, Dünya'ya "Ey yüreğimin tapındığı! Aşkımızın hayranlık uyandırıcı aşamaya ulaşmasına engel olan bir şey eksik!" demiş. Kız da şaşırarak ona "Ey Tac-ül-Mülûk, gözümün nuru, daha ne dileyebilirsin? Dudaklarım, göğüslerim, kalçalarım ve tüm etim ve seni saran kollarım ve seni arzulayan ruhum sana yetmiyor mu? Eğer benim bilmediğim başkaca bir şey varsa, neden bana açıklamıyorsun? Söyle, hemen yerine getireceğimi göreceksin!" demiş. Tac-ül-Mülûk da "Kuzucağız, böyle bir şey söz konusu değil. İzin ver de ben sana kim olduğumu açıklayayım! Bil ki, ey sultanım, ben bir şehzadeyim, bir çarşı taciri değil. Babamın adı Yeşil Kent'in ve İsfahan Dağları'nın hükümdarı Süleyman Şah'tır. Kendisi, zamanında, vezirini baban Şah Şehri-

man'a yollamış; eşim olmak üzere seni babandan istemişti. Bilmem hatırlar mısın? Sen o zaman bu birleşmeyi reddetmiş ve elindeki tören asasıyla sana bundan söz eden hadımağasını tehdit etmiştin! Pekâlâ, bugün artık, geçmişte bizden esirgeneni gerçekleştirelim ve birlikte Yeşil İsfahan'a doğru yol alalım!" demiş.

Tac-ül-Mülûk ve Sitt-Dünya

Bu sözleri duyan Dünya Hatun, güzel Tac-ül-Mülûk'un boynuna daha da sevinçle sarılmış ve işitip itaat ettiğini kuşku duyurmayacak biçimde açıklayan alametler göstermiş. Sonra ikisi birlikte, o gece, ilk kez kendilerini uykunun kollarına terk etmişler. Oysa birlikte oldukları altı aydır sabahın beyazlığı onları sarmaşmış, öpüşler ve benzeri şeylerle meşgulken yakalıyor imiş.

İki âşık böylece uyurlarken, güneşin henüz doğduğu bir saatte, tüm saray ayağa kalkmış ve Hatun'un babası Şah Şehriman, tahtında yastıklara yaslanmış oturuyor ve yöresi emirleri ve ülkenin ileri gelenleriyle sarılı bulunuyormuş; ve tam o gün, başlarında başkanları olduğu halde cevahirciler loncasının üyelerini kabul etmiş bulunuyormuş. Cevahirciler çarşısının şeyhi de saygı nişanesi olarak Şah'a içinde yüz bin dinardan fazla değerde elmas, yakut ve zümrüt bulunan harika bir kutu sunmuş bulunuyormuş. Şehriman Şah, bu sunuştan son kertede sevinç duymuş ve baş hadımağasını çağırtarak ona "Al Kâfur, bunu hanımın Sitt-Dünya'ya götür! Ve dönerek bana, bu armağanın onun hoşuna gidip gitmediğini söyle!" demiş. Hadımağası Kâfur da hemen Dünya Hatun'un tek başına oturması için ayrılmış bulunan köşke doğru yol almış.

Oraya ulaşınca Hadımağası Kâfur, bir halı üzerine uzanmış, hanımının kapısını bekleyen sütana dadıyı görmüş; köşkün kapısı da tüm olarak kapanmış ve perdeler de çekilmiş bulunuyormuş. Hadımağası "Nasıl olur da, bu denli ilerlemiş bir saate kadar hiç de âdetleri olmadığı halde uyurlar?" diye düşünmüş. Sonra, hiçbir sonuç almadan Şah'ın huzuruna çıkmak istemediğinden, kapı boyunca uzanan yaşlı kadının gövdesi üzerinden atlayarak kapıyı itmiş ve salona girmiş. Ve orada, Sitt-Dünya'nın, olağanüstü bir zinanın kuşku götürmez birçok alametleri belirgin olduğu halde, genç bir adamın kolları arasında çırçıplak yatmakta olduğunu görünce hayret ve şaşkınlığı sonsuz olmuş.

Bu görünüş karşısında hadımağası Kâfur, Sitt-Dünya'nın tehdit ederek gösterdiği kötü davranışı anımsamış ve hadımağası ruhuyla "Demek ki, erkek milletinden böyle nefret ediyormuş ha? Şimdi de Allah biliyor ya, beni alçaltmasının öcünü alma sırası bende!" diye düşünmüş. Ve ardından kapıyı kapatarak yavaşça dışarı çıkmış ve Şah Şehriman'ın huzuruna çıkmış. Şah ona "Hanımın ne dedi, bakalım?" diye sorunca, hadımağası "İşte kutu!" demiş. Şaşıran Şah, ona "Kızım, koca istemediği gibi, değerli taşları da mı istemiyor?" diye sorunca zenci, "Bütün bu topluluk önünde beni yanıt vermekten bağışlayın Şah'ım!" demiş. O zaman Şah, yanında sadece vezirini alıkoyarak taht salonunu boşaltmış; bunun üzerine hadımağası "Hanımım Dünya, şöyle, şöyle bir durumda! Ama, gerçekte, genç adam çok yakışıklı!" demiş. Bu sözleri duyunca Şah Şehriman ellerini birbirine çırpmış, gözlerini iri iri açarak "Korkunç bir şey bu!" diye sormuş. Hadımağası da "Şu ve şu gözlerimle gördüm!" demiş. Bunun üzerine Şah "Bu, inanılmayacak kadar korkunç bir şey!" demiş ve hadımağasına iki suçluyu tahtın önüne getirmesini emretmiş; hadımağası da emri derhal yerine getirmiş.

İki âşık, Şah'ın önüne getirilince, Şah, boğuk bir sesle onlara "Demek ki doğruymuş!" demiş. Ama daha fazla bir şey söyleyememiş ve büyük kılıcını kaldırarak Tac-ül-Mülûk'a fırlatmak istemiş. Ama Sitt-Dünya, âşığını kollarıyla sarmış ve dudaklarını kendi dudaklarına yapıştırmış, sonra da babasına "Madem ki öyle, ikimizi birden öldür!" diye haykırmış. Bunun üzerine Şah, yeniden tahtına oturmuş ve hadımağasına Sitt-Dünya'yı dairesine götürmesini emretmiş; sonra da Tac-ül-Mülûk'a "Sefil baştan çıkarıcı! Kimsin sen? Baban kim? Kızıma ulaşmaya nasıl cesaret ettin? demiş. Bunun üzerine Tac-ül-Mülûk "Bil ki, ey Şah, arzuladığın benim ölümümse, seninki de, hemen bunu izleyecektir ve saltanatın yıkılacaktır!" demiş. Şah da, kendini kay-

bederek "Nasıl olur bu?" diye haykırmış. Emir "Ben Süleyman Şah'ın oğluyum! Yazılı olana uyarak, vaktiyle benden esirgeneni aldım! Benim öldürülmemi emretmeden önce, gözlerini açsan iyi olur, ey Şah!" demiş. Bu sözleri işitince, Şah, şaşmış kalmış ve vezirine danışarak ne yapılacağını sormuş. Ama vezir "Bu sahtecinin sözlerine sakın inanmayın Şah'ım! Böylesine bir orospu çocuğunun yaptığı kötülük ancak ölümle cezalandırılır. Allah belasını versin!" demiş. Bunun üzerine Şah, cellada "Boynunu vur!" emrini vermiş.

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Otuz Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

Bunun üzerine Şah, cellada "Boynunu vur!" emrini vermiş. Celladın emri yerine getireceği anda, Şah'a, Süleyman Şah'ın iki ulağının gelip huzura kabul edilmeyi diledikleri bildirilmeseymiş, Tac-ül-Mülûk'un hakkındaki hükmün yerine getirileceğine kuşku yokmuş. Bu iki ulak Süleyman Şah'ın kendisinin tüm ordusuyla birlikte ulaşmakta olduğunu öncülük ederek bildirmekle görevli imiş. Ve bunlar Vezir ile Aziz'den başkaları değilmiş. Girişlerine izin verilip de orada şahlarının oğlu Emir Tac-ül-Mülûk'un bulunduğunu görünce sevinçten bayılacak gibi olmuşlar ve ayaklarına atılıp ona sarılmışlar. Tac-ül-Mülûk da onları ayağa kalkmaya zorlayıp kucaklamış ve birkaç sözcükle onlara durumu anlatmış; onlar da olup biteni kendisine anlatmışlar; Şah Şehriman'a da Süleyman Şah'ın tüm kuvvetleriyle yakında geleceğini bildirmişler.

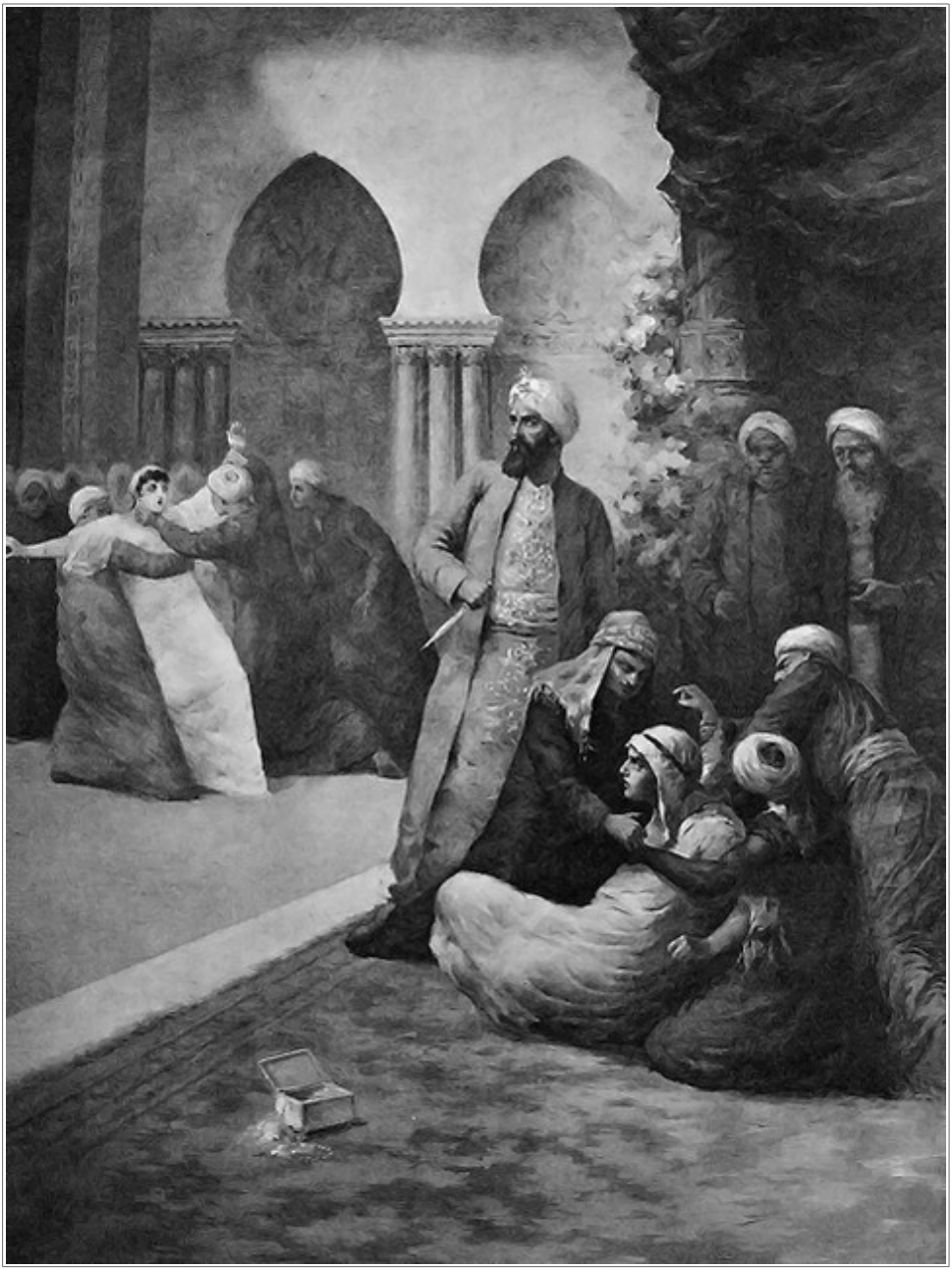

Sitt-Dünya ve Tac-ül-Mülûk'un Yakalanması
(Albert Letchford)

Şah Şehriman, kimliği artık ortaya çıkmış olan genç Tac-ül-Mülûk'un ölümüne hükmetmekle geçirmiş olduğu tehlikeyi anlayınca, ellerini göğe kaldırıp celladın kolunu durdurmuş olduğu için Tanrı'ya şükürler etmiş. Sonra da Tac-ül-Mülûk'a "Oğlum, ne yapacağını bilememiş olan benim gibi yaşlı bir kişiyi bağışla!

Ama kabahat benim uğursuz vezirimindir; şimdi onu şuracıkta kazığa oturtacağım!" demiş. Bunun üzerine Tac-ül-Mülûk onun elini öpmüş ve ona "Ey Şah, seni babam sayarım! Asıl ben senden, uyandırdığım heyecan için özür dilerim!" demiş. Şah da "Hata bu namussuz hadımağasınındır; onu da iki dirhem etmeyen şu çürük tahta üzerinde çarmıha gereceğim!" demiş. Bunun üzerine Tac-ül-Mülûk "Hadımağası gerçekten bunu haketti! Vezire gelince, ikinci bir kusuru görülünceye kadar onu bağışlasanız iyi olur!" demiş. Bunun üzerine Aziz ile vezir araya girerek korkudan altını berbat etmiş olan hadımağasının da bağışlanması için ricacı olmuşlar. Şah da vezirin hatırı için hadımağası Kâfur'u bağışlamış. Bunun üzerine Tac-ül-Mülûk "Yapılacak asıl önemli iş, benim canım ciğerim olan kızın Sitt-Dünya'nın uğramış olduğu korkudan bir an önce kurtarılmasıdır!" demiş. Şah da "Bunu, yanına gidip ben sağlayacağım!" demiş. Ama daha önce veziri, emirleri ve mabeyincilerine Emir Tac-ül-Mülûk'a eşlik edip hamama götürmelerini ve yıkanarak ferahlamasını sağlamalarını emretmiş. Sonra Sitt-Dünya'ya ait köşke gidip onu orada kabzasını yere dayadığı bir kılıcı bağrına saplamak üzereyken bulmuş. Bunu görünce Şah, aklını uçurur gibi olmuş ve kızına "Kurtuldu o! Babana acı kızım!" diye haykırmış. Bu sözleri duyan Sitt-Dünya kılıcı kendinden uzağa fırlatmış ve babasının elini öpmüş; babası da olanı biteni ona anlatmış. Bunun üzerine kız "Sevdiğimi görmedikçe rahatlamayacağım!" demiş. Bunun üzerine Şah da, Tac-ül-Mülûk hamamdan dönünce, onu çabucak Dünya Hatun'un yanına getirmiş. O da sevgilisinin boy-

nuna atılmış; iki sevgili öpüşürlerken, Şah yavaşça üzerlerine kapıyı kapatmış. Sonra sarayına dönüp Süleyman Şah'ın karşılanması için gerekli emirleri vermiş. Vezir ile Aziz'i de işlerin mutlu bir dönüşüm gösterdiğini bildirmek üzere ivedi kendisine göndermiş ve de armağan olarak yüz görkemli at, yüz hecin devesi, yüz genç çocuk ve yüz genç kız, yüz zenci ve yüz zenciye göndermekte de özen göstermiş.

Ve Şah Şehriman, ancak bütün bu önlemler alındıktan sonra, Emir Tac-ül-Mülûk'u da yanına almayı savsaklamadan, kalabalık bir maiyetle Süleyman Şah'ı karşılamak üzere yola çıkmış. Onların yaklaştığını gören Süleyman Şah da kendilerini saygıyla karşılamış ve "Tanrı'ya şükürler olsun ki, oğlum sonunda dileklerine kavuştu!" diye haykırmış. Sonra iki şah sevecenlikle öpüşmüşler; Tac-ül-Mülûk sevinçten ağlayarak babasının boynuna atılmış. Babası da mutluluk gözyaşları dökmüş. Sonra yemeye içmeye ve büyük bir mutluluk içinde konuşmaya koyulmuşlar. Bunu izleyerek kadılar ve şahitler çağrılmış; yapılan toplantıda, Tac-ül-Mülûk ile Sitt-Dünya'nın evlenme sözleşmeleri düzenlenmiş. Sonra da, bu vesileyle, askerlere ve halka büyük bahşişler dağıtılmış ve kırk gün kırk gece kent süslenip aydınlatılmış. Bütün bu sevinç ve şenlik içinde Tac-ül-Mülûk ile Dünya, aşkın son sınırlarına ulaşırcasına keyifle sevişip durmuşlar. Tac-ül-Mülûk, dostu Aziz'in gösterdiği üstün hizmetleri de unutmamış. Oğlunu uğrunda gözyaşları dökmekte olan annesini aramak üzere Aziz ile birlikte bir kafile yollamış. Babası Süleyman Şah'ın ölümünü izleyerek sırası gelen Tac-ül-Mülûk, Yeşil Kent'in ve İsfahan Dağları'nın hükümdarı olunca, kendisinden ayrılmak istemediği Aziz'i başvezir olarak atamış; yaşlı bahçıvanı sarayın genel simsarı, çarşı şeyhini de bütün loncaların genel başkanı yapmış. Ve hepsi, çaresiz tek felaket ölüm kapılarını çalıncaya kadar, mutluluk içinde yaşamışlar.

Aziz ile Azize ve Tac-ül-Mülûk ile Dünya Hatun öykülerinin anlatılmasını bitirince, Vezir Dendan, Şah Dav-ül-Mekân'dan bir gülsuyu şerbeti içmek için izin istemiş. Şah Dav-ül-Mekân da ona, "Ey vezirim, yeryüzünde emir ve şahlara arkadaşlık edecek senden daha değerli kişi var mıdır acaba? Gerçekte, anlattığın öyküyü çok beğendim; hoş olduğu kadar, dinlemesi de zevk veriyordu!" demiş. Ve Şah Dav-ül-Mekân, vezirine şahlık hâzinesindeki en güzel hilatı armağan etmiş.

Konstantiniyye'nin kuşatılmasına gelince...

Anlatısının burasında Şehrazat, günün belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

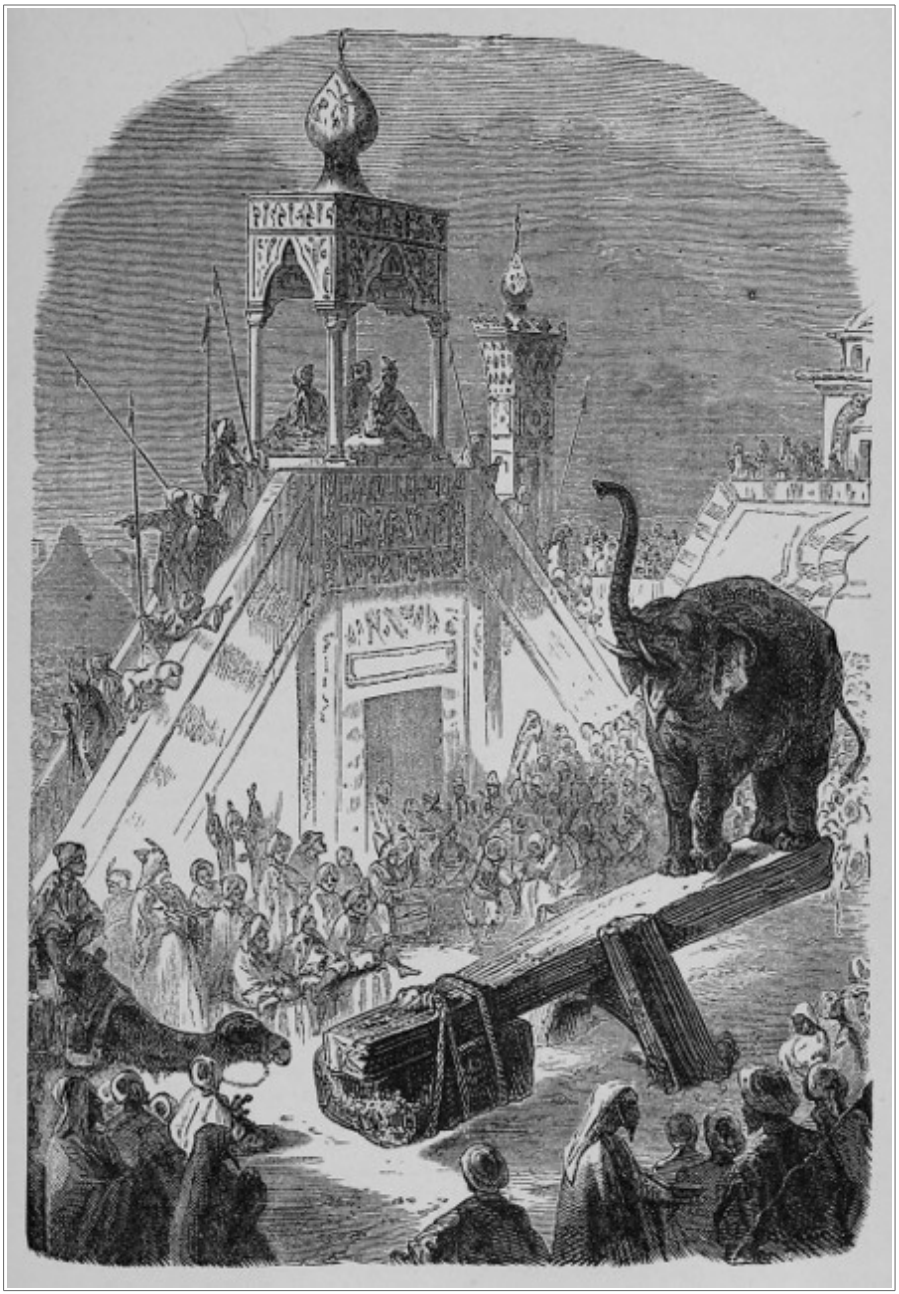

Tac-ül-Mülûk ve Sitt-Dünya'nın Düğün Şenlikleri

Ama Yüz Otuz Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

Konstantiniyye'nin kuşatılmasına gelince, kesin bir sonuç alınamadan, o sırada, dört yıl geçmiş bulunuyormuş; askerler ile komutanlar da ana-babalarından ve dostlarından uzakta bulunmaktan çok sıkılıyorlarmış; ve başkaldırı eli kulağında gibi görünüyormuş.

Bu yüzden Şah Dav-ül-Mekân da karar almakta elini çabuk tutarak üç büyük komutanı Behrimen, Rüstem ve Türkeş'i çağırtmış; ve veziri Dendan'ın yanında onlara "Siz olan bitenin ve bu Allah'ın belası kuşatma yüzünden uğranan yorgunluğun, kardeşimiz yiğit Şarkân'ın ölümüyle başlayan yaşlı Felaketler Anası'nın başımıza yağdırdığı onarılmaz felaketlerin tanığısınız. Bu yüzden yapılacak ne kaldığını düşünerek bana yanıt verin!" demiş. Bunu duyan ordunun üç komutanı başlarını önlerine eğmiş ve uzun uzun düşünmüşler; sonra da "Ey Şah, Vezir Dendan bizim hepimizden daha tecrübelidir ve bilgelikle yaşlanmıştır!" demişler. Şah Dav-ül-Mekân da Vezir Dendan'a dönüp ona "Hepimiz senin görüşünü bekliyoruz!" demiş.

Bunun üzerine Vezir Dendan, Şah'ın huzuruna gelmiş ve "Bil ki ey zamanın Şah'ı, bundan böyle, bizim için, Konstantiniyye duvarlarının dibinde daha uzun kalmak zararlıdır. İlkin sen, ey Şah, yeni doğan yavrun Kânmekân'ı ve de Şam'daki sarayda kadınlarla kalan genç yeğenin rahmetli emirimiz Şarkân'ın kızı Talihin Kudreti'ni görmek arzusuyla yanıp tutuşmaktasın. Sonra biz, buradaki herkes, ülkemizden ve evlerimizden bu denli uzak kalmanın acısını şiddetle duymaktayız. Benim fikrim odur ki, Bağdat'a dönelim ve bu inançsızlar kentini kargaların ve akbabaların yuvası olmaktan kurtarmak üzere daha sonra yeniden

buraya gelelim!" demiş. Şah da "Gerçekten, ey vezirim, benim görüşlerime uygun yanıt verdin!" demiş ve hemen bütün karargâha, tellallar aracılığıyla, üç gün içinde yola çıkılacağını duyurmuş. Ve gerçekten, üçüncü gün, rüzgârda sancaklar dalgalanırken ve borular çalarken ordu konaklama düzenini bozmuş ve Bağdat yolunu tutmuş. Geceler ve günler geçtikten sonra, Barış Kenti'ne ulaşmışlar; orada bütün oturanların büyük sevinç gösterileriyle karşılanmışlar.

Şah Dav-ül-Mekân için yapılacak ilk iş, yedi yaşına ulaşmış bulunan oğlu Kânmekân'ı gidip görerek onu bağrına basmak olmuş; yaptığı ikinci iş de, eski dostu yaşlı hamam külhancısını çağırtmak olmuş. Ve onu karşısında görünce, onuruna, tahtından ayağa kalkmış ve onu yanına oturtmuş ve tüm emirlerin ve orada bulunan öteki kişilerin önünde onu övmüş. Geçen bunca zaman içinde, hamam külhancısı tanınmaz bir hale gelmiş bulunuyormuş; yiyip içmek ve rahat bir yaşam yüzünden epeyce şişmanlamış; boynu bir filinki gibi kalınlaşmış, karnı da bir balinanın karnına dönmüş; yüzü ise fırından çıkan yuvarlak bir ekmek gibi parıldıyormuş.

Dolayısıyla Şah'ın yanına oturması için yaptığı öneriyi kabul etmemek için ilkin Dav-ül-Mekân'dan özür dilemiş ve ona "Ey efendim, Tanrı beni böyle bir yolsuzluktan korusun! Senin huzurunda oturmak yürekliliğini göstermek için izin verileliden beri aradan çok zaman geçti" demiş. Fakat Şah Dav-ül-Mekân ona, "Ey babacığım, o günlerin senin için şimdi yeniden başlaması gerekir. Çünkü benim yaşamımı kurtaran sensin!" demiş. Ve külhancıyı tahtın büyük şiltesinde birlikte oturmak zorunda bırakmış.

Bunun üzerine Şah, külhancıya "Benden bir dilekte bulunmanı istiyorum, zaten istediğin her şeyi sana vermeye hazırım; hatta

saltanatımı seninle paylaşmaya bile! Haydi konuş ve Tanrı da tanığın olsun!" demiş. Bunun üzerine yaşlı külhancı ona "Çoktan beri içimden geçen bir şeyi senden dilemek istiyorum; ama münasebetsiz görünmekten de çok korkuyorum!" demiş. Şah da çok üzülerek ona "Kesinlikle bana bundan söz etmelisin!" demiş. Külhancı "Emirlerin başım üzerinedir. Ey Şah, senin elinden, kendi kentim Kutsal Kent'te tüm hamam külhancılarının genel başkanlığı beratını almak isterdim!" demiş. Bu sözleri duyunca Şah ve tüm orada bulunanlar çok gülmüşler; külhancı da dileğinin aşırı bulunduğunu sanmış, ve bundan çok üzülmüş. Ama Şah ona "Allah aşkına! Benden başka bir şey dile!" demiş. Vezir Dendan'da aynı şekilde külhancının yanına yaklaşarak bacağını çimdiklemiş ve göz kırparak sanki "Başka bir şey dile" demek istemiş. Bunun üzerine külhancı da "Öyleyse ey zamanın şahı, kendi kentim Kutsal Kent'te, tüm çöpçüler derneğinin şeyhi olmayı dilemekteyim!" demiş. Bu sözleri duyunca, Şah ve orada bulunanlar öylesine gülmüşler ki, bacakları havaya fırlamış; ve Şah külhancıya "Bak, babacığım, benden, sana layık ve gerçekten zahmete değer bir istekte bulunmalısın!" demiş. Külhancı da "Korkarım ki, bunu bana sağlayamazsın!" yanıtını vermiş. Şah "Tanrı sayesinde her şey mümkündür!" demiş. Külhancı da "Öyleyse beni, rahmetli Şarkân'ın yerine Şam Sultanı ata!" demiş. Şah Dav-ül-Mekân da "Gözüm üzerine!" diyerek yanıt vermiş. Ve hemen oracıkta külhancının Şam Sultanı olarak atanma fermanını yazdırmış ve kendisine yeni sultan olarak Zablakân El-Mücahit adını vermiş. Sonra da Vezir Dendan'ı yeni sultana Şam'a kadar görkemli bir alayla eşlik etmek, sonra da rahmetli kardeşi Emir Şarkân'ın kızı Talihin Kudreti'ni birlikte getirmekle görevlendirmiş Ve yola çıkmadan önce, külhancıyla vedalaşmış; onu kucaklayarak yeni uyruklarına karşı iyi ve adaletli olmasını tavsiye etmiş; sonra orada bulunanlara "Burada bulunup da benden sevgi ve saygılarını esirgemeyenler, Sultan El-

Zablakân'a armağanlar vererek sevinçlerini kanıtlasınlar!" buyurmuş. Ve hemen Dav-ül-Mekân'ın kendi eliyle sultanlık urbasını giydirdiği yeni sultanın yöresi armağanlarla dolmuş; ve tüm hazırlıklar bittikten sonra, Şah Dav-ül-Mekân ona, özel korunması için beş bin Memluk ve kırmızı deri ve altınla donanmış bir tahtırevanı taşımak için hamallar sağlamış. Ve böylece, adı Sultan El-Mücahit El-Zablakân olmuş olan hamam külhancısı, muhafızları, Vezir Dendan, Rüstem, Türkeş ve Behrimen emirler tarafından izlenerek Bağdat'tan çıkmış ve saltanat süreceği Şam'a ulaşmış.

Yeni sultanın ilk işi, Bağdat'a götürülecek olan küçük ece rahmetli emir Şarkân'ın kızı Talihin Kudreti'nin hizmetinde bulunmak üzere on genç kız ve on zenci köle kız ayırmak olmuş; ve aralarında saf gülyağları, büyük kutulara konulup ağızları rutubete karşı iyice mühürlenmiş kayısı reçelleri ve de Bağdat'a kadar bozulmadan götürülmesi çok güç, ince bir zevkle yapılmış tatlılar bulunan başka pek çok armağan hazırlatmış. Bunlar arasında, karanfil taneleriyle kokulandırılmış bir şuruba yatırılarak billurlaşmış hurmalarla dolu yirmi büyük küp ve ayrıca Şam'ın en iyi tatlıcılarına özellikle yaptırılmış yirmi kutu yaprak halinde hamur işi tatlı ve yirmi kutu da başka çeşit tatlı varmış. Ve bunların hepsi, Şam kentinin en usta dokumacılarının altın tellerle süsleyerek dokuduğu ipek kumaşları içeren yükler, değerli silahlar, üzeri altın işlemeli bakır küpler hariç, kırk deve yükü tutmuş.

Bütün bu hazırlıklar bittikten sonra Sultan El-Zablakân, Vezir Dendan'a da, gümüş işi zengin bir armağan vermek istemiş; ama vezir "Ey Sultan, sen bu ülkede henüz yenisin, bu gümüşleri bana armağan etmekten daha iyi işlerde kullanabilirsin!" diyerek kabul etmek istememiş. Sonra kervan yola çıkmış ve bir ay sonunda, Allah'ın sağladığı güvenle, hepsi sağ salim Bağdat'a ulaş-

mış. Şah Dav-ül-Mekân genç Talihin Kudreti'ni sevinç içinde karşılamış ve onu annesi Nüzhet'in ve Nüzhet'in kocası büyük mabeyincinin ellerine teslim etmiş. Ve ona da Kânmekân'ın hocalarını tutmuş; ve bu iki çocuk birbirinden ayrılmaz olmuş ve zamanla, artan büyük bir sevgiyle birbirlerine bağlanmışlar. Her şey bu çizgide, sekiz yıl sürmüş; bu süre içinde şah Dav-ül-Mekân da, inançsız Rumlar'a karşı savaş açmak için gerekli silahlanma ve hazırlıkları gözden ırak etmemiş.

Ama, yiten gençliği boyunca tüm yorgunluklar ve katlanılan güçlükler sonunda, Şah Dav-ül-Mekân'ın günden güne gücü ve sağlığı eriyormuş. Durumu gözle görülecek kadar kötüleyince, bir gün Vezir Dendan'ı çağırtmış ve ona "Ey vezirim, seni gerçekleştirmek istediğim bir tasarıyı görüşmek üzere çağırdım. Bana olanca dürüstlüğünle cevap ver!" demiş. Vezir "Hayrola, ey zamanın şahı?" diye sormuş. Şah "Henüz sağken, tahttan vazgeçmek ve kendi yerime tahta oğlum Kânmekân'ı geçirmek ve ölmeden önce onun başarısıyla hükmetmekte olduğunu görerek sevinç duymak istiyorum! Sen buna ne dersin? Söyle bakalım, benim gönlü bilgelikle dolu vezirim!" demiş. Bu sözleri işiten Vezir Dendan Şah'ın huzurunda yer öpmüş ve çok heyecanlı bir sesle ona, "Bana açıkladığın tasarı, ey bahtıgüzel şahım, ey tedbir ve hakkaniyetle donanmış hükümdarım, ne gerçekleştirilebilir ne de uygunluk taşır. İki nedenden ötürü: Bir kere oğlun Emir Kânmekân, henüz pek gençtir; sonra daha sağken oğlunu kendi yerine geçiren hükümdar, meleklerin defterinde günlerinin sayısının azalmasına neden olur" demiş. Ama Şah "Yaşantımdan yana söylediklerin, yaşamım zaten bitmekte olduğundan pek geçerli değil; ama oğlum Kânmekân'ın henüz pek genç olduğu hakkındaki görüşünü doğru bulduğumdan, kızkardeşim Nüzhet'in kocası büyük mabeyinciyi ona vasi atayacağım!" demiş.

Ve Şah hemen emirlerini, vezirlerini ve ülkenin tüm ileri gelenlerini toplayarak büyük mabeyinciyi onların önünde oğlu Kânmekân için vasi atamış; ve ona yüce bir öneri olarak gerekli yaşa ulaşınca Talihin Kudreti ile Kânmekân'ı evlendirmelerini önermiş. Büyük mabeyinci de "Ben senin lütuflarınla ezilmiş ve iyiliklerinin denizinde boğulmuşum!" diyerek yanıtlamış. Sonra Dav-ül-Mekân, oğluna dönmüş ve ona, yaşlı gözlerle "Ey oğlum, bil ki, benim ölümümden sonra büyük mabeyinci senin vasin ve danışmanın olacak; ama Başvezir Dendan benim yerime baban olacak. Çünkü, bu ölümlü dünyadan ebedi âleme göçmekte olduğumu hissediyorum. Ama, bundan önce, ey oğlum, ölmeden önce dünyada dilemekte olduğum bir tek şey var: Büyükbaban Şah Ömer-ün-Neman'ın ve amcan Emir Şarkân'ın ölümüne neden olan ve Felaketler Anası adlı bedbahtlık ve lanet saçan yaşlı kadından intikam alınması" demiş. Genç Kânmekân da "Ruhun rahat etsin, babacığım! Kolumun gücüyle intikamını almama Tanrı yardım edecektir!" diye cevap vermiş. Bunun üzerine Şah Dav-ül-Mekân, ruhunu ferahlatan büyük bir rahatlık duymuş ve sakin bir şekilde bir daha kalkamayacağı yatağına uzanmış.

Gerçekten bir süre geçtikten sonra Şah Dav-ül-Mekân, tüm yaratıklar gibi onu yaratanın elinde yokluktan geldiği gibi yokluğa dönmüş; sanki hiç yaratılmamış gibi olmuş. Zira zaman, her şeyi biçer ve sonra unutur!

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Otuz Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

... Sanki hiç yaratılmamış gibi olmuş. Zira zaman, her şeyi biçer ve sonra unutur!

Kendi varlıklarının gelecekte ulaşacağı yeri bilmek isteyenler, kendilerinden önce ölenlerin ulaştığı yeri öğrenerek bundan kendilerine pay çıkarabilirler.

Ve Şah Ömer-ün-Neman'ın oğlu ve Emir Şarkân'ın kardeşi Davül-Mekân'ın, Allah cümlesinden tükenmez rahmetini esirgemesin; öyküsü böyleymiş.

Ama, bu günden başlayarak "Ardında hayırlı evlat bırakanlar ölmezler!" atasözünü yalan çıkarmamak için size şu öyküyü anlatacağım:

Dav-ül-Mekân'ın Oğlu Genç Kânmekân'ın Serüveni

Genç Kânmekân ve yeğeni Talihin Kudreti gerçekten büyüdükçe öylesine güzelleşmişler ki, Ya Allah!.. Endamlarının biçimi gittikçe daha hoş olmuş, gelişen bedenlerinde eşsiz bir orantı belirmiş; ve gerçekte, onları ancak meyveyle yüklü iki dala ya da göz kamaştıran iki aya benzetebiliyorlarmış. Ve her birinden ayrı ayrı, özellikle Talihin Kudreti'nden söz ederken insanın aklını başından alacak her şeyin bulunduğunu söylemek gerekirmiş. Şahane yalnızlığında, tüm gözlerden uzak, teninin beyazlığı soylu, boyu tam da gerektiği gibi incecik ve elif harfi gibi dimdik; kalçaları, yoğun ağırlığında kesinlikle tapınılası; tükürüğü sütten, şaraptan tatlı ve tüm tatlıları kıskandıracak kadar lezzetli imiş. Ve nar rengindeki dudaklarından çıkan sözleri, olgun meyveler dile gelse o denli tatlı söyleyemezmiş. Yanaklarına gelince, yanakları için güller bile kendilerinden üstün olduğunu itiraf edermiş. Onun hakkında şairin yazdığı şu dizeler ne kadar doğruymuş:

Yüreğim, sarhoş ol! Çukurlarınızda raks edin ey gözlerim! İşte O! Onu yaratanın tüm zevklerini dile getiriyor!

Göz kapakları, onları daha da koyulaştıracak sürmeye meydan okuyor! Ay! Ay! Bakışları yüreğimi Emir-ül-Müminin'in kılıcıymışçasına, aynı keskinlikle yarıp geçiyor.

Ah! Ah! Dudaklarını ne zaman tadacağım! Ezilmeden önce olgun üzümlerin çeşnisindeki! Ve incilerinin sıkmacı altında süzülüp şuruplaşan!

Size gelince, saçlarınızın sarkan salkımlarını meltemde silkeleyen hurma ağaçları, onun saçları da böyledir!

Nüzhet'in kızı, genç sultan Talihin Kudreti işte böyleymiş. Genç yeğeni Kânmekân'a gelince, o da bambaşka bir şeymiş. Beden eğitimi ve av; binicilik, mızrak ve kargıyla cirit oynama, okçuluk ve at yarışları bedenine esneklik kazandırmış ve ruhunu pekiştirmiş. İslam ülkelerinin en yakışıklı binicisi ve kent ve kır savaşçılarının en gözü pek yiğidi olmuş. Ve tüm bunlarla birlikte, yüzü bir bakire kızınki kadar taze kalmış ve yanakları güller ve nergislerden daha fazla görülesi ve sevilesi hale gelmiş; onun hakkında şairin dediği gibi:

Sünnet olduğunda, sakallarının hafif ipeği, çenesinin tatlılığını sevgiyle arttıran ayva tüyleri halindeydi; yaşı ilerledikçe, daha sıkı bir dokuyla siyah bir kadife gibi yanaklarını gölgeledi.

Ona bakanları, gözleri sevince boğar; tıpkı anasının bacakları arasında oynamaya niyetlenen bir karaca yavrusu gibidir o!

Onu izleyen uyanık ruhlara yanakları, sarhoşluğun dağıtıcılarıdır; tükrüğünün doğal balı kadar tatlı bir kanın kırmızılığının yavaşça aktığı yanakları;

Ama ben ki, yaşamımı onun güzelliklerine tapmaya bağlamışım, yine de ruhumu en çok okşayan şeyin özellikle iç donunun yeşil rengi olduğunu söylerim.

Ancak, belirli bir zamandan beri, Kânmekân'ın vasisi büyük mabeyinci, eşi Nüzhet'in tüm uyarılarına ve Kânmekân'ın babasına borçlu bulunduğu tüm lütuflara karşın, iktidarı tümüyle ele geçirmeyi başarmış; hatta bir kısmı halk ve orduyla ilişkili kimseler tarafından Dav-ül-Mekân'ın ardılı olarak tanınmış bulunuyormuş. Ordunun ve halkın geri kalan bölümüne gelince, bunlar Ömer-ün-Neman'ın adına ve ardıllarına sadık kalmışlar ve yaşlı Vezir Dendan'ın işlerin yürütülmesinde danışmanlık yapmasına yönelmişler. Ama, Vezir Dendan büyük mabeyincinin tehditleri karşısında, Bağdat'tan ayrılmak durumunda kalmış ve Baht'ın, hakkı yenmiş yetimin yeniden haklarına kavuşması için bir dönüşüm göstermesini bekler olmuş.

Böylece, büyük mabeyinci, artık hiç kimseden korkusu kalmadığı için, Kânmekân'ı ve annesini dairelerinde kapalı kalmaya zorlamış ve hatta kızı Talihin Kudreti'ne de Kânmekân ile ilişki kurmayı yasaklamış. Böylece ana oğul geri planda yaşayarak Tanrı'nın hakkı olana hakkının iade edeceği günü bekler olmuşlar.

Bununla birlikte, büyük mabeyincinin gözetimine karşın Kânmekân, birçok kez yeğeni Talihin Kudreti'ni görebilmiş; gizlice de olsa, onunla konuşabilmiş. Ve günün birinde, onu göremeyince ve de aşk gönlünü alışmadığı bir işkenceyle sarstığından, bir kâğıt alarak dostuna şu tutkulu dizeleri yazmış:

Sen yürüyüp gittin, ey sevgili, kadınlar arasında, tüm güzelliklerine bürünmüş! Güller, sen geçerken, saksılarında kıskançlıklarından kurudular, kendilerini senin yanaklarınla kıyaslayarak; zambaklar senin beyazlığına bakarak göz kırpar; ve çiçek açmış papatyalar senin dişlerinin gülüşüyle güler. Ah! Bu sürgün ne zaman bitecek ve kalbim yokluğun acılarından nasıl arınacak? Mutlu dudaklarım, sonunda, sevgiliminkilerle birleşsin diye! Bir gece bile olsa, birleşme ihtimali doğacak mı? Benim varlığımdan taşan duygulanmanın bir parçasını yaşadığını görmek bana nasip olacak mı? Allah derdime katlanmama yardımcı olsun, şifa bekleyen hastanın dağlanmaya katlandığı gibi!

Ve mektubu zarflayarak onu hizmet görmekte olan haremağasına vermiş; o ise, ilk iş olarak bunu büyük mabeyincinin ellerine teslim etmiş. Bu aşk ilanını okuyan büyük mabeyinci hiddetten coşup köpürmüş ve genç küstahı cezalandırmaya yemin etmiş. Ama, hemen, işin dallanıp budaklanmaması için, bunu sadece eşi Nüzhet'e açmanın uygun olacağını düşünmüş. Bunun üzerine kendisini bulmak üzere Nüzhet'in dairesine gitmiş ve bahçeye gidip hava alması bahanesiyle genç Talihin Kudreti'ni uzaklaştırdıktan sonra eşine...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Yüz Otuz Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

Büyük mabeyinci eşi Nüzhet'e "Genç Kânmekân'ın epey zamandır ergenlik yaşına ulaşmış bulunduğunu biliyorsun herhalde! Şimdi de kızın Talihin Kudreti üzerinde erkekliğini denemek istiyor. Bu durumda onları, buluşma umutlarını kıracak şekilde birbirinden ayırmak gerek! Çünkü çıranın ateşe yaklaşması çok tehlikelidir. Bundan böyle kızının yüzünü örtülü tutup haremden dışarı çıkmaması gerekir. Çünkü artık kızların örtünmeden dışarı çıkamayacağı yaşa ulaştı! Özellikle de ikisinin haberleşmelerini önlemek için ne gerekiyorsa yap! En küçük bir nedenle, genç adamın sapıklık eğilimlerine kapılmaması için önlem almaya kararlıyım!" demiş.

Bu sözleri duyan Nüzhet, ağlamaktan kendini alıkoyamamış ve kocası çıkıp gidince, yeğeni Kânmekân'ı bulmaya gitmiş ve büyük mabeyincinin öfkesinden onu haberli kılmış. Sonra da ona "Ey kardeşimin oğlu, bununla birlikte bil ki, senin gizlice Talihin Kudreti ile buluşman, ama sadece kapıdan görüşmeniz şartıyla olanaklar sağlayacağım. Bundan dolayı Tanrı sana yardımcı olana kadar sabretmelisin!" demiş. Ama Kânmekân, bu haberi işitince tüm ruhunun alt üst olduğunu duyumsamış ve "Tek başıma kendi hükmümde olması gereken bir sarayda artık bir an bile yaşayamam! Bu sarayın benim alçaltılmama tanıklık eden taşlarına artık katlanmayacağım!" diye haykırmış. Sonra hemen oracıkta giysilerinden soyunmuş, başına bir derviş takkesi, omuzlarına da eski bir bedevi harmanisi geçirerek annesi ve teyzesine veda edecek zaman bile ayıramadığı bir çabuklukla saraydan ayrılıp kentin kapılarına doğru yollanmış; torbasında da tüm yol azığı olarak üç günlük bayat bir ekmekten başka bir şey yokmuş. Kentin kapıları açılınca, kentin dışına çıkan ilk kişi o olmuş; tüm ayrıldıklarına veda oluşturacak şekilde, şu dizeleri okuyarak büyük adımlarla oradan uzaklaşmış:

Artık hiç korkmuyorum, ey kalbim; çarpabilirsin, hatta kırılabilirsin göğsümde; gözlerim artık hüzünlenmeyi unutacak, ruhumda da merhamet yer bulamayacak!

Aşkla ağırlaşmış yüreğim, irademe, sana karşın bükülmeyecek, alçaltılmayı kabul etmeyecek; katılığım karşısında bedenim eriyip gitse bile!

Bağışla beni kalbim! Sana acırsam, kudretim ne olur ki! Ateşli gözlerin etkisiyle yolunun değiştirilmesine katlanan kişi, sonradan ölümcül yaralar almaktan şikâyet edemez.

Sınırsız yeıyüzünü vahşi sıçrayışlarla dolaşmak istiyorum, güzelim anaç, geniş dünyayı; biricik ruhumu, canlılığını ortadan kaldırabilecek her şeyden kurtarmak için!

Yiğitlerle, kabilelerle dövüşeceğim; galibiyetlerimden sağladığım ganimetlerle zenginleşeceğim ve geri döneceğim: ve tüm kapılar bana açılacak!

Çünkü, iyi bil ki ey saf yürek, hayvanın değerli boynuzlarına sahip olmak için, ya hayvanı boyun eğdirmek ya da onu öldürmek gerek!

Genç Kânmekân, kentinden ve yakınlarından böylece kaçtığı sırada anası, oğlunu bütün gün göremeyince, onu, boş yere arayıp durmuş. Sonra oturup ağlayarak en kıyıcı düşüncelerin pençesinde dönüşünü beklemiş. Ama, ikinci, üçüncü ve dördüncü günler geçmiş; hiç kimse Kânmekân'dan haber alamamış. O zaman annesi kendi dairesine kapanarak ağlayıp sızlamış ve derdi-

nin olanca derinliğiyle "Yavrum, sana ne yandan sesleneyim? Seni aramak için hangi ülkelere gideyim? Uğruna dökülen bu gözyaşlarının yararı ne, çocuğum? Nerdesin sen? Nerdesin sen, ey Kânmekân?" diye haykırmış. Sonra, zavallı kadın, ne yemek ne de içmek istemiş; tuttuğu yas, kentin heryanında duyulmuş ve genç adam ile rahmetli babasını seven tüm halk tarafından paylaşılmış. Hepsi de "Neredesin sen, ey zavallı Dav-ül-Mekân, ey halkına karşı o denli dürüst ve iyi olan şah? İşte oğlun da kayboldu ve senin lütuflarınla donanan hiç kimse onun izlerini nasıl yeniden bulacağını bilemiyor! Ah! Ömer-ün-Neman'ın zavallı ardılı, ne oldun sen?" diye haykırmış.

Kânmekân'a gelince, gün boyunca yol almış ve ancak kara gece bastırınca dinlenmiş. Ertesi gün ve onu izleyen günler yolculuğu sürdürmüş; yolda topladığı bitkilerle karnını doyurarak, ırmakların ve kaynakların suyunu içerek... Dört gün geçtikten sonra, ormanlarla kaplı bir vadiye ulaşmış; orada kıvrak sular akıyor, kuşlar ve vahşi güvercinler uçuşuyormuş. Orada durmuş ve usulüne uygun olarak abtest alıp namaz kılmış; böylece gerekli görevleri yerine getirdikten sonra, gece bastırdığından, büyük bir ağacın altına uzanmış ve uyumuş. Orada öylece geceyarısına kadar uyuyakalmış. O sırada vadinin sessizliğinin ortasında yöredeki kayalardan çıkan bir ses onu uyandırmış. Bu sesin söylediği şarkı şöyleymiş:

İnsanoğlunun yaşamı! Sevgilinin dudaklarındaki gülüşün aydınlığı, sakin yüzünün verdiği şifa olmayınca senin ne değerin var?

Ey ölüm! Bana, tehditleri, sürgünleri unutturacak sevgilinin uzağında günlerim akıp giderken, arzulanır olacaksın sen!

Ey sakinin elinden nefis şaraplar içmek için çayırda toplanmış dostların neşesi! Sakinin elinden bardağı aldıklarında tutkuyla yanarlarken duydukları neşe!

Bahar! Sevgilinin yanındayken, senin çiçeklerin, kör bahtın geçmişteki katılıklarından yaralanan ruhumu iyileştirirdi! Ey bahar, çayırdaki çiçeklerin...

Ve sen, kırmızı ve kokulu şarabını içen dostum, baksana! Elinin altında sularıyla, renkleriyle, doğurganlığıyla kıvançlı bir toprak uzanıyor!

Gecenin koynunda böylece yükselen bu hayranlık uyandırıcı şarkıyı duyunca, Kânmekân ayağa kalkmış, kendinden geçmişçesine ilerleyerek, sesin geldiği yöne doğru bakarak, karanlıkları delmeye çalışmış. Ama vadinin dibinde akan ırmağın üstünde yükselen ağaçlann belli belirsiz gölgelerinden başka şekil ayırt edememiş. Bunun üzerine aynı doğrultuda biraz daha yürümüş ve böylece aşağıdaki ırmağın kıyısına kadar inmiş. Bu kez ses, gecenin koynunda, şu şiiri okurken, daha belirgin ve daha dokunaklı olarak duyulmuş:

Kendimle onun arasında aşk yeminleri var. Bundan dolayı onu kabilede bırakabildim!

Çöldeki kabilem kusursuz atlardan ve siyah gözlü kızlardan yana en zenginidir. Taim kabilesi derler ona.

Meltem! Soluğun beni, Beni-Taim'lerin nezdine götürüyor! Karaciğerimi yatıştırıyor ve beni son kertede mest ediyor?

Söyle bana, köle Sâat, topuğu çınlayan çıngırakla dolanmış, bazen bizim aşk yeminimizi hatırlıyor mu ve ne diyor?

Ah! Yüreğim, bir akrep seni soktu. Gel, dostum! Dudaklarının panzehiriyle iyileşeyim: tükürüğünü yutarak ve tazeliğini soluyarak!

Kânmekân, söyleyeni görmeden, bu şarkıyı ikinci kez işitince, karanlıkta hâlâ onu görmeye çabalamış ama bunda başarı sağlayamadığından, bir kayanın tepesine çıkmış ve sesinin bütün gücüyle haykırmış...

Anlatısının burasında, Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Kırkıncı Gece Olunca

Demiş ki:

... Bir kayanın tepesine çıkmış ve sesinin bütün gücüyle "Ey gecenin karanlığında geçip giden kişi, lütfen, benim öyküme benzediğini hissettiğim öykünü yakından işiteyim. Ve karşılıklı birbirimizi eylemeye çalışalım!" diye haykırmış. Sonra da susmuş.

Birkaç saniye geçtikten sonra, şarkı söyleyen ses yanıt vermiş: "Ey beni çağıran kişi, sen kimsin? Bu dünyadan bir insanoğlu mu yoksa toprak altının cinlerinden biri mi? Eğer bir ecinni isen, yolunu sürdür! Ama, bir insanoğlu isen, burada ışığın belirmesini bekle! Zira gece tuzaklar ve ihanetlerle doludur!"

Bu sözleri duyunca, Kânmekân, kendi kendine "Kuşkusuz, sesin sahibi, serüveni garip şekilde benimkine benzeyen bir kimse olmalı!" demiş. Ve sabahın belirmesine kadar orada kıpırdamadan beklemiş.

O zaman, ormanın ağaçları arasından, çöl bedevileri gibi giyinmiş, bir kılıç ve bir kalkanla donanmış iri yarı bir adamın kendisine doğru gelmekte olduğunu görmüş; ayağa kalkıp onu selamlamış; bedevi de selamına karşılık vermiş; ve her zamanki hatır sormalardan sonra, bedevi, ona yaşını sorup öğrenince, şaşırmış ve "Ey kendisini tanımadığım genç adam, kimsin sen? Ve de hangi kabilenin adamısın? Araplar nezdinde ailene kim derler? Sen gerçekte, geceleyin silahlı birliklerden başkasının görülmediği ülkelerde tek başına yolculuk yapacak yaşta bulunmuyorsun. Haydi bana öykünü anlat!" demiş. Kânmekân "Benim büyükbabam Şah Ömer-ün-Neman idi; babam da Dav-ül-Mekân; ben de yeğeni Talihin Kudreti'ne duyduğu aşkla yanıp tutuşan Kânmekân'ım!" demiş. Bunun üzerine bedevi ona "Ama nasıl oluyor da şahların neslinden bir şah oğlu olduğun halde, bir derviş gibi giyiniyor ve şanına yakışır bir maiyetin olmaksızın yolculuk yapıyorsun?" diye sorunca; o da "Bundan böyle kendim kendimin maiyetiyim ve yanımda olacakların ilki olmanı senden rica ediyorum!" diye yanıt vermiş. Bu sözleri duyunca bedevi, gülmeye başlamış ve ona "Ey genç adam, sen sanki şimdiden yirmi savaş geçiren ünlü bir yiğit, dört başı bayındır bir savaşçı gibi konuşuyorsun! Oysa sana yetersizliğini göstermek için seni tutup bana köle olarak hizmet görmeni sağlayacağım! Ve o zaman, eğer gerçekten senin babaların şah ise, senin kurtarmalığını ödeyecek kadar zengin olduklarını göstereceklerdir!" demiş. Kânmekân, öfkenin göz kapaklarından fırlar gibi olduğunu duyumsamış ve bedeviye "Vallahi! Benim kurtarmalığımı kendimden başkası ödemez, kolla kendini, ey bedevi! Senin söylediğin

Hussain Hmaidi
2009

dizeleri işitince, seni kibar tavırlı biri sanmıştım" demiş.

Ve Kânmekân, bu çocukla oynamaktan öte bir şey yapılamayacağına inandığı için onu gülerek bekleyen bedeviye doğru ilerlemiş. Ama bedevi ne kadar yanlış düşünüyormuş! Gerçekten, Kânmekân, bedevi ile beden bedene bir savaşa hazırlanarak, dağlardan güçlü, minareden dik ayaklarıyla yere çakılarak onun karşısında yer almış. Sonra bedeviyi yakalayıp kollarıyla sıkarak sanki kemiklerini çatırdatır ve bağırsaklarını boşaltır gibi olmuş. Sonra onu kollarında tuttuğu halde yerden kaldırmış, bu haldeyken büyük adımlarla ırmağa doğru koşmuş. O zaman bedevi, bu çocuktaki bunca gücün bulunmasının şaşkınlığını üzerinden atmaya zaman bulamadan haykırarak "Böyle koşarak suya götürüp bana ne yapacaksın sen?" diye seslenmiş. Kânmekân da "Seni ırmağın akışına terk ederek Dicle'ye kadar sürüklenmeni sağlayacağım; Dicle seni İssa nehrine, İssa nehri de Fırat'a kadar ulaştırır; Fırat da kabilene götürür seni! O zaman kabilendekiler, senin yiğitliğini ve gözüpekliliğini iyice anlarlar, ey bedevi!" demiş. Bedevi de, Kânmekân'ın onu havaya kaldırıp ırmağa atmasından doğacak tehlikeyi anlayınca "Ey yiğit genç, sevdiğin yeğenin sultan Talihin Kudreti adına bana hayatımı bağışla! Bundan böyle senin en boynu eğik kölen olacağım!" diye haykırmış. Kânmekân da hemen kollarını gevşeterek onu yavaşça yere bırakmış ve "Bu sözünle elimi kolumu bağladın!" demiş. Bunun üzerine ikisi birlikte ırmağın kıyısına oturmuşlar ve bedevi heybesinden bir arpa ekmeği çıkarmış; ortasından kırıp yarısını bir parça tuzla birlikte Kânmekân'a vermiş. Ve o andan başlayarak dostlukları içtenlikle pekişmiş. Bunun üzerine Kânmekân ona "Yoldaş, şimdi artık sen benim kim olduğumu biliyorsun. Sen de bana adını ve kimlerden olduğunu söyler misin?" diye sormuş. Bedevi de "Ben, Şam çöllerinde Taim kabilesinden Sabah bin Remah bin Hemam'ım. Ve birkaç sözcükle öyküm şöyledir:

Babam öldüğü zaman henüz pek gençtim. Amcam bana sahip çıktı ve kızı Necma ile birlikte kendi evinde büyüttü. Necma'yı sevdim, o da beni sevdi. Evlenecek yaşa gelince onun eşim olmasını istedim; ama babası, beni fakir ve geliri olmayan herhangi birisi olarak gördüğünden evlenmemize razı olmadı. Bununla birlikte, kabilenin ileri gelen ihtiyarlarının görüşlerine uyarak amcam Necma'yı bana ancak kendisine elli at, elli cins deve, on dişi köle ve en azından elli ölçek de arpa sağlamak koşuluyla evlendirmeye razı oldu. Bunun üzerine Necma uğruna bu başlığı sağlamanın en iyi yolunun kabilemden ayrılarak gidip uzaklarda tacirlere saldırmak ve kervanları soymak olduğuna karar verdim. Ve bu gece, beni şarkı söylerken duyduğun yerde bulunmamın nedeni de budur. Ama, ey yoldaşım, Necma'nın güzelliğiyle karşılaştırsan, bu şarkının ne denli değersiz olduğunu anlardın! Çünkü, Necma'yı yaşamında bir kez gören, geri kalan günler için ruhunun beklenmedik bir mutlulukla dolduğunu hisseder!" demiş. Ve bu sözleri söyleyerek bedevi susmuş.

Bunun üzerine Kânmekân ona "Yoldaşım, senin öykünün benimkine benzediğini iyice biliyordum! Öyleyse bundan sonra, yanyana çarpışarak kılıçlarımızın hakkı olarak sevdiklerimizi kazanalım!" demiş.

Ve tam bu sözleri söyledikten sonra, uzaklarda bir toz bulutu yükselmiş ve çabucak kendilerine yaklaşmış; bir kez toz dağılınca, önlerinde yüzü ölen bir kimseninki gibi sapsarı bir atlı belirmiş; giysileri kana bulanmış olan bu atlı "Ey iman ehilleri, yaralarımı yıkamak için biraz su verin! Ve beni tutun, neredeyse ölmek üzereyim' Bana yardım ederseniz, ölürsem atım sizin olur!" diye haykırmış Ve gerçekten, yaralı sürücünün bindiği at, kabilenin tüm atları arasında eşi bulunmaz ve güzellikten yana, bakan herkesi şaşkınlığa uğratan bir atmış; çünkü bir çöl atının tüm nitelikleri bakımından en üst düzeyde bulunuyormuş. Ve

kendi ırkından gelen herkes gibi atlardan anlayan bedevi "Gerçekten, ey atlı, senin atın zamanımızda pek görülmeyen cins atlardan birisi!" demiş; Kânmekân da ona "Ey atlı, kolunu bana uzat da inmene yardım edeyim!" demiş. Kendini bayılacakmış gibi duyumsayan atlının kolundan tutarak onu yavaşça çimenliğe indirmiş ve ona "Senin neyin var kardeş, bu yara ne tür bir yara böyle?" demiş. Bedevi de giysisini yarı açarak sırtındaki boyna kanamakta olan büyük yarayı göstermiş. Bunun üzerine Kânmekân yaralının yanına diz çökerek dikkatle yarasını yıkayıp üzerini yavaşça taze otla kaplamış; ve ölmekte olan bu kişiye su içirmiş ve ona "Seni bu duruma kim soktu, ey bahtsız kardeşim?" demiş; adam da şunları anlatmış:

"Bil ki, sen ey yardım elini uzatan kişi, tüm güzelliğiyle şurada gördüğün at, benim bu duruma düşmemin nedenidir. Bu at, Konstantiniyye hükümdarı Kral Afridonyos'un bizzat sahibi olduğu bir attı; ve ünü çöl Arapları olarak hepimizce biliniyordu. Ve de bu cinsten bir at, kâfir bir kralın ahırında kalmamalıydı; onu, bakıp gözeten ahır uşakları ve muhafızları arasından kaçırmak için, kabilemin ileri gelenlerince görevlendirildim. Ve hemen yola çıkarak geceleyin atın barındırılmakta bulunduğu çadıra ulaştım; sonra, atın yüce nitelikleri üzerinde görüşümü almak istedikleri ve onu bir kez yoklamamı rica ettikleri andan yararlanarak üzerine bindim ve bir kamçı darbesiyle onu dörtnal sürüp kaçırdım. Bunun üzerine muhafızlar, şaşkınlıkları geçer geçmez, ardımdan oklar, mızraklar fırlatarak atlarıyla beni izlediler; ve gördüğünüz gibi beni sırtımdan yaraladılar. Ama at beni gittikçe artan bir hızla, düşen bir yıldızdan daha ivedi alıp götürdü ve sonunda tamamıyla onların ulaşamayacağı bir duruma getirdi. Üç gündür durmaksızın at sırtında yol aldım! Ama kanım akıp durdu ve gücüm tükendi; ölümün göz kapaklarımı kapatmak üzere olduğunu hissediyorum!"

"Siz de beni kurtarmış bulunduğunuz için, ölümümde, at sizindir. Bu at, El-Kaatul el-Mecnun adıyla anılır ve El-Acuz ırkının en güzel örneğidir!

Ama daha önce, ey giysileri düşkün, yüzü soylu genç adam, atının terkisine alıp, doğduğum çadırın altında ölmem için, beni kabileme ulaştırarak son bir yardımda bulun!" demiş.

Bu sözleri işiten Kânmekân ona "Ey çölden gelen kardeşim; ben de, soyluluğun ve iyiliğin gelenek olduğu bir soydan gelmekteyim. Bundan dolayı, atı bana vermesen de, istediğin hizmeti senden esirgemeyeceğim!" demiş. Ve onu ayağa kaldırmak üzere Arabın yanına yaklaşmış; ama Arap derin derin içini çekerek "Hele biraz bekle! Sanırım buracıkta canım bedenimden çıkmak üzere! İman tazelemek istiyorum!" demiş. Sonra gözlerini hafifçe kısıp göğe avuç açmış; ve "Tanrı'dan başka Tanrı olmadığına ve Muhammet'in Tanrı'nın elçisi olduğuna tanıklık ederim!" demiş.

Sonra, ölmeye hazır olarak şu şarkıyı söyleyip son sözlerini tamamlamış:

Atımı dörtnal sürerek dünyayı dolaştım, yolumda dehşet saçarak ve kan dökerek. Şelaleler ve dağlar aştım uçar gibi, cinayet ve sefahatle. Yaşadığım gibi öldüm, yollar-boyunca başıboş dolaşarak ve galibiyet kazandıklarımca yaralanarak! Ve acılarımın meyvesi olan yaşamımı, bir şelalenin kıyıcığında, altında doğduğum göklerden uzakta, terk ediyorum!

Bununla birlikte, bil ki, ey bedevinin tek hâzinesine sahip olacak yabancı, benim değerli atım Kaatul'un güzelliğine yaraşan bir binici bulduğuna inanmasam, ruhum kederinden kahrolurdu!

Ve Arap bu şarkıyı okur okumaz ağzını çırpınarak açıp kapamış; derin bir hırıltı koparmış ve gözlerini sonsuza dek kapamış. Bunun üzerine Kânmekân ve yoldaşı, bir çukur kazdıktan ve gerekli duaları yerine getirdikten sonra ölüyü oraya gömmüşler; ve Allah'ın yolu üzerinde bahtlarını yaşamak üzere oradan ayrılmışlar.

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Yüz Kırk Birinci Gece Olunca

Söze başlamış:

... Bahtlarını yaşamak üzere oradan ayrılmışlar. Ve Kânmekân, yeni atı Kaatul'e binmiş, Bedevi Sabah da, onu yürüyerek izlemekle yetinmiş; çünkü ona dostluk ve itaat yemini etmiş ve de onu, Tanrı'nın evi Kutsal Kâbe üzerine yemin vererek sonsuza kadar efendisi olarak tanımış bulunuyormuş!

Bundan sonra onlar için, serüvenlerle ve yiğitliklerle, hayvanlara olduğu kadar haydutlara da karşı mücadeleyle geçecek; avlanma ve yolculukla, vahşi hayvanlara kurdukları tuzaklarla bezenmiş, kabilelerle savaşmak ve ganimet toplamakla dolu bir yaşam başlamış. Böylece, canları pahasına, sayılamayacak kadar çok hayvanı bakıcılarıyla birlikte, atları esirleriyle ve çadırları

halılarıyla birlikte toparlamışlar. Ve Kânmekân, yoldaşı Sabah'ı, akınlarında önlerine katıp götürdükleri tüm ganimetlere ilgili genel gözetmen olarak görevlendirmiş. Dinlenmek üzere ikisi birlikte bir yere oturdukları zaman, birbirlerine biri yeğeni Talihin Kudreti'nden, diğeri yeğeni Necma'dan söz açarak aşk acıları ve umutlarını anlatırlarmış. Böylece iki yıl gibi bir zaman geçmiş. Şuracıkta size, genç Kânmekân'ın başından geçen binlerce serüvenden birini anlatayım:

Bir gün, Kânmekân, atı Kaatul üzerinde sadık adamı Sabah ile birlikte bir serüvene atılmış bulunuyormuş. Sabah önde gidiyor ve yalın kılıcı elinde, zaman zaman gözlerini mağara ağzı gibi açarak, çölde tam bir ıssızlık olduğu halde, dehşetli haykırışlarla bağırıyor ve "Yol açın! Sağdan, soldan yol açın!" diyormuş. O sırada avladıkları bir karacayı kızartarak yiyip kaynağın serin ve yeğni[1] suyunu içtikten sonra yola koyulmuş ve bir süre sonra, altında yeşil bir çayırın bulunduğu ve dişi ve erkek develerle koyunların, ineklerin ve atların otladığı bir tepeye ulaşmışlar; biraz ötede, bir çadır altında, sessizce oturan silahlı köleler bulunuyormuş. Bunu gören Kânmekân, Sabah'a "Sen burada kal! Ben kendi başıma gidip bütün sürüyü ve köleleri ele geçireceğim" demiş. Ve bu sözleri söyleyip atının üzerinde tepeden aşağı tıpkı çatlayan bir buluttan ansızın çıkan bir yıldırım gibi dört nala inmiş ve şu savaş ezgisini söyleyerek kölelerle hayvanların üzerine saldırmış:

Ömer-ün-Neman'ın ırkındanız biz, istikbali yüce, yiğit kişileriz!

Bizler, savaş günü, gün doğarken, düşman kabilelerin yüreğini vuran soylu kişileriz!

1 *Yeğni:* Hafif

Güçsüzleri güçlülere karşı koruruz, mızraklarımızın bezeği olarak yendiklerimizin kellesini kullanırız.

Kellelerinizi koruyun, ey düşman bildiklerimiz! Yiğitler geliyor! İstikbali yüce, Ömer-ün-Neman'ın ırkından!

Bunu gören ürkmüş köleler, tüm çöl Araplarının ansızın saldırdıklarını sanarak büyük feryatlar koparmaya, yardım istemeye koyulmuşlar. Bunun üzerine çadırlardan, sürülerin sahipleri olan üç savaşçı çıkmış; atlarına sıçrayıp Kânmekân ile karşılaşmak üzere ileri atılmışlar; bir yandan da, "Kaatul atın hırsızı bu! Sonunda onu bulduk! Saldırın hırsıza!" diye haykırıyorlarmış. Bu sözleri duyunca Kânmekân, onlara "Gerçekten Kaatul at bu! Ama asıl hırsız sizlersiniz, orospu çocukları!" diye haykırmış. Ve Kaatul'un kulağına eğilerek onu yüreklendirecek sözler söylemiş ve Kaatul, av üzerine atılan bir canavar gibi sıçramış; ve Kânmekân, mızrağını bir zafer oyunu oynarcasına kullanmış; ve önüne ilk çıkanın karnını delen mızrak, ardından ucunda bir böbrek olduğu halde dışarı çıkmış. Aynı olay öteki iki atlının da başına gelmiş; ve karınlarını delip geçen mızrak artlarından çıkarken birer böbrekle donanmış. Sonra kölelere doğru dönmüş. Ama bunlar efendilerinin başına gelenleri görünce, yerlere kapanmışlar ve canlarının bağışlanmasını dilemişler. Kânmekân da onlara "Haydi kalkın! Hiç, vakit geçirmeden önüme düşerek bu sürüleri sürüp onları benim çadırlarımın ve kölelerimin bulunduğu falan yere yöneltin!" demiş. Önünde hayvanları ve köleleri güderek yolunu sürdürmüş; ve buyruklarına uyarak, savaş süresince yerinden kıpırdamamış olan yoldaşı Sabah'ın çabucak yanına ulaşmış.

Önlerinde köleler ve sürüyle böylece yol alırlarken, ansızın karşıdan bir toz bulutunun yükseldiğini görmüşler; toz dağılınca, bunun Konstantiniyye Rumları'nın giysileri içinde silahlı yüz atlı olduğunu anlamışlar. Bunu gören Kânmekân, Sabah'a "Sen sürüleri ve köleleri gözet! Bu inançsızlara karşı ben tek başıma savaşacağım!" demiş. Bedevi de, hemen uzağa bir tepenin ardına çekilmiş ve verilen buyruktan başka bir işle uğraşmamış. Ve Kânmekân tek başına Rum atlılarının üzerine atılmış; bunlar hemen onun dört yanını sarmışlar; bunun üzerine başlarındaki komutan ona doğru ilerleyerek "Ey güzel genç kız! Gözlerin tatlı, yanakların parlak ve çiçek gibi taze olduğu halde, bir savaş atının dizginlerini böylesine ustaca kullanmasını bilen ey güzel genç kız, sen kimsin? Yaklaş da, seni dudaklarından öpeyim! Sonrası da gelsin! Gel! Seni kabilelerin dolaştığı tüm bu toprakların ecesi yapayım!" demiş.

Bu sözleri duyan Kânmekân, büyük bir utancın yüzünü bürüdüğünü duyumsamış ve "Sen kiminle konuştuğunu sanıyorsun, ey köpeoğlu köpek? Eğer yanaklarımda tüy yoksa, kollarım sana haddini bildirecek güçtedir. Ey savaşçılardan genç kızları ayırt etmeyi bilemeyen kör Rum!" diye haykırmış. Bunun üzerine yüz atlının komutanı Kânmekân'a daha da yaklaşmış ve gerçekten, teninin tatlılığı ve beyazlığına karşın yanaklarındaki yeni çıkmış tüylerin kadifemsi görünümünü fark etmiş; ve gözlerindeki alevden, kolayca alt edilemeyecek bir savaşçıyla karşılaştığını anlamış.

Bunun üzerine yüz atlının komutanı Kânmekân'a "Bu sürü kimin? Ve sen de, böyle küstah ve meydan okur bir tavır takınmış nereye gidiyorsun? Kendi rızanla teslim ol! Yoksa ölürsün!" diye haykırmış. Sonra maiyetindeki atlılardan birine, genç adama yaklaşıp esir almasını buyurmuş. Ama atlı, Kânmekân'ın yanına henüz ulaşmışken Kânmekân, kılıcının bir vuruşuyla sarığını,

başını ve gövdesini ve de eğeriyle atının karnını ikiye ayırmış. Sonra yaklaşan ikinci, üçüncü ve dördüncü atlılar da aynı kaderle karşılaşmışlar.

Bunu gören yüz atlının komutanı, atlılarına geri çekilmelerini buyurmuş ve Kânmekân'ın çok daha yakınına gelerek "Güzel bir genç olduğun kadar, yiğit bir savaşçısın sen, ey delikanlı! Ben, yiğitliği tüm Rum ülkelerinde ünlenmiş Kahrudaş, cesaretine duyduğum saygıyla seni bağışlamak istiyorum! Barış içinde geri çekilirsen, güzelliğinin hatırı için, öldürdüğün adamlarından dolayı seni bağışlarım!" diye haykırmış. Ama Kânmekân ona, "Kahrudaş değil, kim olursan ol, beni ilgilendirmez! Önemli olan, senin bütün bu sözleri bir yana bırakıp benim mızrağımın ucunu denemendir. Ve de bil ki, sen Kahrudaş'san, ben de Ömerün-Neman'ın oğlu Dav-ül-Mekân'ın sulbünden gelme Kânmekân'ım!" diye haykırmış. Bunu duyan Hristiyan ona "Ey Dav-ül-Mekân'ın oğlu, babanın savaş alanlarındaki yiğitliğini gördüm! Sen de, görüyorum ki, babanın kuvvetini tam bir zarafetle birleştirmişsin! Tüm ganimetlerini toplayarak çek git, öyleyse! Bu, bana zevk verecektir!" demiş. Ama, Kânmekân, ona "Ey Hristiyan, atımın dizginini çekip geri dönmek benim âdetim değildir. Kolla kendini!" diye haykırmış. Bunu söyledikten sonra, sahibinin ne istediğini anlayan atı Kaatul'ü okşamış, o da kulaklarını düşürerek kuyruğunu kaldırıp ileri atılmış. Bunun üzerine iki savaşçı dövüşmeye başlamışlar; atları da boynuzlarıyla çatışan iki koç gibi ya da göğüs göğüse gelen iki boğa gibi karşılaşmış. Ve karşılıklı giriştikleri birkaç hamle sonuçsuz kalmış. Sonra ansızın Kahrudaş, tüm gücüyle mızrağını Kânmekân'ın göğsüne fırlatmış; ama, Kânmekân, atının kıvrak dönüşüyle, zamanında sakınmayı bilmiş ve sert bir dönüşle kolunu gerip mızrağını ileri atmış. Bu vuruşla Hristiyan'ın karnı delinmiş ve mızrağın ucu ardından ışıldayarak çıkmış. Ve Kahrudaş, artık inançsız savaş

çılar arasında bir daha sayılmayacak hale gelmiş!

Bunu görünce, Kahrudaş'ın atlıları, atlarının hızlarına güvenerek kaçıp onları maskeleyen toz duman içinde gözden kaybolmuşlar.

Bunun üzerine Kânmekân, yerde uzanan ölüler üzerinde mızrağının kanını silerek, Sabah'a sürüleri ve köleleri öne sürmesini işaretle anlatarak yeniden yola koyulmuş.

Ve işte tam bu serüvenden sonra, adından söz edildiğini çok işittiği çöllerin gezgin zenci kadınına rastlamış. Bu kadın, kabileden kabileye dolaşarak çadırlar altında öyküler ve yıldızlar altında destanlar anlatırmış. Kânmekân da, ona çadırında kalarak kendisine hoşça vakit geçirtecek ve gönlünü ferahlatarak ruhunu şenlendirecek bir öykü anlatmasını rica etmiş. Yaşlı gezgin kadın "Dostlukla ve saygıyla!" cevabını vermiş; sonra, hasır üzerinde onun yanına oturarak kendisine şu öyküyü anlatmış:

Haşhaş Yutanın Öyküsü

Bil ki, kulağımın hoşlaştığı en güzel öyküyü, ey efendim, bana haşhaş yutanlar arasından bir haşhaş yutucu anlatmıştır!

Bir zamanlar bakirelerin etine tapınan bir adam vardı...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Yüz Kırk İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

Bir zamanlar bakirelerin etine tapınan bir adam vardı ve tek kaygısı buydu. Ama, bu etin değeri, hele seçilmiş ve ısmarlanmış olunca çok yüksek olduğundan ve hiçbir servet, sonsuza dek dayanamayacağından; söz konusu adam, bu konuda durmayı bilememiş ve kendini arzularının ölçüsüzlüğüne kaptırmış ve de her yanlış davranışta sadece aşırılık kınanır olduğundan, sonunda tam bir iflasa sürüklenmiş.

Günün birinde, sırtında kötü giysilerle ve çıplak ayaklarla çarşıda yürüyüp yiyeceği ekmeğini dilenirken, ayağına bir çivi batmış ve oldukça fazla kanını akıtmış. Bunun üzerine yere oturmuş ve kanını durdurmaya ve ayağını bir bez parçasıyla sarmaya çalışmış. Ama, kan durmadığından, kendi kendine "Hamama gidip ayağımı yıkayıp suya daldırayım. Herhalde iyi gelir!" diye düşünmüş ve hamama gidip fakirlerin ortaklaşa yararlandığı, ama yine de temiz ve aydınlık olan bölümüne girmiş ve orta ha-

vuzun yanına oturan bir adam, dişleri arasında bir şeyler geveliyormuş. Yaralı kişi, ötekinin çiğneyip durmasından çok etkilenmiş; o da ağzına bir şeyler alıp çiğnemek için büyük bir arzu duymuş. Bunun üzerine yanındaki adama "Komşum, sen ne çiğniyorsun?" diye sormuş. O da kendisini kimsenin duymasını istemediğinden alçak sesle "Sussana sen! Haşhaş bu! İstiyorsan, sana bir parça verebilirim!" demiş. O da "Kuşkusuz! Zaten çoktandır tatmak istiyordum!" demiş. Bunun üzerine haşhaş çiğneyen kişi, ağzından bir parçasını çıkarıp yaralıya vermiş ve "Tüm kaygılarından kurtulacaksın!" demiş.

Adamımız parçayı almış ve çiğneyip sonra da tamamını yutmuş. Ve haşhaşa alışkın olmadığından, ilacın kanda dolaşıp beyne ulaştığında yarattığı etkiyle, ilkin görülmedik bir neşeye kapılmış ve hamamda müthiş kahkahalar koparmış! Birkaç dakika sonra, mermerin üzerine çökerek en hoşlarından birini şimdi anlatacağım sanrıların tuzağına düşmüş.

İlkin kendini korkunç bir tellağın ellerinin egemen bulunduğu ve iki berbat zencinin kişiliğine tümüyle sahip olduğu bir çıplaklık içinde ve kendini bu ellerin elinde bir oyuncak gibi görmüş; onu her anlamda elle yoklayarak boğum boğum parmaklarını etlerine daldırarak, ama son kertede ustaca evirip çevirmişler; beceriyle bedenini ovuşturmak için karnına dayadıklarında dizlerinin ağırlığıyla inlemiş. Bunu izleyerek onu, bakır leğenlerde büyük bir rahatlık sağlayarak yıkamışlar ve gövdesini bitkisel liflerle ovuşturmuşlar; sonra, iri kıyım tellak, bedeninin nazik yanlarını yıkamak istemiş, ama bu onu çok huylandırdığından "Bu işi kendim yapacağım!" demiş.

Yıkanma faslı bittikten sonra, iri kıyım tellak, başını, omuzlarını ve belini yasemin gibi bembeyaz havlularla sarmış ve ona "Şimdi, efendim, seni bekleyen karının yanına girme zamanıdır!" de-

miş. Ama o "Hangi karım, ey tellak? Ben bekâr bir kişiyim! Böyle saçmalaman yoksa haşhaş yutmuş olmandan falan mı geliyor?" diye haykırmış. Ama tellak "Böyle şakalar yapmaktan vazgeç! Haydi sabırsızlıkla beklemekte olan karının yanına gidelim!" demiş. Ve onun omuzlarına ipekten büyük siyah bir örtü koyarak, sırf şaka olsun diye, iki zenci omuzlarından tutup zaman zaman kıçını gıdıklayarak ilerlerken; önden yürüyüp yol açmış. Adam da, kendini tutamayarak gülüyormuş.

Böylece, onunla birlikte, yarı karanlık, sıcak ve tütsüyle kokulandırılmış bir salona ulaşmışlar; salonun ortasında, içine tatlılar, şerbetler ve meyve doldurulmuş bir tepsi ve çiçek dolu vazolar varmış; onu bir abanoz tabureye oturttuktan sonra, tellak ile iki zenci, çekilme izni isteyip gözden kaybolmuşlar.

O sırada genç bir oğlan çocuğu içeri girip ayakta dikilmiş ve ona "Ey zamanın şahı, ben senin kölenim!" demiş. O ise, genç oğlanın inceliğine aldırış etmeden, tüm salonu sarsan müthiş bir kahkahayla gülmüş ve "Vallahi! Buraları hep haşhaş yutanlarla dolu yerler! İşte birisi de beni şah yerine koyuyor!" diye düşünmüş. Sonra dönüp oğlana "Sen, buraya yaklaş bakayım! Bana kırmızı ve sulu bir karpuz kesip yarısını getir! Benim en çok sevdiğim şeydir bu! İçimi ferahlatacak bir karpuzdan değerli şey yoktur!" demiş. Genç çocuk hayran olunacak dilimler halinde kestiği karpuzu ona getirmiş. Bunun üçerine çocuğa "Artık sen git bakalım! Senin burada işin kalmadı. Koş git, bana güzel bir karpuzla iyi gidecek en iyi cinsten bakir et bul!" demiş. Çocuk da gözden kaybolmuş.

Ve hemencecik salona gepegenç bir kız girmiş. Ve kız, henüz çocukluktan kurtulmamış olduğundan, ancak belirmiş olan kalçalarını kıvırarak ona doğru yürümüş. O da, bu görüntü karşısında neşeyle burnundan solumuş; küçük kızı kollarına alarak kal-

çalarının arasına oturtmuş ve şehvetle öpmüş. Onu biraz aşağı kaydırarak erkeklik organını çıkarmış ve kızın eline vermiş; kim bilir daha neler yapacakken, birdenbire, yoğun bir soğukluk duyarak, düşünden ayılmış.

Ve hemen o anda, bütün bunların haşhaşın beyninde yarattığı etkiden ortaya çıktığını düşünüp hamamda tüm yıkananların yöresini sararak gırtlaklarını yırtarcasına ve ağızlarını fırın gibi açarak güldüklerini görmüş. Birbirlerine, çıplak ve havaya alabildiğince dikilmiş, âdeta bir eşeğin ya da bir filinki kadar müthiş görünen zebbini gösteriyor ve içi soğuk suyla dolu kovalarla onu ıslatıyor ve hamamda yıkananlar arasında âdet olduğu gibi, kıyaslama yoluyla organlarından söz edenlerin yaptıkları türden şakalar yaparak ona takılıyorlarmış.

Bunu görünce zihni karma karışık olmuş; ve beline havlusunu sarıp gülenlere şikâyet eder gibi bir sesle "Tam da her şeyi yerli yerine koyacakken neden kızı alıp götürdünüz, ey saygın kişiler?" diye sormuş. Bu sözleri duyunca, yöresindekiler neşeyle tepinmiş ve el çırpmışlar ve ona "Ey haşhaş yutucu, yuttuğun otun etkisiyle sadece havayla çiftleştiğin halde, hâlâ da uyumsuz sözler söylemekten utanmıyor musun?" diye haykırmışlar.

Zenci kadının bu sözlerini duyan Kânmekân, artık daha fazla dayanamamış ve öylesine gülmüş ki, neşeden katılmış kalmış. Sonra da zenci kadına "Bu ne hoş öykü böyle! Lütfen, kulaklara hoş gelen ve ruhu şenlendiren bu öykünün gerisini bana hemen anlat!" demiş. Zenci kadın da "Kuşkusuz, efendim, öykünün sonu öylesine güzeldir ki, gerçekte, işittiğin bölümü sana unutturur; ve öylesine temiz, tatlı ve gariptir ki, sağırlar bile zevkten sıçrarlar" demiş. Kânmekân da "Ah! Öyleyse sözünü sürdür! Sonsuz bir hayranlık içindeyim!" demiş.

Tam zenci kadın öyküsünün sonunu anlatmak üzereyken, Kânmekân, atlı bir ulağın gelerek çadırının önünde durduğunu görmüş; ulak, atından inmiş; yanına gelerek selam vermiş; Kânmekân da onun selamını almış. Bunun üzerine ulak ona "Efendim, ben, Vezir Dendan'ın dört bir yana salıp üç yıldan beri Bağdat'tan uzakta bulunan genç Emir Kânmekân'ın izini buldurmaya çalıştığı yüz ulaktan biriyim. Zira büyük vezir, Ömer-ün-Neman'ın tahtını zorla ele geçirenlere karşı tüm orduyu ve tüm halkı ayaklandırmakta başarı gösterdi; ve zorbayı yakalattı ve yeraltının en derin yerinde bir zindana kapattı. Ve şimdi, açlık, susuzluk ve utanç, onun canını çıkarmış olmalı! Acaba efendim, bana, tesadüfen, babasının tahtındaki hakkı elinden alınmış olan Emir Kânmekân'ı, bir gün, bir yerlerde görüp görmediğini söyler misin?" demiş.

Anlatısının burasında Şehrazat, gün doğduğunu görerek yavaşça susmuş.

Ama Yüz Kırk Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Emir Kânmekân bu hiç beklenmedik haberi işitince, sadık yoldaşı Sabah'a dönmüş ve sakin bir sesle ona "Görüyor musun, ey Sabah, her şey saptanan zamanda yerine ulaşıyor. Haydi kalk bakalım! Bağdat'a gidiyoruz!" demiş.

Bu sözleri duyunca, ulak, yeni hükümdarının karşısında bulunduğunu anlamış ve hemen yere eğilerek Sabah ve zenci kadının yaptığı gibi önünde toprağı öpmüş. Kânmekân da, zenci kadına "Sen de benimle birlikte Bağdat'a geleceksin. Orada benim için

bu çöl öyküsünü tamamlarsın!" demiş. Sabah da "Öyleyse, ey Şah'ım, bana izin ver de, senin gelişini Vezir Dendan'a ve Bağdat halkına bildirmek için ben önden gideyim!" demiş. Kânmekân da, ona bu izni vermiş. Sonra, getirdiği iyi haberden dolayı ulağı ödüllendirmesi için, armağan olarak üç yıl boyunca savaşıp ele geçirdiği tüm çadırları, tüm hayvanları ve tüm köleleri ona terk etmiş. Sonra, bedevi Sabah önde, bir deveye tünemiş zenci kadın ardında olduğu halde, atı Kaatul'un tırıs bir gidişiyle Bağdat'a doğru yol almış.

Emir Kânmekân, sadık yoldaşı Sabah'ın kendinden bir gün önce Bağdat'a ulaşmasını sağlayacak şekilde geride kalmaya dikkat ettiğinden Sabah, kente ulaşınca verdiği haberler tüm Bağdat kentini birkaç saat içinde heyecana boğmuş. Kentte oturanların hepsi ve tüm ordu, Vezir Dendan başta olmak üzere, üç komutan: Rüstem, Türkeş ve Behrimen ile birlikte, kentin kapılarından dışan çıkarak sevdikleri ve artık görmekten umut kestikleri Kânmekân'ın gelişini görmek üzere beklemeye koyulmuşlar; ve Ömer-ün-Neman'ın neslinin refah ve utkusu için dileklerde bulunmuşlar.

Emir Kânmekân da atı Kaatul'un tırıs gidişiyle gelirken, görülür görülmez, hükümdarları olarak, ona alkış tutan binlerce kadın ve erkeğin sevinç ve yakarma çığlıkları tüm gökyüzüne yükselmiş. Vezir Dendan da, yaşlı olmasına karşın, çeviklikle yere atlamış ve birçok hükümdarın mirasçısı olan genç emiri karşılamak ve önünde sadakat yemini etmek üzere öne çıkmış. Sonra hep birlikte Bağdat'a girmişler; bu sırada hatırı sayılır bir kalabalığın çevrelediği devenin üzerinde zenci kadın sürekli öyküler anlatıyormuş.

Kânmekân'ın saraya ulaşınca yaptığı ilk iş, hükümdarlarının anısına en çok bağlı olan büyük Vezir Dendan'ı, sonra da Rüstem,

Zenci Kadın Kalabalığa Hikayeler Anlatırken
(Anton Pieck)

Türkeş ve Behrimen emirleri kucaklamak; ikinci işi de gidip sevinçten hıçkırıklara boğulmuş olan annesinin elini öpmek olmuş; üçüncü iş olarak da annesine "Anneciğim, söyle bana lütfen, benim sevgili yeğenim Talihin Kudreti ne haldedir?" demiş. Annesi de ona, "Yavrum, sana bu konuda cevap verecek durumda değilim; çünkü seni yitireliden beri, senin yokluğunun acısından başka bir şey düşünmedim!" diyerek yanıtlamış. Kânmekân da "Sana yalvarırım anneciğim, ondan ve halam Nüzhet'ten haberler getir bana!" demiş. Bunun üzerine annesi çıkıp Nüzhet'in ve kızı Talihin Kudreti'nin bulunmakta oldukları daireye gitmiş; ve onlarla birlikte Kânmekân'ın beklemekte olduğu salona gelmiş. Ve o anda büyük bir sevinç ortalığı kaplamış ve binlercesi arasında şunların da bulunduğu en güzel şiirler söylenmiş:

Ey sevgilinin dudakları üzerindeki incilenmiş gülüş, inciler üzerinde su gibi akan gülüş!

Sevgililerin yanakları! Tanımadığınız öpüşler mi kalmıştır, ipeksi duyuşlarla okşayışlar mı?

Sabahleyin dağınık saçların okşayışları, kıpırdayan bir dolu parmağın okşayışları!

Ve sen, ateşten çıkmış çelik gibi parlak kılıç, durmak bilmez kılıç, gecenin kılıcı...

Böylece, mutlulukları Tanrı'nın lütfuyla son sınırına ulaşınca, artık söylenecek bir şey kalmamış. Ve artık, Ömer-ün-Neman'ın ardıllarının yaşadığı yerlerden uzaklaşan felaket, tüm düşmanlarının başına üşüşmüş!

Gerçekten, Şah Kânmekân, bir kez, eşi olmuş bulunan Talihin Kudreti'nin kollarında uzun mutluluk ayları geçirdikten sonra, bir gün, büyük Vezir Dendan'ı, tüm emirlerini, birlik komutanlarını ve devletin ileri gelenlerini biraraya getirmiş; ve onlara "Babalarımızın kanının öcü henüz alınmadı ve artık bunun zamanı gelmiştir! İşittim ki, Afridonyos ölmüş, Kayseriyye hükümdarı Nardobyos ölmüş. Ama yaşlı Felaketler Anası henüz yaşamakta. Ve savaşçılarımızın dediklerine bakılırsa, tüm Rum ülkelerini yöneten ve bu ülkelerin işlerini düzenleyen oymuş. Kayseriyye'de de yeni kral, Rumzan adını taşıyan ve anası babası belirsiz biriymiş.

Dolayısıyla, ey siz hepiniz, benim savaşçılarım, inançsızlara karşı savaşımız yarından tezi yok başlayacaktır! Ve barış ve dua üzerine olası Peygamberimiz'in anısı üzerine yemin ederim ki, bu felaket saçan yaşlı kadının yaşamına son vermedikçe ve savaş alanlarında ölmüş bunca şehidimizin öcünü almadıkça, kentimiz Bağdat'a dönmeyeceğiz!" demiş.

Orada bulunanların hepsi, uygun görüş bildirmişler. Ve ertesi günden başlayarak ordu, Kayseriyye üzerine sefere çıkmış.

Düşman kentinin duvarları dibine geldiklerinde ve bu inançsız kentte her şeyi ateşe ve kana boğmaya hazır bir durumda bulundukları sırada; Şah'ın çadırına doğru bir kral oğlundan başkası olmadığını düşündürtecek kadar güzel bir delikanlının, ardında yüzü örtülü ve saygın tavırlı bir kadınla birlikte geldiğini görmüşler. Tam o sırada, Şah'ın çadırında Vezir Dendan ve iman ehlinin ordusuyla birlikte gelmiş bulunan ve yolculuğun yorgunluğuna alışık olan Kânmekân'ın halası Nüzhet Sultan toplanmış bulunuyormuş.

Genç adam ile kadın, huzura çıkmak istemişler, onlara hemen izin verilmiş. Ama henüz içeri girdikleri sırada Nüzhet, bir fer-

yat koparmış ve bayılmış; kadın da büyük bir feryat koparmış ve o da bayılmış. Ve yeniden kendilerine geldiklerinde, birbirlerinin kollarına atılarak öpüşmüşler. Zira bu kadın, Ebrize Ece'nin eski kölesi sadık Mercane'den başkası değilmiş.

Sonra Mercane, Şah Kânmekân'a dönmüş ve ona "Ey Şah, görüyorum ki, boynunda parlak ve yuvarlak, değerli bir mücevher taşıyorsun; Nüzhet Sultan da benzeri bir mücevheri boynuna asmış. Biliyorsunuz ki, Ebrize Ece de bunların üçüncüsüne sahipti. İşte bu üçüncü mücevher burada!" demiş. Ve sadık Mercane, kendisiyle birlikte içeri giren genç adama dönerek onun boynunda asılı bulunan üçüncü mücevheri göstermiş; sonra gözleri neşeden şimşek gibi parlayarak "Ey Şah ve sen Nüzhet Sultanım, bu genç adam, benim bahtsız sultanım Ebrize Ece'nin oğludur. Ve doğduğundan beri onu ben yetiştirdim. Ve o, kendisi, beni dinleyen ey sizler, Kayseriyye'nin şimdiki kralı, Ömer-ün-Neman'ın oğlu Rumzan'dır. Dolayısiyle, ey Nüzhet Sultan, senin de kardeşindir ve ey Şah Kânmekân, senin de amcandır!" diye haykırmış.

Mercane'nin bu sözlerini duyan Şah Kânmekân ve Nüzhet ayağa kalkmışlar ve neşeden gözyaşları dökerek genç kral Rumzan'ı kucaklamışlar; Vezir Dendan da aynı şekilde, efendisi Tanrı'nın sonsuz rahmetine kavuşası Şah Ömer-ün-Neman'ın oğlunu kucaklamış. Sonra, Şah Kânmekân, Kayseriyye Kralı Rumzan'a "Söyle bana, ey babamın kardeşi, sen ki bir Hristiyan ülkesinin hükümdarısın; ve Hristiyanlar arasında yaşıyorsun! Sen de Nasrani oldun mu?" diye sormuş. Ama Kral Rumzan elini uzatmış ve şahadet parmağını kaldırarak "Lâ İlahe ili'Allah ve Muhammeden Resul'ûllah!" diye haykırmış.

Bunun üzerine, Kânmekân'ın, Nüzhet'in, Vezir Dendan'ın sevinçleri sonsuz olmuş ve "Kendisini tanımış olanları biraraya

getirdiğinden ötürü Tanrı'ya şükürler olsun!" diye haykırmışlar. Sonra Nüzhet "Ama sen, Tanrı'yı ve yalvacını[1] tanımayan bunca inançsız arasında nasıl oldu da doğruyu bulabildin?" diye sormuş. O da "Bizim inancımızın sade ve hayran olunacak ilkelerini bana öğreten, iyi yürekli Mercane'dir! Zira kendisi vaktiyle Bağdat'ta babamın sarayında kaldıkları sırada annem Ebrize ile birlikte Müslüman olmuştu. Böylece Mercane, doğduğum sırada beni alarak yetiştiren ve her bakımdan annelik eden kişi olmaktan öte, bahtı hükümdarların hükümdarı Tanrı'nın ellerinde bulunan gerçek bir Müslüman yapan kişi oldu!" demiş.

Bu sözleri işitince, Nüzhet, Mercane'yi, oturmakta olduğu halı üzerine, yanı başına oturtmuş ve bundan sonra onu bir hemşire saymış.

Kânmekân'a gelince, amcası Rumzan'a "Ey amcam, büyük oğulun hukukuna göre, İslam İmparatorluğu'nun tacı senin hakkındır. Şu andan başlayarak ben kendimi senin sadık uyruğun saymaktayım" demiş. Ama, Kayseriyye Kralı, "Ey yeğenim, Allah ne yaparsa güzel yapar! Tanrı'nın düzenlediği bir düzeni sarsabilecek bir öneriyi kabul etmeyi düşünmeye nasıl cesaret edebilirim?" demiş. O sırada araya giren büyük Vezir Dendan, "Ey şahlarım, en doğru fikir, ikiniz de şahlığınızı elde bulundurarak her birinizin bir gün, sırayla, hükmetmenizdir!" demiş. Onlar da "Senin fikrin harika, ey babamızın saygın veziri!" diye yanıt vermişler.

Anlatısının burasında, Şehrazat, günün belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

---

1 *Yalvaç:* Kendisine kitap gönderilmiş peygamber, elçi, resul.

Ama Yüz Kırk Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

...Ve onlar da "Senin fikrin harika, ey babamızın saygın veziri!" demişler. Ve bu konuda aralarında uyuşmuşlar. Ve bu mutlu olayı kutlamak için, Kral Rumzan, ayağa kalkıp kendi kentine girmiş ve kentin kapılarını İslam ordularına açtırmış. Sonra tellallar aracılığıyla, bundan böyle İslam dininin, halkın dini olacağını, ama isteyen kimsenin yanlış da olsa, kendi dinine bağlı kalmakta özgür olabileceğini duyurmuş. Bununla birlikte halktan hiç kimse inançsız kalmayı sürdürmek istememiş; ve tek bir günde, binlerce iman ehli inanç akdi yapmış! Bu yolda, Doğu'da olduğu kadar Batı'da da tüm yaratılanlar arasında barış simgesi olmak için yalvacını göndermiş olan Yüce Tanrı'ya sonsuza dek şükürler olsun!

Bu nedenle, iki hükümdar, her biri büyük sevinçler ve büyük şenliklerle, kendi gününde hükümdarlığının gereklerini yerine getirerek bir süre Kayseriyye'de kalmış.

Ve işte bu süre içinde yaşlı Felaketler Anası'ndan öç almayı da planlamışlar. Bu maksatla Kral Rumzan, Şah Kânmekân'ın da onayıyla, işlerin yeni durumunu bilmeyen ve Kayseriyye Kralı'nın anası Abriza'dan yana büyük babası olan toprağı bol olası Hardobyos gibi Hristiyan olduğunu sanan Felaketler Anası'na çabucak bir ulakla Konstantiniyye'ye yollanmak üzere bir mektup hazırlamış. Bu mektup şöyle kaleme alınmış bulunuyormuş:

Muzaffer ve saygın, müthiş ve korkunç, düşman kafaları üzerinde felaketin topuzu, Hristiyan kenti üzerinde gözetici göz, erdem ve bilgeliğin kokusu, büyük patriğin gerçek ve üstün dışkısının tütsüsüyle tütsülenmiş ve İstanbul içre[2] İsa'nın dikili taşı, soylu bayan Şavahi Ümmül Devahi!

Ey hepimizin anası, Yer ve Göklere hükmeden. Yüce Tanrı'nın bize ordularımızla Müslümanlar üzerinde zafer nasip ettiğini; tüm İslam ordularını kahrettiğimizi ve şahlarını Kayseriyye'de tutsak tuttuğumuzu, aynı biçimde Ömer-ün-Neman ile Konstantiniyye'nin toprağı bol olası kralı Afridonyos'un kızı Kraliçe Sofia'dan olma Nüzhet Sultanı ve Vezir Dendan'ı da tutsak aldığımızı bildiririz.

Bundan dolayı, bizlere katılarak zaferimizi birlikte kutlamak ve senin gözlerinin önünde Şah Kânmekân'ın, Vezir Dendan'ın ve tüm Müslüman komutanlarının başlarını vurmak üzere sizi aramızda görmek istiyoruz.

Kayseriyye'ye kalabalık bir maiyetiniz olmaksızın gelebilirsiniz; zira, bundan böyle tüm yolları Irak'tan Sudan'a, Musul ve Şam'dan Doğu ve Batı'daki ülkelerin sınırlarına kadar güvenlik içindedir. Gelirken birlikte Konstantiniyye'den Kraliçe Sofia'yı da getirmeyi savsaklamayın; böylece ona, sarayımızda onurla konuk etmekte bulunduğumuz kızını yeniden görme sevincini tattırmış oluruz. Meryem'in oğlu İsa, tıpkı niteliği değişmeyen altın bir kutuda özenle saklanan saf bir koku gibi seni kollasın ve korusun!

---

2 *İçre:* İçinde

Sonra mektubu Rumzan adıyla imzalamış ve zarfına krallık mührünü vurarak kapatmış; ve bunu hemencecik Konstantiniye'ye gönderilen bir ulağa vermiş.

Ve yaşlı Felaketler Anası'nın kurtuluşu olmayan ölüm anını beklerken, iki hükümdarın, iyilik ve kötülükle ilgili eski hesapları neşeyle gözden geçirdikleri birkaç gün geçmiş.

Gerçekte olup bitenler şunlarmış:

Bir gün, iki hükümdar, Vezir Dendan ve veziri baba bildiğinden huzurunda yüzünü örtmeyen tatlı Nüzhet oturmuş, uğursuz yaşlı kadının gelmesiyle onu nasıl bir bahtın beklediği üzerindeki ihtimalleri görüşürlerken, içeri bir mabeyinci girip dışarıda haydutların soyduğu yaşlı bir tacirin ve de zincire vurulmuş haydutların beklediğini bildirmiş ve "Ey hükümdarlarım, bu tacir sizlerden huzura kabul edilmesi için ricada bulunuyor; elinde size verilecek iki mektubu da varmış" demiş. İki hükümdar birden "Gelsin bakalım!" demişler.

Bunun üzerine yüzü Tanrı'dan yana kutsanmışlığın izlerini taşıyan ve ağlayan yaşlı bir adam içeri girmiş; iki hükümdarın huzurunda yeri öperek "Ey zamanın hükümdarları, uyum ve adalet içinde yönetilen gerçek inananların ülkesinde, kâfirler nezdinde saygın bir kişinin Müslümanlar'ca soyulup kötü işlem görmesi mümkün müdür?" demiş. İki hükümdar da ona "Ey saygın tacir, ne oldu sana, anlat!" demişler. O da "Ey efendilerim, üzerimde, tüm İslam ülkelerinde bana her zaman saygınlık sağlayacak iki mektup var. Bunlar bana güvenle yolculuk edebilme ve mallarımdan vergi ve mürüriye[3] alınmaksızın her kente girme hakkı tanımaktadır. Bu mektuplardan biri, efendilerim, bu değerli erdemin dışında, yalnızlığımda bana teselli olmakta ve yolculuğumda bana yoldaşlık etmektedir; çünkü hayranlık uyandıran di-

3 *Müruriye:* Geçiş vergisi

zelerle kaleme alınmıştır; ve gerçekte, o denli güzeldir ki, bundan ayrılmaktansa canımı yitirsem yeğdir!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine iki hükümdar ona "Ama ey tacir, sen ya bu mektubu bize göstermeli ya da içeriğini okumalısın!" demişler. Yaşlı tacir de, titreyerek, iki mektubu da hükümdarlara uzatmış; bunlar da mektupları alıp Nüzhet'e vermişler ve ona, "Sen ki en karmaşık yazıları çözebilir ve şiirleri gerekli vurgulamaları yaparak okuyabilirsin; lütfen çabucak bu zevki bize sağla!" demişler.

Nüzhet, tomarı açıp bu iki mektuba göz atar atmaz, bir feryat koparak rengi safran gibi sararmış. Bunu görünce yüzüne gülsuları serpmişler; yeniden ayılınca, hemen ayağa fırlamış, tacire doğru koşup gözleri yaşla dolarak onun elini öpmüş. Bunu gören oradaki herkes, hükümdarların ve Müslümanlar'ın geleneklerine tümden aykırı buldukları bu durum karşısında son kertede şaşırmışlar; ve yaşlı tacir de sarsılıp sırtüstü yere düşmüş. Ama Nüzhet Sultan, onu tutarak düşmesine engel olmuş ve ona "Ey babacığım, sen beni tanımadın mı? O zamandan bu yana çok mu yaşlanmışım?" demiş.

Bu sözleri duyunca yaşlı tacir, düş gördüğünü sanmış ve "Sesini tanıdım! Ama, ey hanımım, gözlerim çok yaşlandı, artık hiçbir şeyi seçemiyorum!" diye haykırmış. Sultan da ona "Ey babacığım, sana dizeler halindeki mektubu yazıp veren benim! Ben Nüzhet-üz-Zaman'ım!" demiş. Yaşlı tacir de, bu kez, tüm olarak bayılmış. Bunun üzerine, Vezir Dendan, yaşlı tacirin yüzüne gülsuyu serperken Nüzhet, kardeşi Rumzan'a ve yeğeni Kânmekân'a dönerek onlara "Kutsal Kent'in sokaklarında beni kaçıran o kaba bedevinin esiri iken beni kurtaran iyi yürekli tacir işte budur!" demiş.

Tacir baygınlıktan ayılınca, iki hükümdar ona duydukları saygıyla ayağa kalkıp onu kucaklamışlar; o da kendince Nüzhet

Sultan'ın ve yaşlı Vezir Dendan'ın ellerini öpmüş; ve hepsi birden bu mutlu olayı karşılıklı kutlamışlar ve hepsini böylesine birleştiren Tanrı'ya şükretmişler; tacir de ellerini havaya kaldırarak "İnsan yüreğini unutmaz kılan ve minnettarlığın hayranlık verici kokusuyla dolduran Yüce Tanrı'ya övgüler ve şükürler olsun!" diye haykırmış.

Bundan sonra, iki hükümdar, yaşlı taciri, Kayseriyye ve Bağdat'taki tüm hanların ve tüm çarşıların büyük şeyhi olarak atamış ve ona saraya gece gündüz özgürce girme hakkını bağışlamışlar. Sonra da ona "Ama nasıl oldu da kervanınla gelirken saldırıya uğradın?" diye sormuşlar. O da "Çölde oldu bu! Silahlı haydutlar, kötü nitelikli Araplar, silahtan yoksun tacirleri soyanlar, ansızın bana saldırdı. Yüzden fazla idiler! Ama başlarındaki reisleri üç kişiydi: biri korkunç bir zenci, diğeri dehşet saçan bir Kürt, üçüncüsü de akıl almaz kertede kuvvetli bir bedevi! Beni bir deveye bağlayıp artlarında sürüklediler; ama Tanrı'nın yardımıyla düzenli savaşçı birlikler yollarına çıkıp bunlara saldırarak benimle birlikte tutsak ettiler" diye yanıtlamış.

Bu sözleri duyan hükümdarlar, mabeyincilerden birine "İlkin zenciyi içeri al!" demişler. Zenci de içeri girmiş. Bu kişi, yaşlı bir maymunun kıçından daha çirkin görünümlüymüş; gözleri de bir kaplanınkinden daha kötü bakıyormuş. Vezir Dendan ona, "Senin adın ne ve niçin haydutluk yapıyorsun?" diye sormuş. Ama daha zenci yanıt vermeye vakit bulmadan, Ebrize Ece'nin eski cariyesi, hanımı Nüzhet'i çağırmak üzere içeri girmiş; gözleri tesadüfen zencinin gözlerine takılmış, ve birdenbire müthiş bir feryat koparak bir dişi aslan gibi zencinin üzerine atılmış ve parmaklarını gözlerine daldırarak bir saldırıda çıkarmış ve "Benim zavallı Ebrize'mi öldüren korkunç Ağlayık bu işte!" diye haykırmış. Zencinin göz çukurlarından çıkarıp yere fırlattığı iki kanlı gözü çekirdek gibi sıçrattıktan sonra "Adaletli, Yüce Tan-

rı'ya şükürler olsun ki, kendi ellerimle hanımımın öcünü aldım!" diye eklemiş. Bunun üzerine Kral Rumzan tek bir işaret yapmış; yaklaşan cellat bir vuruşta zenciyi ikiye ayırmış; sonra hadımağaları ayaklarından sürükledikleri cesedi dışarıya götürüp köpeklere atmışlar.

Bunu izleyerek hükümdarlar "Kürt getirilsin!" demişler. Ve Kürt içeri girmiş. Bir limondan daha sarı ve bir değirmenci eşeğinden daha uyuz ve kuşkusuz bir yıl suya girmemiş bir manda kadar kıllı imiş. Vezir Dendan ona "Senin adın ne ve neden haydutluk yapıyorsun?" diye sormuş. O da "Ben, meslek olarak Kutsal Kent'te deveci idim. Bir gün hasta genç bir adamı Şam'daki hastaneye taşımam için bana verdiler..." Bu sözleri duyunca Şah Kânmekân ve Nüzhet ve de Vezir Dendan, sözünü sürdürmesine zaman bırakmadan "Bu, Şah Dav-ül-Mekân'ı hamamın önündeki çöplüğe atan hain devecidir!" diye haykırmışlar. Ve birdenbire Şah Kânmekân ayağa kalkıp "Kötülük kötülükle karşılanmalıdır, hem de iki katıyla! Yoksa yasaları hiçe sayan namussuzların, kötü kişilerin, acımasızların sayısı artar! Kötülerden öç alınırken acımanın yeri yoktur; çünkü acıma, sadece hadımağalarına, hastalara ve güçsüz kişilere gösterilmelidir!" demiş. Ve Şah Kânmekân, kendi elleriyle, kılıcının bir vuruşuyla Kürt'ü, eskiden bir deveci iken, iki deveci haline getirmiş. Ama sonra da kölelere, cesedi dinin gereklerine göre gömmelerini emretmiş.

Bunun üzerine iki hükümdar mabeyinciye, "Şimdi de bedeviyi getir!" demişler.

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Kırk Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

Bunun üzerine iki hükümdar, mabeyinciye "Şimdi de bedeviyi getir!" demişler. Bedevi de getirilmiş. Ama haydudun başı daha kapıdan belirir belirmez Nüzhet Sultan "Beni bu iyi yürekli tacire satan bedevi budur!" diye haykırmış. Bunu duyan bedevi "Ben Hamit'im! Ve seni tanımıyorum!" demiş. Bunun üzerine Nüzhet gülmeye başlamış ve "Bu, gerçekten odur! Çünkü onun benzeri çılgın yoktur! Öyleyse bana dikkatle bak, ey bedevi Hamit! Ben, Kutsal Kent'in caddelerinden kaçırdığın ve o denli kötülük ettiğin kişi değil miyim?" diye haykırmış.

Bedevi Hamit, bu sözleri işitimce "Vallahi! Tâ kendisi! Sanırım ki, artık başım boynuma veda etmeli!" diye haykırmış. Nüzhet de yanında oturan tacire dönerek ona "Şimdi onu tanıdın mı, ey iyi yürekli babacığım?" diye sormuş. Tacir de "Evet, bu o alçaktır! Ve kendi başına dünyadaki tüm çılgınlardan daha çılgındır!" demiş. Ama Nüzhet "Bu bedevinin, tüm kabalıklarına karşın, iyi bir yanı vardır: güzel dizeleri ve güzel öyküleri sever!" demiş. Bunu duyan bedevi "Ey efendim, Allah için doğrusu budur! Kendi başımdan geçen son derece garip bir öykü biliyorum. Size bunu anlatır ve burada bulunan herkesi hoşnut kılarsam, beni affeder ve kanımı bağışlar mısınız?" diye haykırmış. Tatlı Nüzhet de gülerek ona "Öyle olsun! Anlat bize öykünü, ey bedevi!" demiş.

Bunun üzerine Hamit de anlatmaya başlamış:

Bedevi Hamit'in Öyküsü

Gerçekten ben büyük bir haydut, tüm haydutların başına taç olabilecek bir haydudum! Tüm kentlerdeki ve çöllerdeki yaşamımın en şaşırtıcı olayı şu olmuştur:

Bir gece, atımın yanında, çölde, kum üzerinde yalnız başıma uzanmışken, düşmanım olan büyücülerin ağırlığı altında, ruhumun sıkıldığını hissettim. O gece, benim için, bütün gecelerimin en dehşetlisi oldu; çünkü bazen bir çakal gibi ürüyor, bazen bir arslan gibi kükrüyor, bazen de sessizce salyası akan bir deve gibi geviş getirircesine sızlanıp duruyordum! Ne geceydi o öyle! Ve ne tür titremelerle bitmesini ve sabahın belirmesini bekliyordum! Sonunda gök aydınlandı ve ruhum rahatladı; bu tutkulu düşlerin son dumanlarını da dağıtmak için çabucak kalktım, kılıcımı kuşandım, mızrağımı ele aldım ve atıma atlayarak bir ceylandan da uçarı dörtnal sürmeye başladım.

Böylesine at sürer dururken, ansızın tam karşımda, bana bakmakta olan bir devekuşu gördüm. Tam karşımda dikilmiş duruyor, öyleyken beni görmemişe benziyordu. Üzerine gidip mızrağımla onu vurmayı kararlaştırdığım anda, ayağını şiddetle yere vurup sırtını döndü ve gür kanatlarını alabildiğine açarak çölde bir ok gibi uçup gitti. Bunu görünce, durmaksızın ben de onu izledim; böylece sadece Tanrı'nın ve çıplak taşların bulunduğu korku dolu tenha bir yere ulaşıncaya kadar beni ardından sürükledi. Orada, çıngıraklı yılanların tıslamasından, hava ve kara ecinnilerinin yankılı çağrışmalarından ve av bekleyen gulyabanilerin ulumalarından başka ses duyulmuyordu! Devekuşu da gözlerimin seçemediği bir deliğe ya da seçemediğim uzaklıktaki bir yerlere kaçıp kaybolmuştu! Etimin tüm zerreleriyle titriyordum;

atım da durmuş, ter içinde nefes nefese kalmıştı!

Bunun üzerine tam bir şaşkınlık ve büyük bir dehşet içine düştüm, atın başını çevirip eski yolumu tutmak istedim. Ama yorgun atımın boynundan terler sızarken ve öğle sıcağı beni kıpırdayamaz hale getirmişken nereye gidebilirdim? Ve de kahredici bir susuzluk boğazımı kavramıştı ve atımın karnı bir demirci körüğü gibi kabarıp iniyor, onu soluk soluğa bırakıyordu. İçimden "Ey Hamit! Sen burada öleceksin! Ve etin yavru gulyabanilerin ve korku saçan hayvanların beslenmesine yarayacak! İşte ölüm karşında, ey bedevi!" diye düşünüyordum.

İman tazeleyip kendimi ölüme terk edeceğim sırada, uzakta, dağınık hurma ağaçlarını fark edip ufukta bir umut çizgisinin belirdiğini gördüm; atım da kişneyip başını salladı ve kendiliğinden ileri atıldı! Ve bir süre dörtnal giderek o kayalık yörenin korku veren ve yakan dehşetinden kurtulduğumu anladım. Ve önümde, hurma ağaçlarının önünden akıp giden bir kaynağın yakınında, şahane bir çadırın kurulmuş olduğunu gördüm; yöresinde de bacakları birbirine bağlı iki üstün nitelikli tay, ıslak ve nefis çimenlerde otluyordu.

Bunun üzerine yere atlayıp burnu ateş saçan atımın susuzluğunu gidermek, kendim de bu duru ve son derece tatlı sudan içmek için acele ettim; heybemden uzunca bir urgan çıkardım ve bu çayırın yeşilliğinden istediği gibi yararlansın diye atımı bağladım. Sonra da bir merak beni işin ne olduğunu anlamak için, çadıra doğru iteledi. Ve orada şunu gördüm:

Beyaz bir hasırın üstünde, yüzü henüz tüylenmemiş, hilal halindeki bir ay kadar güzel bir genç, keyfince uzanmıştı; sağında da nefis, kaygısız, usul boylu, narin ve bir taze söğüt dalı kadar esnek bir genç kız, güzelliğinin tüm göz kamaştırıcılığı içinde uzanmış yatıyordu.

Bunun üzerine ben o saat ve o anda, tutkunun son kertesinde âşık oldum; ama bu aşkımın genç kıza karşı mı, yoksa genç oğlana karşı mı olduğunu tam olarak kestiremedim! Çünkü, Allah için! Dolunayın mı, hilalin mi daha güzel olduğunu bilemiyordum.

Bu görünüm karşısında, sesimi yükselterek onlara "Barış üzerinize olsun!" dedim. Genç kız hemen yüzünü örttü, genç adam da bana dönerek ayağa kalktı ve "Senin üzerine de barış olsun!" diye yanıtladı. Ona "Ben, Fırat boylarının ünlü bir kabilesinden Hamit bin El-Fezari'yim! Şöhretli bir savaşçı, korkunç bir atlı,

Araplar arasında cesaret ve gözüpeklikten yana beş yüz atlıya bedel değerde sayılan bir kişiyim! Bir devekuşunu izlerken, Baht beni buralara kadar sürükledi; sizden bir yudum su istemeye geldim!" dedim. Bunun üzerine genç adam, genç kıza döndü ve ona "Ona yiyecek, içecek bir şeyler getir!" dedi. Genç kız da ayağa kalktı ve yürüdü! Attığı her adım ayak bileklerindeki altın çıngırakların uyumlu sesiyle belirginleşiyordu; ardına dökülen uzun saçları sırtını tümüyle kaplıyor ve güzel bir ağırlıkla dökülüyordu. Ne denli ağırlığı yerinde bir genç kızdı, bilemezsiniz! Bu durumda ben, genç adamın bakışlarına karşın, genç kıza diktiğim gözlerimi bir türlü üzerinden alamıyordum. Biraz sonra kız, sağ elinin ayasında taze su dolu bir kap, sol elinin ayasında da hurma, yoğurt ve geyik eti bulunan bir tepsiyle geri geldi.

Ama ben, tutku beni âdeta tükettiğinden, ne elimi uzatabiliyor ne de bütün bu şeylere dokunabiliyordum, Sadece genç kıza bakıyor ve o anda aklıma gelen şu dizeleri söylemekten öte ne yapacağımı bilmiyordum:

Cildinin kar beyazlığı, ey genç kız, ah! Ve parmakların ve el ayalarında kınanın boyasının koyuluğu ve tazeliği!

Hayran gözlerimin önünde, ellerinin beyazlığı üzerine koyu tüylü parlak bir kuşun çizildiğini hatırlatıyor bana!

Genç adam benim bu dizelerimi duyunca ve bakışlarımdaki ateşin farkına varınca öylesine güldü ki, neredeyse bayılacaktı. Sonra bana "Gerçekten, senin eşsiz bir savaşçı ve olağandışı bir binici olduğunu görüyorum!" dedi. Kendisine "Öyle derler! A-

ma söyle bana sen kimsin?" diye yanıt verdim. Ve onu korkutmak ve kendimi saydırmak için sesimi yükselttim. Genç adam da bana "Ben, Beni Talaba Kabilesi'nden, İbat bin Tamim bin Talaba'yım. Bu genç kız da benim kızkardeşimdir" dedi. Bunu duyunca "Öyleyse çabuk kızkardeşini bana eş kıl, çünkü onu tutkuyla sevdim, ben de soylu bir ırktan gelmekdeyim!" dedim. Ama o bana "Bil ki, ne ben ne de kızkardeşim asla evlenmeyeceğiz. Çünkü çöl ortasındaki bu verimli toprağı seçmiş ve burada tüm yaşamımızı sessizlik içinde, kaygılardan uzak yaşamak istiyoruz!" diyerek yanıt verdi. Ona "Bana kız kardeşin eş olarak gerekli, yoksa şu anda bu kılıcın keskin ağzıyla ölüler arasında yerini alacaksın!" dedim.

Bu sözleri duyunca, çadırının en üst ucuna kadar sıçradı ve bana "Geri çekil, ey konukseverliği hiçe sayan vicdansız! Aramızdaki dövüş, yenileni boyun eğmeye zorlayacaktır!" dedi. Ben, atımın otlamakta olduğu yana fırlayıp üzerine sıçrayarak savaşa hazırlanırken, o da kınından kılıcını çıkarıp kalkanını eline aldı. Ve genç adam böylece silahlanarak o da atına atlayıp tam savaşa girişmek üzere iken, kızkardeşi şu dizeleri okuyarak onu kucakladı:

Ey kardeşim, narin kızkardeşini korumak için, kendini savaşa atıyor ve tanımadığın bir düşmanın darbelerine terk ediyorsun!

Bense, Zaferler Sağlayıcı'dan senin utkunu dilemekten; böylece tüm kirlerden arınık, yüreğimin kanını sırf senin için saklamaktan başka ne yapabilirim?

Ama vahşi Baht seni ruhumdan uzaklaştırırsa, sanma ki, herhangi bir ülkede yaşar, barınabilirim! Dünyanın en güzel ülkesi de olsa, topraklarından ürünler taşsa bile!

Ve bir an bile, senden sonra bir an bile yaşayabileceğimi sanma; çünkü yaşamda olduğu gibi ölümde de mezar, birleşmiş bedenlerimizi içinde saklayacaktır!

Genç adam kızkardeşinin bu üzgün dizelerini işitince, gözleri yaşlarla doldu ve genç kıza eğilerek yüzünü örten örtüyü kaldırdı ve iki gözünün arasını öptü; bu bana ilk kez kızın yüzünün çizgilerini görme fırsatını verdi: tıpkı bulutlardan sıyrılan bir güneşin güzelliğindeydi! Sonra genç adam bir an için atının başını genç kızdan yana çevirerek ona şu dizeleri okudu:

Dur da, ey kızkardeşim, kolumun gücünün yaratacağı harikaları seyret!

Senin için, ey kardeşim, dövüşmezsem, silahlarım ve atım ne işe yarar?

Ve seni savunmak için savaşmazsam, yaşamın ne değeri kalır?

Ve senin güzelliğinin söz konusu olduğu yerde geri çekilirsem, bundan böyle bu, ruhsuz bir bedene alıcı kuşların üşüşmesi için bir işaret sayılmaz mı?

Şurada durmuş, ne denli korkunç bir savaşçı olduğunu söyleyen ve cesaretinin katılığıyla övünen kişiye gelince, senin gözlerinin önünde, bir vuruşta, yüreğini topuğundan çıkartacağım!

Sonra bana doğru döndü ve şu dizeleri okudu:

Sen ki, ölümümden sonra süreceğin sefayı düşünüyorsun; şimdi geleceğin kitaplarında yer alacak bir yenilgiyi tadacaksın!

Çünkü, bu dizeleri savaşçı bir edayla düzenleyen ben, sen daha nasıl olduğunu anlamadan, ruhunu bedeninden ayıracağım!

Sonra da atını benimkinin üzerine sürdü ve bir vuruşta, kılıcımı elimden uçurup uzaklara fırlattı ve kaçıp çöl yollarına düşmeme fırsat vermeden; beni boş bir çuval gibi atın eğeri üzerinden kaldırarak bir top gibi havaya fırlattı ve sol eliyle yeniden yakalayarak ehlileştirilmiş bir kuşu elinde tutar gibi tuttu. Bana gelince, bütün bunların kara bir rüya mı, yoksa bu tüysüz ve pembe yanaklı oğlanın, bir huriyle birlikte o çadırda yaşayan bir ecinni mi olduğunu artık bilemez olmuştum. Ve zaten sonradan başıma gelenler, bu ikinci düşüncemin daha doğru olduğunu kanıtlayacaktı.

Gerçekten, genç kız, kardeşinin zaferine tanıklık edince, ona doğru ilerleyip alnını öptü ve neşeyle atının boynuna asılı kalarak onu çadıra doğru götürdü. Orada genç adam, kolunun altında bir paket taşırcasına attan inerek beni yere bıraktı, beni ayakları altında ezecek yerde, ayağa dikerek ellerimden tutup çadıra soktu; sonra da kızkardeşine "Artık bu kişi, bizim korumamız altında bir konuktur; bundan dolayı kendisine saygı ve tatlılıkla davranacağız" dedi. Sonra beni sofraya oturttu; genç kız da iyice rahat edeyim diye arkama bir yastık dayadı, sonra kalkıp kardeşinin silahlarını yerlerine koymakla uğraştı; sonra da kokulu sular

getirip elini yüzünü bununla yıkattı; ve ona beyaz bir urba giydirerek kendisine "Ey kardeşim, Tanrı seni, kabilemizin muzaffer yüzüne bir ben gibi yerleştirsin!" dedi; delikanlı da ona şu dizelerle cevap verdi:

Duru kanlı, Beni-Talaba ırkından kızkardeşim benim! Beni savaş alanında, gözlerinin uğrunda dövüşürken gördün!

Kız da yanıtladı:

Alnındaki saçlarının parlaklığı, başında taç oluşturuyor, ey kardeşim!

Oğlan yeniden söz alarak şunları söyledi:

İşte sonsuz yalnızlıkların arslanları! Ey kızkardeşim, söyle onlara çekip gitsinler! Utançlarını toprağı ısırarak, kaldırdıkları toza bürümelerini istemem asla!

Kız şöyle cevap verdi:

Ey sizler, hepiniz, bu benim kardeşim İbat'tır! Tüm çölde yaşayanlar onu, yiğitliğiyle, gözüpek serüvenleriyle ve atalarından gelen soyluluğuyla tanır! Görüp irkilin! Ve sen, bedevi Hamit, sen de, sana ölümü, avı-

na saldırmaya hazır bir yılanın üzerine gelmesi gibi duyuran bir yiğit kişiye karşı dövüşmeye kalktın!

Bütün bunları görüp bu dizeleri duyan ben de, büyük bir şaşkınlığa kapıldım; ve kendime geldim ve kendi gözümde ne kadar küçüldüğümün ve de bu iki gencin güzelliği yanında ne denli çirkin olduğumun farkına vardım! Ama o sırada genç kızın bana, varlığı görmezden gelinmesi gereken bir köpekmişim gibi tek bir bakış bile fırlatmadan, kardeşine üzeri yiyecek ve meyvelerle dolu bir tepsi getirdiğini gördüm. Bununla birlikte, her şeye karşın, onu özellikle kardeşine yiyecek sunmaya koyulup sanki hiçbir şeye ihtiyacı yokmuşçasına kendisini savsaklayarak ona hizmet eder görünce, daha da harika bulmayı sürdürüyordum. Fakat, sonunda genç adam benden yana dönüp kendisiyle yemeği paylaşmamı istedi. Bunun üzerine rahat bir nefes aldım; çünkü o anda yaşamımı kurtardığıma güven duydum. Kendisi bana bir kâse yoğurt ve kokulu suda kaynatılmış bir tabak hurma uzattı. Başımı eğik tutarak yiyip içtim ve ona bundan böyle en sadık kölelerinden biri ve en gönülden bağlı kişi olacağım konusunda bin bir yemin ettim. Ama o, güldü ve yaptığı bir işaret üzerine kızkardeşi hemen ayağa kalkıp büyük bir sandık açtı ve içinden birer birer, hepsi birbirinden güzel on hayranlık uyandırıcı urba çıkardı; bunlardan dokuzunu bir bohçaya koyup beni bunları kabul etmeye zorladı; onuncusunu da sırtıma giydirmek için beni sıkıştırdı. İşte, şimdi sizler, o denli gösterişli olan bu onuncu urbayı üzerimde görüyorsunuz!

Bunun üzerine genç adam ikinci bir işaret daha yapınca, genç kız dışarı çıkıp derhal geri döndü; sonra ikisi birlikte, beni, üzerine yaşam için gerekli her türlü eşya ve bugüne kadar sakladığım değerli armağanlar yüklenmiş bir dişi deve vermek üzere

çağırdılar. Böylece, bunlara layık olmak için hiçbir şey yapmadığım, hatta aksine davrandığım halde, beni onurlandırarak armağanlara boğdular ve istediğim kadar yanlarında konuk olarak kalabileceğimi söylediler. Ama onların davranışlarını daha fazla kötüye kullanmak istemediğimden, kendilerinden izin istedim ve önlerinde yedi kez yer öperek, al atıma binerek ve deveyi yularından tutarak geldiğim çöl yoluna yeniden dönmek için acele ettim.

Ve böylece, kabilemin en zengin adamı olarak kurduğum yollar kesen bir haydut çetesinin başına geçtim. Ve sonunda olan oldu! İşte size söylemeyi vaadettiğim ve hiç de ağırlığı azımsanamayacak suçlarımın, hiç kuşku duymadan, bağışlanmasını sağlayacağını umduğum öykü budur! demiş.

Bedevi Hamit öyküsünü bitirince, Nüzhet, iki hükümdara ve vezire "Delilere saygı göstermek gerek, ama onları zarar vermeyecek hale de getirmeli! Bu bedevinin kafası onanlmaz derecede sakat; güzel dizelere duyarlığı ve şaşılası belleği dolayısıyla yaptığı kötülükleri bağışlayalım!" demiş. Bu sözleri duyan bedevinin yüreği öylesine rahatlamış ki, halının üzerine yığılıp kalmış. Hadımağaları onu kaldırıp götürmüşler.

Bedevi henüz gözden kaybolmuşken, bir ulak gelip hükümdarların önünde yere kapanmış ve "Felaketler Anası, kentin kapılarına yaklaşmış bulunuyor; ancak bir fersahlık yolu kaldı!" demiş.

Çoktandır bekledikleri bu haberi alınca, iki hükümdar ile vezir sevinçten kaplarına sığamaz olmuşlar ve ulağa haberin ayrıntılarını sormuşlar; o da kendilerine "Felaketler Anası kralımızın mektubunu açınca ve altında imzasını görünce, son derece sevindi; hemen o saat ve o anda, yol hazırlıklarına koyuldu ve kendisiyle birlikte yola çıkmak üzere Safiye Sultan'ı ve Konstantiniyye Rumları'nın en seçkinlerinden yüz savaşçı çağırdı.

Sonra gelişini haber vermek üzere benden öncülük etmemi istedi" demiş.

Bunun üzerine Vezir Dendan ayağa kalkmış ve hükümdara "İnançsız yaşlı kadının düzenleyebileceği tuzakları ve nankörlükleri bozmak yerinde olacaktır. Batılı Hristiyanlar'ın giysilerine bürünerek kılık değiştirdikten sonra onu karşılamaya gidelim; yanımıza da yine Kayseriyye'nin eski geleneklerine göre giyinmiş bin seçkin savaşçı alalım!" demiş. İki hükümdar işitip itaat ettiklerini söyleyerek onu yanıtlamışlar ve büyük vezirin kendilerine önerdiği yolda davranmışlar. Nüzhet onları bu tuhaf kılık içinde görünce "Gerçekten, sizleri daha önce tanımış olmasaydım, Frenk olduğunuza inanırdım!" demiş. Bunun üzerine saraydan çıkarıp bin savaşçının başına geçerek Felaketler Anası'nı karşılamaya gitmişler.

Ve bir süre sonra kadın belirmiş. Bunun üzerine Rumzan, Vezir Dendan ile Kânmekân'a "Yaşlı hainin önüne ilk kez benim çıkmama izin ver; çünkü beni zaten tanır ve benden sakınmaz!" demiş. Ve atını ileri sürmüş. Ve birkaç dakika sonra Felaketler Anası'nın yanına ulaşmış.

Bunun üzerine Rumzan, hemen atından yere atlamış; yaşlı kadın da onu tanıyarak, atından aynı şekilde inip boynuna atılmış. Bunun üzerine Kral Rumzan onu kollarına almış, gözlerini gözlerine dikmiş; onu sarıp öylesine kuvvetle ve uzun süre sıkmış ki, kadın, tüm atları ürküten ve yoldaki taşları kaldırıp atlıların başlarına yağdıran müthiş bir yellenme koparmış!

Aynı anda, bin savaşçı, atlarını dörtnal sürerek daireyi sıklaştırmışlar ve yüz Hristiyan'a silahlarını yere atmalarını haykırmışlar; ve göz açıp kapayıncaya kadar kısa bir sürede, hepsini tutsak etmişler; Vezir Dendan da Safiye Sultan'a doğru ilerleyerek önünde saygı duruşunda bulunmuş; ve birkaç saniyede durumu

kendisine açıklamış; bu sırada Felaketler Anası sımsıkı bağlanmış; sonunda mahvolduğunu anlamış ve uzun uzun giysilerine işemiş.

Sonra hepsi birden Kayseriyye'ye geri dönmüş; oradan da hemen Bağdat doğrultusunda yola çıkılmış; ve olaysız ve süratle oraya ulaşmışlar.

Bunun üzerine hükümdarlar tüm kenti ışıklandırıp süslemişler ve tellallar bağırtarak bütün halkı saray önünde toplanmaya çağırmışlar. Ve tüm meydanlar ve tüm sokaklar kadın erkek ve çoluk çocukla dolunca uyuz bir eşek, sırtında tersine bindirilmiş olarak bağlanmış Felaketler Anası olduğu halde, saray kapısından çıkmış. Başında üstüne dışkı yığılmış bir kızıl taç varmış. Önünde yürüyen bir tellal, Doğu ile Batı üzerindeki uğursuzlukların ilk nedeni olarak belirttiği alçak yaşlı kadının yaptığı başlıca kötülükleri yüksek sesle anlatıyormuş.

Tüm kadın, erkek ve çocuklar yüzüne tükürdükten sonra, onu ayaklarından Bağdat'ın büyük kapısına asmışlar! Ve kıçından çıkan iğrenç ruhunu İblis'e teslim eden felaket dolu pislik, efsanevi yellenmeleriyle ünlü, kurnaz, politikacı, sapık, inançsız Şavahi Ümmül Devahi böylece can vermiş. Onun ihanetlerine karşılık Baht da ona ihanet etmiş ve onun ölümü, iman ehlinin Konstantiniyye'yi almasına ve gelecekte İslam'ın Doğu'daki kesin zaferine ve genişlik ve uzunluğu içinde Tanrı'nın topraklarında İslam'ın banş içinde yaşamasına yol açan olayların muştucusu olmuş!

Yüz Hristiyan savaşçı da kendi ülkelerine geri dönmek istemediklerinden, Müslümanlar'ın sade inançlarına kendi arzularıyla özgürce bağlanmışlar.

Ve hükümdarlar ile Vezir Dendan en usta kâtiplere, gelecek kuşaklara sağlam birer ibret oluştursun diye, tüm ayrıntılarıyla olayları yıllıklara geçirmeleri için emirler vermişler.

"Ve ey bahtıgüzel şah" diyerek Şehriyar'a seslenip sözünü sürdürmüş Şehrazat; "Ömer-ün-Neman'ın ve iki harika oğlu Şarkân ile Dav-ül-Mekân'ın; Ebrize Ece'nin, Sultan Talihin Kudreti'nin ve Sultan Nüzhet'in, Büyük Vezir Dendan'ın ve Rumzan ile Kânmekân'ın öyküleri böyleymiş!" demiş.

Bunun üzerine, ilk kez, Şah Şehriyar, masalları söyleyen Şehrazat'a sevecenlikle bakarak ona "Ey Şehrazat, Allah için! Seni dinleyen şu küçük kızkardeşin, sözlerinin kulağa ne kadar hoş geldiğini ve tazelikleri içinde ne denli zevkli olduklarını söylediğinde ne kadar da haklıymış! Gerçekte, sen bana, bunca genç kızı öldürmekten dolayı pişmanlık duyurmaya başladın; ve sanırım sonunda, öbürleri gibi seni de öldürmek yolunda ettiğim yemini bana tümüyle unutturacaksın!" demiş.

Küçük Dünyazat da, sokulduğu halının üzerinden kalkarak "Ablacığım, bu öykün ne kadar hayranlık uyandırıcı idi. Nüzhet'i ve onun söylediği sözleri ve genç kızların söylediklerini ne kadar çok sevdim! Hele Felaketler Anası'nın ölümüne ne çok sevindim! Bunların hepsi harikaydı!" demiş.

Bunun üzerine Şehrazat, kızkardeşine bakıp gülümsemiş. Sonra da ona "Fakat, ya hayvanların ve kuşların sözlerini işitince ne diyeceksin bakalım?" demiş. Dünyazat da "Abla, sana rica ediyorum, hayvanlar ve kuşlar üzerine de bana biraz söz et! Her halde çok zevkli olacak, özellikle senin ağzından anlatılınca!" diye haykırmış. Ama Şehrazat "Tüm dostça yüreğimle! Ama efendimiz şahın buna izin vermesinden sonra ve de uykusuz kalmaya dayanabilirse!" demiş. Şah Şehriyar da, çok şaşırarak

ona "Ama hayvanlar ve kuşlar nasıl konuşabilirler? Sonra hangi dilde konuşurlar?" demiş. Şehrazat da "Sırf Arapça ve nesir ya da kafiyeli ve ölçülü olarak!" demiş. Bunu duyan Şah Şehriyar "Gerçekte, ey Şehrazat, senin bahtın üzerine bilmediğim bu şeyleri bana anlatmadan önce hiçbir kararda bulunmak istemiyorum. Çünkü ben bugüne kadar insan konuşmasından başkasına tanıklık etmedim; ve insanların çoğunun anlamadıkları varlıkların ne düşündüğünü öğrenmek de canımı sıkmaz!" demiş.

Bunun üzerine, gecenin akıp gitmekte olduğunu gören Şehrazat, Şah'a, ertesi güne kadar beklemesini rica etmiş. Şehriyar da, duymakta olduğu sabırsızlığa karşın buna uymayı yeğ tutmuş. Güzel Şehrazat'ı kollarına almış ve sabaha kadar sarmaşmışlar.

Ama Yüz Kırk Altıncı Gece Olunca

Şehrazat demiş ki:

Hayvanların ve Kuşların Hoş Öyküleri
Kaz, Tavus ve Dişi Tavus Öyküsü

İşittim ki, ey bahtıgüzel şahım, eski zamanlarda ve çağın ve anın gerilerindeki yıllarda, eşi ile birlikte, deniz kıyılarında bulunmaktan ve oralara kadar uzanan içi akarsularla dolu ve kuş sesleriyle şenlenen ormanlarda dolaşmaktan hoşlanan bir tavuskuşu varmış. Gündüzün, iki kuş sessizce yiyecek arar; gece gelince de, genç dişinin güzelliğine hayranlık duymada aşırı hevesler besleyebilecek herhangi bir komşudan sakınmış olmak için sık yapraklı bir ağaçta tünerlermiş.

Ve yaşamlarını Tanrı'ya şükrederek barış ve hoşnutluk içinde böylece sürdürmekteymişler.

Günün birinde, erkek tavus, hava ve çevre değiştirmek için, dişisine, kıyıdan görülmekte olan karşı yakadaki bir adanın yöresinde gezinti yapmalarını önermiş. Dişi tavus da işitip itaat ettiğini bildirince, ikisi birlikte uçarak adaya gitmişler. Bu ada, güzel meyve ağaçlarıyla ve pek çok akarsuyla donanmış bulunuyormuş. Tavus ile eşi, bu serinlik içinde gezmekten son kertede büyülenmişler ve bir zaman tüm meyvelerden tadarak ve tatlı ve yeğni sudan içerek oyalanmışlar.

Tam artık kendi yerlerine dönmeye karar verdikleri bir sırada, kendilerine doğru, kanat çırparak, korku içinde bir kazın yaklaşmakta olduğunu görmüşler. Bütün tüyleri ürpererek, kaz, onlara yaklaşmış, onlara sığınmak ve korunmak istemiş; tavus ile eşi de, onu tüm içtenlikleriyle kabullenmekten geri durmamışlar; dişi tavus da olanca kibarlığıyla onunla konuşmaya başlayarak kaza "Bizim yöremize hoş geldin! Aramızda dostluk ve yakınlık bulacaksın!" demiş. Bunun üzerine kaz, sakinleşmeye başlamış;

ve erkek tavus, bu kazın şaşırtıcı bir öyküsü olabileceğini düşünerek, ona babacan bir tavırla "Hayrola, ne oldu da bu kadar korktun?" diye sormuş. Kaz da "Başıma gelen olaydan ve ademoğlunun esinlediği müthiş korkudan ötürü şimdi bile hasta gibiyim! Ah! Allah korusun bizi! Allah sakınsın bizi ademoğlundan!" diye yanıt vermiş. Tavus da, çok üzülerek ona "Sakin ol, iyi yürekli kaz, sakin ol!" demiş. Dişi tavus da "Nasıl olur da ademoğlu denizin ortasında kurulu bir adaya ulaşabilir?" diye sorunca, kaz onlara "Korkularımı unutturmak ve yüreğime su serpmek için sizi yoluma çıkarana şükürler olsun!" demiş. Dişi tavus da "Ey kızkardeşim, Beni Adem'in sana esinlediği korkunun nedenini ve kuşkusuz başına gelmiş olan olayı bize anlat!" demiş. Kaz da şu öyküyü anlatmış:

Ey göz kamaştırıcı tavus ve sen onun konuksever tatlı eşi, bilin ki, ben çocukluğumdan beri bu adada oturur ve hiçbir hoşnutsuzluk ve kaygı duymadan, ruhumu tedirgin edebilecek ya da yaşamımı gölgeleyebilecek hiçbir olay olmadan yaşar dururum. Ancak, önceki gece, başım kanatlarım arasında uyurken, rüyada bir Beni Âdem'in benimle konuşmak üzere yanıma yaklaştığını gördüm; konuşma girişimine yanıt vermek üzere idim ki, bana bir sesin "Dikkat et, ey kaz, dikkat et! Kendini ademoğlundan ve onun dilinden ve davranışının hainliğinden sakın! Ve bu konuda şu şiirin anlattıklarını da unutma:

> *O sana dilin ucundaki bir tadı tattırır; ama bu, sinsi tilki gibi, seni ansızın bastırmak içindir.*

Çünkü ey zavallı kaz, iyi bil ki, Beni Adem, hilede öyle bir dereceye ulaşmıştır ki, isterse, suların koynunda yaşayanları çekmeyi ve denizden en vahşi canavarları bile çıkarmayı bilir; gökyü

Kaz, Dişi ve Erkek Tavuskuşuna Öyküsünü Anlatırken
(Anton Pieck)

zünde sakince uçan kartalları, sadece kurutulmuş çamurdan yaptığı bir topakla vurarak bir kitle halinde yükseklerden tepe taklak düşürebilir; ve de öylesine haindir ki, tüm zabınlığına[1] karşın fili yenebilir ve gereç yapmak üzere savunma araçlarını sökerek ehlileştirir. "Ah kaz, kaç! kaç!" dediğini duydum.

Bu etkiyle uykumdan sıçrayarak uyandım ve ardıma bakmaksızın, korkuya kapılarak, boynumu uzatıp kanatlarımı gererek kaçtım. Ve orada, burada, gücümü yitirdiğimi hissedinceye kadar avare dolaşıp durdum; bu sırada bir dağ eteğine ulaşarak bir kaya ardında yüreğim korku ve yorgunluktan çarparak bir an durdum. Göğsüm, Beni Âdem'in korkusuyla fena halde sıkışmıştı! Ve bundan ötürü, ne bir şey yiyebiliyor ne de bir şey içebiliyordum; ve açlık ve susuzluk içimi kıyıyordu! Ne yapacağımı bilemiyor ve yerimden kıpırdayamıyordum. Tam o sırada, karşımda bir mağaranın girişinde, bende güven ve sevecenlik uyandıran, iyi ve tatlı bakışlı, al yeleli genç bir arslanın karşıma çıktığını gördüm. Genç arslan da beni fark etti; mahcupluğum ve görünüşümün onda uyandırdığı izlenimle büyük bir neşeye kapıldığının işaretlerini gösterdi. Ve de bana seslenip "Ey kibar çocuk, yaklaş da benimle biraz konuş!" dedi. Beni çağırmasından duygulandım, alçak gönüllülükle ona doğru ilerledim; o da bana "Senin adın ne? Ve hangi cinstensin?" diye sordu; ona "Bana kaz derler! Ve kuş cinsindenim!" diye yanıt verdim. Bana "Seni titrerken ve korkmuş görüyorum, nedenini de bilmiyorum!" dedi. O zaman kendisine, rüyamda görüp işittiklerimi anlattım. Bana "Ben de benzeri bir rüya gördüm ve rüyamı arslan babama anlattım; bana ademoğlundan korunmamı ve onun hile ve hainliklerinden son derece sakınmamı öğütledi! Ama bu güne kadar şu Beni Adem denen varlıkla hiç karşılaşmadım!" dedi.

---

1 *Zabın:* Yoksul, yetersiz, güçsüz.

Genç arslanın bu sözlerini işitince, korkum daha da arttı ve "Artık yapılacak şeyde kararsızlık göstermenin yeri yok! Bu felaketten kurtulmamızın zamanıdır; ve ey hayvanların sultanının oğlu, Beni Adem'i öldürmenin onurunu tatmak senin şanına düşer! Bunu yaparak tüm gökyüzünde, yeryüzünde ve suda yaşayan yaratıkların gözlerinde ünün yükselecektir!" diye haykırdım. Bu tutumla onu yüreklendirmeye ve ortak düşmanımızı araştırmaya, karar verinceye kadar genç arslanı övmeyi sürdürdüm.

Bunun üzerine genç arslan mağaradan çıktı ve beni kendisini izlemeye çağırdı; ve kuyruğuyla sırtını döverek gururla yürürken onu ardından izledim. Ve böylece, ben onun ardında olduğum halde adımlarını izlemekte güçlük çeksem de, birlikte yürüdük. Sonunda önümüzde yükselen bir toz dağılınca, atlayıp zıplayarak, bazen de yere atılıp nalları havada yuvarlanan semersiz, yularsız, çırçıplak bir eşek gördük. Bunu görünce, dostum genç arslan çok şaşırdı; çünkü ana babası onun o güne kadar mağaradan çıkmasına hiç izin vermemişlerdi; ve söz konusu eşeğe uzaktan seslenerek, ona "Hey sen! Buraya gel!" diye haykırdı. Öteki de hemen onun istediğini yerine getirdi; dostum ona "Akılsız hayvan, neden böyle davranıyorsun? Ve de sen hayvanlar içinde hangi cinstensin?" diye haykırarak sordu. O da "Ben, eşek cinsinden senin kölen eşeğim!" diye yanıt verdi. Arslan ona "Peki buralara niçin geldin?" diye sordu. O da "Ey sultanımızın oğlu, Beni Adem'den kaçmak için!" diye yanıt verdi. Bunu duyan genç arslan gülmeye başladı ve ona "Nasıl, bunca boyun ve iriliğinle Beni Adem'i korkutamıyor musun?" dedi. Eşek, bilgiç bir tavırla başını sallayarak "Ey sultanımızın oğlu! Görüyorum ki, sen bu kötü varlığı tanımıyorsun! Ben eğer ondan korkuyorsam, ölümümü istemesinden değil! Bundan da kötüsünü ister o! Korkum bana göstereceği davranıştan ötürüdür. Gerçekte, ben

genç ve sağlam oldukça onu sırtımda taşırım; ve bu maksatla sırtıma semer diye bir şey vururlar; karnıma kolan[2] diye bir şey sararlar, kuyruğumun ardına şimdi adını unuttuğum, ama en narin yerlerimi acımasızca inciten bir halka koyarlar; ağzıma da, dilimi damağımı kan içinde bırakan gem dedikleri bir demir parçası geçirirler. Ve de bundan sonra sırtıma binerler ve takatimin üstünde bir hızla beni sürerler; boynumu dürterler, kıçıma çuvaldız batırırlar. Yorgunluktan hızımı keser gibi olsam, korkunç lanetler ve eşek halimde bile tüylerimi ürperten kaba küfürler savururlar; çünkü herkesin önünde beni: 'Pezevenk! Orospu çocuğu! Oğlancının oğlu! Kızkardeşinin kıçı! Kancık budalası! Ve daha neler neler!' diye adlandırırlar. Ve şayet, kötü bir rastlantıyla, göğsümün darlığını gidermek için yellenmeye kalkarsam, artık hiddetleri sınır tanımaz hale gelir; sana saygımdan ötürü, ey sultanımızın oğlu, benzer durumlarda bana tüm yaptıklarını ve tüm söylediklerini burada tekrarlamayayım! Ancak ferahlamak üzere en sevdiğim davranışta bulunmak için, onun çok uzaklarda, benimse tek başıma bulunduğumdan emin olduğum zamanı kollamak zorundayım! Ama hepsi bu kadar değil! Yaşlandığımda, beni, sırtıma tahta bir semer yerleştirerek koca su küpleri yükleyen sucuya satar; bu duruma da çok geçmeden açlıktan ölünceye kadar katlanırım. O zaman da cesedimi çöplüklerdeki sokak köpeklerine atarlar! İşte, ey sultanımın oğlu, Beni Adem'in bana uygun gördüğü uğursuz yaşam budur. Ah! Yaratıklar arasında benimkine benzer bahtı olan başkası var mıdır? Sen söyle, ey iyi yürekli ve nazik kaz!" demiş.

Bunun üzerine, ben, ey efendilerim, dehşetten ve acımadan titrediğimi hissettim. Heyecan ve titremenin son sınırında "Ey efendimiz arslan, gerçekten, bu eşeğin özrü geçerlidir! Çünkü, anlat-

2 *Kolan:* At, eşek vb. hayvanların semerini veya eyerini bağlamak için göğsünden aşırılarak sıkılan yassı kemer.

tıklarını dinlemek bile beni öldürecekti!" diye haykırdım. Genç arslan da eşeğin bırakıp gitmek üzere olduğunu anlayınca ona "Neden acele ediyorsun, arkadaş! Hele biraz daha kal! Çünkü benim çok ilgimi çektin! Senin Beni Adem'e gitmek için bana kılavuzluk etmenden memnun olacağım!" diye haykırmış. Ama eşek "Özür dilerim, efendim! Ama ben onunla kendi aramda bir günlük ara bulunmasını yeğlerim; çünkü zaten kendime onun hainliklerinden ve düzenlerinden korunmak için güvenli bir yer aramak üzere idim. Ve sonra, izninle, şimdi, onun duymayacağından emin bulunduğum bir yerde keyfimce rahatlamak ve havadan yararlanmak istiyorum!" diye yanıt verdi. Ve bu sözleri söyledikten sonra, eşek uzun uzadıya anırdı ve bunu izleyerek birbirini izleyen üç yüz kadar şahane yellenme kopardı. Sonra epeyce bir süre çimenler üzerinde yuvarlandı ve uzaktan bir toz görerek ayağa kalkıp ilkin bir kulağını, sonra ikincisini dikti ve gözlerini çevirip baktıktan sonra bize çabucak sırtını dönerek çekip gitti ve gözden kayboldu.

Toz dağılınca, alnı bir gümüş dirhem büyüklüğünde ak tüyle damgalı ve ayaklarının nal kesiminin hemen üstü yine beyaz tüylerin oluşturduğu halkalarla süslü ve çok hoş bir sesle kişneyen güzel, dengeli ve mağrur, yağız bir at göründü; ve bize doğru geldi. Dostum genç arslanı görünce, onun onuruna saygıyla durdu ve yavaşça çekilmek istedi. Ama arslan, onun zarafetiyle son kertede büyülenmiş ve görünümüyle başı dönmüş olduğundan, kendisine "Sen kimsin, ey güzel hayvan? Ve bu sonsuz tenhalıkta neden böyle koşuyorsun? Ve de bu tedirgin halin nedir?" diye sordu. O da "Ey hayvanların sultanı, ben atlar içinden bir atım! Yaklaşan Beni Adem'den sakınmak için kaçıyorum!" diye yanıtladı.

Bu sözleri duyan arslan, son kertede şaşırmış ve ata "Böyle konuşma, ey at! Senin Allah vergisi gücünle, geniş sağrın ve de

boy bosunla Beni Âdem'den korkmuş olman gerçekten çok ayıp! İstersen bir tek çiftenle onu yere serersin! Bana baksana! Ben senin kadar da iri kıyım değilim; öyleyken bu titreyen kibar kaza, Beni Adem'e saldırıp onu öldürerek ya da yiyip bitirerek korkularından kurtarmayı vaadettim. Böylece bu zavallı kazı evine yollayıp ailesine kavuşmasını sağlayarak zevk duyacağım!" dedi.

At, dostunun bu sözlerini işitince, mahzun bir gülümsemeyle bakıp ona "Bu tür fikirleri kafandan çıkar, ey sultanımın oğlu ve de benim cinsim, kudretim, boyum ve hızım üzerine hayaller kurma! Zira bütün bunlar Beni Âdem'in kurnazlıkları yanında birer hiçtir. Ve bil ki, bir kez eline düşersem, keyfince beni evcilleştirmenin yollarını bulacaktır. Bu maksatla, ayaklarıma kıl-

dan ve kenevirden bukağılar[3] koyar; ve başımı duvardaki boyumdan yüksek bir halkaya bağlar; öyle ki artık ne kıpırdayabilir, ne oturabilir, ne de yatabilirim. Hepsi bu kadar da değil! Üzerime binmek isteyince, sırtıma eyer denilen bir şey koyar ve karnıma beni öldürürcesine sıkıştıran iki kolan sarar; ağzıma bir çelik parçası sıkıştırarak istediği yöne doğrultmak için dizginler aracılığıyla onu çekiştirir; ve bir kez sırtıma binince, üzengi[4] denen şeyle yanımı yöremi delerek kanımı akıtır! Ama bununla da yetinmez! Yaşlanıp da boynum yeterince bükülgen ve dayanıklı olamayınca ve kaslarımı kendi isteğince hız sağlamak üzere kullanamayınca, çökünceye kadar, gece gündüz değirmen taşı çevirmek üzere beni değirmenciye satar. O da beni at kasabına satar! İşte Beni Âdem'in elinde benim bahtım budur!" dedi.

Bunun üzerine genç arslan işittiklerinden çok etkilenmiş ve ata "Benim hepinizin Beni Adem diye adlandırdığınız bu felaket saçan yaratıktan kesinlikle kurtulmam gerektiğini anlıyorum. Öyleyse, söyle bana ey at, bu Beni Âdem nerededir ve nasıl tanınır?" diye sormuş; at da "Onu ben öğleye doğru terk ettim. Şimdi benim peşimdedir, şu yandan koşar gelir!" demiş.

Gerçekten, daha bu sözler onun ağzından henüz çıkmışken, yükselen bir toz ona öylesine korku verdi ki, özür dilemeye bile vakit bulamadan at, müthiş bir dörtnalla bizi terk etti. Tozun belirdiği yanda da, bize doğru iri adımlar atarak korkmuş, boynunu uzatarak çılgınca böğüren bir devenin belirdiğini gördük.

Ölçüyü aşarcasına iri olan bu hayvanın görünümüyle arslan onun Beni Adem olabileceğine hükmetti ve bana danışmadan, ona doğru gidip tam üzerine sıçrayarak boğacağı sırada tüm se-

3 *Bukağı:* Kaçmaması için hayvanların ayağına takılan zincir, demir köstek.

4 *Üzengi:* Eyerin iki yanında asılı bulunan ve hayvana binildiğinde ayakların basılmasına yarayan, altı düz demir halka.

simle ona "Ey sultanımın oğlu, dur! Bu Beni Adem değil! Zavallı bir devedir, hayvanların da en zararsızıdır! Ve de kuşkusuz Beni Âdem'in yaklaşmasını sezerek kaçmaktadır!" Bunun üzerine genç arslan tam zamanında durdu ve çok afallayarak deveye "Gerçekten, sen de mi, ey iri kıyım hayvan, bu yaratıktan korkuyorsun? Eğer onu altında ezemiyorsan bu iri ayaklarınla ne iş görüyorsun?" diye sormuş. Deve de ağır ağır başını sallamış ve gözleriyle kâbus görüyormuşçasına kederle "Ey sultanın oğlu, burun deliklerime bak! Hâlâ ademoğlunun beni evcilleştirmek ve yönetmek için burnuma geçirdiği kıldan halka yüzünden delik deşik! Bu halkanın bağlı bulunduğu ipi Beni Âdem küçük bir çocuğun eline verir; o da küçük bir eşeğe binerek beni ve bir sürü deveyi birbirine bağlı olarak keyfince güder! Sırtıma bak! Yüzyıllardan beri yüklemekten bıkmadıkları yüklerle kambur! Bacaklarıma bak! Çöllerde uzun yolculuklar sırasında kumlarda ve taşlarda zorlanmaktan ötürü nasırlaşmış ve eğri büğrü! Ama hepsi bu kadar değil! Bil ki, yaşlanınca, bunca uykusuz geceler ve bunca durup dinlenme bilmeden geçen günler sonunda, yaşlılığıma ve sabrıma saygı gösterilecek yerde, hâlâ da, kocamış derimden ve kemiklerimden yararlanmak için beni kasaplara satar; onlar da etimi fakirlere, derimi debbağlara, tüylerimi örücülere, bükücülere satar! İşte Beni Âdem'in bana düzenli olarak uyguladığı işlem budur!" diye yanıt verdi.

Devenin bu sözlerim duyunca, genç arslan, sınırsız bir nefret duydu; ve kükreyerek çenelerini oynattı ve pençeleriyle toprağı dövdü; sonra da deveye "Çabuk bana Beni Adem'i nerede bıraktığını söyle!" dedi. Deve de "Beni aramaya çıkmıştır; çok geçmeden görünür. Ve de lütfen, ey sultanın oğlu, beni bırak, buradan göçerek doğduğum yerden başka ülkelere kaçayım! Zira ne çölün sessizliği ne de en bilinmeyen topraklar onun araştırmalarından beni gizleyebilir!" dedi. Bunun üzerine arslan ona "Ey

deve, inan bana! Biraz daha bekle, Beni Âdem'e nasıl saldıracak ve onu yere yıkıp kemiklerini ezecek ve kanını içerek etinden gıdalanacağım, göreceksin!" dedi. Ama deve, bütün gövdesini örten tüyleri bütünüyle titrerken "İzin ver, ey sultanın oğlu! Ben yine de buradan gitmeyi yeğlerim! Çünkü şair demiştir ki:

İçinde barındığın çadır altında veya ait bulunduğun ülkede bile, hoşa gitmeyen bir yüz görürsen; yapılacak tek bir şey vardır: Çadırını ona ver, ülkeni de; ve düzen bozup yola çık!

Ve çok doğru olan bu dizeleri okuduktan sonra, iyi yürekli deve, arslanın önünde saygı duruşunda bulundu ve ayağa kalktı; onun hemen uzaklara doğru sallanarak uzaklaştığını gördük. Deve henüz gözden kaybolmuştu ki, birdenbire nereden çıktığını bilemediğim ufak tefek, cılız görünümlü, kurnaz tavırlı, derisi buruşuk bir yaşlı kişi belirdi; sırtında, marangozluk gereçleri koyduğu bir sepet, başında da altı büyük tahta parçası taşıyordu.

Onu görünce, ey efendilerim, yol arkadaşımı uyaracak bir feryat bile koparacak güç bulamadım ve elden ayaktan kesilerek yere yuvarlandım. Genç arslana gelince, bu garip görünüşlü adamın görünümünden çok zevklenerek, onu daha yakından incelemek üzere yanına yaklaştı; marangoz onun önünde yerlere kadar eğilerek alçak gönüllü bir sesle "Ey kudretli ve şanslı sultan, ey yaratıklar arasında en yüce sırada bulunan sen! Sana hayırlı akşamlar diler ve Tanrı'dan evrendeki yerini daha da yüceltmesini, kudretini, erdemlerini arttırmasını dilerim! Ben, düşmanım yüzünden beni felaketlerden korunmak için senden yardım istemeye gelmiş baskı altında bulunan biriyim!" dedi. Ve ağlamaya başladı.

Bunu gören genç arslan, onun gözyaşlarından ve felakete uğramış halinden çok etkilenerek sesini tatlılaştırdı ve "Seni kim baskı altında tutuyor? Ve sen, ey tanıdığım tüm hayvanlar içinde en konuşkanı ve hepsinin en çirkini olsan da en temizi de olan, kimsin sen?" diye sordu. Öteki "Ey hayvanların efendisi, benim cinsimi sorarsan, ben marangoz taifesindenim! Beni baskı altında tutansa, Beni Adem'dir! Ah! Sultan Arslan, Tanrı seni, Beni Adem'in hainliklerinden korusun! Her gün, şafaktan başlayarak kendi rahatı için beni çalıştırır ve karşılığını hiç ödemez; ben de açlıktan imanım gevrediğinden; onun adına çalışmayı reddettim; ve oturduğu kentlerden kaçarak uzaklaştım!"

Bu sözleri duyan genç arslan hatırı sayılır bir hiddete kapıldı; kükredi, sıçradı, soluk soluğa, köpük köpüğe kaldı; ve gözlerinden kıvılcımlar saçarak "Ama, bu uğursuz Beni Adem nerede? Söyleyin ki, dişlerimle parçalayayım ve tüm kurbanlarının öcünü alayım!" diye haykırdı. Adam "Neredeyse belirdiğini göreceksin! Çünkü evinin doğramasını yapacak kimseyi bulamayınca kızgın bir halde benim peşime düştü" dedi. Arslan da "Ama sen, doğramacı hayvan, böyle ufak adımlarla ve pençelerinden güven duymaksızın, ne yana kaçıp kurtulacaksın?" diye sordu. Adam da "Doğruca, ulaklarından bir hayvan göndererek kendisine sağlam bir kulübe yapmam ve böylece içine girip bu yörelerden çıkıp geleceği haberleri duyulmuş olan ademoğlundan kurtulması için beni çağıran baban arslanın veziri pars hazretlerini bulmaya gidiyorum. Bundan dolayıdır ki, beni bu keresteleri ve gereçleri taşırken görüyorsun!" dedi.

Genç arslan bu sözleri işitince, parsı çok kıskandı ve marangoza "Vallahi! Babamın vezirinin, bizimkilerden önce siparişlerini vermek istemesi, çok büyük küstahlık! Şu anda burada kalacak, ilkin benim ihtiyacım olan kulübeyi yapacaksın! Vezir hazretlerine gelince, bekleyebilir!" dedi. Ama marangoz gidecekmiş gibi

davranarak genç arslana "Ey sultanın oğlu, parsın buyurduğu işi bitirir bitirmez geri geleceğime dair sana söz veririm; çünkü onun hiddetinden korkarım! O zaman sana bir kulübe değil, bir saray yaparım!" dedi. Ama arslan hiçbir şey işitmek istemedi; hatta hiddete kapılarak onu sadece korkutmak için şaka tarzında marangozun üzerine atıldı; ve pençesini göğsüne dayadı. Sırf bir okşayıştan başka bir şey olmayan bu davranışla küçük adam dengesini yitirdi ve keresteleri ve gereçleriyle yere yıkıldı. Arslan da onu korku içinde ve zavallı adamın yüzünü bozuma uğramış görerek kahkahalar kopardı. Marangoz bundan dolayı içinden duyduğu büyük can sıkıntısına karşın, bunu belli etmedi, hatta dalkavukça bir gülümseyişle durumu idare ederek ağır ağır işe koyuldu. Aslında, onun dilediği ve uğrunda buraya geldiği maksadı da buydu!

Arslanın her yönden istekle ölçülerini aldı ve birkaç dakikada sadece dar bir çıkış yeri olan sağlam bir kafes yaptı; ve dışarıdan içeriye doğru büyük çiviler çakarak; orada burada da pek büyük olmayan delikler bıraktı; ve bu işi bitince, arslanı, saygıyla, malına sahip olması için çağırdı. Arslan ilkin kararsız davrandı ve adama "Aslında, bu bana dar göründü ve içine nasıl girebileceğimi hiç kestiremedim!" dedi. Adam da "Başını eğ ve sürünerek gir; bir kez içine girsen, orada rahat edeceksin!" dedi. Bunun üzerine arslan eğildi ve bükülgen bedeni kayarak ve dışarıda sadece kuyruğunu bırakarak içeri girdi. Ama marangoz bu kuyruğu çabucak sarıp sarmalayarak geri kalan kısımla birlikte içeri sokuverdi; ve göz açıp kapayasıya kadar geçen bir zamanda kapıyı kapatıp sıkı sıkıya çiviledi.

Arslan ilkin kıpırdayıp gerilmeye çalıştı, ama çivilerin keskin uçları derisine girdi ve her yanda şişlendi; o da duyduğu acıdan haykırmaya başladı ve "Hey marangoz, inşa ettiğin bu dar ev ve her yanıma batıp acıtan bu sivri uçlar da ne oluyor?" diye hay-

kırdı.

Bu sözleri duyan adam bir zafer çığlığı atıp arslana "Bunlar Beni Âdem çivileridir! Ey çöl köpeği, artık öğrenmelisin ki, ben Beni Âdem, tüm çirkinliğim, korkaklık ve zayıflığıma karşın cesaretin, kuvvetin ve güzelliğin üzerine zafer kazanabilirim!" dedi. Ve bu korkunç sözleri söyleyerek bir meşale yaktı ve kafesin yöresine çalı çırpı yığarak hepsini ateşe verdi. Ve ben, korku ve dehşetten elim ayağım tutulmuş, zavallı dostumun canlı canlı yanarak en feci şekilde can verdiğini gördüm. Ve Beni Âdem, toprağa serilip yattığımdan beni fark etmeden zafer çığlıkları atarak oradan uzaklaştı.

Bunun üzerine ben de, uzun süre sonra, içim korku dolu ayağa kalkıp ters doğrultuda oradan uzaklaşabildim. Ve böylece bahtım beni buraya getirerek sizinle karşılaştırdı, ey merhametli efendilerim, demiş.

Anlatısının burasında Şehrazat günün belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Yüz Kırk Yedinci Gece Olunca

Söze başlamış:

Tavusla eşi, kazın bu öyküsünü duyunca, duyarlığın son kertesinde duygulanmışlar ve dişi tavus kaza "Kardeşim, biz burada güven içindeyiz; sen de istediğin kadar ve Tanrı'nın sağlıktan sonra en değerli nimeti olan yürek ferahlığına kavuşuncaya kadar bizimle kal ve iyi de olsa, kötü de olsa kısmetimizi paylaş!" demiş. Ama kaz ona "Çok korkuyorum ben, çok korkuyorum!" demiş. Dişi tavus "Gerekmez! Ama aslında, alnına yazılı olan

bahttan ne bahasına olursa olsun kaçmak isteyerek talihi zorluyorsun! Tüm borçlar ödenmelidir! Süremiz saptanmışsa, hiçbir şey bunu yok edemez! Ama seni rahatlatacak ve teselli edecek bir şey varsa, o da Adaletli Dağıtıcı'nın sağladığı mutluluk tükenmedikçe hiçbir ömrün tükenmeyeceğine olan inançtır!" demiş.

Onlar böyle birbirleriyle, konuşurlarken, yörelerindeki dallar çatırdamış ve duyulan bir ayak sesi, titreyip duran kazı öylesine endişelendirmiş ki, kanatlarını çılgınca germiş ve "Kendinizi sakının! Kendinizi sakının! Yoksa bahtınız kapanacaktır kuşkusuz!" diye haykırarak denize atılmış.

Ama bu, gereksiz bir korkuymuş; çünkü dallar aralanınca, gözü nemli güzel bir karacanın başı görünmüş. Dişi tavus da kâza "Kardeşim, böyle korkma! Çabuk geri don! Yeni bir konuğumuz var! Senin kuş cinsinden olduğun gibi, hayvan ırkından olan kibar bir karaca! Asla kanlı et yemez o; yerin otlarını ve bitkilerini yer! Gel! Artık kendini böyle durumlara sokma! Zira keder ve kaygılardan çok hiçbir şey bedeni bitirip yok etmez!" diye haykırmış.

Bunun üzerine kaz, kalçalarını oynata oynata geri gelmiş; karaca da, alışılagelen selamlaşmalardan sonra, onlara "Bu yerlere ilk kez geliyorum; buradan daha verimli toprak ve daha taze ve daha imrenilesi otlar görülmemiştir! Sizinle arkadaşlık etmeme ve Tanrı'nın nimetlerinden sizinle birlikte yararlanmama izin verin!" demiş. Üçü birden ona "Başlarımız gözlerimiz üstüne, ey görgülü karaca! Burada rahatlık, aile ilgisi ve kolaylık bulacaksın!" demişler. Sonra hep birden uzun bir süre yiyip içmeye ve güzelim havayı solumaya koyulmuşlar.

Ama sabah ve akşam ibadetlerini yerine getirmeyi de savsaklamamışlar; yalnız kaz, artık barışa kavuşmakla Adalet Dağıtıcı'ya

karşı görevlerini unutmuş.

Dolayısıyla Tanrı'ya karşı bu nankörlüğünü yaşamıyla ödemiş.

Gerçekten, bir sabah, kazaya uğramış bir gemi kıyıya vurmuş; ve içindeki tayfalar adaya çıkmışlar ve tavus, eşi, kaz ve karacadan oluşan topluluğun farkına varınca, çabucak yaklaşmışlar. Bunu gören iki tavus uçup bir ağacın tepesine konmuş, karaca kaçıp birkaç sıçrayışta gözden kaybolmuş; sadece kaz şaşırmış kalmış ve oraya buraya kaçmaya çalışmış; fakat bunu hemencecik fark edip adadaki ilk yemekleri olsun diye kazı yakalamışlar.

Tavus ile eşine gelince, kendi doğdukları ormana yeniden kavuşmak üzere adayı terk etmeden önce, gizlice yaklaşıp kazın başına gelenleri öğrenmek istemiş ve onu boğazlanırken görmüşler. Bundan sonra dostları karacıyı yörede arayıp bulmuş ve selamlaşıp yakalarını sıyırdıkları tehlikeden ötürü birbirlerini kutladıktan sonra karacaya zavallı kazın başına gelen son felaketi anlatmışlar. Ve üçü birden onun anısına gözyaşı dökmüş ve dişi tavus "O ne kadar tatlı, alçakgönüllü ve kibardı!" demiş. Karaca da "Çok doğru! Ama son zamanlarda Tanrı'ya karşı görevlerini savsaklıyor, onun verdiği nimetler için şükretmeyi unutuyordu!" demiş. Üçü birden yeri öperek Tanrı'ya saygı göstermişler ve şöyle haykırmışlar:

Adil, Nasip Dağıtan, Kudretli Hükümdarların Efendisi, Herşeyibilir, Yücelerin Yücesi Tanrı!

Tüm varlıklarımızın yaratıcısı, tüm varlıklarımızın her biri üzerinde gözetici olana, herkese değim[5] ve yeteneğine göre nasibini verene şükürler olsun!

Gökleri açan, üzerimize yükselten ve aydınlatan Yaradan'a şükürler olsun! Toprağı yeryüzüne yayan, toprağın her yanını denizlerle kuşatan ve tüm güzelliklerle Donatan'a övgüler olsun!

Bu öyküyü anlattıktan sonra Şehrazat bir an sözünü kesmiş; Şah Şehriyar "Bu dua ne kadar hayranlık verici ve bu hayvanlar ne kadar nasipli! Ama, ey Şehrazat, hayvanlar üzerinde bildiklerin bu kadar mı?" diye haykırmış. Şehrazat da "Anlatma izni verilirse, şimdi anlatacağımın yanında bu bir şey değil, ey şahım!" demiş. Şehriyar da "Öyleyse neden anlatmıyorsun?" demiş. Şehrazat "Hayvan öykülerini sürdürmeden önce, ey şahım, bir öncekinin sonunu bağlayacak olan ve edilen duanın Tanrı'nın ne denli hoşuna gitmiş olduğunu açıklayan bir öykü anlatmak istiyorum!" demiş. Şah Şehriyar da "İyi olur!" demiş.

Bunun üzerine Şehrazat şu öyküyü anlatmış:

5 *Değim:* Bir kimsenin, kendisine iş verilmeye hak kazandıran durumu.

Çoban ile Genç Kız

Anlatırlar ki, bir zamanlar, Müslüman ülkelerde, dağlar arasında bir dağda, büyük bir bilgelik sahibi ve ateşli bir imanı olan bir çoban varmış; ve bu çoban kendi halinde ve köşesinde bahtından memnun ve sürüsünün yün ve süt ürünüyle yetinerek yaşam sürüyormuş. Kendi varlığındaki sıcaklık ve kutsanmışlık dolayısıyla tüm vahşi hayvanlar onun sürüsüne asla saldırmıyor ve kendisine o denli saygı gösteriyorlarmış ki, onu daha uzaktan görünce, haykırışları ve ulumalarıyla onu selamlıyorlarmış. Ve bu çoban, acunun[1] kentlerinde olup bitenlerden kaygı duymadan, büyük bir mutluluk ve huzur içinde böylece uzun yıllar yaşamını sürdürmüş.

1 *Acun:* Dünya

Yüce Tanrı, bir gün, onun bilgeliğinin derecesini ve erdemlerinin değerini ölçmek istemiş; ve onu sınamak için güzel bir kadını göndermekten daha kuvvetli bir yol bulamamış. Bunun üzerine meleklerinden birini kadın kılığına sokarak görevlendirmiş ve ermiş çobanı yoldan çıkarmak için bu yaratığa her çareye başvurmasını emretmiş.

Böylece, çoban, günün birinde, bir süre hasta yattıktan sonra mağarasında uzanmış dinlenirken ve içinden Yaradan'ına şükürler ederken, birdenbire pekâlâ bir oğlan çocuğu yerine de konabilecek siyah gözlü ince bir genç kızın gülerek yanına geldiğini görmüş. Birdenbire mağara kızdan yayılan kokuyla dolmuş ve çoban, yaşlı etlerinin titrediğinin farkına varmış. Ama kaşlarını çatmış ve köşesinde surat asmış ve çağrılmadan gelen konuğa "Ey tanımadığım kadın, buraya ne yapmaya geldin? Ben seni çağırmadım ve sana da hiç ihtiyacım yok!" demiş. Bunun üzerine genç kız yaklaşıp yaşlı çobanın yanına oturmuş ve ona "Yüzüme bak! Ben kadın falan değilim, henüz kızım! Ve sırf kendi zevkim ve senin erdem sahibi olduğunu işittiğim için kendimi sana vermeye geldim!" demiş. Ama yaşlı çoban ona, "Ey cehennem baştançıkarıcısı, uzaklaş buradan! Ve bırak beni ölümsüz Rabbim'in ibadeti içinde yok olayım!" diye haykırmış. Ama genç kız, vücudunu tüm kıvraklığıyla oynatmış ve geri geri çekilmeye çalışan ihtiyara bakmış ve "Söyle! Niçin beni istemiyorsun? Sana boyun eğen bir ruh ve arzudan erime haline gelmiş bir beden sunuyorum! Bak bakalım gerdanım senin koyunlarının sütünden ak, çıplaklığım kaynak suyundan daha taze değil mi! Dokun saçlarıma, ey çoban! Parmaklarına anasının karnındaki kuzunun tüyünden daha yumuşak gelecektir! Çiçek açan gençliğimle ancak belirmiş olan kalçalarım ılık ve kaygandır. Ve küçük göğüslerim, çabucak gezindireceğin parmaklarınla bir yoklasan titrerler! Gel!... Titreşen dudaklarım ağzında erisin!

Gel! Gel!... Isırınca ölmekte olan ihtiyarlara can verebilecek dişlerim var ve derimin tüm gözeneklerinden damla damla düşmeye hazır ballar dökülüyor! Gel!" diyerek iç çekmiş.

Ama yaşlı çoban, sakallarının tüm tüyleri titremekte iken "Çekil, ey şeytan! Yoksa seni şu boğumlu sopayla kovalayacağım!" diye haykırmış. Bunu gören göklerden inmiş genç kız, çılgın bir davranışla kollarını onun boynuna dolamış ve kulağına "Ben ancak tatlılaşmaya başlamış mayhoş bir meyveyim; onu ye ki, iyileşesin! Sen yasemin kokusunu bilir misin? Benim bakireliğimi koklarsan, sana yasemin kokusu kaba gelir!" diye fısıldamış.

Ama yaşlı adam "İbadetin kokusu, hiç dağılmayan tek kokudur! Defol buradan, ey baştançıkarıcı!" diye haykırmış. Ve boynundaki iki kolu sıyırıp kızı itmiş! Bunun üzerine genç kız ayağa kalkmış, hafifçe ve baştan aşağı soyunup çırçıplak ve dimdik, saçlarının dalgalarında yıkanan bembeyaz vücuduyla karşısında durmuş. Ve mağaranın tenhalığında, sessizliğin çağrısı, tüm çılgınlık haykırışlarından daha müthiş imiş. Ve yaşlı adam inildemekten kendini alamamış ve bu canlı zambağı artık görmemek için başını giysisiyle örtmüş ve "Defol! Gözleri ihanet dolu kadın! Dünya yaratıldığından beri sen bizim felaketlerimizin nedeni oldun! İlk çağların insanlarını mahvettin ve yeryüzünün çocukları arasına nifak soktun! Sana kendini kaptıranlar, ancak seni yaşamlarından atanların tadabileceği sonsuz sevinçlerden tümüyle vazgeçerler!" diye haykırmış. Ve yaşlı adam başını daha da fazla giysisinin kıvrımlarına saklamış.

Ama genç kız yeniden söze koyularak "Eskilerden kimin sözünü ediyorsun? Onların en erdemlileri bana tapınırdı ve en ağırbaşlıları bana şarkı söylerdi! Ve benim güzelliğim onları doğru yoldan saptırmazdı, ama yollarım aydınlatır ve yaşamlarına zevk katardı! Ey çoban, gerçek bilgelik, her şeyi benim bağrımda u-

nutmaktır. Erdeme geri dön! Sana açılmaya ve gerçek bilgeliğin nimetleriyle doyurmaya bütün varlığımla hazırım!" demiş.

Bunun üzerine yaşlı adam, bütün bedeniyle duvara doğru dönmüş ve "Geri çekil, ey kötülükle dolu kişi! Senden kusarcasına nefret ediyorum! Kim bilir ne harika kimselere ihanet ettin ve ne kadar kötüleri bağrında korudun! Güzelliğin yalancı! Çünkü ibadet etmesini bilenlere, senin gösterdiğinden üstün gizli bir güzellik görünür! Çekil geriye!" diye haykırmış.

Bu sözleri duyan genç kız "Ey ermiş çoban! Koyunlarının sütünü iç, yününden giysilerle donan! Ve barış içindeki yüreğinle kendi köşende Tanrı'na dua et!" diye haykırmış. Ve görüntü kaybolmuş.

O zaman, dağın her yanından, çobana doğru vahşi hayvanlar koşuşmaya başlamış ve önünde yer öperek ona saygı göstermişler!

Anlatısının burasında Şehrazat, durmuş ve Şah Şehriyar, ansızın hüzünlenerek ona "Ey Şehrazat, gerçekte, çoban örneği beni düşünceye saldı! Bir mağaraya çekilmemin ve saltanatımla ilgili tüm kaygılardan sonsuza dek kurtulmamın ve tüm çabamın kuzu yetiştirmek olmasının benim için daha iyi olup olmayacağını düşünüyorum. Ama daha önce Hayvanların ve Kuşların Öyküsü'nün devamını işitmek istiyorum!" demiş.

Yüz Kırk Sekizinci Gece Olunca

Şehrazat demiş ki:

Kaplumbağa ile Balıkçılın Öyküsü

Ey bahtıgüzel şahım, eski kitaplarımdan birinde anlatılmaktadır ki; bir balıkçıl, bir gün, bir nehir kenannda bulunuyor ve boynunu uzatmış dikkatle suyun akışını izliyormuş. Çünkü ona yaşamını sağlayan ve çocuklarını beslemeye olanak veren mesleği, bunu gerektiriyormuş. Ve bunu, üzerine düşen görevi çok dürüstçe yerine getirerek durup dinlenmeden yapıyormuş.

Böylece sudaki en küçük kıpırtıyı ve en hafif dalgalanmayı gözden kaçırmayarak tünemekte olduğu kayadan bakınıp dururken, karşısında, insan ırkından irice birinin ölü gövdesinin durduğunu görmüş. Bunun üzerine cesedi incelemiş ve her yanında pek çok yaralar, kılıç ve mızrak darbelerinin izleri bulunduğunu fark etmiş.

Kendi kendine "Bu, herhalde bu yoldan kötülüklerinin cezasını çekmiş bir haydut olsa gerek!" diye düşünmüş. Sonra kanatlarını kaldırmış ve "Hayırlı kullarının yaşamı için, kötülerin öldükten sonra da yararlı olmalarını sağlayan Tanrı'ya şükürler olsun!" diyerek nimetler sunucu Tanrı'ya şükretmiş. Ve ölünün üstüne konarak, birlikte yemek üzere çocuklarına götürmek için didikleyerek parçalar koparmaya başlamış. Ama birdenbire üzerindeki gökyüzünün akbaba ve atmaca gibi iri alıcı kuşların bulutuyla karardığını görmüş. Bunlar büyük daireler çizip fır dönerek gittikçe daha fazla yaklaşmaya başlamışlar.

Bunu görünce, balıkçıl, bu hava kurtları tarafından kendisinin de yenilip yutulacağı korkusuna kapılmış ve kanatlarını açarak uçup gitmiş. Birkaç saat geçtikten sonra da, nehrin ortasındaki bir adacıkta bulunan bir ağacın tepesine konmuş; ve nehrin ağzında olan bu yerde, suların akıntısıyla cesedin oraya kadar sürüklen-

mesini beklemiş. Ve kendi kendine dertlenerek yaşamın belirsizliğini ve talihin oynaklığını düşünmeye başlamış; ve "Çocuklarımın ve eşimin bulunduğu ülkemden ve doğumuma tanıklık eden kıyıdan uzaklaşmak zorunda kaldım! Ah, bu dünya ne boş! Hele kötü günü düşünerek bir yere bir şeyler koyacak yerde, kadere güvenerek yarınından kaygı duymayanlar için daha da boş! Daha aklı başında biri olsaydım, bu günler için yiyecek toplamış olurdum; ve hava kurtlarının avıma sahip çıkmaları bana pek tedirginlik vermezdi! Ama bilgeler bize sabretmeyi öğütler. Sabredelim, bakalım!" demiş.

O, böylece düşünüp dururken, tünediği ağacın altına doğru ağır ağır yüzüp sudan çıkan bir kaplumbağanın yaklaşmakta olduğunu görmüş. Bu kaplumbağa başını kaldırınca, onu ağaç üzerinde görmüş; hemen selam verip kendisine "Nasıl oldu da ey balıkçıl, seni her zaman gördüğüm kıyıdan ayrılıp da buralara geldin?" demiş. O da "Oturduğun çadırın altına ve sana ait olan toprağa hoş olmayan bir kişi gelip orada oturmak isterse, sana yapacak tek şey kalır: çadırını ve toprağını ona bırakıp oradan tez elden ayrılmak!" demiş.

"Ve ben, ey iyi yürekli kaplumbağa, kıyımın hava kurtlan tarafından işgal edilmiş bulunduğunu gördüm ve onların nahoş yüzlerinden tedirgin olmamak için, her şeyi bırakıp Tanrı bahtıma acıyasıya kadar oradan ayrılmayı yeğledim!" diye devam etmiş.

Kaplumbağa bu sözleri işitince, balıkçıla "Sorun buysa, işte ben, tüm bağlılığımla sana hizmet etmeye, gönüllü sürgünlüğün ve yoksulluğunda sana yoldaşlık etmeye hazır, karşındayım; çünkü, garibin yurdundan, sevdiklerinden uzakta ne kadar kederli olduğunu ve bilmediği kişilerin yanında sıcak bir yakınlık ve ilgi bulmasının ne denli tatlı geldiğini bilirim. Bundan dolayı, senin için ilgili ve candan bir dost olacağım!" demiş.

Sharon

Bunun üzerine balıkçıl ona "Ey sıcak yürekli kaplumbağa, ey dışı sert, içi yumuşak olan! Önerinin içtenliği karşısında heyecandan ağlayacağımı duyumsuyorum. Sana çok teşekkür ederim! Ve de ilgiden yoksun olmasınlar diye gariplere konukseverlik göstermek ve bahtsız insanlara gösterilen dostluk üzerine söylediklerin ne kadar doğru! Zira, gerçekte, yaşamın, dostlar olmadan, dostlarla dertleşmek olmadan ve dostlarla gülüşüp şarkılar söylemeden ne anlamı olurdu? Bilge, o kişidir ki, yaradılışına uygun dostlar bulmasını bilir ve mesleğinin gereği düşüp kalkmak zorunda olduğu, benim kendi cinsimden olup beni kıskanan ve tuttuğum avlara ve bulduklarıma imrenen balıkçıllar gibi varlıklara bağlı kalmaz! Hele şimdi, avlarından başka şeyden söz etmeyen ve küçük yararlarını dile getiren, ama ruhlarını Tanrı'ya yöneltmeyi hiç düşünmeyen bu aşağılık, budala arkadaşlar, benim uzaklaşmamdan kim bilir nasıl sevinmişlerdir! Onlar gagalarını hep yere dikerek yaşar dururlar. Kanatları varsa da bunları asla kullanmazlar! Ve içlerinden çoğu da, isteseler de artık uçamazlar. Ancak suya dalabilir ve çoğunlukla suyun dibinde kalırlar!" demiş.

Bu sözleri duyunca, onu sessizce dinlemekte olan kaplumbağa "Ey balıkçıl, aşağı in de seni öpeyim!" diye haykırmış. Balıkçıl da ağaçtan inmiş, kaplumbağa da onu iki gözünün arasından öpmüş ve ona "Gerçekte, ey kardeşim, incelikten tümüyle yoksun olan ve görgü kurallarından zevk almayan kendi cinsinden kuşlarla ortak yaşam için yaratılmamışsın. Sen benimle kal! Sular ortasında yitip gitmiş bu toprak köşesinde, bu ağacın altında, dalgaların sesini duyarak yaşamak bize hoş gelecek!" demiş. Ama balıkçıl ona "Ey kaplumbağa kardeşim, sana teşekkür ederim. Ama, çocuklarım, karım ne olacak?" demiş. Kaplumbağa da ona, "Allah büyük ve kayırıcıdır! Onları buraya taşımakta bize yardımcı olacaktır! Ve de burada tüm kaygılardan uzak sakin

günler geçiririz!" diye yanıt vermiş. Bu sözleri duyan balıkçıl "Ey kaplumbağa, bizi birbirimize kavuşturan Yüce Tanrı'ya birlikte şükredelim!" demiş. Ve ikisi birden şöyle haykırmışlar:

> *Efendimiz olan Tanrı'ya övgüler olsun! Birini zengin, ötekini fakir kılan! Düşündükleri bilgece ve hesaplı olan!*
>
> *Efendimiz Tanrı'ya övgüler olsun! Fakiri gülmeden yana zengin; zengini sevinçten yana fakir kılan!*

Anlatısının burasında, Şehrazat, gün doğduğunu görmüş ve yavaşça susmuş. Bunu gören şah ona "Ey Şehrazat, sözlerin beni daha az acımasız düşüncelere doğru yönelmekte kararlı olmama yardım etti. Bir de senin, örneğin, kurtlar ya da başka yırtıcı hayvanlar üzerine öyküler bilip bilmediğini merak ediyorum!" demiş. Şehrazat da "Bunlar benim tam da çok iyi bildiğim öykülerdir!" demiş. Bunun üzerine Şah Şehriyar ona "Öyleyse hemen onları bana anlat!" demiş. Şehrazat da, ertesi gece için anlatmaya söz vermiş.

Ve Yüz Kırk Dokuzuncu Gece Olunca

Şehrazat demiş ki:

Kurt ile Tilkinin Öyküsü

Bil ki, ey bahtıgüzel şahım, tilki, sonunda, efendisi kurdun sürekli öfkelerinden ve her bakımdan yırtıcılığından ve tilki olarak kendine özgü haklarına saldırmasından dolayı bıkmış; bir gün bir ağaç gövdesine oturarak düşünmeye koyulmuş. Sonra birdenbire aklına gelen bir fikirle çözüm bulduğunu sanarak sevinç içinde sıçramış. Ve hemen kurdu aramaya koyulmuş ve sonunda onu, tüyleri diken diken olmuş, yüzü çarpılmış ve kötü bir ruh halinde iken bulmuş. Daha uzaktan onun farkına varınca, yeri öpmüş ve gözleri yere eğik, alçak gönüllülükle yanına ulaşmış ve kendisine seslenmesini beklemiş. Kurt da ona "Senin neyin var, köpoğlu?" diye haykırmış. Tilki ona "Efendim, cesaretimi bağışla, ama bana bir fırsat tanırsan, sana açmak istediğim bir fikrim ve de senden bir ricam var!" demiş. Kurt da ona "Sözünü kısa tut, sonra çabucak sırtını çevir, git! Yoksa kemiklerini kırarım!" demiş. Bunun üzerine tilki "Farkına vardım ki, efendim, bir süreden beri Beni Âdem, durup dinlenmeden bize bir savaş açmış bulunuyor; ormanın her yanında artık sadece tuzaklar, pusular ve her türden kapandan başka şey görülmüyor! Bu tutum biraz daha sürerse artık ormanda yaşanmaz olacak. Bundan dolayı, tüm kurtlarla tilkiler arasında bir anlaşma yaparak kitle halinde Beni Âdem'in saldırılarına karşı koysak ve onun bizim çevremize yaklaşmasını yasaklasak diyorum!" demiş.

Bu sözleri işitince kurt tilkiye "Benimle anlaşma yapmak, dostluğumu kazanmak için, ey sefil, hilebaz ve cılız tilki, planlar kurmaya mı cesaret ediyorsun? Küstahlığından ötürü al bakalım şunu!" diyerek, onu yarı ölü toprağa serecek bir pençe vurmuş.

Bunun üzerine tilki, sendeleyerek kendini toparlamış, ama kızgınlığını göstermekten sakınmış, aksine, en güleç, en pişmanlık belirten yüzünü takınarak kurda "Efendim, köleni görgü noksanlığından ve densiz davranışından dolayı bağışla! Hatalarının büyüklüğünün farkında! Hatta onların farkında olmasa da, bir fili bile öldürebilecek şiddetteki müthiş ve yerinde vuruşun, ona kolayca öğretirdi!" demiş. Kurt da, tilkinin davranışıyla biraz yatışmış; "Öyle olsun! Ama bu sana, seni ilgilendirmeyen sorunla-

ra asla burnunu sokmamayı öğretecektir!" demiş. Tilki de "Ne kadar doğru söyledin! Gerçekten, bilgeler, 'Senden istenmedikçe konuşma ve fikrini söyleme! Sana sorulmadıkça cevap verme! Ve tüm dikkatini seni ilgilendirebilecek sorunlara yönelt! Ve de özellikle anlamayacak kimselere nasihat vermekten ve yapmak istediğin iyiliği kötülükle karşılayanlardan sakın!' derler" demiş.

Tilkinin kurda söylediği sözler bunlarmış; ama kendi kendine de şöyle düşünüyormuş: "Elbet benim de sıram gelecek ve bu kurt bana olan borcunu son mangırına kadar ödeyecek; çünkü, kasılma, küstahlık, kışkırtıcılık ve kaba saldırı, er geç cezasını bulur! Bizim de güçlü olacağımız zamana kadar boyun eğmeliyiz!" Sonra tilki, kurda "Ey efendim, adalet ve insafın kudretlilerin erdemi olduğunu ve tavırlardaki iyilik ve tatlılığın kudretlilerin verileri ve süsleri olduğunu bilirsiniz! Tanrı bile pişmanlık gösteren kulunu bağışlar. Ben de, suçumun ne kadar büyük olduğunu biliyorum; ama pişmanlığım da o kadar büyük! Zira acı veren o vuruşun, iyilik olsun diye indirildiğinden, tenimi incittiyse de, aslında, ruhum için bir ilaç olmuş ve beni sevince boğmuştur. Bize bilgelerin öğrettiği gibi 'Eğiticinin elinden gelen cezanın ilk tadı, baştan biraz acıdır; ama sonradan duyurduğu tat, duru baldan daha lezzetlidir!' " demiş.

Bunun üzerine kurt, tilkiye "Özrünü kabul ediyor ve beni pençe vurmaya zorlayan yanlış davranışınla neden olduğun can sıkıntısından dolayı seni bağışlıyorum! Ama yine de diz çöküp başını toza bulaman gerek!" Tilki boyun eğip tereddüt etmeden kurdun önünde diz çökmüş ve saygı göstermiş. "Tanrı seni her zaman muzaffer kılsın ve egemenliğini pekiştirsin!" demiş. Bunun üzerine kurt ona "Çok iyi! Şimdi önümde yürü ve kılavuzluk et! Ve gördüğün herhangi bir avı hemen dönüp bana bildir!" demiş. Tilki de işitip itaat ettiği cevabını vermiş ve öne atılmış.

Böylece, üzüm ekili bir toprağa ulaşmışlar; tilki buradan geçerken, bir tuzak olduğunu anladığı kuşkulu bir yerden geçmiş; ve bundan sakınmak için tuzağın yöresinden dolaşmış ve kendi kendine "Ayağının altındaki deliklere dikkat etmeksizin yürüyen birisi tutulup yakalanır! Zaten bir süredir Beni Âdem'in bana kurduğu tuzaklarla ilgili tecrübem bana dikkatli olmayı öğretti. Böylece, örneğin, bir bağda, bir tür tilki şekli gördüğümde, ona yaklaşacağıma olanca hızımla kaçarım; çünkü bunun oraya İbn-i Âdem'in hainliğinin diktiği bir tuzak olduğu kuşkusuna kapılırım! Bu bağlık yerin ortasında, pek de hayra alamet sayılmayacak bir yer gördüğüme göre '*Dikkat!*' diyerek bunun ne olduğunu inceleme tedbirliliğini gösteririm. Zaten tedbirli olmak cesaretin yarısıdır!" demiş. Ve böylece akıl yorarak, tilki, zaman zaman duyumsayarak, her adımı burnuyla koklayarak, yavaş yavaş oraya yaklaşmış; sürünerek gelip kulak kabartmış; sonra duyumsayıp yeniden ilerlemiş; sonra kazasız belasız, bu denli kuşkulu olan o yerin kenarına ulaşmış. Bakmış ki, bu yer, üzeri yeğni dallarla örtülmüş ve bunların da üzeri toz toprakla kapatılmış derin bir çukurmuş. Bunu görünce "Beni tedbirlilikle ve gerçeği gören gözlerin hayran olunası erdemiyle donatan Tanrı'ya övgüler olsun!" diye haykırmış. Sonra da, kurdu biraz sonra başı eğik görmek düşüncesiyle, sanki bağın tüm üzümlerinin şarabıyla sarhoş olmuşçasına dans etmeye koyulmuş ve şu şarkıyı söylemiş:

Kurt, acımasız kurt! Çukurun kazılmıştır, toprak seni yutmaya hazır!

Kurt, kötü, kız çocuklarının peşinde dolaşan, oğlanları yiyip yutan kurt! Bundan böyle kıçımın, çukurdayken ağzına yağdıracağı pislikleri yiyeceksin!

Ve hemen geri dönerek, kurdu bulmuş ve ona "Sana iyi bir haber getirdim! Bahtın yüce ve mutluluk üzerine durmadan yağmur gibi yağıyor! Evinde sevincin ve neşen sürekli olsun!" demiş. Kurt ona "Sen bana ne bildirmek istiyorsun? Bunu bana tüm ayrıntılarıyla anlat!" demiş. Tilki de "Bağ bugün güzel, her şey neşe içinde; çünkü bağın sahibi ölmüş. Tarlasının ortasında onu örten dalların altında boylu boyunca yatıyor!" demiş. Kurt da ona "Kötü aracı, öyleyse, beni oraya götürmek için ne bekliyorsun? Yürü bakalım!" diye haykırmış. Tilki de onu bağın ortasına çekmek için ivedilik göstermiş ve söz konusu yeri kurda göstererek, ona "İşte burası!" demiş. Bunun üzerine kurt büyük bir uluma koparak dalların üzerine atılmış ve dallar onun ağırlığıyla çökmüş. O da deliğin dibini boylamış. Tilki düşmanının düşmesini görünce, öylesine bir sevince kapılmış ki, çukura koşmadan önce, zaferinden coşarak sıçramaya başlamış ve sevincin doruğuna ulaşarak şu dizeleri okumuş:

Ruhum coşkuyla dol! Tüm arzularıma kavuştum, sonunda Baht bana güldü.

Bütün onurlar bana! Ormanda öncülük ve egemenliğin tüm zaferi de!

Güzel bağlar ve verimli avlar hep bana: kazların en yağlısı, ördeklerin esnek butları, tavukların yumuşak gerileri ve horozlann kızıl başları!

Ve çukurun kenarında, yüreği çarparak birkaç kez sıçramış. Çukura düştüğü için inleyip ağlayan ve mutlak yitişini anlayarak umutsuzluğa kapılan kurdu görmenin zevkine kapılmış. Tilki de belirgin şekilde ağlayıp inlemeye koyulmuş; kurt başını kaldıra-

rak onun da ağladığını görünce, ona "Ey tilki arkadaş, benimle birlikte böyle ağlamakla ne kadar iyi kişi olduğunu gösterdin! Şimdi sana karşı zaman zaman kötü davrandığımı anlıyorum; ama lütfen, şimdilik gözyaşlarını bir yana bırak! Git, karımla çocuklarıma içinde bulunduğum tehlikeyi, beni tehdit eden ölümü haber ver!" demiş. Bunun üzerine tilki ona "Ah! Haydut, senin uğruna gözyaşı döktüğüme inanacak kadar budalasın demek! Aldanıyorsun ey alçak! Eğer ağlıyorsam, bugüne kadar güven içinde yaşadığından ve bu felaketin senin başına bugünden önce gelmemiş olmasından dolayı duyduğum acı yerinmeden ötürüdür! Geber artık, felaket saçan kurt! Mezarının üstüne işeyeyim ve yeryüzündeki tüm tilkilerle birlikte gömüldüğün yerin üstünde dans edeyim!" demiş.

Bu sözleri duyunca, kurt kendi kendine "Artık onu tehdit etmek söz konusu olamaz; ama ancak beni o, bu çukurdan çıkarabilir!" diye düşünnlüş. Sonra da ona "Ey arkadaş, daha bir süre önce, bana bağlılık yemini etmiş ve kulluğun adına binlerce işaret göstermiştin! Şimdi bu değişiklik niye? Sana biraz kaba davrandığım doğrudur! Ama bana kin besleme ve şairin şu dizelerini hatırla:

> *Cömertçe iyiliğinin tohumlarını saç, sana verimsiz görünen topraklara bile! Tohum saçan, er geç, verim sağlayan tohumunun ürünlerini umutlarının ötesinde toplayacaktır!*

Ama tilki, alayla gülerek ona "Ey tüm kurtların ve tüm vahşi hayvanların en akılsızı, davranışının yarattığı onca dehşeti unuttun mu? Ve de şairin çok bilgece söylediği şu dizeleri bilmiyor musun?

Baskı yapmayın hiç, çünkü tüm baskılar intikamı çağırır; tüm haksızlıklar da geri tepmeyi.

Çünkü siz, işlediğiniz eylemin üzerine yatar uyurken; baskıya uğrayan, bir gözü boyna gözetmekteyken, ancak tek gözüyle uyur; Allah'ın gözü de hiç kapanmaz!

Sen de beni o kadar uzun bir süre baskı altında tuttuktan sonra, şimdi senin felaketinden zevk duymam ve alçalmandan keyiflenmem doğal hakkımdır!" demiş. Bunun üzerine kurt "Ey verimli düşüncelere sahip, yaratıcı ruhlu, bilge tilki! Sen bütün bu sözlerin üstündesin ve kuşkusuz bunları düşünmezsin, sırf şaka olsun diye konuşuyorsun. Oysa, aslında, hiç de bunun sırası değil! Senden bir urgan bulup bir ucunu ağaca bağlayarak öteki ucunu da bana sarkıtmanı rica ediyorum; bu araçla tırmanır, bu çukurdan çıkarım!" demiş. Ama tilki, yeniden gülmeye başlamış ve ona "Çok tatlı dillisin, ey kurt, çok tatlı dilli! Oradan ilkin canın çıkacak, sonra da bedenin! Ve üzerine taşlar ile çakıllar yağdırılınca, bu ayrılık kolayca sağlanacak! Ey fikirleri durgun ve kavrayışı kıt kaba hayvan, senin durumunu ŞAHİN İLE KEKLİK'in durumuna çok benzetiyorum" demiş.

Bu sözleri duyan kurt "Bununla bana ne söylemek istediğini anlamıyorum" diye haykırmış. Bunun üzerine tilki kurda "Bil ki ey kurt, bir gün bir bağa girip birkaç üzüm tanesi yemek istemiştim. Ben orada bulunurken, birdenbire yükseklerden iri bir şahinin küçük bir kekliğe saldırdığını gördüm. Ama keklik şahinin pençelerinden kurtulmayı başardı ve çabucak yuvasına sığınmaya koştu. Bunun üzerine, onu izleyen, ama yakalamayı başaramayan şahin, yuvanın girişini oluşturan küçük deliğin önünde durarak kekliğe '*Benden kaçan küçük çılgın! Benim seni nasıl gözettiğimi ve iyiliğini istediğimi bilmezlikten mi geliyorsun?*

Seni yakalamak istememin tek nedeni, uzun süredir aç olduğunu bilerek seni düşünüp biriktirdiğim taneleri sana vermek istememdi. Haydi küçük kekliğim, benim ince ruhlu küçük kekliğim, korkmadan yuvandan çık, bu taneleri yemeye gel! Çok hoşuna gidecek ve kursağını rahatlatacaktır; gözümün nuru, ruhum kekliğim!" diye haykırmış. Keklik bu şekilde konuşulduğunu işitince, güven duyup saklandığı yerden çıkmış; ama o daha görünür görünmez şahin üzerine saldırmış ve korkunç pençelerini etlerine batırmış ve de bir gaga vuruşuyla karnını deşmiş. Bunun üzerine keklik, can vermeden önce ona, 'Ey alçak hain! İnşallah Tanrı karnında benim etimi zehire dönüştürür!' demiş ve ölmüş. Şahine gelince, göz açıp kapayasıya kadar bir sürede onu yutmuş; ama bu, Tanrı iradesiyle onun cezası olmuş; çünkü keklik, hainin midesine iner inmez, sanki içinden yanan bir ateş kavurmuş gibi bütün tüylerini yitirmiş ve cansız yere düşmüş!"

"Ve sen, ey kurt" diye sözünü sürdürmüş tilki: "Benim hayatımı çekilmez hale getirdiğin ve yaşamımı alçalmanın son sınırına kadar alçaltmış olduğun için çukura düştün!"

Bunun üzerine kurt tilkiye "Ey arkadaşım, lütfen! Anlattığın bütün bu örneklemeleri bir yana bırak! Geçmişi unutalım! Bunun için, bu çukurda olduğuma ve bir bacağımın kırılması ya da iki gözümün çıkması tehlikesini geçirdiğime göre, zaten gereğince ceza görmüş bulunuyorum! Şimdi bu kötü durumdan kurtulmanın yolunu arayalım; unutma ki, sağlam dostluk bir felaketten kurtulduktan sonra doğar! Ve gerçek dost, bir kardeşten daha çok kalbe yakındır! Haydi gel, beni buradan çıkar; senin için dostların en iyisi ve danışmanların en bilgesi olacağım!" demiş.

Ama tilki tüm neşesiyle gülmüş ve kurda "Görüyorum ki, BİLGELERİN SÖZLERİ'ni bilmezlikten geliyorsun sen!" demiş. Kurt da ona "Hangi bilgeler?" diye sormuş. Tilki de ona demiş ki:

"Ey kötülük saçan kurt; bilgeler, bize, senin gibi çirkinlik maskesine bürünenlerin, görünüşü kaba, bedeni çarpık olanların, ruhlarının da kaba olduğunu ve incelikten bütünüyle yoksun bulunduğunu öğretirler! Bu söz senin bakımından düşünülürse, gerçekten doğrudur! Senin bana dostluk üzerine söylediklerin yerindedir ve bir terslik göstermez. Ama sen bunu hain ruhunu gizlemek için kullanarak güzel sözlerle beni tavlamak istiyorsun! Çünkü, ey budala kurt, öğüt vermede o denli usta isen, oradan çıkmak için tek çareyi neden kendine öğütlemiyorsun? Ve dediğin gibi kudretli biriysen, mutlak bir ölümden canını kurtarmayı neden denemiyorsun? Ah! Nasıl da bana HEKİMİN ÖYKÜSÜ'nü hatırlatıyorsun!" demiş. Kurt "Bu hekim de nereden çıktı?" diye haykırmış. Tilki de ona şu öyküyü anlatmış:

Bir zamanlar sağ elinde büyücek bir ur çıkmış bir köylü varmış; bu durum onu çalışmaktan alıkoyuyormuş. Çare bulmak üzere, tıp bilimlerinde uzman olduğu söylenen bir hekim çağırtmış. Bu bilgili adam, bir gözünde bir bağ olduğu halde hastayı görmeye gelmiş. Hasta ona "Ey hekim, gözünde ne var?" diye sormuş. O da "Görmemi engelleyen bir ur!" diyerek cevap vermiş. Bunu duyan hasta ona, "Gözünde bu ur var da sen onu iyi edemiyorsun, öyle mi? Sonra da gelip benim urumu iyileştirmeye kalkıyorsun! Sırtını dön de, bana omuzlarının genişliğini göster!" demiş.

"Sen de, ey hain kurt, bana nasihatler vermeyi ve bana incelikler öğretmeyi düşünmeden önce, kendini çukurdan çıkarmak için gayret göster de başına yağacaklardan kendini koru! Yoksa bu-

lunduğun yerden hiç kurtulamazsın!"

Bunun üzerine kurt ağlamaya başlamış ve umudu tamamen kırılmadan önce tilkiye "Arkadaşım, senden rica ediyorum, beni şu çukurdan çek, al! Bunun için, örneğin, çukurun kenarına yaklaş, bana kuyruğunu sarkıt! Ben de ona yapışarak bu delikten çıkayım! Sana, geçmişteki tüm kötülüklerimden pişmanlık duyduğumu Tanrı önünde açıklıyorum; ve de pençelerimi törpüleyeceğime ve iri dişlerimi kıracağıma, böylece komşularıma saldırmak için tüm araçları ortadan kaldıracağıma söz veriyorum; bundan böyle bir çilekeşin kaba giysilerine bürünecek ve artık ottan başka bir şey yemeyerek ve sudan başka bir şey içmeyerek günah çıkartacağım!" demiş. Ama tilki, bu acındırmalara kendini kaptırmadan, kurda "Bu kadar kolaylıkla doğa nasıl değişebilirmiş? Sen kurtsun, kurt kalacaksın ve pişmanlık getirdiğine inandırmayı başaracağın kişi de ben olmayacağım! Sana kuyruğumu emanet edecek kadar da saf değilim! Ben senin öldüğünü görmek istiyorum, çünkü bilgeler, 'Kötünün ölümü, hayırlıdır; çünkü dünyayı pislikten arıtır!' demişlerdir."

Anlatısının burasında Şehrazat, sabah olduğunu görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Ellinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Kötünün ölümü, hayırlıdır; çünkü dünyayı pislikten arıtır!"

Bu sözleri duyan kurt, kapıldığı hırs ve umutsuzluktan pençesini kemirmiş; ama yine, sesini daha da tatlılaştırarak tilkiye "Ey tilki, senin ırkın dünyanın her yanındaki hayvanlar nezdinde zarif

davranışları, güzel konuşması ve huyunun tatlılığıyla ünlüdür. Senden yana, hiç de ciddi olmayan bu oyunu kes ve ailenin geleneklerini hatırla!" demiş. Ama tilki, bu sözleri duyunca, bayılıncaya kadar gülmüş. Ama kendine gelmekte gecikmemiş ve kurda "Görüyorum ki, ey bulunmaz kabalıktaki hayvan, seni yeni baştan eğitmek gerek! Lâkin böylesine bir çabaya girişmeye vaktim yok! Ama gebermeden önce, sadece, bilgelerin bazı sözlerinin kulağına küpe olmasını istiyorum. Bil ki, ölümden başka her şeyin çaresi vardır; elmas dışında her şey bozulur; ve bir de insan bahtından gayrı her şeyden kaçar kurtulur!

Sana gelince, sanırım, biraz önce, bana, çukurdan kurtulursan, beni ödüllendireceğini, bana dostluk göstereceğini söylemiştin. Oysa ben, cahilliğinden dolayı bildiğini sanmadığım YILANIN ÖYKÜSÜ'ndekine benzer şekilde senden kuşkulanıyorum!" demiş. Kurt da bu konudaki cahilliğini kabul edince, tilki ona şu öyküyü anlatmış:

"Evet, ey kurt, bir zamanlar bir yılan oynatıcısının elinden kaçıp kurtulmuş bir yılan varmış. Ve yılancının sepetinde uzun süre barınmaktan dolayı bedeni hareket yeteneklerini yitirdiğinden, toprakta güçlükle sürünüyormuş; ve kuşkusuz ya yeniden yılancı tarafından yakalanacak ya da ezilecekken, yoldan geçen iyiliksever biri onu görmüş ve hasta sanarak, merhamet duygusuyla, yerden kaldırmış ve ovuşturarak gövdesini ısıtmış. Yeniden canlılığını kazanan yılanın ilk işi kurtarıcısının en can alacak noktasını bulup ısırarak zehirini akıtmak olmuş. Ve adam hemen ölerek yere düşmüş! Zaten şair şöyle söylemiştir:

Kolla kendini yılancı! Engerek dokunuşunu tatlılaştırır ve sevimli bir edayla çöreklenirse, geri kaç! Gevşeyecek ve seni sokacak; zehri kanına bulaşarak ölümü getirecektir!

Ve sonra ey kurt, benim durumuma uyan şu harika dize de var:

Genç bir oğlan çocuğu sana karşı çok kibar davranır ve sen ona kaba davranırsan, yüreğinin derinlerinde sana kin duymasına ve bir gün kolu tüy tutunca seni sakatlamasına şaşma!

Ve ben, ey alçak, cezanı başlatmak ve seni bekleyen tatlılıkların bir ön-çeşnisini duyurmak ve de başını okşayacak güzelim taşların çukurdayken seni bulmasından önce, mezarına cimrilik göstermeden serpmek için sana ne sunuyorum, başını kaldır da bak!"

Bu sözleri söyledikten sonra tilki, sırtını çevirmiş ve iki art ayağını çukurun kenarına dayayarak kurdun suratına, son anlarını yağlayıp kokulara bürüyecek maddeleri yağdırmış. Bunu yaptıktan sonra, bir bayıra tırmanmış, bağ sahiplerini ve bekçilerini çağırmak için haykırmaya başlamış; onlar da koşup gelmekte gecikmemişler. Onların yaklaştığını görünce tilki, acele çekip gitmiş ve gizlenmiş; yine de durumdan memnun bağ sahiplerinin büyük kayaları çukura attıklarını görecek ve düşmanı kurdun ulumalarını işitecek kadar yakındaymış.

Öykünün burasında küçük Dünyazat'ın sunduğu bir tas şerbeti içen Şehrazat, bir an susmuş; Şah Şehriyar da "Ah! Kurdun ölümünü işitmek için sabırsızlıktan yanıp duruyorum! Şimdi, bunun böyle olacağı kesin olduğuna göre, senden, safça ve düşünülmeden gösterilen güvenin ve bunun sonuçlarının anlatıldığı bir öykü işitmek isterdim!" diye haykırmış.

Şehrazat da "İşittim ve itaat ettim!" demiş.

Fare ile Gelincik Öyküsü

Bir zamanlar mesleği susamı kabuğundan ayırmak olan bir kadın vardı. Günün birinde, ona en iyi cinsten bir ölçek susam getirdiler; ve kendisine "Hekim, bir hastaya, sırf susam yiyerek iyileştirme yolunda bir beslenme öngördü! Badıcını[1] ayıklayıp dikkatle temizlemen için sana getirdik?" demişler. Kadın da susamı alıp işe koyulmuş ve günün sonunda, temizleyip badıcını ayırmış; bembeyaz ve iştah açıcı oluşunu görmek pek hoşmuş! Nitekim, orada aylak aylak dolaşan bir gelincik onu görüp durumundan oldukça iştahı kabarmış ve gece olunca, susamları, içinde bulunduğu tepsiden gizlendiği yere taşımaya koyulmuş. Ve bu işi öylesine güzel yapmış ki, sabah olunca tepsi üzerinde susamdan hemen hemen hiçbir şey kalmamış.

Bu durumda, gelincik, deliğine gizlenmiş, susam ayıklayıcının içindekinden arınmış tabağı görünce nasıl şaşırıp kızacağını düşünebiliyormuş. Nitekim onun "Ah! Hırsızı bir görebilseydim! Kedinin ölümünden beri evi yağma eden şu alçak fareler olmasın yine bunlar! Bunların bir tekini yakalasam, tüm benzerlerinin yaptığını ona ödeteceğim!" diye haykırdığını duymuş.

Gelincik bu sözleri işitince, kendi kendine "Kendimi bu kadının hıncından tamamen korumam ve onu fareler hakkındaki kuşkularında haklı olduğuna inandırmam gerek! Yoksa beni yakalaması ve boynumu koparması işten bile değil!" demiş. Ve hemen gidip komşusu fareyi bularak ona "Kardeşim, her komşunun komşusuna hayrı dokunur. Yanıbaşında oturanlar için hiçbir ilgi duymayan, neşelenmek için fırsat doğduğunda pişirmiş olduğu nefis yemeklerden ya da şenlik günlerinde hazırladığı tatlı

1 *Badıç:* Bakla, fasulye, bezelye vb. taze sebzelerde, içinde tohumların sıralanmış bulunduğu kabuk, baklamsı meyve.

ve hamur işlerinden yakınında oturanlara tattırmayan bir komşu kadar nefret uyandıran başka bir şey yoktur!" demiş. Fare de "Çok doğru söylüyorsun benim güzel kalpli dostum. Tanışmamızdan bu yana henüz pek fazla zaman geçmediği halde, senin komşuluğundan ve bana gösterdiğin iyi niyetten ne kadar hoşnudum bilsen! Tanrı tüm komşuları senin kadar cömert ve anlayışlı kılsın! Bana açıklayacağın bir şey var mı?" diye yanıt vermiş. Gelincik "Şurada oturan iyi yürekli kadın, evine bir ölçek taze ve iştah açıcı susam almış. Çocukları öylesine oburca susamları yiyip bitirmişler ki, bir iki avuç bir şey kalmış. Gelip sana durumu bildiriyorum. Zira bu obur çocuklardan çok senin bunlardan yararlanmanın bin kez daha iyi olacağına inanıyorum!" demiş.

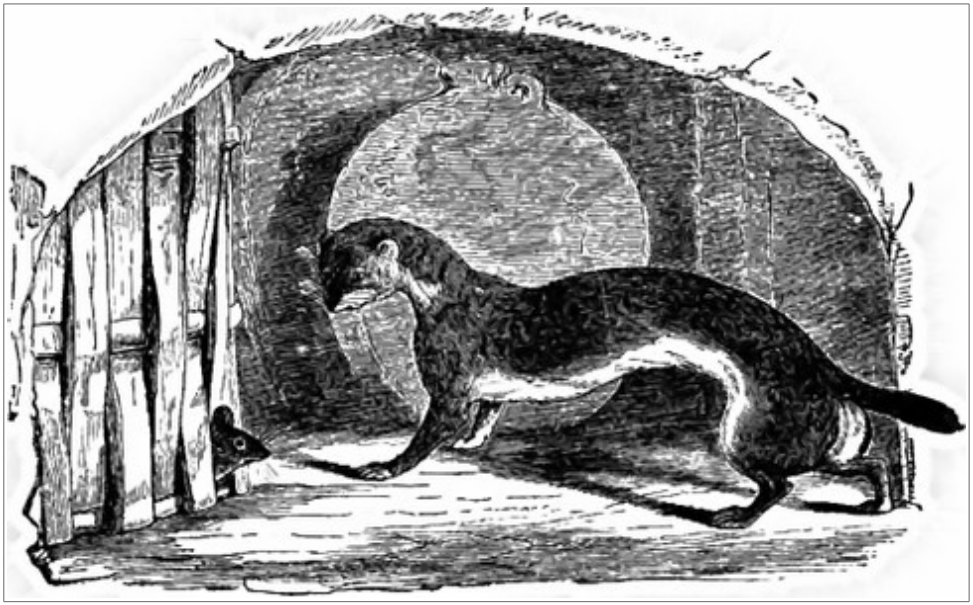

Bu sözleri duyunca, fare öylesine sevinmiş ki, kıpır kıpır kıpırdamaya ve kuyruğunu oynatmaya koyulmuş. Düşünmeye hiç zaman ayırmadan, gelinciğin riyakâr havasının farkına varmadan, sessizce gözetlemekte olan kadına da dikkat etmeden ve

gelinciği böylesi cömertçe bir davranışa iten nedeni kendi kendine sormadan, tüm hızıyla koşup parlamakta olan badıcından ayrılmış göz kamaştıran susamların bulunduğu tepsiye saldırmış ve oburlukla ağzını doldurmuş. Ama tam o sırada kadın, kapının ardından belirmiş ve bir sopayla farenin kafasını yarmış.

Ve böylece zavallı fare, tedbirsizce güvenmekten dolayı, başkasının yaptığı kötülük yüzünden yaşamını yitirmiş!

Bu sözleri işitince Şah Şehriyar "Ey Şehrazat, bana, önlem almanın büyük değeri konusunda ders verdin. Bu öyküyü daha önce duysaydım, ellerimle öldürdüğüm sefih karıma ve ihanette yardımcı olan hain hadımağalarına duyduğum sonsuz güvenden sakınırdım!.. Ama sen bana sadık dostluk üzerine bir öykü anlatamaz mısın?" demiş.

Şehrazat da demiş ki:

Karga ile Misk Kedisinin Öyküsü

İşittim ki, bir karga ve bir misk kedisi birbirlerine karşı büyük bir dostluk besliyor ve boş saatlerini konuşarak ve çeşitli oyunlar oynayarak geçiriyorlarmış. Böylece, bir gün, kuşkusuz ilginç olan şeylerden konuşurlarken, yörelerinde olup bitenin farkına varamamış, birdenbire bir kaplanın ormanı çınlatan korkunç haykırışıyla gerçeğe dönmüşler.

Dostunun yanında bir ağacın alt dallarında tünemekte olan karga, çabucak uçup yüksek dallara konmuş; misk kedisine gelince, korkarak nereye saklanacağını bilememiş; çünkü av peşinde olan hayvanın haykırışlarının nereden geldiğini kestiremiyormuş. Bu şaşkınlık içinde kargaya "Dostum, ben ne yapayım? Söyle bana, göstereceğin bir çare ya da bana yapabileceğin etkili bir yardım var mı?" demiş. Karga "İyi yürekli dostum, senin için yapmayacağım şey yoktur. Seni bu sıkıntıdan kurtarmak için işte her şeyi karşılamaya hazır durumdayım; ama uçup yardım getirmeden önce, bu konuda şairin söylediklerini sana aktarayım:

> *Gerçek dostluk, ölüm pahasına, sevdiği şeyi kurtarmak için tehlikeye atılmaktır; o şey ki, kendi seçtiğin dostunu yeniden bulmak için, malını, ana-babanı ve aileni terk ettirir sana!*

Bu dizeleri okuduktan sonra karga, kanatlarını açarak çabucak uçmuş ve oradan geçmekte olan arslanlardan daha güçlü köpeklerle korunan bir sürüye doğru uçmuş ve doğruca bu köpeklerden birine saldırarak başını oldukça şiddetli gagalamış ve sonra

öteki köpeğe saldırıp onu da gagalamış. Sonra da onları ardından çekerek oldukça uzak bir yere uçmuş, dişlerinden sakınarak kendini izletmiş. Sanki onları önemsemezmiş gibi kaba seslerle haykırmış. Bunu duyan köpekler, gittikçe daha fazla kızarak, önlerinde uçan kargayı kovalamayı sürdürmüşler; ve böylece ormanın ortasına kadar sürüklenmişler. Dolayısıyla, köpeklerin havlamaları tüm ormanı sardığından, karga, kaplanın bu seslerden ürkerek kaçtığını anlayınca, köpeklerin önünden yükselerek uzaklara uçmuş; köpekler de homurdanarak sürülerinin başına dönmüşler. Sonra karga, gelip yakın bir tehlikeden kurtulmuş olan dostu misk kedisini bulmuş ve onunla barış ve güvenlik içinde birlikteliğini sürdürmüş.

"Ama, ey bahtıgüzel şahım" diye sözünü sürdürmüş Şehrazat: "Çabucak sana KARGA İLE TİLKİ öyküsünü de anlatmaya başlıyorum " demiş.

Karga ile Tilki Öyküsü

Anlatırlar ki, vicdanı birçok kötü olay ve çapulculukla yüklü yaşlı bir tilki, birlikte eşini de getirerek avı bol bir boğazın dibine çekilmiş. Küçük av hayvanlarını, orada, öylesine kırıma uğratmış ki, bir süre sonra dağın yöresinde barınan tek bir hayvan kalmamış. Daha sonra da, açlıktan ölmemek için, ilkin kendi çocuklarını, sonra bir gece de hain bir tertiple boğazladığı karısını bir anda yiyip bitirmiş. Bunu da yapınca, artık dişlerinin arasına koyacak hiçbir şey kalmamış.

Oysa, yer değiştiremeyecek kadar yaşlıymış ve tavşan avlayacak ya da sıçrayıp keklik yakalayacak kıvraklığını da yitirmiş bulunuyormuş. Dünyayı gözlerinde karartan bu fikirlere dalmış bulunduğu bir sırada, bir ağacın tepesinde yorgun bir karganın tünediğini görmüş. Ve birdenbire içinden, "Bu karganın benimle dost olmasını sağlayabilirsem, ne büyük bir fırsat yakalamış olurdum! Onun, benim kötürümleşen yaşlı bacaklarımın artık yerine getiremediği çalışmayı yapmasına olanak sağlayacak sağlam kanatları var! Bana yiyeceklerimi sağlar ve dahası, canımı sıkmaya başlayan bu ıssız yerde bana arkadaşlık eder!" düşünceleri geçmiş. Ve bunu düşünür düşünmez yerine getirmek istemiş. Karganın tünemekte olduğu ağacın altına gelmiş ve kendini daha iyi işittirmek için alışılagelmiş selamlaşmalardan sonra, en gönülden sesiyle ona "Ey komşum, iyi bir Müslüman'ın, Müslüman komşularına karşı iki değerli erdemi söz konusudur: Müslüman olma erdemi ve komşu olma erdemi! Ben de, bana karşı tutumun dolayısıyla, hiç tereddüt etmeden bu erdemleri sende gördüğümü söyleyebilirim; ve dahası, şurada bağrımda, senin kibarlığının altedilmez çekiciliğini duymakta ve tüm yüreğimle sana karşı kardeşçe bir yakınlık beslemekteyim! Ya sen, ey kar-

ga, bana karşı ne duymaktasın?" demiş.

Bu sözleri işitince karga, öylesine bir kahkaha koparmış ki, neredeyse ağaçtan düşecekmiş. Sonra tilkiye "Gerçekte, son derece şaştım! Ne zamandan beri, ey tilki, bu alışılmadık dostluk ortaya çıktı? Ve ne zamandan beri dilinin ucuna bile gelmeyen bu içtenlik yüreğinde yer etti? Ve ne zamandan beri bizimkiler gibi birbirinden bunca farklı ırklarımız bu kadar büyük bir kaynaşma gösterebildi? Sen ki dört ayaklılar ırkındansın, ben ise kuş ırkından! Ve özellikle ey tilki, madem ki bunca güzel konuşuyorsun; söyle bakalım, senin ırkından olanların yiyici ve benim ırkımdan olanların yenilen olması ne zamandan beri ortadan kalktı? Bu seni şaşırttı mı? Aslında gerçekten böyle bir şey yok! Haydi! Yaşlı, kurnaz tilki, bütün bu güzel sözleri heybene koy ve hiçbir kanıtı bulunmayan bu dostluktan beni bağışla!" demiş.

Bunun üzerine tilki, ona "Ey doğru sözlü karga, kafan mükemmel işliyor! Ama iyi bil ki, kullarının yüreklerini düzenleyen Tanrı için olanaksız hiçbir şey yoktur; benim de yüreğimde birdenbire sana karşı bu duygu uyandı. Ayrı ırklardan kişilerin de kendi aralarında pekâlâ anlaşabileceğine dair benden istediğin kanıt yerine geçecek olan, Pire ile Fare Öyküsü'nü eğer, dinlemek istersen, sana anlatayım!" demiş. Karga da "Kanıttan söz ettiğine göre ben, daha önce hiç işitmediğim bu PİRE İLE FARE ÖYKÜSÜ'nü dinlemeye hazırım!" demiş. Tilki de şunları anlatmış:

Ey kibar dostum, eski ve yeni kitapları okumuş bilginler anlatırlar ki, bir pire ile bir fare zengin bir tacirin evini, her biri kendine uygun yerde oturmak üzere, mesken olarak seçmişler.

Bir gece pire, evin kedisinin acı kanını boyna emmekten bıkarak tacirin karısının yatmakta olduğu yatağa sıçramış ve giysilerinin arasına sokulmuş ve oradan gömleğinin altına kayarak kalçasını

bulmuş; oradan da kasığının kıvrımından tam da nazik organının bulunduğu yere gelmiş. Burasını gerçekten çok narin, tatlı, beyaz ve zevkine yatkın bulmuş; hiçbir pürtük ve uygunsuz hiçbir kıl yokmuş orada, ey karga! Aksine, zevkine yatkın kayganlıkta bulmuş. Kısacası, pire artık orada yer tutarak kadının tatlı kanını doyuncaya kadar emmeye koyulmuş! Ama gıdasını sağlarken, pek o kadar insaflı davranmadığından, ısırığın acısıyla genç kadın uykudan uyanmış ve elini çabucak ısırılan yere götürmüş. Eğer pire ustalıkla kaçıp kadınlara özgü bu giysinin sayısız kıvrımları arasından geçip yere atlamasa ve önüne çıkan ilk deliğe koşup sığınmasaymış, kadın onu hiç kuşkusuz ezecekmiş. Pirenin başına gelenler bunlar!

Genç kadına gelince, duyduğu acıyla tüm köleleri başına üşüştüren bir feryat koparmış; bunlar hanımlarının çektiği acının nedenini öğrenince, yenlerini sıvamışlar ve giysiler arasında pireyi aramaya koyulmuşlar: ikisi urbaları, biri gömleği, diğer ikisi tüm kıvrımlarını birbiri ardından aralayarak içdonuyla ilgilenmişler; bu sırada genç kadın, meşalelerin ışığında çırçıplak, gövdesinin önünü yokluyor, en gözde kölesi de dikkatle arkasını gözden geçiriyormuş. Ama, senin de tahmin edeceğin gibi, ey karga, hiçbir şey bulamamış! Kadının durumu da böyle!

Karga "Ama, tüm bunlara karşın, bana sözünü ettiğin kanıt nerede?" diye haykırmış. Tilki de "Şimdi tam oraya geliyoruz!" demiş.

Ve sözünü sürdürmüş: "Gerçekte, pirenin sığındığı delik, farenin de sığınağıymış..."

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Yüz Elli Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

Gerçekte, pirenin sığındığı delik, farenin de sığınağı imiş. Fare pirenin kaygısızca kendi yerine geldiğini görünce, son kertede tedirgin olmuş ve ona "Ey pire, sen benim yanıma ne yapmaya geldin; sen ki ne benim cinsimden ne de yakınımdan birisin! Bir asalak olduğuna göre, can sıkıntısından başka şey de beklenemez senden!" diye haykırmış. Ama pire "Ey konuksever fare, böyle uygunsuz şekilde senin evine sığınmışsam, bil ki, elimde olmaksızın, evin hanımı tarafından öldürülmek korkusuyla kaçmamdan dolayıdır! Ve de bütün bunların nedeni, emmiş olduğum bir parça kan yüzündendir! Bu kanın tatlı, hayranlık uyandıracak kadar ılık ve sindiriminin harika olduğu doğrudur! Ben de, senin iyiliğine güvenerek koşup sana geldim; tehlike geçinceye kadar yanında barınmama izin vermeni rica ediyorum. Ve de seni tedirgin edip evinden kaçmaya zorlayacak yerde, sana öylesine belirgin bir hizmette bulunacağım ki, birlikteliğimizi sağlayan Tanrı'ya şükürler edeceksin!" demiş. Bunu duyan fare, pirenin konuşmasındaki içtenliğe güvenerek ona "Eğer böyleyse, ey pire, sığınağımı seninle bölüşebilirim ve burada sakince yaşayabilirsin; ve de Baht'ın iyi ve kötü dönüşümlerinde benim yoldaşım olursun! Evsahibinin eşinin kalçasından emdiğin kana gelince; bırak, bunun için endişelenme! Ve gönül rahatlığı içinde ve zevkle onu sindirmeye bak! Çünkü herkes besinini olanak sağladığı yerde bulur; bundan dolayı da eleştirilemez ve Tanrı bize ömür vermişse, açlıktan ve susuzluktan ölmeyelim diyedir! Ve zaten, bir gün dervişin birinin, bu konuda sokaklarda okuduğunu duyduğum şu dizeler de bunu gösteriyor:

Yeryüzünde, üzerimde ağırlığı olan ya da bağlı bulunduğum hiçbir şey yok; ne ev eşyası, ne hırçın bir kan, ne de evim var! Ey yüreğim, ne kadar hafifsin!

Bir parça ekmek, bir yudum su, bir tutam tuz beslenmeme yeter, çünkü tek başımayım! Yıpranmış bir urba bana giysi oluşturur ve bu bile fazladır!

Ekmeği nerede bulursam orada alırım, Baht'ı da geldiği gibi kabul ederim! Alınıp götürülecek bir şeyim yok! Yaşamak için başkasından aldıklarım onların artıklarıdır! Yüreğim, ne kadar hafifsin!

Pire farenin bu sözlerini duyunca, son kertede etkilenmiş ve ona "Ey fare, kardeşim! Bundan böyle birlikte ne hoş bir yaşamımız olacak! Tanrı, sana minnetimi ödeyebileceğim anı bir an önce yaşatsın!" demiş.

Bu ana ulaşmaları pek gecikmemiş. Gerçekten, aynı akşam, tacirin odasında bir şeyler kemirmekte olan fare, madeni bir çınlama işitmiş ve bunun tacirin küçük bir kasada sakladığı altınlarını birer birer sayarken çıkan ses olduğunu anlamış; tacir paranın tamam olduğunu anlayınca, keseyi yatağının altına koyarak yatağa uzanıp uyumuş.

Bunu gören fare, hemen koşup pireyi bulmuş ve ona gördüklerini anlatmış ve "İşte sonunda bana yardıma koşma fırsatı çıktı karşına; bu paraları seninle birlikte tacirin yatağından benim barınağıma taşıyacağım!" demiş. Bu sözleri duyan pire, heyecandan düşüp bayılacak gibi olmuş; önerilen şey ona oldukça aşırı görünmüş ve üzülerek fareye "Ciddi olamazsın, ey fare! Benim boyumu görmezlikten mi geliyorsun? Bin pire biraraya gelse, onu yerinden kıpırdatamazken, sırtımda bir dinarı nasır taşırım?

Ama yine de sana büyük bir yararım dokunabilir. Bir pire olarak bir cirmimle, taciri odasından, hatta evinden dışarı çıkarabilirim; ve sen de bu durumda o yerin sahibi olur, keyfince hareket eder ve kendini sıkıntıya sokmadan altınları barınağına taşıyabilirsin!" demiş. Bunu duyan fare "Doğru, yürekli pire, gerçekten bunu düşünmemiştim! Barınağım da tüm o altınları âlacak genişliktedir; ve dahası, beni kıstırmak ve kapatmak isteseler bile yetmiş çıkış kapısı bulabilirim! Öyleyse, acele et de bana vaadettiğin düzeni yerine getir!" diye haykırmış.

Bunun üzerine pire, birkaç sıçrayışta uyuyan tacirin yatağına ulaşmış, doğruca kıçına doğru yol alarak hiçbir pirenin o güne kadar insanoğlunun kıçını ısırmadığı şekilde ısırmış. Bu ısırış ve onu izleyen sancıyla tacir uyanmış ve elini çabucak pirenin ısırdıktan sonra hemen terk ettiği saygın yerine götürerek evin sessizliğinde çınlayan binlerce küfür savurmuş. Sonra bir o yana, bir bu yana dönerek yeniden uyumaya çalışmış. Ama düşmanın uyumadığını hesaba katmamış! Gerçekten, pire, tacirin, yatağından ayrılmamakta direttiğini görünce, son kertede kızarak yeniden saldırıya geçmiş ve bu kez apışarası denen duyarlı bölgeyi tüm gücüyle ısırmış.

Bu kez tacir bağırarak sıçramış ve üstünden örtüleri ve giysilerini atarak evin alt katına, kuyu başına, koşmuş; ve soğuk suyla yıkanmış ve yeniden odasına dönmek istemeyerek, gecenin geri kalan bölümünü avludaki kanepede uzanarak geçirmiş.

Bu durumda fare, tacirin tüm altınını kolayca barınağına taşımış ve sabah olunca kesede bir tek altın bile kalmamış. Ve böylece pire, farenin konukseverliğini karşılamayı bilmiş ve yüz kat fazlasıyla ödemiş.

"Ve sen, ey karga" diye sözünü sürdürmüş tilki: "Senden yana olan özverimin ölçüsünü aramızda yapmayı istediğim dostluk

anlaşmasının karşılığında hemen göreceksin umudundayım!"

Ama karga ona "Gerçekte, bay tilki, senin öykün beni inandırmaktan uzak! Ve sonra, bir kimse, kendisi için bir felaket nedeni olabilecekse, bir iyiliği yapıp yapmamakta özgürdür. Buradaki durum da böyledir. Gerçekten, uzun zamandır ihanetler ve verdiği sözü tutmama bakımından senin ünlü olduğun bilinmektedir; böyle olunca ben, nasıl olur da bu denli kötü yürekli olan, hele daha yenilerde yeğeni kurda ihanet edip ölümüne neden olmanın yolunu bulan bir kimseye güven duyarım? Zira ey hain, tüm hayvan milleti arasında her bakımdan yağ çektikten sonra, kendi cinsinden, hatta kendi ailesinden sayılabilecek birini hiç tereddüt etmeden harcayan birinin, kendinden farklı ve düşman bir ırktan olana karşı kötü bir düzene girişmesi pek mümkündür! Bu, bana, içinde bulunduğumuz şimdiki duruma çok uyan bir öyküyü hatırlattı!" demiş. Tilki "Hangi öykü?" diye haykırınca, karga "Akbabanın Öyküsü'nü!" yanıtını vermiş. Ama tilki "Ben bu AKBABANIN ÖYKÜSÜ'nü hiç bilmiyorum. Anlat bakalım biraz!" deyince karga şu öyküyü anlatmış:

Bir zamanlar bilinen bütün sınırları aşan, kıyıcılığıyla tanınmış bir akbaba varmış; büyük olsun küçük olsun, hiçbir kuş, onun verdiği sıkıntıdan yakasını kurtaramamış; ve tüm hava kurtları arasında korku saçmış; öylesine ki, bu yırtıcı kuşlar, ellerindeki her şeyi bırakıp onun korkunç gagasından ve diken diken olmuş tüylerinden korkarak kaçar olmuşlar. Ama zaman ilerleyip yıllar tepesindeki tüyleri tümüyle döküp pençelerini yıpratarak belalı gagasını kırıp bedenini kötürüm etmiş ve kanatlarını yararsız hale getirmiş. Bu durumda öylesine acınacak bir hale düşmüş ki, eski düşmanları, kıyıcılığının öcünü bile alma gereğini duymayarak onu horlamışlar. Ve beslenmek için, kuşların ve hayvanların artıklarıyla yetinmek zorunda bırakılmış!

WHITE BACKED VULTURE. VULTUR LEUCONOTA.

"Ve sen, tilki, sen de gücünü yitirdin, ama görüyorum ki, hâlâ hainliğinden hiçbir şey yitirmemişsin! Çünkü böylesine güçsüzken bile, Tanrı'nın yardımıyla sakladığım kanatlarımın gücünden, gözümün parlaklığından ve gagamın keskinliğinden yararlanmak için benimle anlaşmak istiyorsun. Sana, SERÇE gibi davranmamanı öneririm!" demiş. Tilki birdenbire şaşırarak ona "Hangi serçeden söz ediyorsun, sen?" diye sorunca; karga "Dinle!" demiş:

İşittim ki, bir serçe, bir koyun sürüsünün geçtiği bir çayırda bulunuyor ve bir yandan geçen sürüyü izlerken gagasıyla toprağı eşip duruyormuş; o sırada ansızın müthiş bir kartalın küçük bir kuzuya saldırdığını ve onu pençelerine alarak uzaklara uçup kaybolduğunu görmüş. Bunu gören, serçe, sonsuz bir gururla yöresine bakmış ve kanatlarını yeterince gererek kendi kendine "Ama ben de uçmasını bilirim ve koca bir koyunu pençelerimle havaya kaldırabilirim!" demiş. Ve uçarken gözüne kestirdiği, eskimiş yünleri karnının altında yumak olmuş ve geceleyin işeyerek ıslattığı için kirlenmiş ve katı bir kitle haline gelmiş en iri koyunu seçmiş! Serçe bu koyunun yün yumağına takılmış ve kendisi koyunun esiri olmuş. Bunu gören çoban koşarak gelmiş ve onu yakalayarak kanatlarını yolmuş ve bir sicimle ayağını bağlayarak çocuklarına oynasınlar diye vermiş ve onlara "Bu kuşa iyi bakın! Bu, felaketi pahasına, kendinden güçlülerle benzeşmeye kalkıştı! Sonunda da böyle esir düşmekle cezalandırıldı!" demiş.

"Ve sen, ey kötürüm tilki, şimdi sen beni kendinle kıyaslıyorsun; onun için bana anlaşma önerme küstahlığını gösteriyorsun! Haydi bakalım, yaşlı kurnaz, sırtını dön ve çabuk buradan uzaklaş!" demiş. Bunun üzerine tilki, karga gibi uyanık birini aldatmanın artık olanağı bulunmadığını anlamış. Ve kızgınlık içinde, çenesini öylesine şiddetle gıcırdatmış ki iri bir dişi kırılmış. Ve alaycı

Houston

karga ona "Önerini geri çevirmemden ötürü dişini kırmana doğrusu çok üzüldüm!" demiş. Ama tilki, ona, sonsuz bir saygıyla bakıp "Önerimi geri çevirdiğin için bu dişi kırmadım; seni benden kurnaz bulmuş olmamın utancıyla kırdım!" demiş.

Ve bu sözleri söyleyerek tilki, gidip saklanmak için oradan çabucak ayrılmış.

"Ve ey bahtıgüzel şah" diyerek sözünü sürdürmüş Şehrazat: "Karga ile tilkinin öyküsü işte böyle! Belki biraz uzun sürdü; ama yine de Allah, bana yarına kadar yaşam bağışlar, sen de bunu hoş karşılarsan, sana, GÜZEL ŞEMS-ÜN-NEHAR İLE EMİR ALİ İBN-İ BEKKAR ÖYKÜSÜ'nü anlatırım!"

Ama Şah Şehriyar "Ey Şehrazat, hayvanların ve kuşların öykülerinin beni büyülemediğini ve bana uzun geldiğini sakın sanma! Aksine! Eğer başkalarını da biliyorsan, onları dinlemekten sıkılmam! Yeter ki onlardan çıkarılacak yararlar olsun! Ama madem ki bana daha adını işitmekle büyük bir hayranlığa düştüğüm bir öykü anlatmayı vaadediyorsun, onu dinlemeye hazırım!" demiş.

Lâkin Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Yüz Elli İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

Ali İbn-i Bekkar ve Güzel Şems-ün-Nehar'ın Öyküsü

İşittim ki, ey bahtıgüzel şahım, bir zamanlar Bağdat'ta, Halife Harun Reşit'in saltanat sürdüğü yıllarda, Ebül-Hasân İbn-i Tahir adlı genç ve yakışıklı bir tacir yaşarmış. Kendisi hiç kuşkusuz Büyük Çarşı tacirleri arasında en yakışıklısı, en seveceni ve en iyi giyineniymiş. Ve de sarayın baş hadımağası tarafından gözdelere, ihtiyaç halinde kumaş ve ziynet gibi eşyayı sağlamak bakımından seçilmiş bulunuyormuş; ve bu kadınlar birçok kez deneyip güvendikleri için zaman zaman yaptıkları siparişler bakımından onun selim zevkine ve özellikle sır tutma hasletine körü körüne bağlanmış bulunuyorlarmış. O da kendisine bu siparişler için gelen hadımağalarına her türlü serinletici şerbetler sunmaktan asla geri kalmaz ve onlara, hanımlarının yanında edindikleri mevkilere göre, her seferinde armağanlar verirmiş. Bundan dolayı genç Ebül-Hasan, sarayın tüm cariyeleri ve hadımağaları tarafından tapınılırcasına sevilirmiş; öyle ki, halifenin kendisi bile sonunda bunun farkına varmış; ve ona gece ya da gündüz günün her saatinde saraya serbestçe girme izni vermiş; ve genç tacir tüm niteliklerine şarkı ve şiir söylemekteki yeteneğini de kattığından, güzel bir sesle güzel konuşmayı her şeyin üstünde tutan halife, onu, çoğu zaman sofrasına çağırır ve uyumdan yana eksiksiz güzellikte doğaçlama dizeler söyletirmiş.

Ebül-Hasan'ın dükkânı da, Bağdat'ın emirleri ve başka ünlü kişilerinin oğulları arasında en ünlülerinin ve soylu kişilerin ve mabeyinci eşlerinin de uğrağı olan yerlerin en tanınmışı imiş.

Ebül-Hasan'ın dükkânına en çok uğrayanlardan birisi Ebül-Hasan'ın en iyi dostlarından biri olan yakışıklı ve gözalıcı genç bir efendi imiş. Adı Ali İbn-i Bekkar olan bu kişi, eski İran şahlarının, soyundan geliyormuş. İnsanı büyüleyen bir endamı, taze ve pembe yanaklı bir yüzü, eksiksiz bir çizgi oluşturan kaşları, gülen dişleri ve zevk saçan bir konuşması varmış.

Bir gün genç Emir Ali İbn-i Bekkar, dostu Ebül-Hasan İbn-i Tahir'in yanında otururken ve ikisi konuşup gülüşürlerken, ay gibi güzel on genç kızın altın saçaklı kabartma kumaştan koşumları olan bir at üzerindeki on birincisini çevrelemiş olarak dükkâna doğru geldiklerini görmüşler. Bu on birinci genç kız pembe renkli saydam bir peçeyle örtülü imiş; gözleri bu örtü arasından olanca parlaklığıyla beliriyormuş! Ellerinin cildi, öylesine tatlı bir görünüm sağlıyormuş ki, beyazlığı içinde öylece dururken ipek sanılırmış; elmas yüzükler takılı parmakları iğ gibi inceymiş. Boyu bosuna gelince, görülür görülmez harika olduğu anlaşılabiliyormuş.

Kafile, dükkânın kapısına ulaştığında genç kadın, kölelerinin omzuna dayanarak yere ayak basmış ve Ebül-Hasan'a selam vererek dükkâna girmiş; o da selamını karşılayarak oturması için gösterdiği divanı ve üzerindeki yastıkları çabucak düzeltmiş; ve buyrukları almak üzere hemen bir parça geriye çekilerek ayakta durmuş. Genç kadın da savsaklar bir tavırla altın işlemeli birkaç kumaş ve birkaç kuyumişi seçmiş ve bir miktar gülyağı ayırtmış. Ve Ebül-Hasan'dan çekinmediğinden bir an için yüzünü örten küçük örtüyü kaldırmış ve doğal güzellikteki yüzünü parıldatmış.

Genç emir Ali İbn-i Bekkar, bu güzel yüzü görünce büyük bir hayranlığa kapılmış ve içini ta derinlerden bir alev yakmış; sonra edebini takınarak dükkândan uzaklaşır gibi yapmış; bunu gö-

ren ve kendisi de aynı biçimde gizlice etkilenmiş olan güzel genç kız, hayranlık uyandıran sesiyle Ebül-Hasan'a "Müşterilerinin dağılmasına neden olmak istemem. Çağır şu genç adamı, içerde kalsın!" demiş. Ve çok tatlı bir edayla gülümsemiş.

Bu sözleri duyan emir Ali İbn-i Bekkar, arzularının zirvesine ulaşmış ve zarafette geri kalmak istemezcesine, genç kıza "Vallahi! Ey hanımım, ayrılmak istememin nedeni, sadece nezaketsizlik etmek korkusundan değil, seni görünce, şairin şu dizelerini hatırlayışımdandı:

Sen ki güneşe bakmaktasın! Görmez misin ki, onun yeri insan gözünün ölçemeyeceği yükseklerdedir!

Yoksa kanat takınmadan ona ulaşabileceğini mi sanıyorsun ya da ey saf kişi, sana kadar ineceğini mi?

Genç kız umutsuz bir vurgulamayla okunan bu dizeleri duyunca, onları esinleyen duygu inceliğinden büyülenmiş ve kendisine tutulan gencin sihirli havasından etkilenmiş. O da gence gülen gözleriyle uzun bir bakış fırlatmış; sonra da genç tacire yaklaşmasını işaret ederek kısık bir sesle "Ebül-Hasan, bu genç adam kimdir ve nerelidir?" diye sormuş; o da "İran şahlarının soyundan gelen emir Ali İbn-i Bekkar'dır! Yakışıklı olduğu kadar da soyludur. Ve benim en iyi dostumdur!" diye yanıtlamış. Yeniden söz alan genç kız "Çok nazik! Ey Ebül-Hasan, ayrılmamdan hemen sonra, sana kölelerimden birinin geldiğini ve seni ve dostunu, beni görmeniz için saraya çağırdığını duyarsan hiç şaşma! Zira ona, Bağdat'ta da İran şahlarının sarayındakinden daha güzel sarayların, daha güzel kadınların ve daha usta çengilerin bulunduğunu kanıtlamak isterim!" demiş. Onu anlamak için zama-

na ihtiyaç duymayan Ebül-Hasan da eğilerek "Başım üstüne, gözüm üstüne!" diyerek cevap vermiş.

Bunun üzerine genç kadın küçük peçesini yeniden yüzüne örtmüş; ardında sandal ağacı ve yasemin kokulu bohçalardan çıkarılan giysilerinden güzel kokular saçarak çıkıp gitmiş.

Ali İbn-i Bekkar'a gelince, ne diyeceğini bilemeden epeyce bir süre olduğu yerde kalmış; öyle ki Ebül-Hasan müşterilerin onun sarsıldığını anlayarak şaşırmaya başladıklarını kendisine duyurmak zorunda kalmış. Ali İbn-i Bekkar da "Ey İbn-i Tahir, ruhumun bedenimden çıkarak aklıma danışmadan, gönlümün kapıldığı bu ay parçasına ulaşma yolunu aradığını görür de nasıl sarsılmam!" diye yanıt vermiş. Sonra da "Ey İbn-i Tahir, lütfen! Tanır gibi göründüğün bu genç kız kim? Çabuk bana söyle!" diye eklemiş.

Ebül-Hasan da "Emir-ül-Müminin'in en seçkin gözdesidir! Adı da Şems-ün-Nehar'dır[1]! Halife kendisine nikâhlı eşi Sitt-Zübeyde'ye gösterdiği saygıdan bile fazla saygı ve sevgi gösterir. Sadece kendine özgü bir sarayı vardır. Ve orada haremağalarının gözetiminden uzak, kendi başına buyruk yaşar; çünkü halife ona sonsuz güven duyar ve haklıdır da! Çünkü en güzeli olduğu halde, sarayda, cariyeler ve hadımağalarını işmar ederek, hakkında konuştukları kadınlara benzemez" demiş.

Ebül-Hasan, dostu Ali İbn-i Bekkar'a bu açıklamaları yapıp sözünü henüz bitirdiği sırada küçük bir köle kız dükkâna girmiş ve Ebül-Hasan'a yaklaşarak kulağına, "Hanımım Şems-ün-Nehar, seni ve arkadaşını bekliyor!" diye fısıldamış. Ebül-Hasan da hemen ayağa kalkmış, Ali İbn-i Bekkar'a işaret etmiş ve dükkânının kapısını kapamış; sonra da, Ali ile birlikte, önlerinde yürüyen ve onları Harun Reşit'in sarayına götürmekte olan küçük kö-

1 *Şems-ün-Nehar:* Günün güneşi anlamında (Ç.)

le kızı izlemişler.

Ve birdenbire Emir Ali, sanki her şeyin, insanoğlunun anlatmak istese de dilinin tüyleneceği güzellikte olan şeylerin bulunduğu ecinnilerin oturduğu yere götürüldüklerini sanmış. Ama küçük köle, hayranlıklarını belirtmeye zaman bırakmadan, iki elini birbirine vurmuş; bir zenci kız, üzeri yiyecekler ve meyvelerle dolu bir tepsiyi getirip bir taburenin üzerine koymuş; ve tepsiden tüten koku, burunlara ve yüreklere hayranlık veren bir nefaset saçmış.

Küçük köle de onlara, sonsuz bir saygıyla hizmet etmekte eksiklik göstermemiş ve tam olarak karınları doyunca, ellerini yıkamaları için onlara altın bir leğen ile içi kokulu su dolu altın bir ibrik getirmiş; sonra da onlara içi gülsuyuyla dolu, üzeri yakut ve elmas kakmalı harika bir gülabdan[2] sunarak bir elleriyle sakallarını, ötekiyle yüzlerini sıvazlamaları için avuçlarına dökmüş. Sonra da küçük bir altın buhurdanda[3] sarısabır[4] kokusu getirmiş; bununla âdet olduğu üzere giysilerini kokulandırmış. Bu da bitince, bulundukları salonda bulunan bir kapıyı açmış ve kendisini izlemelerini rica etmiş. Ve onları hayran olunacak güzellikte büyük bir salona sokmuş.

Burası, gerçekten, en temiz kaymaktaşından yapılmış yirmi dört saydam sütunun üstünde yükselen bir kubbeyle taçlanıyormuş; dipleri ve sütun başları ince bir sanatla yapılmış altın kuşlar ve dört ayaklı hayvanlarla süslenmiş bulunuyormuş. Ve bu kubbede, altın zemin üzere renkli ve göze hoş gelen hatlarla yere serili

2 *Gülabdan:* Serpmek için gülsuyu doldurulmuş küçük ibrik (Ç.)

3 *Buhurdan:* İçinde tütsü için kullanılan maddeler yakılan kap.

4 *Sarısabır:* Zambakgiller familyasından, sıcak bölgelerde yetişen, yaprakları oldukça yüksek bir sapın tepesinde rozet biçiminde toplanmış bulunan bir süs bitkisi, azvay (Aloe vera). Bu bitkinin etli ve kalın yapraklarından çıkarılan kırmızımtırak esmer renkli madde hekimlikte ve boyacılıkta kullanılır.

büyük halının desenine uygun desenler çizili imiş. Ve sütunlar arasındaki açıklıklara, hayranlık verici çiçeklerle dolu iri küpler ya da sadece kendine özgü güzellikleriyle yetinen alacalı donuk akikten ya da billurdan iri vazolar bulunuyormuş. Ve bu salon baştan aşağı, önündeki halının desenlerine uygun küçük renkli çakıllarla yapılmış bir girişin bulunduğu bir bahçeye açılıyormuş; böylece kubbe, salon ve bahçe, çıplak ve mavi bir sakinlik içindeki göğün altında uzanıp gidiyormuş.

Emir Ali İbn-i Bekkar ve Ebül-Hasan, bu narin düzenlemeye hayran oldukları sırada, çepeçevre oturmuş, kıpırdayan göğüsleri, siyah gözleri ve pembe yanaklarıyla, her biri elinde birer telli çalgı tutan on genç kadın görmüşler.

Anlatısının burasında Şehrazat, günün belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Yüz Elli Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

... Ve pembe yanaklarıyla her biri elinde birer telli çalgı tutan on genç kadın görmüşler. Ve küçük kölenin bir işaretiyle, hepsi birden büyük bir tatlılıkla bir peşrev[5] çalmaya başlamış; öylesine ki, yüreği güzel Şams-ün-Nehar'la dolu olan Emir Ali, gözlerinin yaşardığını duyumsamış. Ve dostu Ebül-Hasan'a "Ah! Kardeşim, ruhumun heyecanla dolduğunu hissediyorum. Ve bu sesler bana, nedenini pek bilemediğim, ruhumu ağlatan bir dille konuşuyorlar!" demiş. Ebül-Hasan da ona "Benim genç efendim, ruhun sakin olsun! Belki de biraz sonra çıkıp gelecek olan güzel

5 *Peşrev:* Klasik Türk müziğinde faslın giriş taksiminden sonra, şarkıdan önce çalınan parça

Şems-ün-Nehar sayesinde hayranlık uyandıracağı anlaşılan şu musiki ziyafetine kulak ver!" demiş.

Gerçekten, Ebül-Hasan daha bu sözleri söyler söylemez, on genç kadın hep birlikte ayağa kalkmış ve birileri tellere vururken, öbürleri küçük zilli teflerini uyumla tıngırdatmış ve sevgilinin gelişini bildiren şu şarkıyı çalıp söylemişler:

Mavi gök, memnun bir gülüşle ansızın bize bakarsın! Ey ay! İşte buluttan giysilerine bürünüyorsun ve utançla örtünüyorsun! Ve sen güneş, ey muzaffer güneş, kaçıyor ve ışıldamaz oluyorsun.

Ve hep bir ağızdan söylemeyi, on kişiden birinin yanıt vermesini bekleyerek kesmişler:

Ey gözlerim! İşte bizim kendi Ay'ımız ilerliyor. Çünkü güneş bizi ziyaret etti, Şems-ün-Nehar'a saygılarını sunmaya gelen şahane güneş!

Bunun üzerine şarkıdaki güneşi simgeleyen Emir Ali, karşı tarafa bakmış ve gerçekten, on iki genç zenci kızın omuzlarının üzerinde kadife gölgelikle örtülü som gümüşten bir taht taşıyarak tahtın önü dalgalanan yeğni ipekten büyük bir örtüyle kapalı bulunduğundan içindeki kadın ayırt edilmeksizin, yaklaştığını görmüş ve bu zenci kızların göğüsleri açık, başları açıkmış; taşıyıcıların zengin kıçlarını belirten bedenlerine sımsıkı sarılmış altın işlemeli ipekli eteklikleri varmış. Bunlar şarkıcıların arasına geldikleri zaman, yavaşça gümüş tahtı yere indirmişler ve bahçede-

ki ağaçların altına çekilmişler.

Bunun üzerine bir el örtüleri aralamış ve aydan bir çehre üzerinde parlayan bir çift göz belirmiş; bu, yeğni kumaştan, sayısı çok olmasa da değerce yüksek inci, elmas ve yakutla süslenmiş altın işlemeli mavi bir pelerine bürünmüş olan Şems-ün-Nehar'mış. Kumaşlar aralanıp yüzündeki peçesini kaldıran Şems-ün-Nehar, Emir Ali'ye gülerek bakmış ve hafifçe başını eğmiş. Emir Ali de ona iç çekerek bakmış ve sessiz bir dille birbirleriyle konuşmuşlar; ve bu yoldan birkaç saniyede, uzun bir sürede anlatılamayacak kadar çok şey söylemişler.

Ama Şems-ün-Nehar bakışlarını sonunda, kadınlara şarkı söylemelerini buyurmak üzere Ali İbn-i Bekkar'ın gözlerinden ayrılmış. Bunun üzerine içlerinden biri udunu akort ederek şu şarkıyı söylemiş:

Ey Baht! Biri diğerini çeken iki âşık, birbirini sever ve bir busede birleşirlerse, senin değilse, hata kimindir?

"Ey kalbimin sahibi", der sevgili, "başım için, bana bir buse ver! Onu sana olduğu gibi geri veririm, aynı sıcaklıkla! Daha fazlasını da istiyorsan, benim için zor değildir bunu sağlamak!"

Bunu duyan Şems-ün-Nehar ile Ali İbn-i Bekkar, içlerini çekmişler; ve bir ikinci şarkıcı, güzel gözdenin bir işareti üzerine, ayrı bir uyumla şu şarkıyı okumuş:

Ey sevgili! Çiçekler gibi saçılan yıldızların bulunduğu evreni aydınlatan ışık, senin gözlerindir bence!

Ey dudaklarımın içkiyi sızdıran gözenekli eti, ey dudaklarıma o denli tatlı gelen gözenekli et!

Ey sevgili! Seni bulduğumda, güzellik fısıltısıyla konuşmak için beni durdurdu.

İşte! Tanrısal parmaklarla şekillenmiş olan sevgili, zengin bir nakış gibi gözleri okşamakta!

Bu dizeleri duyunca, Emir Ali İbn-i Bekkar ve güzel Şems-ün-Nehar uzun uzun bakışmışlar; ama bir üçüncü şarkıcı da şunları okumuş:

Mutlu saatler, ey genç kişiler, su gibi akar gider, su kadar çabuk! Bana inanın, âşıklar beklemeyin sakın!

Mutluluğun kendisinden yararlanın! Vaatleri boşunadır! Yılların güzelliğini ve sizi birleştiren anı kullanın!

Şarkıcı bu şarkıyı söyleyip bitirince, Emir Ali uzun uzun iç çekmiş ve artık heyecanını bastıramayarak hıçkırıklarla gözyaşlarını akıtmış. Bunu gören Şems-ün-Nehar da aynı şekilde ağlamaya başlamış; ve tutkusuna dayanamayarak tahtından aşağı inmiş ve canlı bir hareketle salonun kapısına doğru ilerlemiş. Ali İbn-i Bekkar da aynı doğrultuda ilerlemiş ve kapının büyük perdesinin yanına ulaşınca, sevgilisiyle buluşmuş; kucaklaşırlarken duygulanmaları o denli büyük ve çılgınlıkları o denli yoğunmuş ki, birbirlerinin kollarında bayılır gibi olmuşlar; belli bir mesafe-

den hanımlarını izleyen kadınlar tutmasa ve ikisini de bir divana götürüp çiçek suları serperek onları canlandırmasalar ve canlandırıcı kokular koklatmasalarmış, belki de düşüp bayılacaklarmış.

Böylece Şems-ün-Nehar'ın kendini toparlayınca yaptığı ilk iş, yöresine bakınmak olmuş; Ali İbn-i Bekkar'ı yeniden görünce, yüzünü mutlu bir gülüş kaplamış. Ama, Ebül-Hasan İbn-i Tahir'i göremeyince, meraklanarak ondan haber sormuş. Oysa, Ebül-Hasan, halden anlayan biri olarak yavaşça daha uzağa çekilmiş; ve bu serüvenin neden olabileceği cansıkıcı sonuç hakkında korku duymaktan kendini alamıyormuş. Ama gözdenin kendini toparladığını görünce, ona doğru ilerleyip ve önünde saygıyla eğilmiş. Şems-ün-Nehar da ona "Ey Ebül-Hasan, senin gördüğün hizmetin değerini nasıl ölçebilirim, bilmiyorum! Senin sayende, dünyadaki yaratıkların en sevimlisini buldum ve ruhumun mutluluğun yoğunluğuyla ezildiği eşsiz anları yaşadım! Şundan emin ol ki, ey İbn-i Tahir, Şems-ün-Nehar bir nankör değildir!" demiş. Ebül-Hasan da, gözdenin önünde derin bir saygıyla eğilerek, onun için Tanrı'dan gönülden dilediği tüm arzuları yerine getirmesini yakarmış.

Bunun üzerine Şems-ün-Nehar dostu Ali İbn-i Bekkar'a dönmüş ve ona "Ey efendim, senin benim için duyabileceğin tüm dostça duygulardan, yoğunluk bakımından benimkiler onları aşsa da kuşku duymam. Ama ne yazık ki, benim bahtım bu saraya bağlanmayı ve sevecenliğime dolu dizgin yol vermemeyi gerektiriyor!" demiş. Ali İbn-i Bekkar da "Ey hanımım, gerçekten senin sevgin, içime öylesine işledi ki, âdeta ruhumun bir parçası oldu! Artık ölsem de ruhum bu birlikteliği terk etmez. Ah! Özgürce sevişemediğimize göre ne kadar bahtsız kişileriz, biz!" diye yanıt vermiş. Ve bu sözleri bitirince, Emir Ali'nin yanaklarına bir sağanak gibi gözyaşları inmiş ve bunun etkisiyle de Şems-ün-Nehar'ınkilere de! Ama Ebül-Hasan yanlarına yavaşça yaklaşa-

rak onlara "Vallahi! Böyle birlikteyken ağlamanızı bir türlü anlamıyorum! Ya ayrılırsanız ne olacak? Gerçekten, şimdi birbirinizi üzme zamanı değil; açılıp saçılma, uyum ve neşe içinde eğlenme zamanıdır" demiş.

Ebül-Hasan'ın bu sözlerini duyunca, onun görüşlerine değer vermeye alışmış olan güzel Şems-ün-Nehar gözyaşlarını kurutmuş ve kölelerinden birine bir işaret yapmış; o da hemen dışarı çıkarak, yanında, başlarında içi her türlü hoş görünüşlü yiyeceklerle dolu tepsiler taşıyan birçok hizmetkârla birlikte geri dönmüş. Ve bu tepsiler bir kez halı üzerinde oturan Ali İbn-i Bekkar ile Şems-ün-Nehar arasına konunca, hizmetkârlar duvara doğru çekilmişler ve orada kıpırdamadan durmuşlar.

Bunun üzerine Şems-ün-Nehar, Ebül-Hasan'ı karşılarında oturmaya çağırmış. Ve kendi parmaklarıyla her tabaktan aldığı lokmaları ilkin dostu Ali İbn-i Bekkar'ın, sonra da Ebül-Hasan İbn-i Tahir'in ağzına sokmuş. Doyuncaya kadar yenilince, altın tabaklar kaldırılmış ve gümüş işlemeli bir leğen içinde ince bir altın ibrik getirilmiş; ve ellerini dökülen kokulu sularla yıkamışlar. Bunu izleyerek yeniden oturmuşlar ve genç zenci kızlar, parlak kırmızı renkli tabaklara oturtulmuş renkli akik bardaklarda, görünüşleri bile gözleri kamaştıran ve ruhu şenlendiren nefis şaraplar getirmişler. Ve birbirlerine uzun uzadıya bakarak bunları içmişler; ve bir kez bardaklar boşalınca, Şems-ün-Nehar tüm kölelerini göndererek yanlarında sadece şarkıcıları ve çalgı çalanları alıkoymuş.

Bunun üzerine, kendini tam olarak şarkı söyleyecek durumda bulmakla, Şems-ün-Nehar, ilkin bir giriş sağlamak ve ses perdesi göstermek üzere şarkıcılardan birine buyruk vermiş; şarkıcı da uduna düzen verdikten sonra tatlı bir sesle şu şarkıyı okumuş:

Ruhum, tükeniyorsun! Aşkın elleri tüm doğrultulardan sana uzanıyor ve senin sırrını tüm rüzgârlara fırlatıyorlar.

Ruhum! Seni içimin ılık ikliminde incitmeden saklıyorum! Ama sen, dertlerimin nedeni olan kişiye koşmak için oradan kaçıp gidiyorsun. Akın gözyaşlarım! Ah! O acımasıza doğru akmak için gözlerimden kaçıyorsunuz! Tutkulu gözyaşları, siz de benim sevgilime âşıksınız demek!

Bunu duyan Şems-ün-Nehar kolunu uzatmış ve bir bardak şarap daha doldurup yarısına kadar içmiş; geri kalanını Emir Ali'ye uzatmış. O da bunu alıp dudaklarını dostunun dudaklarının bardakta dokunduğu yere değdirerek içmiş.

Anlatısının burasında, Şehrazat, günün belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Elli Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Dudaklarını, dostunun dudaklarının bardakta dokunduğu yere değdirerek içmiş. O sırada, çalgının telleri, çalgıcıların parmaklarının dokunuşuyla titriyorlarmış. Şems-ün-Nehar da, biraz daha pesten[6] bir sesle bir şarkı daha söylenmesi için yine kızlardan birine işarette bulunmuş. Genç köle de, hafifçe şu şarkıyı mırıldanmış:

6 *Pes ses:* Hafif, yavaş ses; tiz (ince) sesin karşıtı.

Evet... Yanaklarım durmadan gözlerimin sarhoşluğuyla kızarıyor.

Evet... Dudaklarımı ıslatan bardak, sakinin şarabından çok, gözyaşlarımla dolu.

Vallahi! Ey kalbim, sen yine de bu karışık içkiyle boğul! Sana, gözlerimden kaçan ruhumun artıklarını geri getirsin diye![7]

O anda, Şems-ün-Nehar, şarkıların dokunaklı notalarıyla başının döndüğünü duyumsamış ve ardında oturan kadınların birinden bir ut alarak ve gözlerini yarı yarıya kapatarak şu hayranlık verici dizeleri okumuş:

Ey gözlerinin ışığı! Ey bir genç dişi ceylanın güzelliği! Sen uzaklaşırsan eğer, ben ölürüm! Sen yaklaşırsan, sarhoş olurum! Böylece yanarak yaşarım ve duyarak sönerim.

Nefesinin soluğundan kokulu meltem doğar; çöl akşamları da ondan aldığı güzel kokularla dolar; neşeli hurmalar altındaki ılık akşamlar! Dikkat et! Ey ona dokunup sarhoş olan meltem! Dudaklarının gülüşünden ve yanaklarının gamzelerinden aldığın buseyi kıs-

7 Powys Mathers'in Mardrus çevirisinde, bu dizeler şöyle: "My lips are wet with tears / Again and yet again, / My cup is filled with tears / More often then wine, / And yet I think / I ought to take this mingled drink of mine; / For it appears / To fortify my heard for pain, / Because the tears are from my soul / and if I drink I shall be whole / Again." (Dudaklarım gözyaşlarıyla ıslanıyor / Tekrar ve tekrar / Bardağım gözyaşlarıyla dolu / Şarapla dolmaktan ziyade çoğu zaman; / Yine düşünüyorum / Bu karışık içkimi içmeyeyim, diye / Çünkü öyle anlaşılıyor ki / Acılara karşı yüreğimi pekiştiriyor bu içki / Çünkü gözyaşları ruhumdan koptu / Ve bunu içersem / yeniden tamamlanacağım (Ç.)

kanıyorum! Çünkü senin okşayışın, tüm bedenini titreten bir zevktir!

İnce giysiler altındaki karnının kokulu yasemin cildi, bir aytaşı kadar sütümsü cildinin yasemini!

Tükürük! Ey ağzının sevdiğim tükürüğü ve ey pembe dudaklarının çiçek açmış goncaları![8]

Ey kalbim! Kıymetli taşlar kadar değerli bedeninin kıvrımlarında yolunu şaşırmışsın sen! Kolla kendini! Aşk oklarını sana doğru çevirmiş, yolunu gözlüyor!

Ali İbn-i Bekkar ve Ebül-Hasan İbn-i Tahir, Şems-ün-Nehar'ın bu şarkısını işitince, neredeyse kendilerinden geçip bayılacaklarmış; sonra zevkten titreyerek alışılmadık bir derinlik taşıyan bir feryatla "Allah!" diye haykırmışlar; sonra da gülüp ağlamışlar; ve Emir Ali, heyecanının doruğuna ulaşarak eline bir ut alıp Ebül-Hasan'a vermiş ve kendisi şarkı söylerken eşlik etmesini rica etmiş. Bunun üzerine gözlerini kapamış ve başını eğip eline yaslayarak ve alçak sesle, ülkesinin şu şarkısını söylemiş:

Dinle ey Sâki!

Sevdiceğim o denli güzeldir ki, tüm kentlerin sahibi olsam, düşman yanaklarının üzerindeki güzellik damlasına dudaklarımla sadece bir kez dokunmak için hepsini armağan ederdim!

8 Powys Mathers'in çevirisinde: “The crimson flowers of his lips / Are watered with water of his mouth...” (Dudaklarının kırmızı çiçekleri / Ağzının tükürüğüyle sulanır) şeklindedir (Ç.)

Yüzü öylesine güzeldir ki, ben'i fazla geliyor! Çünkü bu yüz kendine özgü güzelliğiyle o denli güzeldir ki, ne güllerin ne de ayva tüylerinin ona yeni bir büyü katması mümkündür!

Ve bu şarkı Emir Ali İbn-i Bekkar tarafından duyulmadık güzellikteki bir sesle okunmuş. Ve tam bu şarkının biteceği sırada, Şems-ün-Nehar'ın gözde kölesi titreyerek ve şaşkın bir halde içeri girmiş ve Şems-ün-Nehar'a "Ey hanımım, Mesrur, Afif ve sarayın öteki hadımağaları kapıda bulunuyor ve seninle görüşmeyi diliyorlar!" demiş.

Bu sözleri işiten genç Ali ve Ebül-Hasan ve tüm esireler, çok heyecanlanıp hepsi yaşamları için korkuya düşmüş. Ama tek başına sakin kalmış olan Şems-ün-Nehar, rahat bir gülüşle gülmüş ve hepsine birden "Rahat olun ve işi bana bırakın!" demiş. Sonra da sadık cariyesine "Git Mesrur'u, Afif'i ve diğerlerini, onları durumlarına uygun olarak ağırlamamız için hazırlanmak üzere zaman bağışlamalarını söyleyerek oyala!" demiş. Sonra da cariyelerine salonun tüm kapılarını kapamalarını ve büyük perdeleri özenle çekmelerini buyurmuş. Bunlar yapılınca, Emir Ali ile Ebül-Hasan'ı salondan ayrılmamaya ve hiçbir şeyden korkmamaya çağırmış; sonra ardında bütün şarkıcılar olduğu halde, bahçeye açılan kapıdan geçerek salondan dışarı çıkmış; ve ardından kapıyı kapattırmış; sonra ağaçların altına doğru ilerleyerek oraya taşıtmaya özen gösterdiği bir tahta oturmuş. Orada bitkin ve yorgun bir edayla oturmuş, esire kızlardan birini çağırarak bacaklarını ovmasını, ötekilere de, oradan uzaklaşmalarını buyurmuş; sonra da genç bir zenci esireyi Mesrur'a ve öteki hadımağalarına kapıyı ivedi olarak açtırmaya yollamış.

Şems-ün-Nehar Ut Çalıp Şarkı Söylerken
(T. Dalziel)

Bunun üzerine Mesrur, Afif ve yirmi hadımağası, ellerinde yalın kılıçlar ve bellerinde geniş kemerlerle ilerlemişler ve yerlere kadar eğilip gözdeyi büyük saygı gösterileriyle selamlamışlar. Şems-ün-Nehar da "Ey Mesrur, Allah'tan hayırlı haberler getirmiş olmanı dilerim!" demiş. Mesrur da "İnşallah! Ey hanımım!" diyerek yanıt vermiş. Sonra gözdenin tahtının yanına yaklaşarak ona "Emir-ül-Müminin barış dileklerini yolladı ve seni görmeyi çok arzuladığını bildirdi! Ve bugünün onun için neşe dolu ve herkes için kutsanmış bir gün olduğunun kendisine bildirildiğini bilmeni istedi; ve bugünü, tümüyle hoş sonuçlanması için senin yanında bitirme arzusunu gösterdi. Ama ilkin bu konudaki düşüncelerini ve senin saraya gitmenin mi, yoksa kendisinin buraya gelmesinin mi uygun olacağı üstüne görüşlerini öğrenmek istedi!" demiş.

Bu sözleri duyan güzel Şems-ün-Nehar ayağa kalkmış ve yerlere kadar eğilmiş ve halifenin arzusunu bir emir saydığını göstermek için toprağı öpmüş ve "Ben Emir-ül-Müminin'in itaatkâr ve mutlu kölesiyim. Bundan dolayı senden rica ediyorum Mesrur, efendimize onu ağırlamaktan ne denli memnun olacağımı ve onun teşrifiyle bu sarayın ne denli aydınlanmış olacağını kendisine bildir!" demiş.

Bunun üzerine baş hadımağası ve maiyeti çekilmek için acele etmişler ve Şems-ün-Nehar, hemen salona koşarak orada sevgilisini bulmuş ve gözlerinde yaşlarla onu bağrına basmış ve tatlı bir edayla öpmüş; sonra da hiç istemediği halde ona veda etmek zorunda olduğu için ne denli üzüldüğünü bildirmiş. Ve ikisi de birbirlerinin kollarında ağlamaya başlamışlar. Emir Ali de sonunda sevdiceğine "Ey hanımım, lütfen! Bırak beni, bırak da seni sarayım, seni bağrıma basayım ve tapılası dokunuşunu duyayım; çünkü ayrılığın uğursuz saati gelip çattı! Senin bu sevgili dokunuşunu etimde saklayacağım, anısını da ruhumda! Uzakta

iken bu benim için bir teselli ve mahzunluğumda bir tatlılık olacak!" demiş. Kız da "Ey Ali, Vallahi! Hüznün dokunacağı kişi sadece benim! Ben ki, bu sarayda, sadece senin hatıranla var olacağım! Sen ey Ali, oyalanmak için çarşılarda dolaşırsın ve sokaktaki küçük kızlar ve diğerleri senin içindir! Onların zarafeti ve çekik gözleri sana sevdiceğin üzüntülü Şems-ün-Nehar'ı unutturur; ve billur bileziklerinin tıkırtısı belki de görüntümü bile gözlerinden silecektir! Ey Ali! Artık bundan sonra acımın patlayışlarına nasıl dayanabilecek ve boğazımda haykırışları nasıl boğabileceğim ve onların yerine Emir-ül-Müminin'in buyuracağı şarkıları nasıl yerleştirebileceğim? Dilim nasıl olacak da uyumlu notaları söyleyecek, sönen ruhumu sadece sen canlandırabilecekken, onları gülerek şarkıya dökeceğim? Yanımda oturduğun yere gözümü dikerek bakışlarımla seni nasıl arayıp duracağım, ey Ali! Ve özellikle, can vermeden, Emir-ül-Müminin'in bana sunacağı bardağı dudaklarıma götürüp onunla nasıl paylaşacağım? Kuşkusuz, onu içmekle, acımasız bir zehir kanıma karışacak! O zaman da, ölüm, bana çok yeğni[9] gelecek!" diyerek yanıtlamış.

Ebül-Hasan İbn-i Tahir, onlara sabır dileyerek teselli etmekte olduğu sırada, sırdaş esire koşup gelerek Halife'nin yaklaşmakta olduğunu hanımına bildirmiş.

Bunun üzerine Şems-ün-Nehar, âşığını son bir kez öpecek zamanı ancak bulmuş ve sırdaşına "Konuklarımızı çabucak bir yandan Dicle'ye, öte yandan bahçeye bakan geçide götür! Ortalık kararınca, nehir yakasından gizlice dışarı çıkarırsın!" demiş. Ve bu sözleri söyleyerek Şems-ün-Nehar, onu boğmak üzere olan hıçkırıklarını yutmuş ve öte yakadan gelmekte olan halifeyi karşılamak üzere koşmuş. Genç esire, Emir Ali ile Ebül-Hasan'ı söz konusu geçide götürmüş ve onlara güven verip arkalarından

9 *Yeğni:* Ağır olmayan, hafif.

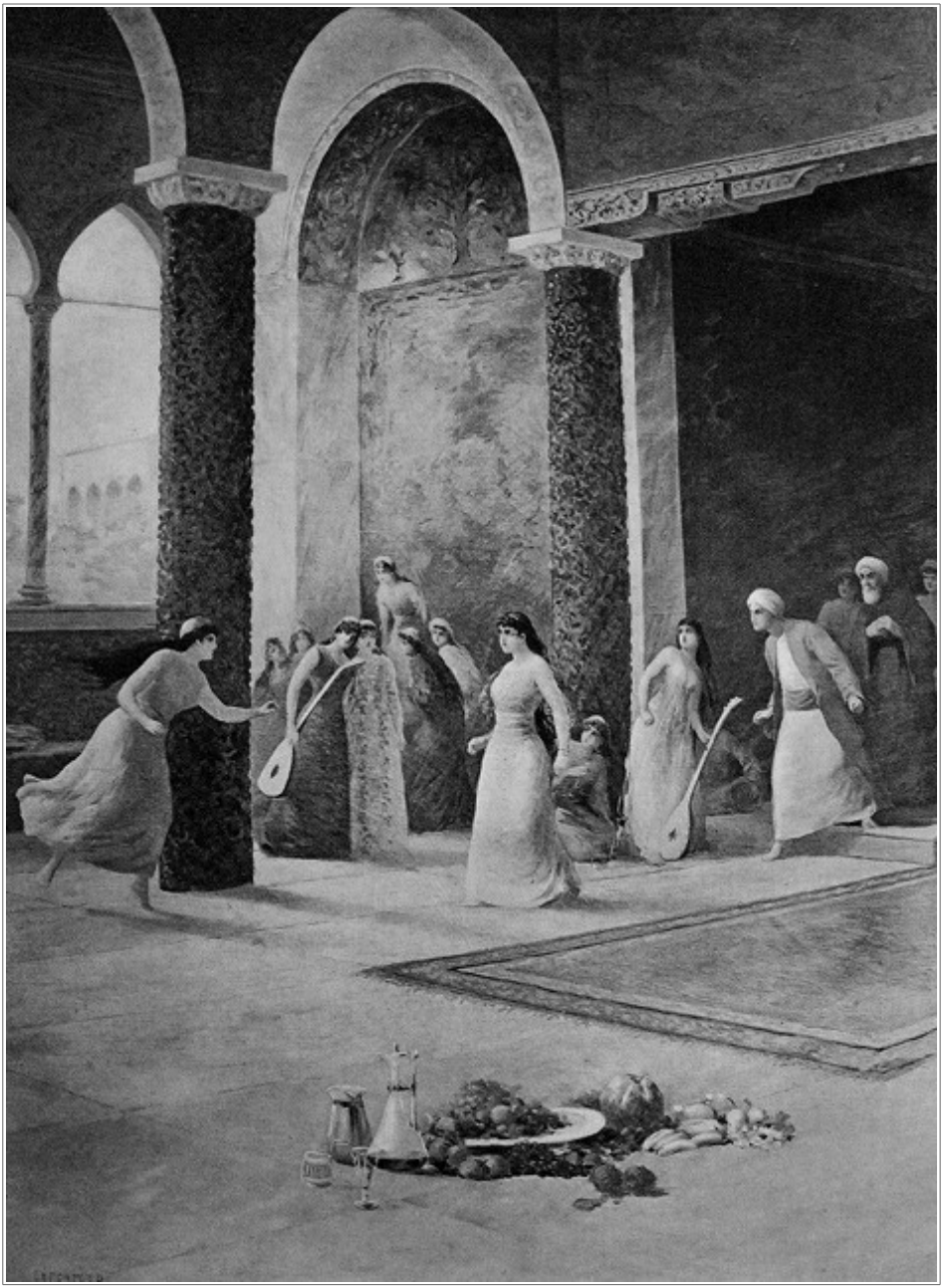

Esire, Halife'nin Yaklaştığını Haber Verirken
(Albert Letchford)

kapıyı dikkatlice kapattıktan sonra oradan ayrılmış. İki genç orada koyu bir karanlık içinde kalmışlar; ama aradan biraz zaman geçince pencerenin kepenkleri arasından büyük bir ışığın parıldadığını görmüşler; yaklaştıkça bunun bir kafile oluşturan yüz genç siyah kölenin ellerinde taşıdığı meşalelerden geldiğini anlamışlar; bu yüz genç köleyi, saraydaki kadınların muhafızı olan yüz yaşlı hadımağası izliyor ve her biri de elinde birer yalın kılıç taşıyorlarmış; ve onların ardında da, yirmi adım geriden aya benzer yirmi genç beyaz cariyenin arasında Halife Harun Reşit varmış.

Halife, önünde Mesrur olduğu halde ilerlemiş; sağında baş hadımağası Afif, solunda ikinci hadımağası Vasıf varmış. Ve aslında, kendiliğinden son kertede görkemli ve yakışıklı olduğu kadar, kölelerin tuttuğu meşalelerin ışığı ve saraylı kadınların mücevherlerinden yansıyan parıltıyla büsbütün görkemli görünüyormuş! Ve böylece, esirelerin birdenbire çalmaya koyulduğu çalgıların sesi duyulurken, Halife, kendisine saygı göstermek üzere yerlere kadar eğilmiş bulunan Şems-ün-Nehar'ın yanına gelmiş; ve çabucak elini uzatarak onu ayağa kaldırmış ve tuttuğu elini dudaklarına götürmüş; sonra da kendisini görmekten dolayı mutlu, ona "Ey Şems-ün-Nehar, saltanat kaygıları uzun zamandır gelip seni görmeme engel oldu! Ama Tanrı bu akşam, gözlerimin senin güzelliğinle mutlanması için bana firsat verdi!" demiş. Sonra gidip gümüş tahtın üzerine oturmuş, gözdesi de önünde oturarak yer almış; yirmi cariye de birileri diğerlerinden eşit aralıkla yerleşerek ikisinin yöresinde bir daire oluşturmuşlar. Çalgı çalanlara ve şarkı söyleyenlere gelince, gözdenin hemen yanında yer alarak bir başka topluluk oluşturmuşlar; yaşlı ve genç hadımağaları da, âdet olduğu üzere, uzaklaşıp yanar haldeki meşaleleri ellerinde tutarak ağaçların altında yer almışlar; böylece Halife'nin zevklerini daha rahatça doyurmasını sağla-

mışlar.

Hepsi birden oturup herkes kendi yerini aldıktan sonra, Halife şarkıcılara işaret etmiş ve hemen içlerinden biri, ötekilerin eşliğinde, Halife'nin kendisine okunan tüm gazeller içinde uyumunun güzelliği ve son bölümündeki zengin havasından ötürü yeğlediği ünlü bir gazeli okumaya başlamış:

Sabahın âşık şebnemleri yarı açık çiçekleri ıslatır ve güney rüzgârı saplarını iki yana sallar! Ama yavrum senin gözlerin...

Senin gözlerin, yavrucuğum, dudaklarımın kadehini doldurarak uzun uzadıya kandıran saydam kaynaktır. Ve ağzın... ey genç dost, ağzın: Arıları kıskandıran bir tükürüğü barındıran inciden kovandır!

Ve bu harika dizeler tutkulu bir sesle okunduktan sonra, şarkıcı susmuş. Bunun üzerine Şems-ün-Nehar, Emir Ali'ye olan aşkını bilen sırdaşı gözde cariyesine bir işaret yapmış; o da ayrı bir makam üzre Halife'nin gözdesinin Ali İbn-i Bekkar'a olan gönülden duygularına pek uyan şu dizeleri okumuş:

Genç bedevi kız, yolunda yakışıklı bir atlıya rastlayınca, yanakları kızarır! Tıpkı Arabistan'da yetişen defne çiçeği gibi...

Ey serüveni seven bedevi kızı, yanağına renk veren ateşi söndür! Ruhunu, onu yakıp bitirmek için doğan bir tutkudan sakın! Kendi çölünde kaygısız yaşa, çünkü aşkın acıları yakışıklı atlıların sunuşlarıdır!

Güzel Şems-ün-Nehar bu şarkıyı işitince, öylesine büyük bir heyecana kapılmış ki, oturduğu yerde sarsılmış ve hemen yardımına koşan cariyelerinin kollarında bayılmış. Bir pencereye sokulmuş, arkadaşı İbn-i Tahir ile birlikte içeriye bakarlarken, bu durumu gören Emir Ali de, içtenlikli bir acıyla öyle sarsılmış...

Anlatısının burasında Şehrazat, günün belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Elli Beşinci Gece Olunca

Söze başlamış:

İçten bir acıyla öyle sarsılmış ki, boylu boyunca dostu Ebül-Hasan İbn-i Tahir'in kollarına baygın düşmüş. Bunu gören Ebül-Hasan, bulundukları yer bakımından son kertede şaşırmış kalmış; boşu boşuna su arayıp dostunun yüzüne serpmeyi düşünürken, geçidin kapılarından birinin açıldığını ve içeriye nefes nefese, Şems-ün-Nehar'ın gözde esiresinin girerek kendilerine korku dolu bir sesle "Ey Ebül-Hasan, sen ve arkadaşın çabuk ayağa kalkın; sizi hemen buradan çıkarmam gerekiyor; zira, her şey bizim için iyi olmayacağını gösteren bir kargaşa içinde; sanıyorum ki, bugün bizim uğursuz bir günümüz! Bundan dolayı ikiniz de beni izleyin, yoksa hepimiz mahvolacağız!" demiş. Ama Ebül-Hasan ona "Ey yardımsever genç kız, arkadaşımın durumunu görmüyor musun sen? Yaklaş da bir bak!" demiş.

Esire, Emir Ali'nin halı üzerinde baygın yatmakta olduğunu görünce, yerini bildiği, üzeri çeşitli şişelerle dolu bir masaya yaklaşmış ve çiçek suyu içeren bir serpecek bularak getirip genç adamın yüzüne serperek onu serinletmiş; o da hemen ayılmış.

Bunun üzerine Ebül-Hasan omuzlarından, kız da ayaklarından tutarak, ikisi birlikte, onu geçitten çıkarmışlar ve sarayın alt yanına, Dicle kenarına indirmişler. Ve onu orada bulunan bir sıranın üzerine yavaşça yatırmışlar; ve genç kız ellerini çırpmış; nehir üzerinde hemen içinde sadece tek bir kürekçi bulunan bir kayık belirmiş; ve kayık hemen kıyıya yanaşıp önlerinde durmuş. Sonra, tek bir söz söylemeden, sırdaşın bir işaretiyle kürekçi Emir Ali'yi kollarına alıp onu kayığa taşımış; arkalarından Ebül-Hasan da kayığa binmekte gecikmemiş. Genç cariyeye gelince, onlardan, daha ileriye kadar yoldaşlık yapamadığı için özürler dileyerek, çabucak içeri dönerken, kendilerine son derece kederli bir sesle barış dilemiş.

Emir Ali ve İbn-i Tahir Saraydan Kaçarken
(T. Dalziel)

Kayık karşı kıyıya ulaşınca, rüzgârın ve suyun etkisiyle iyice kendine gelen Ali İbn-i Bekkar, bu kez dostunun desteğiyle karaya ayak basmış. Ama hemencecik bir rıhtım taşına oturmuş; sanki ruhu kendisini terk ediyormuş gibi bir duyguya kapılmış. Ve Ebül-Hasan, bu sıkıntıdan onu nasıl kurtaracağını bilemeyerek ona "Ey dostum, yüreğini bütün tut ve gücünü toparla; çünkü aslında burası pek güvenli bir yer değil; bu kıyılar haydutlarla ve namussuz kişilerle doludur. Birazcık cesaretini topla da, buraya yakın bir yerde şu gördüğüm ışığın yöresinde oturan bir dostumun evine gidelim!" demiş. Sonra da "Bismillah!" deyip arkadaşının ayağa kalkmasına yardım etmiş ve onunla birlikte yavaş yavaş sözünü ettiği eve doğru yol almış; ve çok geçmeden evin kapısına ulaşmış. Sonra ilerlemiş bir saatte bulunmalarına karşın evin kapısını çalmış; hemen biri gelip kapıyı açmış; ve Ebül-Hasan, kendini tanıtarak büyük bir içtenlikle dostuyla birlikte içeri alınmış. Böylesine uygunsuz bir saatte varlıklarının ve orada bulunmalarının nedenini açıklayan sözler bulmakta noksanlık göstermemiş. Ve bu evde, hiçbir can sıkıcı soru sorulmadan, onlara, en hayran olunacak ölçüde konukseverlik gösterilmiş. Ve ikisi de oldukça kötü bir gece geçirmişler: Ebül-Hasan evinden dışarıda yatma alışkanlığında olmadığından ve kendi bakımından tedirginlikler duyduğundan ötürü; Emir Ali de, Halife'nin ayakları dibinde, kederden baygın ve solgun yatan Şems-ün-Nehar'ın hayali gözlerinin önünden gitmediğinden ötürü.

Ve sabah olur olmaz, ev sahibinden izin alarak kente doğru yol almışlar ve arası çok geçmeden, Ali İbn-i Bekkar'ın yürümekte gösterdiği büyük güçlüğe karşın, evlerinin bulunduğu sokağa ulaşmışlar. Ama ulaştıkları ilk kapı Ebül-Hasan'ınki olduğundan, genç tacir, dostunu böyle berbat bir durumda yalnız başına bırakmış olmamak için ilkin gelip kendi evinde dinlenmesi için

birçok kez çağrıda bulunmuş. Ve ev halkına evin en güzel odasını ona hazırlamalarını ve böylesi durumlarda kullanılmak üzere büyük dolaplarda dürülü sakladıktan yeni yatakları sermelerini söylemiş. Ve Emir Ali, tüm gün yürümekten pek yorulmuş olduğundan, yatağın üzerine kendini atacak gücü ancak bulmuş ve orada gözlerini kapayarak birkaç saat uyumuş. Uyandığında, abdest almış ve namaz görevini yerine getirmiş ve dışarı çıkmak üzere giyinmiş; ama Ebül-Hasan kolundan tutarak ona "Ey efendim, bugünü ve bu geceyi de benim evimde geçirmen yeğdir; böylece sana yoldaşlık eder, derdini avuturum!" demiş. Ve onu kalmaya zorlamış. Ve gerçekten, bütün gün arkadaşıyla görüştükten sonra akşam olunca, Bağdat'ın en ünlü şarkıcı kadınlarını çağırtmış; ama hiçbir şey Ali İbn-i Bekkar'ın kederli düşüncelerini dağıtamamış; aksine, şarkıcılar, derdini ve kederini azdırmaktan başka işe yaramamışlar; ve birlikte bir gece öncekinden de kötü bir gece geçirmişler; ve ertesi sabah, durumu o kadar kötülemiş ki, dostu Ebül-Hasan onu daha fazla tutmak istememiş. Kölelerinin ahırdan getirdikleri katıra, Emir'in binmesine yardımcı olduktan sonra, ona evine kadar yoldaşlık etmeye karar vermiş. Ama onu kendi adamlarına teslim ettikten sonra, o arada, kendisine ihtiyaç olmadığını anlayarak, yeniden onu yüreklendirecek sözler söyleyip haber almak üzere elinden geldiğince erken bir saatte yeniden geleceğini vaadederek ondan izin almış. Sonra evden çıkmış ve bütün bu zaman içinde kapalı tuttuğu dükkânını açmak üzere çarşıya doğru yönelmiş.

Oysa, dükkânını düzene sokmayı ancak bitirip müşteri beklemeye koyulduğu bir sırada, bir de bakmış ki...

Öyküsünün burasında Şehrazat, sabah olduğunu anlayarak yavaşça susmuş.

Ama Yüz Elli Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

Müşteri beklemeye koyulduğu bir sırada, bir de bakmış ki, Şems-ün-Nehar'ın sırdaş genç cariyesi geliyor. Kız ona selam vermiş; Ebül-Hasan da selamına karşılık vermiş ve tavrının ne kadar kederli ve dalgın olduğunun farkına varmış ve de birden yüreği eskisinden de beter çarpmaya başlamış. Ve kıza "Gelişin benim için ne denli değerli oldu bilsen, ey yardımsever genç kız! Ah! Lütfen bana hanımının durumundan çabucak haber ver!" demiş. Kız da ona "Ama, ben senden rica edeyim, bana ilkin, o kötü durumda bırakmak zorunda kaldığım Emir Ali'den haber ver!" diye yanıt vermiş. Ve Ebül-Hasan ona, dostunun acıklı durumundan ve onarılmaz bitkinliğinden söz etmiş. Ve sözlerini bitirince, sırdaş kız, öncekinden de fazla kederlenmiş ve birkaç kez iç çekmiş; ve dokunaklı bir sesle Ebül-Hasan'a "Bizim başımıza gelen ne büyük felakettir! Bil ki, ey İbn-i Tahir, benim zavallı hanımımın durumu, daha da acıklıdır! Ben, sana, üzerine gelen fenalığın nedenini bilmediği halde çok üzülen Halife'nin ayakları dibinde hanımım bayıldığı sırada, dostunla salondan çıktığınız andan bu yana kesinlikle neler olduğunu anlatacağım!"

Ben sizi kayıkçının ilgisine terk ettikten sonra, çabucak ve büyük bir endişeyle, Şems-ün-Nehar'ın yanına döndüm; ve onu hâlâ baygın ve sapsarı buldum; gözyaşları boyna dağınık saçları üzerine damla damla düşmekteydi. Emir-ül-Müminin, büyük bir üzüntüye kapılarak yanıbaşında oturmakta idi; kendisinin gösterdiği büyük ilgiye karşın, onun kendine gelmesine yardımcı olamadı. Ve hepimiz kolayca tahmin edebileceğin bir perişanlığa düşmüştük; ve Halife'nin tedirginlik duyarak bize sorduğu soru-

lara, gözyaşları dökmekten ve önünde yüzümüze topraklar saçmaktan başka yanıt veremiyorduk; ve bilmediği sırrı ondan saklamaya çalışıyorduk. Ve bu anlatılamaz işkence, geceyarısına kadar sürdü. Ancak o zaman, şakaklarını gülsuyu ve çiçek suyuyla ovduktan ve yelpazelerle ferahlık sağladıktan sonra, yavaş yavaş kendine gelmesinin neşesini yaşadık. Ama ayılır ayılmaz Halife'nin kesin şaşkınlığına neden olan ve sonunda kendisini de ağlamaya zorlayan bir gözyaşı seli kopardı. Olup bitenler öylesine hazin ve olağandışıydı!

Halife, sonunda, gözdesine soru yöneltebileceğini anlayınca, ona "Gözümün Nuru Şems-ün-Nehar, konuş benimle; bana derdini söyle ki, sana yararım dokunabilsin! Bak, ben de bir şey yapamadığımdan ne kadar üzüntü duyuyorum!" dedi. Bunun üzerine Şems-ün-Nehar, Halife'nin ayaklarını öpecek gücü buldu; ama Halife buna izin vermedi; onu elinden tutarak yavaşça sorular sormaya başladı. Bunun üzerine, Şems-ün-Nehar kırık bir sesle ona, "Ey Emir-ül-Müminin, bana acı çektiren rahatsızlık geçicidir! Gündüzün yediğim bazı şeyler dokunmuş olacak!" dedi. Halife de, "Ne yemiştin, ey Şems-ün-Nehar?" diye sordu. Hanımım da, "İki ekşi limon, altı yeşil elma, bir çanak yoğurt, büyük bir parça künefe; onun üzerine de açlığımı gideremediğimden bir okka tuzlu fıstık ve kabak çekirdeği ve bir avuç dolusu fırından henüz çıkmış haşlanmış şekerli nohut!" diye yanıtladı. Bunu duyan Halife "Seni ihtiyatsız sevgili seni, doğrusu beni çok şaşırttın! Bütün bu şeylerin lezzetli ve iştah açıcı olduğuna kuşkum yok; ama, birazcık yiyerek idare etmen ve canını o kadar çok çektiği şeylerin üzerine düşünmeden atılmaktan alıkoyman gerekirdi! Böylece, kendini bu duruma sokmazdın!" diye haykırdı. Ve Halife, aslında, öteki kadınlar için söz ve okşayıştan yana pek savurgan olmayan Halife, gözdesiyle, pek çok ilgi göstererek uzun uzun konuştu ve sabaha kadar başının ucun-

dan ayrılmadı. Ama durumunun pek düzelmediğini görerek sarayın ve kentin tüm hekimlerini çağırttı; onlar da, hanımımın rahatsızlığının gerçek nedenini ve Halife'nin orada bulunmasının ve gösterdiği baskının bunu arttırdığını açıklamayı incelik göstererek gizlediler. Ve kendisine öylesine karmaşık bir reçete yazdılar ki, tüm iyi niyetime karşın, ey İbn-i Tahir, bir tek sözcüğünü bile söylemeyi beceremem!

Sonunda Halife, tüm hekimleri ve diğerlerini peşine takarak oradan ayrıldı; ancak o zaman özgürce hanımımın yanına yaklaştım; ve ellerini öpücüklere boğarak yüreklendirecek sözler söyledim ve ona Emir Ali İbn-i Bekkar'ı yeniden gösterme işini üzerime alacağım konusunda güvence vererek kendisine bakmama izin vermesini sağladım. Ve ona hemen içinde biraz çiçek suyu da olan bir bardak soğuk su içirdim; iyi geldi. Ve işte o zaman, kendi derdini unutarak ve kendisini bir süre bırakarak, gidip ona çekmekte olduğu derdinden kısaca söz ettiğim dostundan haber getirmemi istedi.

Sırdaş cariyenin bu sözleri üzerine Ebül-Hasan İbn-i Tahir, ona "Ey genç kız, şimdi ben sana dostumun durumu hakkında hiçbir şey söyleyemem! Sen şimdi doğru hanımının yanına koş ve ona, benim barış dileklerimi ve başına gelenleri öğrenmekle ne çok üzüldüğümü bildir; ve kendisine bu durumun zorlu bir sınav olduğunu anlamakta gecikmediğimi; ancak onu sabretmeye çağırdığımı, özellikle Halife'nin kulağına erişeceği korkusuyla, sözlerini sakınmakta çok özen göstermesi gerektiğine inandığımı da söyle! Yarın dükkânıma gelirsen ve Tanrı isterse, karşılıklı olarak birbirimize vereceğimiz haberler teselli edici olacaktır!" demiş.

Şems-ün-Nehar'ın Üzüntüsü
(T. Dalziel)

Bunun üzerine genç kız ona bu sözlerinden ve gördüğü hizmetten ötürü çok teşekkür etmiş ve oradan ayrılmış. Ebül-Hasan da, günün geri kalan bölümünü çarşıda geçirmiş ve gidip evinde dostu Ali İbn-i Bekkar'ı görmek üzere dükkânını alışılmış saatten önce kapatmış.

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Yüz Elli Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

Dostu Ali İbn-i Bekkar'ı görmek üzere dükkânını alışılmış saatten önce kapatmış. Kapıyı çalınca kapıcı gelip açmış; girip içeride dostunun yöresini her türden birçok hekimin ve yakınları ile dostlarının sarmış bulunduğunu görmüş; bunların kimisi nabzını yokluyor, diğerleri de her biri diğerinden farklı ve birbirine aykırı reçeteler yazıyorlarmış; yaşlı kadınlar da işi abartıyor ve hekimlere kuşkuyla bakıyorlarmış; sonunda genç adam sabrını tüketmiş; ve artık hiçbir şey görmek ve duymak istemeyerek başını örtülerin altına sokmuş ve kulaklarını iki eliyle tıkamış.

Tam o sırada Ebül-Hasan başucuna gelmiş, yavaşça arkadaşının başındaki örtüyü çekerek yüreklendirici bir sesle "Barış üzerine olsun, ya Ali!" demiş. O da "Senin üzerine de barış olsun ve Tanrı'nın iyilikleri ve lütufları saçılsın, ya Ebül-Hasan! İnşallah yüzün kadar ak haberler getirmişsindir, ey dostum!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine Ebül-Hasan bunca ziyaretçinin önünde konuşmak istemeyerek İbn-i Bekkar'a göz kırpmakla yetinmiş; ve oradaki herkes çekildikten sonra, onu kucaklamış ve sırdaş

cariyenin kendisine anlattığı her şeyi bildirmiş ve "Ey kardeşim, her zaman güven duyabilirsin ki, sana bütün varlığımla bağlıyım; ve senin yüreğini rahatlatmadıkça duracak dinlenecek değilim!" demiş. İbn-i Bekkar da, dostunun hayırlı girişimlerinden öylesine duygulanmış ki, tüm yüreğiyle ağlayarak "Senden rica ediyorum, bu geceyi benimle geçirerek iyiliklerini tamamla; böylece seninle konuşur ve bana işkence veren düşüncelerimi oyalarım!" demiş. Ve Ebül-Hasan onun bu dileğine uymakta kusur etmemiş; ve kulağının dibinde dokunaklı bir sesle şiirler söyleyerek, aşk gazelleri okuyarak yanında kalmış. Bu dizeler bazen şairin dostuna seslenişi şeklinde, bazen de sevgili üzerine söylenmiş bulunuyormuş. İşte, binlercesi içinden, bunlardan sevgilinin onuruna söylenmiş olanların birkaçı şöyleymiş:

Bakışının kılıcıyla çelik başlığımın siperini deldi ve ruhumu endamının esnekliğine sonsuza dek bağladı.

Gözlerime bembeyaz görünen sevgilinin çenesinin kâfurunu[10] süsleyen tek bir misk tanesi var!

Şayet, ansızın korkarak titrerse, yanaklarının kırmızı akiği, incinin temiz solgunluğuna ya da şeker kamışının donukluğuna dönüşür! Eğer, derde düşer de, elini çıplak göğsüne dayar ve iç çekerse, ey gözlerim! Gördüğünüz manzarayı anlatın, ne olur!

Gözlerim, "Biz, üzerine her birinin ucuna mercan renkli güller iliştirilmiş beş kamışın konulduğu bir temiz masa örtüsü görüyoruz!" dediler.

Ey savaşçı, sanma ki çifte su verilmiş çelik kılıcın, seni, onun baygın bakışlarından koruyabilir!

10 *Kâfur:* Çok beyaz.

Doğrudur, seni delip geçmek için mızrağı falan yok; ama dimdik boyundan kork! Göz açıp kapayasıya kadar seni köleden beter eder! Bedeni altın bir daldır ve göğüsleri devrilmiş dinlenen iki yuvarlak ve saydam kupadır! Ve nar dudakları nefesiyle kokulanmıştır!

Ancak, Ebül-Hasan, bu dizelerle dostunun son kertede duygulandığını görerek ona "Ey Ali, şimdi sana, çarşıda benim yanımdayken fısıldamayı pek sevdiğin o şarkıyı okuyacağım! Belki de senin yaralı gönlüne bir merhem olur, ya Ali! Bak dinle, dostum, şairin şu hayranlık verici sözlerini:

Gel! Bu şarabın yakut rengi altında bardağın yeğni altını hayranlık vericidir, ey sâki!

Yarını düşünmeden, geçmişin tüm kederlerini uzaklara savur, al bu kadehi, unutmak üzere içmem için doldur, senin elinle, beni baştan aşağı sarhoş et!

Gözüme çarpan buradaki herkesten çok sadece sen anlayışlı görünüyorsun! Gel! Sana bir yüreğin kıskançlıkla gizlediği sırları açıklayayım!

Ama acele et! Bakirelerin dudaklarından alınacak buseden de tatlı yanakları olan çocuk, benim için neşe yaratan, o unutuşun içkisini sun!

Bu şarkıyı işitince, Emir Ali, hâlâ takatsiz olduğundan, başına üşüşen yoğun anıların etkisiyle öyle bir bitkinliğe kapılmış ki, yeniden ağlamaya başlamış; ve Ebül-Hasan, onu yatıştırmak için ne söyleyeceğini bilememiş; ve o geceyi de, bütünüyle, baş

ucunda, gözlerini bir an bile kapamadan onu gözetlemekle geçirmiş. Sonra, sabaha doğru, her şeye karşın gidip bir süredir savsakladığı dükkânını açmaya karar vermiş. Ve orada akşama kadar kalmış. Ama alışverişini bitirip kumaşları içerdeki yerlerine yerleştirdikten sonra, tam gitmeye hazırlanırken, başı örtülü olarak Şems-ün-Nehar'ın genç sırdaş cariyesinin geldiğini görmüş. Alışılagelen selamlaşmalardan sonra, cariye ona "Hanımım, size, sana ve Ali İbn-i Bekkar'a selamlarını gönderdi ve beni, kararlaştırdığımız gibi, onun sağlığı hakkında bilgi edinmek üzere buraya gelmekle görevlendirdi! Durumu nasıl? Söyle bana!" demiş. O da "Ey kibar kız, bunu bana sorma! Çünkü yanıtım çok hüzünlü olacaktır! Dostumuzun durumu parlak olmaktan uzaktır! Hiç uyumuyor! Hiçbir şey yemiyor, içmiyor! Onu bitkin halinde ancak şiirler biraz oyalıyor! Ah! Renginin solgunluğunu bir görsen!" diye yanıt vermiş. Kız da "Üzerimizde bir felâket esiyor! Ondan daha iyi durumda olmayan hanımım, beni sevgilisine şuraya, saçlarımın arasına sıkıştırdığım şu mektubu ulaştırmakla görevlendirdi. Ve de yanıtını almadan geri dönmememi tembihledi. Beni evini bilemediğim dostumuzun yanına götürür müsün?" demiş. Ebül-Hasan da "İşittim ve itaat ettim!" demiş. Ve çabucak dükkânını kapatarak kendisini izleyen sırdaş cariyenin on adım önünde ilerlemeye başlamış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabah olduğunu görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Elli Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

Kendisini izleyen sırdaş cariyenin on adım önünde ilerlemeye başlamış. Ve İbn-i Bekkar'ın evine ulaştıklarında, giriş bölümündeki halının üzerinde oturmaya çağırdığı genç kıza "Birkaç saniye beni burada bekle! İçeri girip yabancılar olup olmadığına bakayım!" demiş. Ve İbn-i Bekkar'ın yanına girip ona göz kırpmış. İbn-i Bekkar bu göz kırpışın anlamını kavramış ve yöresindekilere "İzninizle! Karnımda bir ağrı var!" demiş. Onlar ne demek istediğini anlamışlar ve selam verdikten sonra, onu Ebül-Hasan ile yalnız bırakarak çekilmişler. Onlar ayrılır ayrılmaz, Ebül-Hasan çıkıp sırdaş cariyeyi bulmuş ve onu içeri almış. Kendisine Şems-ün-Nehar'ı anımsatan onun görünüşü bile İbn-i Bekkar'ı oldukça yüreklendirmiş ve ona "Hoş geldin! Allah senden razı olsun!" demiş. Genç kız da eğilerek ona teşekkür etmiş ve hemen çıkarıp Şems-ün-Nehar'ın mektubunu kendisine vermiş. İbn-i Bekkar da onu alıp dudaklarına, sonra da alnına götürmüş ve okumak için yeterince güçlü olmadığından, mektubu Ebül-Hasan'a vermiş. O da, mektupta, gözdenin el yazısıyla, dokunaklı deyimlerle tüm aşk acılarının dizeler halinde anlatılmış olduğunu görmüş. Ebül-Hasan bu mektubun dostunu daha da kötü bir duruma sokacağını düşünerek içeriğini çok güzel birkaç sözcük yoluyla özetlemekle yetinmiş ve ona "Ey Ali, şimdi derhal bir yanıt hazırlamam gerek; sen de imzalarsın!" demiş. Bu söylenilen en güzel şekliyle yerine getirilmiş ve İbn-i Bekkar, bu mektubun genel anlamının şunu anlatmasına özen göstermiş: "Eğer sevgiler acılardan yoksun olsaydı, sevgililer birbirine yazma zevkini tadamazlardı!" Ve sırdaş cariyeye, izin alıp ayrılmadan önce, görmüş olduğu kederli halini hanımına anlatmasını önermiş. Sonra da yazdırdığı mektubu gözyaşlarını tutamayarak cariyeye vermiş; cariye bundan öylesine duygulanmış ki, o da kendini tutamayarak açıkça ağlamaya başlamış; sonra da barış dileyerek oradan ayrılmış. Ebül-Hasan da, sırdaş cariyeye sokakta yoldaşlık yapmak üzere onunla birlikte evden ayrılmış; ve

ona dükkânına ulaşıncaya kadar yoldaşlığını sürdürmüş; orada kızdan ayrılarak evine yollanmış.

Emir Ali mektubunu Şems-ün-Nehar'a Gönderirken
(T. Dalziel)

Ebül-Hasan, evine ulaşınca, durum üzerinde ilk kez derin derin düşünmeye başlamış ve divan üzerine uzanarak kendi kendine, "Ey Ebül-Hasan, görüyorsun ki, durum gittikçe daha da ağırlaşmaya başlıyor! Ya bu işi Halife öğrenirse ne olacak? Ya Allah! Ne olur acaba? Kuşkusuz, İbn-i Bekkar'ı, ona verilmesi için bir gözümü feda edecek kadar seviyorum! Ama, Ebül-Hasan! Senin bir ailen var, bir annen, kızkardeşlerin ve küçük kardeşlerin var! Senin önlem almayışın onları sonunda nasıl bir bahtsızlığa sü-

rükler acaba? Aslında, bu zaten böyle uzun boylu sürüp gidemez! Yarından tezi yok, gidip İbn-i Bekkar'ı bulacak, sonu çok acı bitecek bu aşktan vazgeçirmeye çalışacağım! Beni dinlemek istemezse, Allah elbet tutacağım yolu bana gösterecektir!" demiş. Ve Ebül-Hasan, bağrı düşünceleriyle daralmış, sabahtan gidip dostu İbn-i Bekkar'ı bulmuş ve onu selamladıktan sonra kendisine "Ya Ali! Nasılsın bakalım?" diye sormuş. O da "Her zamankinden berbat!" yanıtını vermiş. Ebül-Hasan da ona "Vallahi, hayatımda, ne seninkine benzer bir serüvenden söz edildiğini duydum ne de seninki kadar garip bir aşk gördüm! Biliyorsun ki, Şems-ün-Nehar da seni, senin onu sevdiğin kadar seviyor; buna karşın sen acı çekiyorsun ve durumun günden güne ağırlaşıyor! Ya bunca sevdiğin, aynı duyguyu seninle paylaşmasa ve aşkına gönülden bağlı olacağı yerde, âşık kadınların çoğu gibi yalan ve hile yoluna sapsaydı ne olurdu? Ama özellikle, ey Ali, bu serüveni Halife öğrenecek olursa başımıza gelecek felaketlerin büyüklüğünü ancak Allah bilebilir! İnan bana, ey Ali, çıkış yolu olmayan bu aşkta ısrar edersen, ilkin kendin yitip gidecek; ve Şems-ün-Nehar'ı da birlikte sürükleyeceksin! Ben kuşkusuz kendim de göz açıp kapayasıya kadar geçecek bir sürede canlılar arasından ailemle birlikte izim silineceği halde, kendimden söz etmiyorum!" demiş.

Ama İbn-i Bekkar, bu nasihatından dolayı dostuna teşekkür edip ona iradesinin kendi elinde olmadığını ve zaten başına gelebilecek tüm felaketlere karşın, kendisine duyduğu sevdadan ötürü yaşamını yitirmekten korkmayan Şems-ün-Nehar'ın hiçbir şekilde vazgeçmeyeceğini bildirmiş.

Bunun üzerine Ebül-Hasan, bundan sonra söyleyeceği her sözün boş olacağını anlayarak dostundan izin almış ve ilerde olacakları düşünerek evinin yolunu tutmuş.

Ebül-Hasan'ın sık sık kendisini görmeye gelen dostları arasında adı Emin olan genç ve kibar bir cevahirci[11] varmış; kendisi onun sır saklama huyunu çok takdir edermiş. Ebül-Hasan, yastıklarına yaslanmış, gelecekte ne yapacağını şaşkınlıkla düşünürken, tam o anda, dostu çıkagelmiş. Karşılıklı selamlaşmalardan sonra, divanın üzerine onu yanına oturmuş. Bu sevgi dolambacından bir parça haberi olan tek kişi olarak ona "Ey Ebül-Hasan, Ali İbn-i Bekkar ile Şems-ün-Nehar'm aşkları ne durumda?" diye sormuş. Ebül-Hasan "Ey Emin, Allah bizi korusun! İçimde ilerde başımıza bir şeyler gelecekmiş gibi bir önsezim var!" diye yanıt vermiş.

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Yüz Elli Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

"... Başımıza bir şeyler gelecekmiş gibi bir önsezim var! Seni güvenilir ve sadık bir kişi olarak bildiğimden, bu tehlikeli serüvenden kendimi ve ailemi kurtarmak için kararlaştırdığım tasarımı sana açıklamak istiyorum!" demiş. Cevahirci de ona "Tüm güvenirliğinle konuşabilirsin, ey Ebül-Hasan! Bende, sana hizmet için can atmaya hazır bir kardeş bulacaksın!" demiş. Ebül-Hasan da ona "Bağdat ile olan tüm ilişkilerimi koparmak istiyorum, ey Emin! Borçlarımı ödemek, alacaklarımı toplamak, tüm mallarımı düşük fiyatlarla elden çıkarmak, yapabileceğim her şeyi yapmak ve buradan uzaklara, örneğin Basra'ya gitmek ve oradan olacakları sessizce izlemek istiyorum. Zira, ey Emin, olup

11 *Cevahirci:* Kuyumcu

bitenler benim için çekilmez oldu ve artık burada yaşamımı sürdürmek olanaksız; çünkü Halife'ye bu aşk dolambacında yerim olduğunun belirtileceği korkusuna tutuldum. Çünkü bu olayın, sonunda Halife tarafından öğrenilmesi çok mümkündür!" demiş.

Bu sözleri işitince, genç cevahirci, ona "Aslında, ey Ebül-Hasan, aldığın karar çok yerinde! Ve planın aklı başında bir adamın düşünmesi gereken tek yoldur! Bu kötü durumdan kurtulmak için Tanrı sana zihin açıklığı versin ve yollarından en hayırlısını göstersin! Eğer vicdan azabı çekmeden ayrılma kararında sana yardımım dokunabilecekse, senin yerini almaya ve dostun İbn-i Bekkar'a hizmet etmeye hazırım!" demiş. Ebül-Hasan da ona "Ama Ali İbn-i Bekkar'ı tanımadığına, sarayla ve Şems-ün-Nehar ile de bir ilişkin bulunmadığına göre, bunu nasıl yaparsın?" demiş. Emin "Saraydan yana kuşkun olmasın. Çünkü Şems-ün-Nehar'ın genç sırdaşı aracılığıyla oraya mücevherler satmış olmak bakımından bir ilişkim var; ancak İbn-i Bekkar'dan yana, onu tanımak ve güven uyandırmak bakımından ilişki kurmak benim için pek güç değildir. Dolayısıyla için rahat etsin, eğer gitmeyi kafana koydunsa, geri kalanla kafanı yorma. Çünkü Tanrı, isterse, tüm kapalı kapıları açar!" demiş. Bu sözleri söyleyerek cevahirci Emin, Ebül-Hasan'dan izin alarak kendi yoluna gitmiş.

Anlatısının burasında Şehrazat, gün doğduğunu görerek yavaşça susmuş.

Ama Yüz Altmışıncı Gece Olunca

Ebül-Hasan'dan izin alarak kendi yoluna gitmiş.

Ama, üç gün sonra, ondan haber almak üzere geri dönmüş ve evin tümüyle boşaltılmış olduğunu görmüş. Bunun üzerine durumu komşularından öğrenmek istemiş; onlar da kendisine "Bir iş gezisi için Ebül-Hasan Basra'ya gitti ve hepimize yokluğunun pek uzun sürmeyeceğini ve uzaktaki müşterilerinin kendisine olan borçlarını toplar toplamaz Bağdat'a geri dönmekte kusur etmeyeceğini söyledi" demişler. O zaman Emin, Ebül-Hasan'ın korkuya kapılarak bu aşk serüveninin Halife'nin kulağına eriştiği sırada gözden yitmiş olmanın daha güvenli olduğunu düşünmüş bulunduğunu anlamış. Ama, kendisi ilkin hangi tarafı tutacağını bilememiş; sonra İbn-i Bekkar'ın evinin bulunduğu semte yönelmiş. Orada, kölelerden birini bularak, kendisini efendisinin yanına götürmesini rica etmiş; ve köle onu, İbn-i Bekkar'ın yastıklara dayanmış sapsarı uzandığı toplantı salonuna sokmuş. Burada Emin barış dileklerinde bulunmuş; İbn-i Bekkar da dileğini ona iade etmiş. Bunun üzerine ona "Ey efendim, gözlerimin seni bu günden daha önce tanıma sevincini tatmamış olmasına karşın, sağlığını sormak üzere yanına gelmekte gecikmiş olmamdan dolayı, ilkin, özür dilerim. Sonra da pek hoşuna gitmeyeceği kesin olan bir şey bildirmek; ama yine de sana her şeyi unutturacak bir çare bulucu olarak yanına gelmiş bulunduğuma seni inandırmak isterim" demiş. İbn-i Bekkar da, heyecandan titreyerek, ona "Allah aşkına! Hoşuma gitmeyecek başka ne kaldı ki?" diye sormuş. Genç cevahirci de ona "Bil ki, ey efendim, ben senin dostun Ebül-Hasan'ın her zaman yakın bir sırdaşı olmuşumdur. Ve benden başına gelen hiçbir şeyi gizlemezdi. Ama her akşam gelip beni aradığı halde, üç gündür ortalıkta görünmedi; ben de kendisinin bana daha önceki açıklamalarından, senin de onun dostlarından biri olduğunu bildiğimden, sana, onun nerede bulunduğunu ve nereye gittiğini ve de dostlarına hiçbir şey söylemeden ortadan böyle niçin kaybolduğunu sormaya geldim!" demiş.

Bu sözleri duyunca, zavallı İbn-i Bekkar, son kertede sararmış ve neredeyse bayılacak gibi olmuş. Sonra güçlükle "Söylediklerini ben de ilk kez duyuyorum. Ve İbn-i Tahir'in bu üç günlük yokluğunu neye dayandıracağımı gerçekten bilmiyorum! Ama kölelerimden birini göndererek ondan haber sorabilirim; belki de olan bitenin aslını öğreniriz!" demiş. Sonra da kölelerinden birini çağırarak "Çabucak Ebül-Hasan İbn-i Tahir'in evine git ve burada mıdır, yoksa bir geziye mi çıkmıştır, öğren! Sana gezide olduğu yanıtını verirlerse, nereye gitmiş bulunduğunu sormayı da ihmal etme!" demiş. Ve hemen köle, haber getirmek üzere gitmiş ve bir süre sonra geri dönerek efendisine "Ebül-Hasan'ın komşuları, onun Basra'ya gitmiş olduğunu söylediler. Ama orada Ebül-Hasan hakkında bilgi edinmek isteyen bir genç kız da gördüm; bana "Sen kuşkusuz emir İbn-i Bekkar'ın sarayından birisin, değil mi?" diye sordu. Kendisine olumlu yanıt verince, sana bildireceği bir haberi olduğunu söyledi ve bana buraya kadar eşlik etti. Yanına girme dileğinde bulunuyor" demiş. İbn-i Bekkar da ona "Onu hemen içeri al!" diye cevap vermiş.

Böylece, birkaç saniye sonra, genç kız içeri girmiş ve İbn-i Bekkar, Şems-ün-Nehar'ın sırdaşı cariyeyi tanımış. Kız yaklaşmış ve selam verip aldıktan sonra, kulağına fısıldadığı sözler, İbn-i Bekkar'ın yüzünü kâh aydınlatmış, kâh karartmış.

Bunun üzerine genç cevahirci, söze karışması gerektiğine inanarak "Ey efendim ve sen ey genç hanım, bilin ki, Ebül-Hasan, gitmeden önce, bildiği her şeyi bana açıkladı ve sizi ilgilendiren işi Halife'nin öğrenmesi düşüncesinden duyduğu korkuyu anlattı. Ama benim, ne karım, ne bir çocuğum, ne de bir ailem var; tüm ruhumla size karşı onun görevini üstlenmeye hazırım; çünkü İbn-i Tahir'in bahtsız aşkınız üzerine bana açıkladığı ayrıntılardan derinden derine etkilendim. Benim hizmet önerimi reddetmezseniz, dua ve banş üzerine olası aziz Peygamberimiz üzerine

yemin ederim ki, size dostum İbn-i Tahir kadar sadakatle bağlanırım, hatta daha da sağlam ve daha da güvenilir olarak! Ve de önerimi kabul etmemeniz halinde bile bana açıklanmış bulunan bir sırrı kimseye söylemeyecek kadar yüce bir ruhum olduğundan emin olun!..."

Anlatısının burasında, Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Yüz Altmış Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Kimseye söylemeyecek kadar yüce bir ruhum olduğundan emin olun! Aksine, eğer sözlerim ikinizi de inandırmışsa, size hoş gelebilecek her türlü özveriden kaçınmayacağımı bilin! Zira, istediğiniz doyumu sağlamak için elimden gelen tüm olanakları kullanmaya hazırım; hatta evimi, güzel Şems-ün-Nehar ile buluşma yeriniz yapabilirim, ey efendim!" demiş.

Genç cevahirci bu sözleri söyleyip bitirince, Emir Ali öylesine bir sevince kapılmış ki, birdenbire ruhunun canlandığını duyumsamış ve oturduğu yerden ayağa kalkarak cevahirci Emin'i öpmüş ve ona "Seni Allah gönderdi ey Emin! Ben de sana tamamen güveniyorum ve senin ellerinle sağlık bulacağıma inanıyorum" demiş. Sonra ona uzun uzadıya teşekkür etmiş ve sevinçten ağlayarak vedalaşmış.

Bunun üzerine cevahirci, genç kızı da birlikte alarak oradan ayrılmış; onu kendi evine götürmüş; ve bundan böyle burasının ikisinin olduğu kadar, kararlaştırdıkları gibi Emir Ali ile Şems-ün-Nehar'ın da buluşma yeri olacağını söylemiş. Genç kız da,

böylece evin yolunu öğrenerek durumdan hanımını haberli kılmak için daha fazla oyalanmak istememiş. Cevahirciye de ertesi gün geri dönüp Şems-ün-Nehar'ın cevabını getireceğini vaadetmiş.

Ve gerçekten, ertesi gün, Emin'in evine gelmiş ve ona "Ey Emin, hanımım Şems-ün-Nehar, hakkımızdaki güzel düşüncelerini öğrenince çok sevindi. Ve sana içten gelen gönül yüceliğin ve arzularına hizmet için hiçbir zorunluğun olmadığı halde gösterdiğin ilgiye kendi ağzıyla teşekkür etmek üzere, seni, saraya, onun yanına götürmem için beni görevlendirdi!" demiş.

Bu sözleri duyan genç cevahirci, gözdenin bu arzusunu yerine getirmek üzere acele edeceği yerde, aksine tüm bedenini bir titreme kaplamış ve sapsarı kesilerek, sonunda, genç kıza "Ey kızkardeşim, görüyorum ki, Şems-ün-Nehar ve sen, benden yapmamı istediğiniz girişim üzerinde hiç düşünmemişsiniz. Ama benim sıradan bir adam olduğumu ve Ebül-Hasan'ın tanınmış olmasının, kendine emredileni yapıyor gibi görünüp sarayda keyfince dolaşarak hadımağalarını gereği gibi yönetmesini sağlayan bir zekâya sahip olmasının üstünlüğünü unutuyorsunuz; ben ne onun güvenliğine ne de görmeye gittiği kimselerin âdetlerini benimsemedeki hayranlık verici alışkanlığına sahibim. Ebül-Hasan'ın gözdeyi ziyareti üstüne bana anlattıklarını işitmekle bile sarsılan birisi olarak saraya girmeye nasıl cesaret edebilirim? Aslında, böylesine bir tehlikeyi göze alacak yürek yok bende! Ama, hanımına, benim evimin buluşmalar için, hiç kuşkusuz, en uygun yer olduğunu söyleyebilirsin; ve eğer buraya gelmeye razı olursa, herhangi bir tehlikeye uğramaksızın istediğimiz gibi konuşabiliriz" demiş. Ve genç kız her ne kadar onu, birlikte gitmek için yüreklendirmeye çalışmış, hatta ayağa kalkmaya karar verdirmişse de, cevahirci, birdenbire öylesine bir titremeye kapılmış ki, bacakları üstünde duramamış ve genç kız onu tutmak

ve yeniden oturmasına yardım ederek sakinleşmesi için bir bardak su vermek zorunda kalmış.

Bunun üzerine, ısrarda bulunmanın doğru olmayacağını anlayan genç kız, Emin'e "Hakkın var! Hepimizin yararına olarak Şems-ün-Nehar'ın kendisinin buraya gelmeye karar vermesi daha iyi olacak. Onu kandırmaya çalışacağım ve de buraya gelmesini sağlayacağım. Bizi, hiç ayrılmaksızın burada bekle!" demiş.

Ve gerçekten, öngördüğü gibi, genç cevahircinin saraya gelmesinin olanaksızlığını hanımına anlatınca, Şems-ün-Nehar kendisini o zamana kadar yatakta hareketsiz bırakan düşkünlüğünü unutarak, bir an bile düşünmeden, ayağa kalkmış ve geniş ipek çarşafına bürünerek sırdaşını izlemiş. Sırdaşı cariye ilkin eve giderek, hanımının evdeki köle ya da yabancılar tarafından görülmeyeceğine kanaat getirmek istemiş ve Emin'e "Hiç değilse, evde bulunanları uzaklaştırdın mı?" diye sormuş. O da "Ben burada, ev işlerini gören yaşlı bir zenci kadınla oturuyorum" diye yanıt vermiş. Kız da "Yine de onu içeri girmekten men etmek gerek!" demiş. Ve gidip tüm kapıları içeriden kapatmış, sonra da gidip hanımını aramış.

Şems-ün-Nehar içeri girmiş ve geçitler ve salonlar, geçerken saçtığı kokuyla dolmuş. Ve tek bir sözcük söylemeden ve de yöresine bakınmadan gidip divana oturmuş ve genç cevahircinin çabucak düzelttiği ardındaki yastıklara yaslanmış. Ve bir süre, bitkinliğine kapılarak ve güçlükle soluk alarak öylece kımıldamadan kalmış. Ve o denli alışılmadık bir koşuşmanın verdiği yorgunluğu giderince, peçesini kaldırmış ve geniş yeldirmesini[12] çıkarmış, Genç cevahirci, gözleri kamaşmış ve sanki güneşi kendi evinde görür gibi olmuş. Şems-ün-Nehar da biraz ilerisin-

12 *Yeldirme:* Kadınların çarşaf yerine kullandıkları, baş örtüsü ile birlikte giyilen hafif üstlük.

de saygıyla ayakta dururken onu bir an süzmüş ve sırdaşının kulağına "Bana sözünü ettiğin kişi bu mu?" diye sormuş; genç kız da "Evet, efendim!" dedikten sonra genç adama dönerek "Nasılsın ya Emin?" diye sormuş. O da "Tanrı'ya şükür ki, sağlığım iyidir! Tanrı seni korusun ve altın içine gizlenmiş bir koku gibi saklı tutsun!" demiş. Şems-ün-Nehar ona "Sen evli misin, bekâr mı?" diye sorunca "Vallahi, bekârım, ey hanımım! Ne anam, ne babam, ne de bir yakınım var. Sana hizmet etmekten başka da yapacak bir işim yok; senin en küçük arzun başım, gözüm üstünedir..."

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Altmış İkinci Gece Olunca

"... Ve senin en küçük arzun başım, gözüm üstünedir! Bir de, bil ki, İbn-i Bekkar ile buluşmanız için oturmakta olduğum bu evin tam karşısındaki kimsenin oturmadığı bir evi tüm olarak emrinize vereceğim. Onu gereğince karşılayabilmeniz için hemen eşyayla donatacağım; böylece hiçbir noksanınız olmayacak!" diye yanıt vermiş.

Bunun üzerine Şems-ün-Nehar ona çok teşekkür etmiş ve "Ya Emin, ne mutlu bir bahtım varmış ki, senin gibi sadık bir dosta rastlamak talihine eriştim! Şimdi, yarar gütmeyen bir dostun yardımının ne denli etkili olduğunu ve de azaplar ve acılar çölünde süründükten sonra rahatlık veren bir vahada bulunmanın ne denli zevkli olduğunu anlıyorum! Şuna da inan ki, Şems-ün-Nehar, bir gün, dostluğun değerini bildiğini sana kanıtlayacaktır. Benim sırdaşıma bir bak, Emin! Gençtir, tatlıdır, hoştur; ondan

Şems-ün-Nehar ve Cevahirci
(T. Dalziel)

ayrılmanın tüm acılarına karşın ışıklı geceler ve hoş günler geçirtmesi için onu sana armağan edeceğimden emin olabilirsin!" demiş. Emin de genç kıza bakarak onun, gerçekten çok çekici ve çok güzel gözleri bulunmasının ötesinde kesinlikle harika kalçaları olduğunu fark etmiş.

Ama Şems-ün-Nehar, sözünü sürdürerek "Ona sonsuz güvenim vardır; bundan dolayı Emir Ali'nin sana söyleyeceği her şeyi ona bildirmekten çekinme! Ve onu sev, çünkü onda yüreği serinleten duyarlı nitelikler var!" demiş. Ve Şems-ün-Nehar, cevahirciye daha pek çok incelikle dolu sözler söylemiş ve sırdaşı kendisini izlerken ve yeni dostuna gülen gözlerle veda ederken çekilip gitmiş.

Onlar ayrılınca, cevahirci Emin dükkânına koşmuş ve oradan tüm değerli vazoları, altın yaldızlı bardakları, gümüş tasları almış ve iki âşığın buluşmaları tasarlanan eve taşımış. Sonra tüm tanıdıklarına uğrayarak, kiminden halılar, kiminden ipekli döşekler, yastıklar; kiminden porselen eşya, kiminden de tepsiler ve ibrikler ödünç almış. Ve böylece evi şahane bir tarzda döşemiş.

Her şeyi bu tarzda düzene soktuktan sonra, uzaktan bir göz atmak için oturmakta iken, içeriye Şems-ün-Nehar'ın genç sırdaşı olan dostunun yavaşça girdiğini görmüş. Kız, kalçalarını tatlı tatlı oynatarak yaklaşmış ve selamlar alınıp verildikten sonra "Ey Emin, hanımım duyduğu üzüntüsünden artık kurtulduğunu söylememi istedi. Sonra da sevdalısına, Halife'nin sarayda bulunmadığım ve kendisinin bu akşam buraya gelebileceğini sana bildirmek görevini bana verdi. Bunu hemen Emir Ali'ye bildirmelisin; ve bu haber, hiç kuşku duymuyorum, onun kendine gelmesini, güç ve sağlık kazanmasını sağlayacaktır!" demiş.

Ve bu sözleri söyleyerek, genç kız, içi dinar dolu bir kese çıkararak Emin'e vermiş ve "Hanımım hiç çekinmeden tüm harcamaları yapmanı senden rica ediyor!" demiş. Ama Emin, keseyi geri çevirmiş ve ona "Değerim onun gözünde bu kadar düşük mü ki, hanımın, ey genç kız, ödül olarak bu altınları veriyor? Ona, Emin'in, bütün bunların ötesinde, onun sözlerinin altını ve gözlerinin bakışlarıyla karşılığını aldığını söyle!" diye haykırmış. Bunun üzerine genç kız keseyi geri almış ve Emin'in yarar sağlamayı reddetmesinden çok mutlu olarak ondan duyduklarını ve evde her şeyin hazırlanmış bulunduğunu Şems-ün-Nehar'a anlatmak üzere koşup gitmiş. Sonra yıkanırken, taranırken, koku sürünürken ve en güzel urbalarını giyerken ona yardım etmeye koyulmuş.

Kendi bakımından, cevahirci Emin de, çabucak vazolara taze çiçekler koyduktan, her türden yiyecekler, tatlılar, şekerlemeler ve içkilerle dolu tepsiler donattıktan ve duvar kenarına utları, gitaraları ve öteki uyum sazlarını özenle dizdikten sonra, emir Ali İbn-i Bek-kar'ın yanına gitmiş. Emir Ali'nin yanına girince, bir gün önce yüreğine saçtığı ümitle onu biraz neşeli bulmuş. Genç adamın neşesi, kısa bir süre sonra; uğrunda bunca gözyaşı döktüğü sevgilisine kavuşacağını öğrenince daha çok artmış. Birdenbire, tüm dertlerini, tüm kederlerini unutmuş ve benzi de bundan etkilenmiş; zira baştan aşağı aydınlanmış ve sevginin tatlı sıcaklığı da eklenince çok daha güzel olmuş.

Bunun üzerine, dostu Emin'in yardımıyla, en şahane giysilerini giymiş; sanki daha önce mezarın kapılarına hiç yaklaşmamışçasına sağlıklı, cevahirciyle birlikte evinin yolunu tutmuş. Ve içeri alındıklarında, Emin, emiri oturmaya çağırmış ve ardına yumuşak yastıklar koymuş ve sağ ve sol yanlarına çiçekle dolu birer billur vazo yerleştirmiş ve eline de bir gül vermiş. Ve ikisi birlikte, tatlı tatlı konuşarak, gözdenin gelmesini beklemişler.

Böylece, henüz birkaç dakika geçmeden, kapı çalınmış ve Emin koşup açmış; içeriye, biri bütünüyle siyah ipekten kalın bir çarşafa bürünmüş iki kadınla geri dönmüş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Yüz Altmış Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

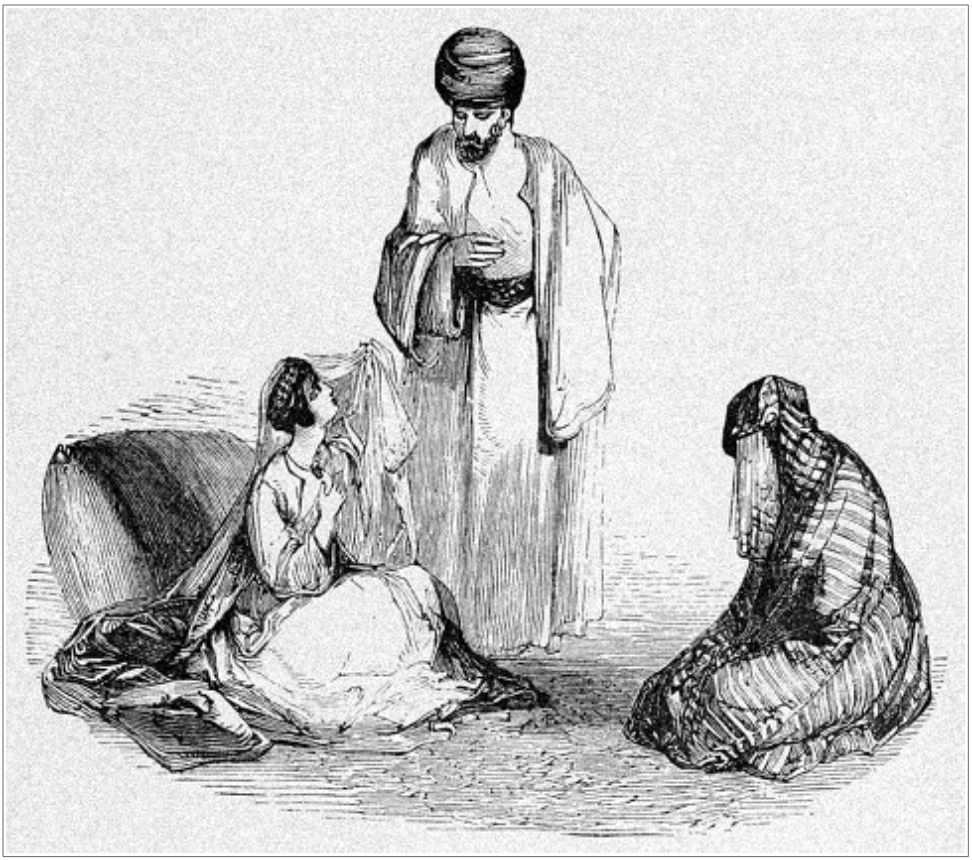

... İçeriye, biri bütünüyle siyah ipekten kalın bir çarşafa bürünmüş iki kadınla geri dönmüş. Zaman, tam da minarelerden akşam ezanı okunduğu bir saatmiş. Ve dışarıda, akşamın ılıklığında müezzinin etkileyici sesi, yeryüzünde Tanrı'nın kutsamasını yayarken, Şems-ün-Nehar peçesini kaldırmış ve Ali İbn-i Bekkar'ın yüzüne bakmış.

Ve iki âşık, birbirini görünce, baygın düşmüşler ve bir saatlik bir zaman geçtikten sonra kendilerine gelebilmişler. Sonunda gözlerini açtıklarında, tutkularını birbirine anlatmanın başka yolunu bulmaksızın sessizce uzun uzun bakışmışlar. Sonra, konuşabilmek için kendilerine yeterince egemen olunca, birbirlerine öylesine tatlı sözler söylemişler ki, sırdaş cariye ile genç Emin, köşelerinde ağlamaktan kendilerini alamamışlar.

Ama cevahirci Emin, hemen konuklarını ağırlamanın tam zamanı olduğunu düşünerek, genç kızın yardımıyla, ilkin, bolca ortaya konmuş en iyi cinsten yemeklere, meyvelere ve içkilere dokunmak üzereyken, onlara hoş kokular saçmış. Bunu izleyerek, Emin, ellerine ibrikten su dökmüş ve kurulanmaları için ipek saçaklı peşkirler[13] sunmuş. Ancak bundan sonra, tümüyle canlanmış ve heyecanlarını yenmiş olarak birlikte oluşlarının tadını çıkarmaya gerçekten başlayabilmişler. Şems-ün-Nehar da, daha fazla beklemeyerek, genç kıza "Bana şu udu ver de, ruhumda hıçkıran büyük tutkuyu ona anlatmaya çalışayım!" demiş. Sırdaşı ona udu verince, alıp dizine koymuş' ve çabucak düzen tutturduktan sonra ilkin sözsüz bir şarkıyla açış yapmış. Ve çalgı, parmakları altında, bazen hıçkırmış bazen gülmüş; ve ruhu hepsini duygulandıran ezgisel atılımlar göstermiş. O zaman kendilerinden geçmişler. Ve ancak o zaman, gözleri dostunun gözlerinde yitip gitmiş olan Şems-ün-Nehar şu şarkıyı okumuş:

13 *Peşkir:* Genellikle pamuk ipliğinden dokunmuş ince havlu.

Ey âşık bedenim, sen sevgiliyi beklerken saydamlaştın! Ve dökülen gözyaşları altında, yanaklarımın tutuşması, gelişinin meltemini tatlılaştırdı!

Ey dostumun bulunduğu yerdeki kutsal gece, sen, bahtımın tüm gecelerinden daha çok yüreğime tatlılık veriyorsun!

Ey beklediğim, yotunu gözlediğim gece! Sevgilim beni sağ koluyla sarıyor, ben de onu sol kolumla mutlanarak sarıyorum!

Onu sarıyorum ve dudaklarımla, onun dudakları beni tamamıyla tüketirken, ağzının şarabını içiyorum! Böylece hem testiyi, hem de içindeki balı elde ediyorum!

Bu şarkıyı işittikleri zaman, üçü birden öylesine büyük bir zevk ve neşe duymuşlar ki, yüreklerinin ta dibinden "Ya Leyl! Ya Selam! İşte! Ah, işte zevk dolu sözler bunlar!" diye haykırmışlar. Sonra cevahirci Emin, artık varlığının gerekli olmadığını düşünerek ve zevkin doruğundaki iki sevgiliyi birbirinin kollarında görerek ve onları sıkıntıya sokmamak için, kendilerini bu evde yalnız başlarına bırakma kararını alarak yavaşça oradan ayrılmış. Ve her zaman oturmakta olduğu evin yolunu tutmuş ve ruhu artık rahat, dostunun mutluluğunu düşünerek yatağına uzanmakta gecikmemiş ve sabaha kadar uyumuş.

Uyandığında, karşısında, yaşlı zenci kadının yüzünün korkudan kasılmış, yanaklarını elleriyle döverken ağladığını görmüş. Başına ne gelmiş olduğunu sormak üzere ağzını açarken, ürkmüş zenci kadın kendisine, sessiz bir işaretle uyanmasını anlatmış ve kapıda beklemekte olan komşusunu göstermiş.

Emin'in ricası üzerine, komşusu yaklaşmış ve selamlaşmalardan sonra, ona, "Ey komşum, bu gece evinin üzerine çöken korkunç felaketten dolayı seni teselli etmeye geldim!" demiş. Cevahirci, "Sen hangi felaketten söz ediyorsun, Allah aşkına?" diye haykırmış. Adam "Henüz öğrenmediğine göre, bilesin ki, bu gece senin öteki evden çıkıp kendi evine ancak ulaştığın bir sırada, işlerinin ustası oldukları anlaşılan hırsızlar, bir gün önce senin ikinci evine değerli eşyalar taşımış olduğunu görmüş olacaklar ki, orada kimse bulunmadığı inancıyla içeri dalmışlar. Ama orada senin konuk ettiğin kimseleri görünce, onları herhalde öldürmek zorunda kalmışlar ya da ortadan kaldırmayı düşünmüşler; çünkü artık onların hiçbir izine rastlanılmıyor. Evine gelince, hırsızlar onu baştan aşağı soymuşlar; bir hasır, bir şilte bile bırakmamışlar. Şimdi sanki hiç döşenmemiş gibi tertemiz ve boş durumda" demiş.

Bu haberi alınca, genç cevahirci, ellerini umutsuzlukla göğe kaldırarak, "Ya Allah! Ne felaket bu böyle! Bana ait olan eşyayla, dostlarımdan ödünç aldıklarım, yerine getirilmez biçimde yük oldu, ama konuklarımın kaybı yanında bunun sözü mü olur?" diye haykırmış. Ve şaşkın, yalın ayak ve gömlekle, felaketine acıyan komşusu yakından onu izlerken ikinci eve doğru koşmuş. Ve görmüş ki, salonlar tüm boşluklarıyla çınlamaktadır! Bunu görünce ağlayarak ve hıçkırıklar koparak yere çökmüş ve sonra "Ah! Şimdi ne yapmalı, ey komşum?" diye haykırmış.

Komşusu yanıt oluşturmak üzere...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabah olduğunu görerek yavaşça susmuş.

Komşusu yanıt oluşturmak üzere, ona "Sanıyorum ki, ey Emin, tutulacak en iyi yol, sabırla felakete katlanmak ve er ya da geç yakalanmaları kesin olan hırsızların ele geçmesini beklemektir; çünkü valinin muhafızları, yalnız bu hırsızlık için değil, şu son zamanlarda işledikleri daha pek çok suçlar için onları izlemekte!" demiş. Zavallı cevahirci de "Ey Ebül-Hasan İbn-i Tahir, bilge adam! Çekilip yavaşça Basra'ya gitmek için ne kadar doğru esinlenmişsin! Ama... İnsan başına gelecekten sakınamaz ki!" diye haykırmış. Ve Emin, tüm öyküyü öğrenen ve geçerken ona acıyan bir kalabalık ortasında üzülerek yeniden evinin yolunu tutmuş.

Böylece, evinin kapısına ulaşınca, cevahirci Emin, evin girişinde, hiç tanımadığı birinin kendisini beklediğini görmüş. Adam, onu görünce ayağa kalkmış ve onu selamlamış; Emin de selamına yanıt vermiş. Bunun üzerine adam ona "Sana söyleyeceğim, sadece ikimizi ilgilendiren gizli şeyler var!" demiş. Emin de onu eve sokmak istemiş. Ama adam ona "İkimizin tamamıyla yalnız kalması daha iyi olur; en iyisi senin öteki evine gidelim!" demiş. Emin de şaşırarak ona "Ama ben seni tanımıyorum, sen beni ve evlerimi nasıl tanıyorsun?" diye sormuş. Yabancı gülerek "Sana hepsini açıklarım! Ve eğer Allah isterse, sana derdini hafifletecek bir şeyler de sağlayabilirim!" demiş. Bunun üzerine Emin, bu yabancıyla evden çıkmış ve ikinci eve ulaşmış; ama orada bilinmeyen kişi, evin kapısının hırsızlar tarafından kırılmış bulunduğunu; dolayısıyla, gizli konuşmalara elverişli olmadığını söylemiş. Sonra da ona "Beni izle! Seni bildiğim güvenli bir yere götüreyim!" demiş.

Cevahirci ve Tuhaf Ziyaretçisi
(T. Dalziel)

Bunun üzerine adam yürümeye başlamış; Emin de bir sokaktan diğerine, bir çarşıdan ötekine ve bir kapıdan bir başkasına adamın ardından giderek akşam oluncaya kadar onu izlemiş; ve böylece Dicle nehrinin kenarına kadar gelince, adam, Emin'e "Öteki kıyıya geçsek kuşkusuz daha fazla güven içinde olurduk!" demiş. Ve birdenbire, bilinmeyen bir yerden bir kayıkçı belirerek onlara yaklaşmış ve daha Emin, öneriyi reddetmeyi düşünmesine vakit kalmadan, kendini yabancı kişiyle birlikte kayığın içinde buluvermiş; kayıkçı da birkaç güçlü kürek çekişle onları karşı kıyıya taşımış.

Bunun üzerine adam, elinden tutarak, Emin'in karaya çıkmasına yardım etmiş; onu dar ve dolambaçlı sokaklardan geçirmiş. Ve artık hiçbir şeyden güven duymayan Emin, kendi kendine "Yaşamım boyunca buralara ayak basmamıştım! Benimki de ne serüven ya!" diye düşünmüş.

Ama sonunda adam, baştan aşağı demirden yapılmış olan alçak bir kapıya ulaşmış ve cebinden paslı büyük bir anahtar çıkarmış, onu kilide sokmuş; müthiş bir gıcırtı koparan anahtarla kapıyı açmış. Adam içeri girmiş, Emin'i de içeri sokmuş. Sonra yeniden kapıyı kapatmış; ve elleri ve ayakları üzerinde yürümek zorunda kaldıkları dar bir geçide girmişler. Ve bu geçidin sonunda, kendilerini ansızın, tam ortada tek bir meşalenin aydınlattığı bir salonda bulmuşlar. Bu meşalenin yöresinde, aynı giysileri kuşanmış ve sanki tek bir iri-kıyım suret aynalarla on kez yansıtılmış gibi birbirine tıpkı tıpkısına benzeyen on erkeğin kıpırdamadan oturduklarını görmüşler.

Sabahtan beri yaptığı yürüyüşle zaten yorgun düşmüş olan Emin, bunu görünce, büyük bir güçsüzlük duymuş ve yere düşmüş. Bunun üzerine onu bu yere getirmiş olan adam, yüzüne biraz su serpmiş ve onu kendine getirmiş. Sonra, zaten hazır edilmiş bulunan sofraya, on birbirine benzer adam oturmuşlar ve tek ve benzer bir sesle Emin'i de yemeklerini paylaşmaya çağırmışlar. Emin de, bunların bütün tabaklardan yemeye başladıklarını görerek, kendi kendine "Yemeklerde zehir olsaydı, bunlar yemezlerdi!" diye düşünmüş ve korkusuna karşın sofraya yaklaşmış; sabahtan beri aç olduğu için alabildiğine yemiş.

Yemek bitince, on ağızdan çıkan tek bir sesle "Bizi tanır mısın?" diye sormuşlar. Emin de "Yok, vallahi!" cevabını vermiş. Onu birden "Geçen gece evine girip soyan ve konuğun olan genç erkek ile şarkı okuyan genç kadını kaçıran haramileriz! Ama ne

yazık ki, hizmet eden kız, taraçadan kaçmayı başardı!" demişler. Bunun üzerine Emin "Allah sizden razı olsun efendilerim! Lütfen bana bu iki konuğun nerede olduğunu gösterir misiniz? Açlığımı gidermeme yardım ettiğiniz gibi, ruhumun sakinliğine kavuşmasını da sağlayınız! Ve benden çaldığınız her şeyle Allah hepinizi barış içinde yaşatsın! Bana sadece dostlarımı gösteriverin!" demiş. Bunun üzerine hırsızlar, hepsi birden, aynı anda kollarını uzatarak kapalı bir kapıyı göstermişler ve ona "Onların bahtı için bundan böyle korkma; bizim yanımızda, valinin evindekinden daha güven içindedirler ve zaten sen de öylesin! Bil ki, seni buraya, güzel yüzleri ve soylu davranışları bizi şaşırtan ve bu durumlarını bir kez kestirdikten sonra sorguya çekmeye cesaret edemediğimiz bu iki genç hakkında tutarlı bilgi almak üzere getirdik!" demişler.

Bunun üzerine cevahirci Emin'in korkusu epeyce yatışmış ve haramileri tüm olarak kendi maksadına ulaşmak için kazanmaktan başka bir şey düşünmemiş ve onlara "Ey efendilerim, şimdi açıkça görüyorum ki, yeryüzünün insanlık ve incelik yok olsa da, el dokunmadık halleriyle sizin evinizde yeniden bulunurlar. Yine de aynı açıklıkla görüyorum ki, sizler kadar güvenli ve cömert kişilerle iş görülünce, onların güvenini kazanmak için tutulacak en iyi yol, kendilerinden gerçeği asla saklamamaktır! Öyleyse, benim öykümle onların, şaşırmanın son sınırına ulaştıracak kadar şaşırtıcı olan öyküsünü dinleyin!" demiş.

Ve cevahirci Emin, haramilere, hiçbir ayrıntıyı atlamadan başından sonuna kadar, Şems-ün-Nehar ile Ali İbn-i Bekkar'ın öyküsünü ve kendisinin bununla ilgili öyküsünü anlatmış. Ama gerçekten onu burada tekrarlamanın hiçbir yararı yok!

Haramiler bu garip öyküyü işitince, gerçekten, son kertede şaşırmışlar ve "Aslında, evimizin şu anda güzel Şems-ün-Nehar ile

Ali İbn-i Bekkar'ı barındırması, ne büyük mutluluktur! Ama ey cevahirci, sen bizimle alay falan etmiyorsun ya? Bunlar gerçekten anlattığın kişiler mi?" diye haykırmışlar. Emin de "Vallahi! Ey efendilerim, ta kendileridir!" diye haykırmış. Bunun üzerine haramiler, tek bir kişiymişler gibi, ayağa kalkmışlar ve söz konusu olan kapıyı açmışlar ve emir Ali ile Şems-ün-Nehar'ı, kendilerinden bin kez özür dileyerek dışarı çıkarmışlar ve onlara "Davranışımızın uygunsuzluğu dolayısıyla bizi bağışlamanızı sizden yalvararak diliyoruz. Zira cevahircinin evinde sizin mevkinizdeki kişileri yakaladığımızın kuşkusunu gerçekten hiç duymamıştık!" demişler. Sonra Emin'e doğru dönüp ona "Sana gelince, senden çaldığımız bütün eşyaları hemen sana geri vereceğiz; ancak, her yanda, arttırma yoluyla sattırarak dağıtmış bulunduğumuz bazılarını aynı şekilde geri veremediğimizden dolayı çok üzülüyoruz!" demişler.

Ve gerçekten, büyük bir balya halinde toparlayarak değerli eşyayı bana geri vermekte çabukluk gösterdiler; ben de, onlara, cömertçe davranışlarından ötürü pek çok teşekkürde bulunmakta kusur etmedim.[14] Bunun üzerine üçümüze dönerek "Şimdi artık sizi daha uzun süre burada tutmak istemiyoruz; yeter ki, bizlerle kendi gönlünüzle kalmak istediğinizi açıklayarak büyük bir onur verin!" dediler.

Ve hemen sadece onları ele vermememizi ve geçen nahoş olayları unutmamızı vaadettirerek bize hizmet etmeye koyuldular.

Bizi nehir kıyısına götürdüler. Soluk alamayacak hale getiren heyecanımızı ve tedirginliklerimizi birbirimize aktarmaktan hâlâ kaçınıyor ve tüm olayları bir düş gibi kabullenmek eğiliminde bulunuyorduk. Sonra, bütün saygı gösterileriyle, on kişi bize kayıklarına binerken yardımda bulundular ve hepsi birden öylesine gayretle kürek çektiler ki, göz açıp kapayasıya kadar geçen bir sürede karşı kıyıya ulaştık. Ama, tam kayıktan çıktığımız sırada, birdenbire her yandan hükümet muhafızlarıyla sarıldığımızı ve derhal tutuklandığımızı görmek bizim için müthiş bir şey oldu! Hırsızlara gelince, onlar kayıkta kalmış bulunduklarından, birkaç kürek vuruşuyla tüm ulaşımların ötesinde kalmayı sağlayacak zaman buldular.

Bunun üzerine muhafızların başında bulunan amir, yaklaşarak, tehdit savuran bir sesle bize, "Kimsiniz siz ve nereden geliyorsunuz?" diye sordu. Biz de, korkuya kapılarak, konuşmaktan çekindik; bu durum, muhafızların komutanının güvensizliğini daha da arttırdı ve bize "Bana doğru cevap verin; yoksa, hemen elinizi, ayağınızı bağlatır ve adamlarıma sizi alıp götürmelerini söylerim! Haydi nerede, hangi sokak, hangi mahallede oturduğunu

14 Bu andan başlayarak, öykünün aktarılmasından vazgeçilip cevahircinin kendi ağzından anlatılmakta olduğu görülmektedir (M.)

Kayıktan İnerken
(T. Dalziel)

zu bana söyleyin!" dedi. Bunun üzerine ben, ne pahasına olursa olsun durumu kurtarmak için konuşmak gerektiğini anladım ve "Efendim, biz çalgıcıyız, bu kadın da meslekten bir şarkıcıdır. Bu akşam, bizi kayıklarıyla buraya kadar getiren bu kişilerin evinde bizim de bulunmamızı istedikleri bir şenlik vardı. Bu kişilerin adını size açıklama isteğinize gelince, bu ayrıntıları hiç bilmiyoruz, bizi ilgilendiren sadece iyi bahşiş almış olmamızdır!" diyerek yanıtladım. Ama muhafızların komutanı bana sert sert baktı ve "Sizin şarkıcıya benzer yeriniz yok; aksine, bir şenlikten çıkıp gelen kimselere göre, çok tedirgin ve çok korkmuş bir haliniz var! Bunca güzel ziynetleri olan bu kadın arkadaşınızda da çengi havası yok! Hey, muhafızlar! Bu kişileri toparlayın ve hemen hepsini hapse atın!" dedi.

Bu sözleri duyunca, Şems-ün-Nehar, kişiliğiyle işe karışmak kararını verdi ve muhafızların komutanına doğru ilerleyerek, onu bir yana çekti ve kulağına birkaç söz söyleyerek, onda öylesine bir etki bıraktı ki, komutan, birkaç adım geri çekilip saygılarını

çok güzel ifade edilmiş sözlerle, ama kekeleyerek açıklarken yerlere kadar eğildi. Ve adamlarına, hemen iki kayık çağırmaları buyruğunu verdi; birine Şems-ün-Nehar'ın girmesine yardımcı olurken, ötekine de beni ve Emir İbn-i Bekkar'ı yerleştirdi. Sonra kayıkçılara, bizi, nereye istiyorsak, oraya götürmelerini buyurdu. Ve kayıklardan her biri hemen iki ayrı doğrultuda yol aldı; Şems-ün-Nehar sarayına doğru, biz ikimiz de kendi mahallemize doğru.

İlkin bizden yana olanları anlatacak olursak, emirin evine henüz yaklaşmıştık ki, onu, uzayıp giden heyecanların tüketmesinden ve gücünün sonuna ulaşmasından dolayı, bilinçsizce, evindeki kadınların ve hizmetkârlarının kollarına düşerken gördüm...

Anlatısının burasında Şehrazat, gün doğmakta olduğunu görerek yavaşça susmuş.

Ama Yüz Altmış Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

Evindeki kadınların ve hizmetkârlarının kollarına düşerken gördüm. Zira, yolda konuşurken bana anlattıklarından, artık bu olup bitenlerden sonra, sevgilisi Şems-ün-Nehar ile bir kez daha buluşmasının bütün ümitlerini yitirmiş olduğu anlaşılıyordu.

Evin kadınları ve hizmetkârları, emiri yeniden ayıltmaya çalıştıkları sırada, ana babası da bir türlü anlayamadıkları bütün bu felaketlerin nedeninin ben olabileceğimi düşünmüşler ve her türlü ayrıntıyı onlara anlatmam için beni zorlamak istemişlerdi. Ama olup bitenleri onlara anlatmaktan sakınmış ve kendilerine "Ey saygın kişiler, emirin başına gelen öylesine olağandışıdır ki,

bunu ancak kendisi size anlatabilir!" dedim. Ve mutlu kişiymişim ve de şansım varmış ki, o anda emir kendine geldi; ana babası da onun önünde beni sorgulamayı daha fazla göze alamadılar; ve ben, yeni soruşturmalardan korkarak ve İbn-i Bekkar'ın durumundan biraz daha güvenli olduğumdan dolayı, balyamı aldım ve olanca çabuklukla evimin yolunu tuttum.

Oraya ulaşınca, zenci kadını, yüzünü döverek, en keskin ve en ümitsiz çığlıklar atarken buldum; tüm komşular da onun yöresinde toplanmış, kesinlikle inandıkları ölümümden dolayı onu teselli ediyorlardı. Böyleyken çıkıp geldiğimi gören zenci kadın, koşup ayaklarıma kapandı; o da beni yeni bir soruşturmaya sokmak istedi. Ancak kendisine, o an için, uyumaktan başka bir şey düşünmediğimi söyleyerek kestirip attım; ve kendimi, bitkin, bir halde şilteler üzerine bıraktım. Yüzümü yastıklara gömerek sabaha kadar derin bir uykuya daldım.

Uyandığımda, zenci kadın yanıma geldi ve bana sorular sormaya başladı; ona "Bana çabuk bir çanak su getir!" dedim; onu bir dikişte içtim; zenci kadın soru sormayı sürdürünce, kendisine "Olan, olup bitmiştir!" dedim. Bunun üzerine yanımdan ayrılıp gitti. Ben de, yeniden uykuya daldım ve bu kez ancak iki gece uyuduktan sonra uyandım.

O zaman yataktan kalkıp otururak, kendi kendime "Şimdi gerçekten bir hamama gidip yıkansam iyi olur!" dedim. Ve hemen, sürekli hiç kimseden haberlerini alamadığım İbn-i Bekkar ile Şems-ün-Nehar'ın durumuyla kafamı yorarak hamama gittim. Orada yıkandıktan sonra hemen dükkânımın yolunu tuttum; ve tam cebimden anahtar çıkarıp kapıyı açmak üzereyken, küçük bir elin omzuma dokunarak birinin bana "Ya Emin!" diye seslendiğini duydum. Dönüp bakınca, Şems-ün-Nehar'ın sırdaşı, benim genç sevgilimle göz göze geldim.

Ama ben, onunla karşılaşmaktan sevineceğime, kendisinin Halife'nin gözdesinin işlerine bakan sırdaş cariyesi olduğunu bildiğimden, onunla görüşürken dükkân komşularımın tarafından görüleceğimi düşünerek büyük bir korkuya kapıldım. Bundan dolayı anahtarı hemen yeniden cebime koydum ve başımı çevirmeden tamamıyla şaşırmış, ardımdan koşan genç kızın beni durdurmak için yalvarmalarına kulak asmadan burnumun diki doğrusuna yürüyüp gittim; ve ardıma düşen ve beni yakından izleyen sırdaş cariyeye ilgi göstermeden, orada burada dolandım durdum; sonunda pek fazla cemaati olmayan bir camiin kapısına ulaştım. Ve çabucak pabuçlarımı dışarıda bırakarak içeri girdim; ve en karanlık bir köşeye giderek hemen namaza durdum. Ve ancak o zaman, her zamandan daha çok, bütün bu üzücü karmaşıklıklardan sakınmak için kaçmış ve sessizce Basra'ya çekilmiş olan eski dostum Ebül-Hasan İbn-i Tahir'in ne denli büyük bir bilgelik gösterdiğini anladım. Ve kendi kendime "Şurası kesin ki, Tanrı beni kazasız belasız bu serüvenden kurtarırsa, bir daha böylesine belalı işlere girmeyeceğim ve böylesine işleri, kesinlikle üstlenmeyeceğim!" dedim.

Bu karanlık köşeye henüz çekilmiştim ki, yanıma....

Anlatısının burasında Şehrazat, gün doğduğunu görerek yavaşça susmuş.

Ama Yüz Altmış Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

Bu karanlık köşeye henüz çekilmiştim ki, yanıma, sırdaş cariyenin geldiğini gördüm; ortalıkta tanıklık edecek kimse bulunmadığından, bu kez, onunla özgürce konuşmaya karar verdim. İlkin bana "Sen nasılsın?" diye sordu. Ben de "Sağlığım çok iyi! Ama, hepimizin yaşadığı bu sürekli korkuyu yaşayacağıma ölsem yeridir!" diye cevap verdim.

Bana "Yazık! Ya zavallı hanımımın durumunu bilsen ne derdin acaba? Ah! Ya Rabbi! Senin evinden kaçarak, damdan dama atlayarak, sonuncu evden sokağa atlayıp ilkin kendimin ulaştığı sarayda onu yeniden gördüğüm anı hatırlamakla bile elim ayağım kesiliyor. Ya Emin! Onu bir görseydin! Şems-ün-Nehar'ın o ışık saçan yüzü yerine, mezardan çıkmış birininki gibi solgun yüzüyle onu kim tanıyabilirdi? Ben de, onu görünce, ayaklarına kapanarak ve onu öperek hıçkırıklara gömülmekten kendimi alamadım. Ama o bu durumunu unutmuş görünerek, ilkin, bana yardımlarından ötürü kayıkçıya hemen verilmek üzere bin altın dinar dolusu bir kese verdi! Bu iş görüldükten sonra, gücü tükendi ve baygın kollarıma düştü; onu çabucak yatağına taşıdık; orada yüzüne çiçek suları serpmeye koyuldum; ve gözlerini sildim, ellerini ayaklarını yıkadım ve tüm giysilerini değiştirdim. O zaman yeniden kendine geldiğini ve biraz soluk aldığını görerek çok sevindim; ona hemen içmesi için gül şerbeti sundum ve yasemin ruhu koklattım ve kendisine, 'Ey hanımım, Tanrı aşkına, kendini toparla! Böyle sürüp giderse, halimiz ne olur?' dedim. Ama o, bana 'Ey benim sadık sırdaşım, artık benim yeryüzünde bağlanacağım kimse kalmadı! Ama, ölmeden önce, sevgilimden haber almak isterdim. Git hemen cevahirci Emin'i bul ve

ona altınla dolu şu keseyi ver ve ona varlığımızın neden olduğu zararların onarılması için bunları kabul etmesini rica et!' dedi."

Ve sırdaş cariye sözünü keserek, bana içinde beş bin altın dinardan fazla para bulunduğu anlaşılan oldukça ağır bir torba verdi; nitekim sonradan bunun böyle olduğunu anladım. Sonra da "Şems-ün-Nehar sonuncu bir rica olarak, iyi de olsa, kötü de olsa, senden Ali İbn-i Bekkar'a dair haberler almakla beni görevlendirdi!" diyerek sözünü sürdürdü.

Bunu düyunca gerçekten, bu tehlikeli öyküye bir daha karışmamak konusunda verdiğim kesin karara karşın, bir lütuf olarak benden istenen şeyi reddedemeyeceğimi anladım; ve ona akşamleyin evime gelirsen, gidip öğreneceğim gerekli ayrıntıları kendisine anlatmakta kusur etmeyeceğimi söyledim. Ve genç kıza evime uğrayıp torbayı oraya bırakması için ricada bulunduktan sonra, ben de camiden çıktım; ve İbn-i Bekkar'ı görmeye gittim.

Orada, kadınlar ve hizmetkârların hepsinin, üç günden beri beni beklediklerini ve derin iniltiler koparark beni sorup duran Emir Ali'yi yatıştırmak için ne yapacaklarını bilemediklerini gördüm. Gözleri hemen hemen sönmüş gibi görünen emiri de canlıdan çok ölüye benzer durumda buldum. Bunun üzerine yanına yaklaşıp gözlerim yaşla dolu onu bağrıma bastım...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Yüz Altmış Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

Ve onu bağrıma bastım ve ona, kendisini bir parça avutmak için birçok incelikli sözler söyledim; ama bu kez başarı sağlayamadım; çünkü bana "Ey Emin, ruhumun beni terk etmek üzere olduğunu iyice hissediyorum. Ama ölmeden önce, hiç değilse, senin dostluğuna duyduğum minneti karşılamak için bir şükran hatırası bırakmak istiyorum" dedi. Ve kölelerine "Bana şu ve şu eşyayı getirin!" dedi. Ve köleler hemen bir sepetin içine koydukları her türden değerli eşyayı: vazoları, gümüşleri ve yüksek değerde ziynetleri getirdiler, Bana "Evinden çalınan eşyaların yerine bunları kabul etmeni senden rica ediyorum!" dedi. Sonra hizmetkârlarına hepsini evime taşımalarını emretti. Sonra da bana "Ey Emin, bil ki bu âlemde her şeyin bir sonu vardır! Aşkta gayesini bulamamak felakettir! Bunu ancak ölüm paklar. Ben de, barış üzerine olası Peygamberimiz'in yasalarına saygı göstermediğim için, yaklaştığını hissettiğim bu ölümün geleceği anı bekliyorum! Ah! Emin, derdimden ne çok acı çektiğimi bir bilsen! Ruhumu dolduran bunca acıları çeken başka biri olduğunu sanmıyorum!" dedi.

Bunun üzerine, ona, biraz oyalansın diye, ilkin gidip Şems-ün-Nehar'ın gönderdiği ve beni evimde bekleyen sırdaş cariyeyi bulacağımı söyledim. Ve gidip genç kızı bularak emirin durumunu, sonunun geldiğini sezdiğini ve sevdiceğinden ayrılmış olmanın hüznünü taşıyarak yeryüzünden ayrılacağını söylemek üzere onu terk ettim.

Ve gerçekten, eve ulaşmadan birkaç dakika sonra, genç kızın inanılmaz kertede heyecan ve şaşkınlık içinde ve gözlerinden seller halinde gözyaşı dökerek geldiğini gördüm. Ben de, gittikçe daha fazla korkarak ona "Allah aşkına! Bütün olan bitenlerin ötesinde daha kötü bir şey mi var?" diye sordum. Bana, titreyerek "O kadar korktuğumuz şey sonunda başımıza geldi! Artık kurtulmamız ihtimali bulunmazcasına mahvolduk! Halife her

şeyi öğrendi. Dinle bak: Köle kızlardan birinin ağız gevşekliği dolayısıyla baş hadımağası kuşkulara kapıldı ve Şems-ün-Nehar'm kadınlarının hepsini, ayrı ayrı dinleyerek sorguya çekti. Ve inkârlara karşın, birbirine aykırı açıklamaları ve edindiği bilgileri biraraya getirerek gerçeği saptamanın yolunu buldu. Ve meseleyi Halife'nin bilgisine sundu; o da hemen, alışılagelene aykırı olarak Şems-ün-Nehar'ı karşısına getirmeleri için yirmi hadımağası gönderdi.

Emir Ali ve Cevahirci
(T. Dalziel)

Hepimiz korkunun sınırlarına dayanacak kadar dehşete düştük! Ben bir ara gizlice kaçtım ve bizi tehdit eden son felaketi sana

bildirmek için koşup geldim. Git, hemen Emir Ali'ye haber ver, bu durumda alınması gereken tüm önlemleri alsın!" diyerek cevap verdi!

Ve bu sözleri söyleyerek genç kız saray doğrultusunda koşarak uzaklaştı. Bunları duyunca, yöremdeki evrenin tamamıyla kararmış olduğunu gördüm ve "Tüm gücün sahibi Yüce Tanrı'dan başka güç alınacak ve baş vurulacak varlık yoktur!" diye haykırdım. Bahtın bu dönüşümü karşısında daha fazla ne söyleyebilirdim! Kendi kendime, henüz yanından yeni ayrıldığım halde, Ali İbn-i Bekkar'ın yanına dönüp ve daha o, en küçük bir bilgi isteminde bulunmadan, kendisine "Ey Ali, şimdi hemen beni izlemen gerek! Yoksa, en iğrenç şekliyle ölüm seni bekliyor! Her şeyi öğrenmiş olan halife, seni yakalatmak için adamlarını göndermek üzere! Bir an bile kaybetmeden buradan ayrılalım ve ülkenin sınırlarını aşarak, seni arayanların ulaşamayacağı bir yere gidelim!" diye haykırdım. Ve hemen, emrin adına, kölelerine üç deveye evdeki değerli eşyayı ve yol azığını yüklemelerini buyurdum; bir deveye de emiri bindirerek, arkasına da ben oturdum. Ve zaman kaybetmeden, emir çabucak anasına vedada bulunur bulunmaz yola koyulduk ve çöl yolunu tuttuk

Anlatısının burasında Şehrazat, sabah olduğunu görerek yavaşça susmuş.

Ama Yüz Altmış Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

Yola koyulduk ve çöl yolunu tuttuk.

Oysa, yazılı olan her şey gerçekleşir ve bahtın gerekleri, hangi gök altında olursa olsun, yerine gelir! Gerçekten felaketlerimizin devamı kaçınılmazdı ve bir felaketten kaçınmamız bizi daha beter bir felakete düşürmüştü.

Çölde yol alıp dururken, akşama doğru ve tam da bir vahada hurma ağaçları arasında bir minare gördüğümüz sırada, birden sol yanımızdan bir haydut çetesi belirip bizi hemen dört yanımızdan sardı. Hayatımızın kurtulmasının, hiçbir direnişe geçmememize bağlı olduğunu çok iyi bildiğimizden, silahlarımızın alınmasına ve soyulmamıza ses çıkarmadık. Haydutlar da üzerindeki tüm yükleriyle hayvanlarımızı ele geçirdiler ve üzerimizde taşıdığımız giysilerimizi bile soydular ve sırtımızda sadece gömleklerimizi bıraktılar. Sonra da başımıza ne geleceğiyle hiç ilgilenmeden uzaklaşıp gittiler.

Zavallı dostuma gelince, tekrarlanan heyecanlar onu öylesine bitkin hale getirmişti ki, benim elimde bir kuklaya dönmüştü! Her şeye karşın, yavaş yavaş vahada farkına vardığımız camiye doğru sürüklenmesine yardım edebildim; ve geceyi geçirmek üzere içeri girdik. Orada Emir Ali, yere düştü ve bana "Şu saatte artık Şems-ün-Nehar yaşamış olamayacağına göre, işte sonunda ben de burada öleceğim" dedi.

Oysa tam o sırada, camide adamın biri namaz kılmaktaydı. İbadetini bitirince, bize doğru döndü ve bir an yüzümüze baktı ve sonra bize doğru yaklaştı; iyimser bir edayla "Ey genç kişiler, siz kuşkusuz yabancısınız ve geceyi geçirmek için buraya girmiş

olacaksınız!" dedi. Ona "Ey şeyh, biz çöl haydutlarının üzerimizdeki gömleklerden başka bir şey bırakmadan tepeden tırnağa soydukları yabancılarız!" diye cevap verdim.

Bu sözleri duyunca, yaşlı adam bize çok acıdı ve "Ey zavallı gençler, burada beni bekleyin, biraz sonra geri geleceğim!" dedi. Ve biraz sonra yanında bir bohça taşıyan bir oğlan çocuğu olduğu halde geri döndü; yaşlı adam bu bohçadan giysiler çıkardı ve bunları giymemizi rica etti; sonra da bize "Benimle birlikte, bu camiden daha iyi dinlenebileceğiniz evime gelin, herhalde acıkmış ve susamış olmalısınız!" dedi. Ve bizi evine gitmek üzere kendisini izlemeye zorladı; orada Emir Ali, halıların üzerine soluksuz düştü! O zaman, uzaktan, hurmalar arasından vahada esen rüzgârla birlikte zavallı bir kadının şu kederli dizelerle söylediği şarkıyı duyduk:

Gençliğimin sonunun geldiğini görerek ağlıyorum! Ama hemen bu yaşları kurutuyor ve onları artık sadece sevgilimden ayrılmamın uğruna döküyorum!

Eğer ölümün gelişi ruhuma acı veriyorsa, bu: korkulu bir yaşamı bıraktığımdan dolayı değil, sevgilimin gözlerinden uzağa düşeceğim içindir!

Ah! Ayrılık anlarının bu denli yakın olduğunu ve sevdiğimden sonsuza dek ayrılacağımı bilseydim: yol azığı olarak, yanıma, tapınılası gözlerine bir an dokunduğumda elimde kalanı alırdım!

Ali İbn-i Bekkar bu şarkıyı işitmeye başlar başlamaz başını kaldırıp kendinden geçerek dinlemeye koyuldu. Ve ses dindiği zaman, onun, büyük bir hıçkırık koparak yere düştüğünü gör-

dük: ölmüştü...

Anlatısının burasında Şehrazat, günün belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Yüz Altmış Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

Onun büyük bir hıçkırık koparak yere düştüğünü gördük: ölmüştü.

Bunu görüce, yaşlı adam ile ben hıçkırıklara boğulduk ve sabaha kadar öylece kaldık; Ve ben, gözyaşları arasında, yaşlı adama, bu hazin öyküyü anlattım. Sonra, sabahleyin, ana babasına haber verip dönünceye kadar ölüyü gereğince saklamasını kendisinden rica ettim. Ve bu iyi yürekli adamdan izin alarak yola çıkan bir kervandan da yararlanarak bütün çabukluğumla Bağdat'a döndüm. Giysilerimi bile değiştirmeden doğruca İbn-i Bekkar'ın evine yöneldim; orada annesini görüp hüzünle barış dileğinde bulundum.

İbn-i Bekkar'ın annesi benim yalnız döndüğümü görünce ve kederli halime de bakınca, bir önseziyle titremeye başladı. Kendisine "Ey Ali'nin saygıdeğer annesi, Allah buyurur ve kulları boyun eğmekten başka bir şey yapamaz! Ve bir ruh üzre çağrı mektubu yazılmışsa, bu ruh, geciktirmeden, efendisinin önüne çıkmalıdır!" dedim.

Bu sözleri duyan Ali'nin annesi acı bir feryat kopardı ve yüzü koyun toprağa düşerek "Aman yarabbi! Oğlum öldü mü yoksa?" diye haykırdı.

Bunun üzerine, başımı eğdim ve başkaca bir şey söyleyemedim. Ve zavallı kadının hıçkırıklara boğularak bayıldığını gördüm. Ben de, yüreğimden kopan tüm gözyaşlarıyla ağladım; o sırada eve doluşan kadınlar korkunç çığlıklar atıyorlardı.

Sonunda Ali'nin annesi beni dinleyecek hale gelince, ona oğlunun ölümünün bütün ayrıntılarını anlattım ve ona "Ey Ali'nin annesi, Tanrı onurunun yüceliğini takdir etsin ve seni hayırları ve merhametiyle kuşatsın!" dedim. Bunun üzerine bana "Ama annesine duyurulmak üzere hiçbir vasiyeti olmadı mı?" diye sordu. Ona "Oldu tabii! Bana, son dilek olarak cesedinin Bağdat'a taşınmasını sağlamanı istediğini söyledi!" diyerek yanıt verdim. Bunu duyunca, giysilerini yırtarak yeniden gözyaşlarına boğuldu ve oğlunun cesedini taşıtmak üzere bir kervanla hemen vahaya gideceğini söyledi.

Ve gerçekten, birkaç dakika sonra, onun yol hazırlığına giriştiğini görerek, kendi kendime "Ey Ali İbn-i Bekkar, bahtsız âşık, gençliğinin en güzel çiçekleri açtığı bir sırada solmuş olması ne hazin! " diyerek evimin yolunu tuttum.

Ve böylece evime ulaştım ve elimi cebime atıp anahtarımı çıkarırken, birinin yavaşça koluma dokunduğunu duydum; dönüp bakınca, matem giysilerine bürünmüş olan Şems-ün-Nehar'ın sırdaş cariyesinin kederli yüzünün farkına vardım. Bunu görür görmez kaçmak istedim; ama beni durdurdu ve birlikte evime girmeye zorladı. O zaman ben, her şeye karşın, henüz hiçbir şey bilmediğim halde, onunla birlikte müthiş bir gözyaşı seline kapıldım. Sonra da ona "Kederli haberi öğrendin demek?" diye sordum. Bana "Hangisini ya Emin?" diye yanıt verdi. Ona "Ali İbn-i Bekkar'ın ölümünü!" dedim. Ve bu kez daha da çok ağladığını görünce, bundan henüz haberli olmadığını anladım. Ve kendisine, onunla birlikte uyumlu büyük iç çekişlerle olan biteni an-

lattım.

Cevahirci Evine Dönerken
(T. Dalziel)

Öyküyü anlatıp bitirdim, o da kendi sırası gelince "Ve sen ya Emin, görüyorum ki sen de benim felaketimden haberli değilsin!" dedi. Ben de "Yoksa, Halife'nin buyruğuyla Şems-ün-Nehar da mı öldürüldü?" diye haykırdım. Bana "Şems-ün-Nehar öldü, ama hiç de senin düşündüğün gibi değil! Ey efendim!" diyerek yanıt verdi. Ve biraz daha ağlamasını sürdürmek için sözlerine ara verdikten sonra, sonunda bana "Dinle bak, Emin!" dedi:

Yirmi hadımağasına eşlik ederek Şems-ün-Nehar, Halife'nin huzuruna ulaşınca, Halife bir işaretiyle onların hepsini uzaklaştırmış, sonra kendisi Şems-ün-Nehar'a yaklaşarak onu yanına oturtmuş ve hayranlık verici bir iyilik taşıyan sesiyle "Ey Şems-ün-Nehar, sarayımda senin düşmanların olduğunu biliyorum ve bu düşmanlar davranışlarını saptırarak, bana ve sana uygun olmayan bir görünüme sokup senin ruhundaki varlığına zarar vermek istiyorlar! Bil ki seni her zamandan daha çok seviyorum ve bunu tüm sarayın önünde kanıtlamak için, senin hizmetçilerinin, kölelerinin ve ev masraflarının arttırılmasını buyurdum! Senden de, beni de çok kederlendiren bu dertli halini üstünden atmanı rica ediyorum! Ve seni eğlendirmek için hemen sarayımın çalgıcılarını; meyve ve içeceklerle dolu tepsiler getirteceğim!" dedi.

Ve hemen çalgıcılar ve şarkıcılar geldiler; ve her şeyi içeren ağır tepsilerle köleler içeri girdiler. Ve her şey hazır olunca, Halife, bunca iyiliğe karşın gittikçe daha fazla bitkin görünen Şems-ün-Nehar'ın yanına oturarak şarkıcılara işe başlamalarını emretti. Bunun üzerine, bunlardan biri, arkadaşlarının eşlik ettiği utların sesine uyarak şu şarkıyı okumaya başladı:

Ey gözyaşları, siz benim ruhumun sırlarına ihanet ediyorsunuz ve sessizce içimde büyüttüğüm bir derdi kendi başıma saklamamı engelliyorsunuz!

Yüreğimin sevdiği dostumu yitirdim ben...

Ama birdenbire, okunan bu satır henüz sona ermemişken, Şems-ün-Nehar, hafif bir feryat kopardı ve sırt üstü yere düştü. Halife de, son derece üzülerek onun üzerine atılır gibi eğildi; onu sadece bayılmış sanıyordu; ama kollarında onun ölüsüyle ayağa

kalktı!

Bunun üzerine elindeki bardağı fırlatıp attı ve tepsileri devirdi ve hepimiz feryada başladığımızdan, şenlik yerindeki çalgıcıları dışarı çıkardıktan sonra herkesi oradan uzaklaştırdı; salonda sadece ben kaldım. Bunun üzerine Şems-ün-Nehar'ı dizlerine aldı ve bütün gece onun uğrunda gözyaşı döktü; bana da salona kimseyi sokmamamı tembihledi.

Ertesi sabah, Halife, cesedi, yıkayıcılara ve matem tutuculara teslim etti; ve onlara, gözdesi için, nikâhlı karısına yapılması gereken merasimden de güzel bir merasim yapmalarını emretti. Sonra da gidip kendi dairesine kapandı. Bundan sonra hiç kimse onun Adalet Divanı'na geldiğini görmedi!

Anlatısının sonunda, genç kızla birlikte, iki âşığın ölümüne bir süre daha ağladıktan sonra, onunla birlikte Ali İbn-i Bekkar'ın Şems-ün-Nehar'ın yanına gömülmesi için anlaştık. Gidip anasının çölden getireceği cesedi bekledik ve ona güzel bir cenaze merasimi yaptık ve Şems-ün-Nehar'ın kabrinin yanına gömdürmeyi başardık! O zamandan beri ne ben ne de sonradan eşim olan genç kız, bir zamanlar bizim dostlarımız olan genç âşıkların mezarlarını ziyarette hiçbir zaman kusur etmedik! dedi.

Ve "Ey bahtıgüzel şahım," diye sözünü sürdürdü Şehrazat. "İşte Halife Harun Reşit'in gözdesi Şems-ün-Nehar'ın öyküsü böyledir!"

O sırada, küçük Dünyazat artık kendini daha fazla tutamayarak bir hıçkırık koparmış ve başını halılara gömmüş. Şah Şehriyar da "Ey Şehrazat, bu öykü beni de çok kederlendirdi!" demiş.

Bunun üzerine Şehrazat "Evet, ey Şah! Ben de ötekilere benzemeyen bu öyküyü, sana, içerdiği güzel şarkı dizelerinden dolayı

aktardım; ve de özellikle, eğer izin verirsen, şimdi aktaracağım öykünün neşesiyle seni teselli etmek isterim" demiş. Şah Şehriyar da "Evet, ey Şehrazat, bana kederimi unutturacak vaadettiğin öykünün adını bağışla!" diye haykırmış. Şehrazat da "Bu öykü, TÜM AYLAR İÇİNDE EN GÜZEL AY SULTAN BUDUR'UN PERİCELİK ÖYKÜSÜ'dür" demiş.

Küçük Dünyazat, başını yerden kaldırarak "Ey kızkardeşim Şehrazat, bir incelik gösterip bunu bize hemen anlatsana!" diye haykırmış. Ama Şehrazat "Tüm dost yüreğimle ve bu yüksek ruhlu ve erdemli şaha duyduğum saygıyla!" demiş. "Ama bu arzunu ancak gece olunca yerine getirebilirim!" diye eklemiş. Ve sabahın belirdiğini gören Şehrazat, yavaşça susmuş.

Dördüncü Cildin Sonu